

STORTINGET

Innst. 520 S

(2024–2025)

**Innstilling fra energi- og miljøkomiteen
om Klimamelding 2035 og fem representantsforslag som omhandler reduksjon
av utslipp**

**Meld. St. 25 (2024–2025), Dokument 8:142 S (2024–2025), Dokument 8:177 S
(2024–2025), Dokument 8:195 S (2024–2025), Dokument 8:226 S (2024–2025), og
Dokument 8:270 S (2024–2025)**

Innhold

Side

1.	Innledning.....	1
2.	Komiteens merknader til Meld. St. 25 (2024–2025) Klimamelding 2035 – på vei mot lavutslippssamfunnet	4
2.1	Klimaendringer og veien mot lavutslippssamfunnet	4
2.1.1	Global oppvarming og konsekvensene av klimaendringer	6
2.1.2	Status Norges klimagassutslipp	8
2.1.3	Klima og natur i sammenheng.....	9
2.1.4	Klimatiltak og kostnadsbeskrivelser	10
2.2	Norges forpliktelser, klimamål og klimastyring.....	13
2.2.1	Parisavtalen	15
2.2.2	Klimamål	16
2.2.3	Klimastyring.....	22
2.2.4	Klimamål for addisjonelle opptak i skog.....	24
2.3	Rettferdig og ressurseffektiv klimapolitikk.....	25
2.3.1	Effektiv utnyttelse av ressurser	25
2.3.2	Energi	26
2.3.3	Areal.....	29
2.4	Kommunens rolle i klimaomstillingen	30
2.4.1	Samfunns- og arealplanlegging som bidrar til klimaomstilling	30
2.4.2	Medvirkning og demokrati.....	31
2.4.3	Høyere kompetanse og bedre verktøy	31
2.5	Utslippskutt og konkurransedyktig næringsliv	32
2.5.1	EUs klimaregelverk	33
2.5.2	Prising av klimagassutslipp	34
2.5.3	EUs klimakvotesystem og nasjonale implikasjoner	36
2.5.4	CO ₂ -håndtering.....	37
2.5.5	Karbonlekkasje	38
2.5.6	Næringsrettet virkemiddelapparat for omstilling.....	39
2.6	Petroleumsnæringen mot 2050	40
2.7	Utfasing av fossile brensler mot 2050	42
2.7.1	Bioenergi.....	42
2.7.2	Veitransport	43
2.7.3	Skipsfart	44
2.7.4	Luftfart	44
2.7.5	Industri.....	45
2.8	Økosystemene, karbonlagring og opptak.....	46
2.8.1	Skogen.....	46
2.8.2	Karbonrike naturtyper	48
2.8.3	Havet	49
2.9	Sirkulærøkonomi	49

	Side
3. Komiteens merknader til Dokument 8:142 S (2024–2025) Representantforslag fra Venstre om å innføre et moratorium på nedbygging av myr til utbyggingsformål.....	50
4. Komiteens merknader til Dokument 8:177 S (2024–2025) Representantforslag fra Venstre om en klimaplan som virker, kutter utslipp og gjør det mulig å omstille Norge	51
5. Komiteens merknader til Dokument 8:195 S (2024–2025) Representantforslag fra Senterpartiet om å oppheve forskrift om å begrense utslipp fra bygge- og anleggsplasser	53
6. Komiteens merknader til Dokument 8:226 S (2024–2025) Representantforslag fra Miljøpartiet De Grønne om nedstengning av petroleumsfelt med høyere produksjonsutslipp enn verdensgjennomsnittet	54
7. Komiteens merknader til Dokument 8:270 S (2024–2025) Representantforslag fra Sosialistisk Venstreparti om større utslippskutt fra bruk av biodrivstoff.....	56
8. Forslag fra mindretall.....	57
9. Komiteens tilråding.....	67

STORTINGET

Innst. 520 S

(2024–2025)

**Innstilling til Stortinget
fra energi- og miljøkomiteen**

Meld. St. 25 (2024–2025), Dokument 8:142 S (2024–2025), Dokument 8:177 S (2024–2025),
Dokument 8:195 S (2024–2025), Dokument 8:226 S (2024–2025) og
Dokument 8:270 S (2024–2025)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Klimamelding 2035 og fem representantforslag som omhandler reduksjon av utslipp

Til Stortinget

1. Innledning

Meld. St. 25 (2024–2025)

I stortingsmeldingen «Klimamelding 2035 – på vei mot lavutslippssamfunnet» legger regjeringen fram forslag til nytt klimamål for 2035. Regjeringen foreslår at Norges nye klimamål for 2035 skal være å redusere utslippene med minst 70–75 pst. sammenlignet med utslippsnivået i 1990. Det er foreslått at målet skal lovfestes i klimaloven og meldes inn til FN under Parisavtalen. Regjeringens vurdering er at målet er et rettferdig og ambisiøst bidrag, i tråd med å begrense den globale temperaturøkningen til 1,5 grader. Målet er også i tråd med føringene i Parisavtalen om at landenes nye klimamål skal utgjøre en progresjon fra forrige mål.

Dokument 8:142 S (2024–2025)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Guri Melby, Ola Elvestuen, Ingvild Wettrhus Thorsvik og Alfred Jens Bjørlo om å innføre et moratorium på nedbygging av myr til utbyggingsformål

I dokumentet fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen umiddelbart innføre et moratorium på nedbygging av myr til utbyggingsformål. Moratoriet gjelder inntil Stortinget har behandlet nytt lovforslag om forbud mot nedbygging av myr.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslaget.

Dokument 8:177 (2024–2025)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Guri Melby, Sveinung Rotevatn, Ola Elvestuen, Alfred Jens Bjørlo, Ingvild Wettrhus Thorsvik og André N. Skjelstad om en klimaplan som virker, kutter utslipp og gjør det mulig å omstille Norge

I dokumentet fremmes følgende forslag:

«1. Stortinget ber regjeringen fremme forslag til en oppdatert opptrappingsplan for CO₂-avgiften til minst 3 000 kroner (2020-kroner) per tonn innen 2030, hvor provenyet fra avgiftsøkningen kan bru-

- kes til å redusere andre skatter og avgifter.
2. Stortinget ber regjeringen gjennomgå og fremme forslag til justeringer i skatte- og avgiftssystemet for å fremme klimavennlige valg. Gjennomgangen kan blant annet omfatte firmabilbeskatning, trafikkforsikringsavgift, engangsavgift og veibruksavgift, med mål om å sikre at avgiftsnivået og insentivene effektivt bygger opp under målene for lav- og nullutslippsløsninger.
 3. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å gjeninnføre grunnavgiften på mineralolje.
 4. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å fjerne merverdiavgiften på frukt og grønt.
 5. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å fjerne merverdiavgiften på kortidsutleie av elbiler.
 6. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å fjerne merverdiavgiften på reparasjon av klær, elektronikk og husholdnings- og fritidsvarer.
 7. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å øke skattefri grense for utleie av egen fritidsbolig til 50 000 kroner.
 8. Stortinget ber regjeringen gjennomgå og fremme forslag til justeringer i skatte- og avgiftssystemet for å fjerne unødvendige hindringer og gjøre det mer lønnsomt med gjenbruk.
 9. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å gi lastebiler og varebiler som er utslippsfrie eller går på biogass, tilgang til kollektivfeltene.
 10. Stortinget ber regjeringen utrede og fremme forslag om et nasjonalt bompengefritak for lastebiler og varebiler som er utslippsfrie eller går på biogass.
 11. Stortinget ber regjeringen styrke Enovas tilskuddsordninger for å sikre 50 prosent utslippskutt i transportsektoren innen 2030.
 12. Stortinget ber regjeringen styrke Enovas tilskuddsordninger for å sikre et godt landsdekkende utbygget nett av hurtigladere.
 13. Stortinget ber regjeringen i en tilleggsavtale gi Enova ansvar for å etablere et nasjonalt nett av fyllestasjoner for flytende biogass og hydrogen.
 14. Stortinget ber regjeringen gjennomgå og revidere metode- og beslutningsverktøyene som brukes i transportplanlegging, herunder i arbeidet med Nasjonal transportplan, slik at de er i tråd med Norges klima- og miljømål.
 15. Stortinget ber regjeringen sørge for at prisen på togreiser reduseres med minst ti prosent.
 16. Stortinget ber regjeringen legge fram en forplikten- de plan for nullutslippsløsninger på ikke-elektrifiserte togstrekninger.
 17. Stortinget ber regjeringen utrede og fremme forslag om krav til nullutslipp eller biogass i offentlige anskaffelser av transporttjenester.
 18. Stortinget ber regjeringen prioritere implementeringen av ReFuelEU Aviation i norsk lovverk for å sikre forutsigbare rammevilkår for omstilling i luftfarten.
 19. Stortinget ber regjeringen styrke støtten til Grønt landtransportprogram.
 20. Stortinget ber regjeringen gjennomgå det regulatoriske rammeverket for fiskefartøy og fjerne unødvendige hindringer i reguleringene samt sørge for at disse ikke utgjør barrierer for innovasjon og reduserte klimagassutslipp fra fiskeflåten.
 21. Stortinget ber regjeringen fremme en handlingsplan for utslippskutt i fiske.
 22. Stortinget ber regjeringen sikre at Enova oppretter et målrettet støtteprogram for fiskerinæringen.
 23. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om nullutslippskrav i offentlige anskaffelser av hurtigbåter fra 2026.
 24. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om nullutslippskrav til servicefartøy i havbruksnæringen fra 2027.
 25. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om nullutslippskrav til offshorefartøy fra 2027.
 26. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om krav til overgang til nullutslipp eller biogass i anbud og kontrakter der det i dag benyttes flytende naturgass (LNG).
 27. Stortinget ber regjeringen utrede et nasjonalt krav om bruk av landstrøm i skipsfarten for å sikre utslippskutt i sektoren, herunder at det vurderes hvilke skip kravet bør gjelde for, samt om det er behov for støtte til ytterligere utbygging av landstrømanlegg.
 28. Stortinget ber regjeringen fremme forslag som sikrer nasjonale midler under den europeiske hydrogenbanken.
 29. Stortinget ber regjeringen prioritere implementeringen av FuelEU Maritime i norsk lovverk for å sikre forutsigbare rammevilkår for omstilling i sjøfarten.
 30. Stortinget ber regjeringen utrede hvordan utslipp fra fritidsbåter kan reduseres, herunder momsfritak for elbåter, for å gjøre Norge til et ledende land for utvikling av ny elbåtteknologi på privatmarkedet, etter modell av norsk elbilpolitikk.
 31. Stortinget ber regjeringen utrede og fremme forslag om en avgift på mineralgjødsel, hvor formålet er å redusere utslipp av lystgass.
 32. Stortinget ber regjeringen styrke Bionova under Innovasjon Norge.
 33. Stortinget ber regjeringen utrede og fremme forslag om modeller for prising av klimautslipp fra jordbruket som gir sterkere økonomiske insentiver til å kutte klimautslipp på norske gårder.
 34. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om krav til at offentlige anskaffelser av mat og måltidstjenester skal være i tråd med kostholdsrådene.

35. Stortinget ber regjeringen utrede og fremme forslag om en ordning med en negativ CO₂-avgift, hvor fangst av CO₂ fra omgivelsesluft (DACCS) og fangst av biogene utslipp (bio-CCS eller BECCS) belønnes med 3 000 kroner per tonn.
36. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om en tilskuddsordning for karbonfangst og -lagring på avfallsanlegg ved de store byene.
37. Stortinget ber regjeringen styrke Enova under Klima- og miljødepartementet og sikre at satsingen på punktutslippsprogrammet i industrien forsterkes.
38. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om at 100 pst. av den samlede kompensasjonen en virksomhet mottar fra CO₂-kompensasjonsordningen, skal brukes på klima- og energieffektiviseringstiltak fra 2026.
39. Stortinget ber regjeringen utrede en støtteordning for CCS i industrien, basert på et auksjonssystem som involverer et differansekontraktregime som kobles mot kvoteprisen, slik at utbetalingene for staten blir mindre jo høyere kvoteprisen er.
40. Stortinget ber regjeringen sørge for at Søkeldirektoratet bidrar til en forsvarlig forvaltning av norske petroleums-ressurser i tråd med Norges klimamål og internasjonale klimaforpliktelser.
41. Stortinget ber regjeringen styrke støtteordningen Klimasats under Miljødirektoratet.
42. Stortinget ber regjeringen fastsette årlige mål for redusert avskoging for å nå netto null avskoging i Norge fra 2030.
43. Stortinget ber regjeringen legge fram en sak om innføring av et forbud mot nedbygging av myr.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslagene.

Dokument 8:195 S (2024–2025) **Representantforslag fra** **stortingsrepresentantene Trygve** **Slagsvold Vedum, Gro-Anita Mykjåland,** **Heidi Greni og Sigbjørn Gjelsvik om å** **opphøve forskrift om å begrense utslipp** **fra bygge- og anleggsplasser**

I dokumentet fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen oppheve forskrift av 3. april 2025 om å begrense utslipp fra bygge- og anleggsplasser.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslaget.

Dokument 8:226 S (2024–2025) **Representantforslag fra** **stortingsrepresentantene Une** **Bastholm, Sigrid Zurbuchen Heiberg og** **Rasmus Hansson om nedstengning av** **petroleumsfelt med høyere** **produksjonsutslipp enn** **verdensgjennomsnittet**

I dokumentet fremmes følgende forslag:

- «1. Stortinget ber regjeringen om å ikke gi nye utvinningstillatelser på norsk sokkel.
2. Stortinget ber regjeringen legge fram en strategi for sluttfasen til norsk petroleumsvirksomhet.
3. Stortinget ber regjeringen legge fram en plan for utfasing og nedstengning av petroleumsfelt med høyere klimagassutslipp i produksjonen enn verdensgjennomsnittet.
4. Stortinget ber regjeringen, senest i forbindelse med statsbudsjettet for 2026, rapportere på utslippsintensitet for alle felt på norsk sokkel.
5. Stortinget ber regjeringen, senest i forbindelse med statsbudsjettet for 2026, fremme forslag om å doble CO₂-avgiften på sokkelen.
6. Stortinget ber regjeringen legge fram en plan for opptrapping av CO₂-avgiften på sokkelen slik at den samlede CO₂-prisen blir 4 000 kroner per tonn innen 2030 og 5 000 kroner per tonn innen 2040.
7. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å innføre en omstillingsavgift per produsert enhet olje og gass, som også skal gjelde elektrifiserte felt.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslagene.

Dokument 8:270 S (2024–2025) **Representantforslag fra** **stortingsrepresentant Lars Haltbrekken** **om større utslippskutt fra bruk av** **biodrivstoff**

I dokumentet fremmes følgende forslag:

- «1. Stortinget ber regjeringen sikre at 100 pst. biodrivstoff med vedlegg V-råstoff skal omsettes utenfor omsetningskravet fra 1. januar 2026, ved å gjennomføre nødvendige endringer i produktforskriften.
2. Stortinget ber regjeringen fra 1. januar 2026 gjennom endringer i produktforskriften etablere at alt biodrivstoff som omsettes uten å ilegges CO₂-avgift skal tilfredsstillende EUs bærekraftkriterier for biodrivstoff. Tilsvarende skal biodrivstoff som ikke tilfreds-

stiller EUs bærekraftkriterier avgiftsmessig likebehandles med fossilt drivstoff.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslagene.

2. Komiteens merknader til Meld. St. 25 (2024–2025) Klimamelding 2035 – på vei mot lavutslippssamfunnet

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Mani Hussaini, lederen Ingvild Kjerkol, Stein Erik Lauvås, Linda Monsen Merkesdal og Sigurd Kvammen Rafaelsen, fra Høyre, Jan Tore Sanner, Michael Tetzschner, Bård Ludvig Thorheim og Ove Trellevik, fra Senterpartiet, Marit Arnstad, Lisa Marie Ness Klungland og Gro-Anita Mykjåland, fra Fremskrittspartiet, Terje Halleland og Marius Arion Nilsen, fra Sosialistisk Venstreparti, Lars Haltbrekken, fra Rødt, Sofie Marhaug, fra Venstre, Ola Elvestuen, fra Miljøpartiet De Grønne, Une Bastholm, og fra Kristelig Folkeparti, Kjell Ingolf Ropstad, viser til Meld. St. 25 (2024–2025) Klimamelding 2035 – på vei mot lavutslippssamfunnet.

2.1 Klimaendringer og veien mot lavutslippssamfunnet

Komiteen vil i forbindelse med behandlingen av Meld. St. 25 (2024–2025) Klimamelding 2035 – på vei mot lavutslippssamfunnet understreke at klimaendringene og konsekvensene de vil kunne medføre, er en av vår tids største samfunnsutfordringer. I Norge må vi tilpasse oss de endringene som skjer, samtidig som vi må bidra til å bremse enda mer alvorlige klimaendringer gjennom å redusere utslipp og omstille økonomien vår. Vårt grunnleggende dilemma er at økt velstand og befolkningsvekst har ført til økt etterspørsel av varer og tjenester, som øker behovet for kraft, produksjon og transport, som igjen setter arealer og ressurser under større press.

Komiteen understreker at klimaendringene er reelle og utgjør en alvorlig trussel mot kloden.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, mener det er avgjørende at Norge gjør sin del av den felles internasjonale innsatsen som vi har forpliktet oss til gjennom Parisavtalen og kli-

masamarbeidet med EU, for å realisere felles mål om et lavutslippssamfunn i 2050.

Komiteen vil understreke at klimapolitikken styrke ikke måles av hvor høye mål som settes på veien mot lavutslippssamfunnet, men av reelle reduksjoner i utslipp. Det krever at målene er både ambisiøse og realistiske, og at de innfris på både kort, mellomlang og lang sikt.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til omstillingsmålet som regjeringen satte for 2030, som viste seg å være lite realistisk å innfri, og som regjeringen selv har valgt å forlate. Denne typen klimapolitikk, som fokuserer på målsettinger løsrevet fra realisme, snarere enn å fokusere på hvilke kostnadseffektive tiltak som kan bringe oss til lavutslippssamfunnet på en god måte, kan bidra til å svekke oppslutningen om klimapolitikken og må unngås.

Disse medlemmer mener at det viktigste ved klimapolitikken er å kutte utslipp gjennom effektive tiltak, at de rimeligste tiltakene utløses først, og at den samlede politikken bidrar til å styrke det norske samfunnet, økonomien og verdiskapingen over tid.

Disse medlemmer viser til at den gradvise og forutsigbare økningen av CO₂-avgiften er i tråd med forurenser betaler-prinsippet og har vært viktig for omstillingen i Norge. Disse medlemmer mener at ordningen må videreføres, men understreker at økte avgifter må kompenseres med lavere avgifter eller skatter på andre områder for innbyggere og næringsliv. Dersom det skal utredes en videre opptrapping av CO₂-avgiften for perioden 2030–2035, mener disse medlemmer at opptrappingen i så fall må vurderes opp mot andre tiltak og kombineres med et krav om skatteveksling slik at næringsliv og folk ikke får et høyere skattenivå. Det kan også være aktuelt å kombinere enkelte sektorer særskilt, forutsatt at det ikke svekker effekten av avgiften.

Disse medlemmer mener det er fire prioriteringer som må ligge fast for klimapolitikken frem mot 2035. Disse er som følger:

1. Klimamålene bør være i tråd med, men ikke overstige, EUs klimamål, og norsk næringsliv bør så langt som mulig ha like gode rammevilkår som konkurrentene i Europa.
2. Klimapolitikken trenger et krafttak – manglende kraftutbygging og nett undergraver klimapolitikken.
3. Klimapolitikken bør fokusere på kostnadseffektive klimatiltak, ikke kostnadsdrivende symbolpolitikk.
4. Klimapolitikken må være forutsigbar og bidra til konkurransekraft for norsk næringsliv på veien mot lavutslippssamfunnet.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet mener Norge skal oppfylle våre forpliktelser etter Pa-

risavtalen. Dersom avtalens globale temperaturmål skal nås, må Norge både følge opp egne forpliktelser i avtalen og bidra i det internasjonale samarbeidet for klimakutt og klimatilpassing. Dette innebærer både betydelige nasjonale utslippskutt samt å bidra til utslippskutt hvor de er mest effektive. Disse medlemmer mener Norge fremover må føre en klimapolitikk som gir omstilling av samfunnet og næringslivet, øker konkurransedyktigheten til norsk økonomi, ivaretar velferden og reduserer utslippene. Klimakrisen er en av vår tids største utfordringer, og Norge med store menneskelige og økonomiske ressurser er godt posisjonert til å gjennomføre omstillingen til lavutslippssamfunnet.

Disse medlemmer understreker at også klimapolitikken trenger legitimitet blant befolkningen. Byrdefordelingen i samfunnet for omstillingen må oppleves som rettferdig og styres etter realistiske klimamål som samfunnet faktisk kan klare å oppnå. Dette fordrer en klimapolitikk der tiltakene ikke bare er kostnadseffektive, men også vektas mot eventuelle negative sosiale og geografiske virkninger. Disse medlemmer understreker at avvikling, nedleggelser og redusert levestandard ikke er omstilling. Dersom veien mot lavutslippssamfunnet føres slik at folk opplever store negative virkninger for sine liv, vil vi ikke lykkes. Disse medlemmer mener at dette ikke alltid har vært tilfelle i norsk klimapolitikk til nå. Derfor mener disse medlemmer klimapolitikken fremover i økende grad må sikre en mer rettferdig byrdefordeling i omstillingen. Bruken av usosiale klimaavgifter må kompenseres for, og særnorske utslippskostnader og forbud må ikke svekke næringslivets konkurransekraft.

Klimamålene Norge setter, skal være ambisiøse, men må også være realistiske dersom de skal gi troverdige føringer for samfunnsutviklingen. Høye ambisjoner alene gir ingen utslippskutt. Disse medlemmer mener Norges nye klimamål for 2035 må hensynta særnorske forutsetninger og fortrinn og basere seg på realistiske forventninger for tilgangen på fornybar energi, kompetanse og ny teknologi.

På denne bakgrunn mener disse medlemmer at Norges nye klimamål og tilhørende tiltak må innrettes etter følgende hovedprioriteringer:

1. Norge trenger ett klart, tydelig og realistisk klimamål for 2035. Det settes ikke egne fordyrende nasjonale delmål.
2. Det legges ingen begrensninger for bruken av fleksible mekanismer for oppnåelse av Norges klimaforpliktelser.
3. Dagens mål for skogsektoren må utformes på nytt. Målstrukturer må endres for å sikre riktige insentiver for å øke opptaket i skog, og virkemidlene for økte opptak må styrkes vesentlig.

4. Bruken av usosiale klimaavgifter for å redusere utslipp må begrenses. Klimapolitikken må ivareta befolkningens velferd og sikre en sosialt og geografisk rettferdig omstilling.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil poengtere at Norges utslipp utgjør en svært liten del av Europas utslipp, som igjen utgjør en liten del av verdens totale utslipp, kun 7,5 pst. Dette er et viktig poeng i videre vurdering av klimatiltak og deres konsekvenser for norske innbyggere, industri, næring og samfunnet ellers. Et sentralt element er i så måte kostnaden for utslippsreduksjoner og effekten av tiltakene. Disse medlemmer mener at kost-nytte-vurderinger av tiltak må være førende for om det er hensiktsmessig å iverksette tiltaket. Videre er disse medlemmer kritiske til beslutningsgrunnlaget som er lagt til grunn for en rekke tiltak, og mener en mengde av tiltakene har ren symbolverdi.

Dersom utslippene globalt skal reduseres, vil det kreve omfattende tiltak fra de landene som står for majoriteten av utslippene. Dette gjelder Kina, USA, India og Russland for å nevne noen av de største. Disse medlemmer vil videre påpeke at EU også står for en liten del av verdens totale utslipp, samtidig som unionen har blant verdens høyeste krav. Norden og EU er de landene som i størst grad forsøker å redusere sine klimautslipp, hvorav store deler av reduksjonen er kommet fra utflagging av industri. Disse medlemmer mener at dersom ikke resten av verden iverksetter tiltak, vil Europas innsats ha liten eller ingen betydning. Dette betyr ikke at vi skal la være å arbeide for videre utslippsreduksjoner, men det må være forholdsmessig og fornuftig, ikke destruktivt. Det må være tiltak som kutter fremfor flytter utslipp, uten at det ødelegger verdiskapingen i næringsliv og industri.

Disse medlemmer mener videre at det er en tydelig sammenheng mellom tilgangen på energi og velstand. Verden har behov for mer energi, uavhengig av om den er fornybar eller fossil. Energi bidrar til økt verdiskaping, spesielt i mindre utviklede land. Ved eksempelvis jordbruk har det skjedd enorme teknologiske fremskritt. Der en tidligere høstet åkere med hest og kjerre, høster en nå ved hjelp av maskiner. Der en var avhengig av regn, er det nå vanningsanlegg. Der en tidligere var avhengig av tilnærmet perfekte værforhold for at avlingene skulle gro, har en nå utviklet bedre og mer resistente produkter. Utviklingen fører til et mer effektivt jordbruk som videre resulterer i mer mat. Mer mat bekjemper sult. Denne velstandsutviklingen er nært knyttet til tilgangen på energi, og det er derfor naturlig at mindre velstående land vil ha et større insentiv for å prioritere mer mat til sine innbyggere fremfor utslippskutt. Dersom begge deler hadde vært mulig, er det mulig å hevde at de ville valgt en løsning som ivaretar begge

hensyn. Disse medlemmer mener at det her illustreres at energi er direkte knyttet til økt velstand og bedre levekår ved utryddelse av sult. Energien bidrar dermed til oppfyllelse av FNs bærekraftsmål nummer 2 om å utrydde sult.

FNs bærekraftsmål består av 17 ulike mål og 169 delmål som sammen utgjør en arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene. Disse medlemmer mener at tilgang på energi er en nøkkel for å lykkes med målene. Dette gjelder også selv om vi kun legger fossil energi til grunn. Disse medlemmer mener at fossil energi er en sterk bidragsyter til oppfyllelse av en rekke mål. I denne sammenheng mener disse medlemmer at fornybar energi muligens på sikt kan erstatte fossil energi på noen områder. Fossil energi står for mer enn 80 pst. av verdens totale energiforbruk. Overgangen til fornybar energi – det grønne skiftet – er kommet vesentlig kortere og har vesentlig flere utfordringer ved seg enn slik det fremstilles i den offentlige debatten. Fornybar, uregulerbar energi bringer med seg mange store utfordringer som ikke er løst. Disse medlemmer mener at denne overgangen, det grønne skiftet, ikke kan tvinges gjennom uten store økonomiske konsekvenser og store negative konsekvenser.

Det er viktig å understreke at det også foreligger negative sider ved bruk av fossil energi. Disse medlemmer mener allikevel at fossil energi kommer til å være nødvendig langt inn i fremtiden.

Disse medlemmer mener at både fossil energi og fornybar energi må være en del av energimiksen for å oppnå målene. Videre er det også viktig å nevne at ukritisk bruk av fossil energi i noen tilfeller ikke er forenelig med enkelte mål.

Mange av målene er allerede oppfylt i Norge, men i en global verden er det behov for en samlet innsats. Disse medlemmer mener at problemet med dagens planer og tiltak er at man ikke prioriterer lavest hengende og mest kostnadseffektive tiltak først, men at debatten langt på vei er følelsesstyrt og baseres på manglende kunnskap og kompetanse om energisystemer.

Veien mot et lavutslippssamfunn vil være svært krevende. Disse medlemmer mener at Norge i stor grad allerede er et lavutslippssamfunn, og at vi dermed bør prioritere kostnadseffektive tiltak som bidrar på globalt plan. Det meste effektive tiltaket vil da være stabil eksport av fossil energi som olje og gass slik at flere nasjoner kan øke egen verdiskaping og styrke samfunnsutviklingen samt bruke dette framfor kullkraft. Disse medlemmer mener at dette er et sentralt bidrag inn mot en mulig senere omstilling til mer fornybare energikilder og enda lavere utslipp.

Komiteens medlem fra Rødt viser til at Rødt i mai 2025 lanserte en plan for en rettferdig, ambisiøs og naturvennlig klimapolitikk. Planen viser helt konkret hvordan Norge kan kutte innenlands utslipp med 50 pst. i 2030 og over 80 pst. i 2035. Det er viktig å sette seg de rette målene, men målene må bli fylt med politikk, og klimaplanen inneholder en detaljert gjennomgang av helt konkrete virkemidler og tiltak for alle samfunnssektorer. Rødts hovedtiltak for en rettferdig klimaomstilling er

- at all politikk må ta som utgangspunkt at Norge skal være et nullutslippssamfunn innen 2050
- å kutte mest mulig utslipp innenlands, og unngå bruk av kvotekjøp for å oppnå de nasjonale klimamålene
- å øke CO₂-avgiften gradvis, og betale beløpet tilbake gjennom en omfordelende klimarabatt. Ordningen må være progressiv med en øvre inntetstgrense, og gi ekstra kompensasjon til barnefamilier og folk i distriktene
- å redusere luksusforbruk og styrke finansiering av klimatiltak gjennom økt skatt på de høyeste inntektene
- å stanse naturnedbyggingen og foreta en storstilt restaurering av karbonrike naturarealer
- å sikre rimelig og ren energi til klimaomstillingen gjennom nasjonal kontroll over og strengere prioritering av kraften
- å utvide og utnytte statens direkte eierskap mer aktivt for å få til klimatiltak
- å omplassere deler av oljefondet i klimavennlige investeringer og ta fondet ut av selskaper som bidrar til store miljø- og klimaødeleggelser
- å styrke kommunenes økonomi både direkte og gjennom ordninger som Klimasats og Natursats
- å reversere oppsplittingen og anbudsutsettingen, og gjennomføre en storstilt satsing på jernbane og kollektivtransport
- å sikre en langsiktig og forutsigbar finansiering av karbonfangst- og lagringsteknologi for fastlandsindustrien, avfallsforbrenning og petroleumssektoren
- å kreve omstillingsplaner for hele oljeindustrien gjennom andre midler enn naturfiendtlig elektrifisering av norsk olje og gass
- å ivareta og styrke klimasamarbeidet med og mellom fagbevegelsen og miljøbevegelsen
- å trappe opp klimafinansiering til land i det globale sør

2.1.1 GLOBAL OPPVARMING OG KONSEKVENSENE AV KLIMAENDRINGER

Komiteen påpeker at til tross for reduserte utslipp i enkelte land og regioner øker fortsatt de globale

utslippene av klimagasser. Komiteen vil likevel understreke at Parisavtalen trekker utviklingen i retning av at klimagassutslippene går ned. Eksempelvis viser utslippstall for 2023 at EU har redusert utslippene med rundt 32 pst. siden 1990. Det er viktig at denne utviklingen fortsetter. Komiteen viser til FNs klimapanel som skriver i sin 6. hovedrapport at de globale utslippene må nå sitt toppunkt senest innen 2025 dersom 1,5-graders global temperaturstigning skal holdes innen rekkevidde.

Komiteen vil advare mot de alvorlige humanitære krisene som vil kunne oppstå om vi ikke klarer å snu den globale utviklingen. Klimaendringer bidrar til å eskalere humanitære kriser, og allerede sårbare samfunn er de som globalt også er mest utsatt for skadelige klimahendelser. Tørke og flom gjør områder ubeboelige, havnivåstigning truer byer og kystsamfunn, og høye temperaturer og annet ekstremvær svekker verdens matproduksjon.

Komiteen påpeker at også i Norge oppleves effektene av klimaendringene sterkere enn før. Siden 1900 har den årlige nedbøren på Fastlands-Norge økt med 20 pst., og temperaturendringene i arktiske strøk forventes å ha store konsekvenser for mennesker og dyr som lever der. Ekstremværet Hans viste også hvilke enorme økonomiske konsekvenser klimaendringer kan få allerede i dag.

Komiteen anerkjenner at hvor store konsekvensene av klimaendringene blir i framtiden, avhenger både av hvor mye klimagassutslippene reduseres globalt, og av hvor godt Norge klarer å tilpasse seg endringene.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Miljøpartiet De Grønne, mener videre vurdering av nye klimatiltak og virkemidler, må ses i lys av den internasjonale sikkerhetspolitiske og økonomiske utviklingen og ta hensyn til samfunnssikkerhet.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti vil understreke at klimaendringene rammer uforholdsmessig, og at det i stor grad er de som har bidratt minst til klimaendringene, som rammes hardest. Dette er en av årsakene til at det på klimatoppmøtet i Baku (COP29) ble enighet om å tredoble finansieringen til land i det globale sør til 300 mrd. dollar innen 2035.

Disse medlemmer viser til Meld. St. 25 (2024–2025) der regjeringen skriver at de skal «ta stilling til et nytt mål for norsk klimafinansiering før dagens mål går ut i 2026» og «i lys av beslutningen fra FNs klimakonferanse i Baku (COP29) om et nytt globalt klimafinansieringsmål for 2035, starte et arbeid med å vurdere hvor-

dan norsk klimafinansiering kan innrettes og økes fram mot 2035» (s. 28).

Disse medlemmer understreker viktigheten av at et nytt norsk klimafinansieringsmål skal reflektere Norges differensierte ansvar under Parisavtalen og være i tråd med de globale behovene. Disse medlemmer mener videre at det trengs en plan for opptrapping av Norges klimafinansiering, og at det sikres at penger til klimatilpasning, tap og skade og utslippskutt ikke går ut over andre bistandsmidler.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i løpet av våren 2026 legge fram en stortingsmelding med en forpliktende opptrappingsplan for Norges bidrag til internasjonal klimafinansiering i tråd med Parisavtalen og vedtakene på klimatoppmøtet i Baku (COP29).»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sikre at en stortingsmelding med en forpliktende opptrappingsplan for Norges bidrag til internasjonal klimafinansiering svarer på hvilket nivå norsk klimafinansiering skal ligge på fram mot 2035, hvordan nivået reflekterer Norges rettferdige andel av de globale behovene for finansiering, hvor stor andel som skal være offentlig eller privat, hvilke sektorer det skal satses på, og hvilke land Norge ønsker å samarbeide med. Meldingen skal skilles mellom midler som i hovedsak er fattigdomsreduserende og har andre hovedformål, og midler til utslippskutt, tilpasning og tap og skade.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne understreker at global oppvarming ikke er en fremtidig utfordring – det skjer nå. Disse medlemmer mener at nødvendige klimatiltak og utslippskutt ikke kan utsettes, nedprioriteres eller «ses i lys av» andre kriser. Tvert imot må tiltak og virkemidler iverksettes nå. Klimapolitikk er sikkerhetspolitikk. Global oppvarming truer både internasjonal og nasjonal stabilitet og svekker samfunnets evne til å håndtere andre kriser.

Disse medlemmer mener det er oppsiktsvekkende at regjeringen, i en tid hvor klimakrisen stadig forverres, legger frem en klimamelding som i all hovedsak består av framskrivninger og kunnskapsoppsummering, uten vesentlige nye tiltak eller virkemidler som styrker klimapolitikken. Samtidig foreslår regjeringen et nytt klimamål for 2035, uten at det følger med en konkret plan for hvordan målet skal nås – og uten krav til hvor stor andel av kuttene som skal tas nasjonalt.

Disse medlemmer mener det ikke er rom for å «se an» når det passer å innføre nødvendige klimatiltak.

Komiteens medlem fra Venstre viser i den sammenheng til Venstres forslag om forsterkede virkemidler i klimapolitikken under Dokument 8:177 S (2024–2025).

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti vil peke på at klimaendringene allerede er her. De er urettferdige og farlige. Det skjer en drastisk nedgang i naturmangfoldet på grunn av klimaendringer. Disse endringene representerer en stor fare for miljøet, men også for menneskers helse. Verden rundt oss omstiller seg i rekordfart, men Norge holder ikke følge. Fordelt på hver innbygger er Norge på verdenstoppen i klimagassutslipp, og en altfor stor del av norsk økonomi er avhengig av olje og gass, noe som gjør arbeidsplasser og lokalsamfunn ekstra sårbare for markedssvingninger og produksjonsnedgang. Vårt forbruk av energi og ressurser er for stort og må reduseres. Hadde alle hatt et like høyt forbruk, ville det krevd langt flere jordkloder. Å fortsette som før er uansvarlig for klimaet, naturen, arbeidsplasser, næring og eksportinntekter. Den grønne omstillingen må være rettferdig og sosial, mellom generasjoner og mellom land. Dette medlem vil peke på at Sosialistisk Venstrepartis strategi for et rettferdig grønt skifte handler om å bygge videre på vår eksisterende næringsstruktur med sikte på verdiskaping i både privat og offentlig sektor. Sosialistisk Venstreparti vil avkarbonisere og videreutvikle eksisterende industri for å nå klimamål, styrke konkurransekraften og trygge arbeidsplasser. En avgjørende del av strategien er at staten ikke gir ut store subsidier til nye grønne næringer uten å sikre folkelig eierskap og uten å ivareta sin rettmessige andel av fortjenesten fra de nye industriene. Gjennom økt statlig eierskap i nøkkelbedrifter og næringer som drives fram av klimasatsingen, skal vi sikre at gevinstene fra det grønne skiftet fordeles til fellesskapets beste. Vi trenger flere bein å stå på enn bare olje og gass, og derfor må vi bygge ny eksportrettet industri som er utslippsfri og produserer klimateknologi for framtiden. Sentralt for strategien er å vri skatter og avgifter, reguleringer og krav, subsidier og støtteordninger og statlige selskaper vekk fra det fossile og over til det grønne. Samtidig som vi omstiller samfunnet, skal vi redusere forskjellene. Et rettferdig grønt skifte handler om å skape de nye grønne, trygge og meningsfulle arbeidsplassene for framtiden og sørge for at økte kostnader ikke fører til økt ulikhet. Vi skal ikke benytte oss av fleksible mekanismer for å oppfylle våre nasjonale klimamål, men heller gjennomføre en nasjonal omstilling. Samtidig skal vi i tillegg bidra til klimaomstilling globalt.

2.1.2 STATUS NORGES KLIMAGASSUTSLIPP

Komiteen trekker frem at utslippene av klimagasser er på vei ned i Norge. I 2023 var norske utslipp av klimagasser totalt 46,7 millioner tonn CO₂-ekvivalenter. Det er 4,7 pst. mindre enn i 2022. De største utslippskildene var olje- og gassutvinning, og etter det industrien. Utslipp fra veitrafikk utgjorde den tredje største kilde til utslipp, etterfulgt av utslipp fra annen transport. Deretter fulgte jordbruket. Resterende utslipp fordelte seg på flere sektorer, herunder avfall og oppvarming av bygg.

Komiteen viser til at utslippsfremskrivningene med vedtatt politikk og politikk regjeringen planlegger for gjennom Klimastatus og -plan, kan redusere Norges nasjonale utslipp med 47 pst. innen 2035. Komiteen viser også til anslagene om at vi gjennom nasjonale utslippsreduksjoner og gjennom samarbeidet med EU, slik de regnes i Parisavtalen, kan være 67 pst. lavere i 2035 enn i 1990. Samtidig understreker komiteen at anslagene er svært usikre og vil kunne justeres over tid.

Komiteens medlemmer fra Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti viser til at norske utslipp ved inngangen til 2024 kun var redusert med 9,1 pst. sammenlignet med 1990. Disse medlemmer mener det er misvisende å vise til hvor mange pst. utslippene gikk ned fra 2023 til 2024, når referanseåret for klimamålene er 1990, og ikke 2023.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti viser videre til Klimautvalget 2050, som understreker at alle sektorer må gjennom omfattende endringer dersom Norge skal nå målet i klimaloven om å bli et lavutslippssamfunn innen 2050. Utvalget peker på at en tilnærming der tiltak vurderes enkeltvis, ut fra hva som er billigst på kort sikt, ikke nødvendigvis gir en samlet kostnadseffektiv omstilling. Å utsette nasjonale utslippskutt øker risikoen for en sen og brå omstilling med store samfunnsøkonomiske konsekvenser. Disse medlemmer viser videre til at klimadebatten i et 2050-perspektiv bør handle mer om hvilke små utslipp som i det hele tatt kan være igjen på sikt. Disse medlemmer mener derfor at klimapolitikken i større grad må innrettes mot nasjonale utslippskutt og bidra til en nødvendig omstilling i hele økonomien.

Disse medlemmer viser til at Norges klimafotavtrykk også handler om utslipp utenfor landets grenser. Norsk forbruk leder til indirekte utslipp som ikke er del av det norske klimaregnskapet. Vi importerer både mat, råvarer, byggematerialer og forbruksvarer, og vi transporter oss selv og varer over landegrenser. I tillegg tjener vi stort på petroleumseksport, som resulterer i

klimagassutslipp i utlandet som sammenlagt er 10 ganger større enn Norges totale utslipp.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge frem en plan for reduksjon av klimagassutslipp i andre land fra forbruk i Norge i samsvar med målene i Parisavtalen.»

Disse medlemmer viser til høringssvar fra Miljømerking Norge til Meld. St. 25 (2024–2025) som viser til at dagens analyse og tallgrunnlag for Norges forbruksbaserte utslipp gjennomført av Miljødirektoratet er basert på en økonomisk beregningsmodell. Miljømerking Norge peker på at en slik beregningsmodell ikke gir insentiver til å redusere belastningen på klima og miljø dersom ikke også prisen blir lavere, og at det i dag trengs bedre metoder for beregning av klimafotavtrykk som stimulerer til utslippskutt og bærekraftig produksjon av varer.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sette i gang et arbeid for å bedre metodikken for beregning av indirekte, importerte utslipp fra norsk forbruk, som stimulerer til redusert klimafotavtrykk.»

Disse medlemmer viser til Innst. 164 S (2023–2024) av Dokument 8:10 S (2023–2024) om å måle og redusere importerte, indirekte klimagassutslipp fra nordmenns forbruk, der Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti blant annet fremmer forslag om å utarbeide et forbruksbasert klimaregnskap, opprette et mål for reduksjon i forbruksbaserte utslipp og en handlingsplan for å nå dette målet.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme en handlingsplan med konkrete tiltak for å redusere indirekte og importerte utslipp fra nordmenns forbruk.»

«Stortinget ber regjeringen utarbeide et separat mål for reduksjon i forbruksbaserte utslipp, hvor også Norges importerte utslipp er medregnet.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne viser til at vi i dag har lite oversikt over Norges indirekte, importerte utslipp. Det vises videre til at Parisavtalen understreker at bærekraftige livsstiler og forbruksmønstre spiller en viktig rolle i å adressere klimaendringene, og at rike og utviklede land må ta leder-skap på dette feltet. FNs klimapanel viser i sin sjette og nyeste synteserapport (2023) at det er et enormt poten-

sial for utslippskutt ved å gjøre endringer i forbruket av varer og tjenester. Disse medlemmer mener at Norge, som har det nest høyeste personlige forbruket av varer og tjenester per innbygger i Europa, bør gå foran i å ta ansvar for våre utslipp, uavhengig av hvor i verden disse skjer, og mener dette er viktig for å innfri Norges forpliktelser under Parisavtalen.

2.1.3 KLIMA OG NATUR I SAMMENHENG

Komiteen viser til at de siste årene har både FNs klimapanel og Naturpanelet presentert rapporter som viser at det er helt nødvendig å se klima og natur i sammenheng for å oppnå temperaturmålet under Parisavtalen. Tap av natur og klimaendringer forverrer hverandre og skaper økologiske og sosiale utfordringer globalt og nasjonalt.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti, mener nedbygging av matjord og verdifulle naturmiljøer kan gjøre skade på dyre- og planteliv, og at det gjør oss mer sårbare og dårligere i stand til å tilpasse oss et endret klima. Utryddelse av dyre- og plantearter forårsaker uopprettelige skader og setter verdens matsikkerhet i fare. Flertallet mener Norge skal følge opp våre forpliktelser etter naturavtalen.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet mener biologisk mangfold og sårbare økosystemer må sikres gjennom en kombinasjon av nasjonalt regelverk og langsiktig lokal forvaltning. Kommunenes kapasitet i arealplanleggingen må styrkes gjennom en bedret kommuneøkonomi og utarbeidelsen av nye løsninger og virkemidler som kan bistå kommunene i en bærekraftig forvaltning av areal- og naturressurser. Ulike typer vern kan noen ganger være et nødvendig virkemiddel. Vern av sjeldne arter og naturtyper må skje gjennom en klar prioritering for å sikre at det vi verner, kan følges opp gjennom langsiktig verneforvaltning. Disse medlemmer understreker at alt vern skal være basert på klare, naturfaglige kriterier og være forankret gjennom åpne prosesser og lokalt selvstyre som sikrer rettighetene til grunneiere, rettighetshavere og lokalsamfunn. Dersom vernet både skal ha støtte og være virkningsfullt, mener disse medlemmer at det er avgjørende at grunneiere, rettighetshavere, lokalsamfunn, kommuner og regioner som er berørt av strengt vern, og som tar på seg ansvar for å bevare naturen på vegne av hele samfunnet, må kompenseres for dette.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Norge har en unik og variert natur

med dype fjorder og tindrende fjell. Disse medlemmer er opptatt av å ivareta og forvalte naturen vår på en fornuftig måte og etterlate den i god stand til de neste generasjoner. Dette innebærer hensyn til hvordan vi skal leve av og med naturen, ved å legge til rette for både næringsutvikling og samfunnsutvikling. Det er i dag kommunene ved de folkevalgte som styrer arealforvaltningen lokalt, de kjenner best de lokale forholdene og representerer det levende lokaldemokratiet. Vi har tillit til at lokalsamfunnene ivaretar hensynet til både utvikling og ivaretagelse av sine arealer.

Disse medlemmer er opptatt av klima- og miljøtiltak som gir reelle kutt. Da nytter det ikke med symbolske klimatiltak som hemmer vekst og utvikling, og som i realiteten bare flytter utslippene. Vi mener at påbud, forbud, vern og reguleringer ikke er veien å gå. Vi må legge til rette for en langsiktig omstilling av samfunnet på fornuftige områder ved å sørge for stabile og langsiktige rammevilkår.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt viser til at klimagassutslippene og nedbygging av natur truer planetens tåleevne, og at de to krisene forsterker hverandre. I Norge har en markedsstyrt tilnærming uten helhetlig planlegging ført til at naturen har blitt bygget ned og splittet opp bit for bit. Løsninga på klimakrisa er ikke å bygge ned mer norsk natur, enten det dreier seg om vindkraftanlegg i naturen eller å gå løs på vernede vassdrag. All kraftproduksjon medfører naturinngrep, og utbygginga av vann- og vindkraft har allerede lagt beslag på natur og økosystemer. Når naturen bygges ned, forsvinner også jordas naturlige karbonlager. Derfor er klimapolitikken nødt til å være på naturens premisser.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne viser til at skog dekker omtrent 37 pst. av Norges landareal, og at det er en avgjørende naturtype som sirkulerer og renser vann, renser luft, lagrer karbon og hindrer erosjon. Skog beskytter mot klimaendringer og er viktig for klimatilpasning. Gamleskog/naturskog har spesielt stor verdi for mange arter siden en rekke arter er spesialisert til å utnytte kvalitetene til den eldre skogen.

Disse medlemmer viser til at under klimatoppmøtet i Glasgow i 2021 inngikk Norge en felles forpliktelse med over 100 land om å stoppe og reversere tapet av skog innen 2030, og at dette er nødvendig for å begrense den globale oppvarmingen til 1,5 grader. Disse medlemmer viser videre til at Norge i klimaavtalen med EU, i EØS-avtalen protokoll 31, har forpliktet seg til å redusere klimagassutslipp fra arealbruk og arealbruksendringer til tilsvarende null utslipp i 2030.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge frem en plan for å stoppe avskoging og reversere skogdegradering innen 2030.»

2.1.4 KLIMATILTAK OG KOSTNADSBESKRIVELSER

Komiteen viser til at det er usikkert hva slags kostnader og nytte det vil ha for Norge å sette og nå et utslippsmål, og det er avhengig av politikk og teknologiutvikling globalt. Å nå klimamålet for 2035 vil innebære kostnader for samfunnet som helhet og for de enkelte aktørene.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Senterpartiet og Fremskrittspartiet, vil likevel påpeke at overgangen på lang sikt vil gi nye muligheter for økonomisk utvikling.

Komiteen viser til at i Prop. 129 L (2024–2025) Endringer i klimaloven (klimamål for 2035) gis et kostnadsanslag for å oppnå målet på minst 70–75 pst. utslippsreduksjoner sammenlignet med 1990. Merkostnaden ut over fremskrivingene som følger av vedtatt politikk og godskrivning av Norges deltakelse i EUs kvotesystem, er anslått til mellom 10 og 21 mrd. kroner samlet for femårsperioden 2030–2035. Det tilsvarende om lag 2 til 4,2 mrd. kroner i året i gjennomsnitt. Komiteen trekker frem at anslagene er usikre.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at det er mange måter å redusere utslipp på, gitt utgangspunktet med UFF-rammeverket (unngå-flytte-forbedre). Å laste mer på færre biler gir en god klimaeffekt og er i tillegg bra for selskapenes konkurransekraft. Dette er imidlertid ikke alltid enkelt, gitt dagens regelverk. 4-akslede elektriske kjøretøy over 32 tonn kan i dag ikke utnyttes fullt ut på grunn av akselavstand, tunge batterier og dermed redusert nyttelast. Endringer i dette vil ifølge Statens vegvesen kunne gi konsekvenser i form av høy belastning på eldre bruer i det offentlige veinettet, og dette må kartlegges. Disse medlemmer ber regjeringen framskynde arbeidet med å kartlegge konsekvensene av nye regler, blant annet for bruene langs veinettet, eller tilpasse regelverket slik at den tapte nyttelasten kan kompenseres på andre måter, eller at konkurranseulempen håndteres gjennom andre former for regulering. Disse medlemmer mener elektriske lastebiler må ha fortrinn foran diesellastebiler når det gjelder nyttelast, også for 4-akslede biler.

Disse medlemmer merker seg at effektledet for tunge kjøretøy på enkelte ladestasjoner til enkelte tider av døgnet utgjør en uforholdsmessig stor andel av driftskostnadene for ellastebiler og varebiler. For disse nyttekjøretøyene er det vanskelig å avpasse lading til visse tider av døgnet og på steder der kostnadene er lave. Disse medlemmer mener dette er en problemstilling som gjør at enkelte som opplever dette, går tilbake til fossile drivlinjer på sitt utstyr.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti viser til at det offentlige kan spille en viktig rolle i å fremme klimavennlige løsninger gjennom offentlige innkjøp, og at tydeligere miljøkrav i offentlige anskaffelser kan bidra til innovasjon, til teknologiutvikling og til å fremme overgangen til nullutslippsløsninger. Dette har vært bakgrunnen for nullutslippskrav til eksempelvis anleggsmaskiner, som er rettet mot direkte utslipp.

Disse medlemmer merker seg imidlertid at direkte CO₂-utslipp fra bygg- og anleggssektoren utgjør en liten andel av de totale utslippene. Ifølge Entreprenørforeningen for bygg og anlegg (EBA) utgjør de indirekte utslippene i bygg- og anlegg over 70 pst. av CO₂-utslippene. Det er derfor mye å hente på å få ned CO₂-utslippene fra blant annet materialer, massehåndtering og gjennomføringsmetoder. Tidlig involvering fra entreprenører kan gi store utslippskutt og vil ofte også gi god økonomi i prosjektene. Disse medlemmer mener at det bør vurderes hvordan de store utslippene fra bygg- og anleggsaktivitet kan adresseres, slik at man ikke ensidig ser på anleggsmaskiner som tiltaket som skal få ned klimagassutslippene. Materialer og massehåndtering må i større grad vektlegges når klimagassutslippene skal kalkuleres og rapporteres.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti er opptatt av å finne grønne løsninger for luftfarten som kan bidra til å nå klimamålene og bidra til grønn næringsutvikling. Disse medlemmer viser til at luftfarten står for betydelige klimagassutslipp, og at det er avgjørende å kutte disse utslippene for at vi skal nå klimamålene våre. Disse medlemmer viser til at et viktig tiltak for å omstille luftfarten vil være å bidra med økonomiske midler til et innovasjons- og testsenter for utslippsfri luftfart, og vil legge til rette for at Norge skal være et testland for nullutslippsfly når teknologien ligger til rette for det.

Disse medlemmer vil bemerke at klimameldingen ikke lanserer nye tiltak for å redusere utslippene i luftfartssektoren eller kvitterer ut tidligere vedtak fra Stortinget. Disse medlemmer etterlyser SAF-plan-

en som Stortinget enstemmig ba om 2. mai 2023, i vedtak 632 og 633. SAF vil i all overskuelig fremtid være den viktigste måten å kutte klimagassutslippene i luftfarten på.

Disse medlemmer viser til at både luftfart og sjøfart er sektorer der direkte elektrifisering bare kan dekke en begrenset del av transportbehovet med forventet teknologiutvikling, og der også andre alternativer for å fjerne fossile utslipp er begrenset og kostbare. Disse medlemmer mener derfor at produksjon av fornybare drivstoff til sjøfarten og luftfarten bør ses i sammenheng.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge til rette for og lage incentivordninger som støtter opp omkring reduksjon av effektledet ved lading av ellastebiler og varebiler.»

«Stortinget ber regjeringen presentere en detaljert og helhetlig handlingsplan for videre omstilling av norsk transportsektor som viser hvilke tiltak som skal gjennomføres for å nå klimamålet innen 2035, herunder opprettholde den relative fordelene til elbiler og styrke incentiver og infrastruktur for lavutslipps varebiler og tungtransport, maritim sektor og luftfart.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti, fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge til rette for at utvikling mot nullutslipps hurtigbåter fortsetter. Dette kan innebære at lavutslipps hurtigbåter også får nødvendig støtte på vei mot en løsning med nullutslipp, og ordninger som premierer lavest mulig CO₂-avtrykk.»

Komiteens medlemmer fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen åpne for vektdispensasjoner for fossilfrie tyngre kjøretøy i den grad sikkerhet tillater dette, for å fremskynde teknologiskifte i bransjen. Dispensasjonene må rammes inn slik at det gir forutsigbarhet for aktørene.»

Komiteens medlemmer fra Høyre fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gradvis og forutsigbart innføre egnede klimaavgifter for klimagassutslipp i jordbrukssektoren.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti, fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen raskt avklare hva slags tiltak som vil gi uttelling som addisjonelle opptak i skog, samordnet med eventuelle karbonkreditter fra skog, og lage en handlingsplan og mål for økt karbonlagring i skog frem mot 2100.»

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Kristelig Folkeparti, fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sette et nytt mål om klimafinansiering og følge det opp gjennom blant annet Norfund og klimainvesteringsfondet.»

Et tredje flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti, fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge til rette for å gjenbruke overskuddsmasser, blant annet ved etablering av digitale markedsplasser for overskuddsmasser, og beregne klimaeffekten av slike tiltak.»

Et fjerde flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti, fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen vurdere hvordan man kan stille krav til gjenbruk av spillvarme fra industri, avfallsforbrenning, datasentre og hydrogenproduksjon der det ligger til rette for dette.»

Komiteens medlemmer fra Høyre og Venstre fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide en samlet oversikt over de mest kostnadseffektive klimatiltakene knyttet til økt bruk av biokull og redusert omdisponering av skog til jordbruk, inkludert vurdering av utslippskutt, kostnader og behov for utvikling av metodeverk og støtteordninger.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne viser til at norske utslipp ved inngan-

gen til 2024 kun var redusert med 9,1 pst. sammenlignet med 1990. Samtidig har Norge forpliktet seg til å kutte utslippene med 55 pst. innen 2030 – i samarbeid med EU gjennom tre pilarer: innsatsfordelingsforordningen (ESR), kvotesystemet (ETS) og regelverket for arealbruk og skog (LULUCF).

Disse medlemmer viser til Klimautvalget 2050, som slår fast at norsk klimapolitikk i stor grad har vært preget av kjøp av klimakvoter og bruk av fleksible mekanismer – i stedet for faktiske utslippskutt i Norge. Resultatet er en politikk som i hovedsak har utsatt utslippskutt fremfor å gjennomføre dem, noe som gjør Norge dårlig forberedt på den dyptgripende omstillingen som nå kreves. Denne omstillingen vil bli mer krevende i Norge enn i andre nordiske og europeiske land, blant annet på grunn av den sterke avhengigheten av olje- og gassnæringen.

Disse medlemmer viser videre til Eldringutvalget og Miljødirektoratets rapport Klimatiltak i Norge: Kunnskapsgrunnlag 2025 som advarer mot å basere fremtidig klimapolitikk på kvotekjøp. Utvalget peker på at tilgangen til rimelige klimakvoter fra EU gradvis vil avta frem mot 2050, og at konsekvensen kan bli at Norge i løpet av kort tid må gjennomføre svært kostbare tiltak for å nå sine klimamål, dersom nødvendige nasjonale kutt ikke skjer nå.

Disse medlemmer merker seg at regjeringens egen Klimastatus og -plan (2024–2025) illustrerer problemet, som viser at dagens politikk vil etterlate et utslippgap på 5,4 millioner tonn CO₂-ekvivalenter i ikke-kvotepliktig sektor i 2030. Disse medlemmer anerkjenner behovet for en viss fleksibilitet i klimapolitikken, men mener det er oppsiktsvekkende at regjeringen planlegger å nå det vedtatte 2030-målet, og nå også et enda mer ambisiøst mål for 2035, gjennom omfattende bruk av kvotekjøp framfor faktiske utslippskutt i Norge.

Komiteens medlem fra Venstre viser til at dette står i sterk kontrast til klimaplanen for perioden 2021–2030 (Meld. St. 13 (2020–2021)), som ble lagt fram av en klima- og miljøminister fra Venstre, og hvor det ble lagt opp til å overoppfylle målet med fem pst.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Fremskrittspartiet viser til at Norges forpliktelser under det frivillige klimasamarbeidet for ikke-kvotepliktig sektor og skog- og arealbrukssektoren ikke vil kunne nås uten en omfattende bruk av fleksibilitet og kvotekjøp langt ut over det regjeringen i dag legger opp til. Disse medlemmer viser til at underskuddet under LULUCF-regelverket anslås til 36,4 millioner tonn CO₂-ekvivalenter for perioden 2021–2025, et underskudd som automatisk vil overføres til forpliktelsen for ikke-kvotepliktig sektor dersom Norge ikke får tilgang på store mengder skogkreditter. Disse

medlemmer påpeker at det ikke foreligger noen plan for hvordan dette underskuddet skal gjøres opp, og at dersom et slikt underskudd skal dekkes uten bruk av fleksibilitet, vil det måtte innebære omfattende nedleggelser og redusert aktivitet i norsk ikke-kvotepliktig sektor de kommende årene. Disse medlemmer viser til at tidligere klima- og miljøminister fra Venstre i Meld. St. 13 (2020–2021) ikke presenterte en troverdig plan for hvordan det da forventede underskuddet på 27 millioner tonn CO₂-ekvivalenter for tiårsperioden skulle godtgjøres innenfor LULUCF-pilaren, ei heller tok høyde for godtgjøring av et slikt underskudd med ekstra innsats i ikke-kvotepliktig sektor. Disse medlemmer mener at inngåelsen av det frivillige klimasamarbeidet for skog- og arealbrukssektoren i 2019 var forhastet, var inngått på feil premisser og har vist seg særlig feilslått for Norge. Disse medlemmer mener det oppsiktsvekkende i denne saken er ønsket om å videreføre det frivillige klimasamarbeidet for skog- og arealbrukssektoren, med de nye forpliktelsene dette gir, uten en klar plan for hvordan verken dagens eller kommende forpliktelser skal imøtekommes.

2.2 Norges forpliktelser, klimamål og klimastyring

Komiteen viser til at i dag gir globale avtaler og EUs klimapolitikk sentrale rammebetingelser for norsk klimainnsats, og det har direkte konsekvenser for norsk næringsliv og enkeltmennesker.

Komiteen vil derfor understreke viktigheten av at regjeringen følger EUs arbeid med eksisterende og nytt klimaregelverk tett. Komiteen fremhever at Norges klimasamarbeid med EU i utgangspunktet er avtalefestet for perioden 2021–2030. Nye klimasamarbeidsavtaler med EU ut over dette må forhandles og etableres.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Fremskrittspartiet viser til omtalen av klimasamarbeidet med EU som i utgangspunktet avtalefestet for 2021–2030. Disse medlemmer minner om at EU har vedtatt et forsterket regelverk både for ikke-kvotepliktig sektor og for skog- og arealbrukssektoren, og at det for samarbeid etablert gjennom Protokoll 31 ikke ligger noen krav om å innføre endringsrettsakter. Dette ble eksplisitt klargjort i Prop. 94 S (2018–2019) om Stortingets samtykke til inngåelse av klimasamarbeidet med EU. Disse medlemmer viser videre til professor dr. juris Finn Arnesens betenkning til Stortinget datert 28. september 2016 om bruken av EØS-avtalens protokoll 31 for deltagelse i Innsatsfordelingsforordningen og LULUCF-forordningen. Betenkningen er tydelig på at samarbeid etablert gjennom protokoll 31 kan endres ved beslutning i EØS-komiteen. Dersom enighet om samarbeidet ikke opp-

nås og det ikke er mulig å videreføre samarbeidet i uendret form, vil det måtte avvikles. Som annet tradisjonelt bilateralt samarbeid vil det kunne avvikles dersom en part ønsker det. Norge står altså fritt til å ikke videreføre det frivillige klimasamarbeidet under den forsterkede innsatsfordelingsforordningen eller LULUCF-forordningen og er ikke bundet av de forsterkede forpliktelsene EU har innført for perioden 2026–2030.

Disse medlemmer mener Norge ikke bør videreføre klimasamarbeidet om skog- og arealbrukssektoren for perioden 2026–2030, og mener Norge skal ha en avventende holdning til denne delen av det frivillige samarbeidet for perioden etter 2030. Et oppdatert regelverk for skog- og arealbrukssektoren etter 2030 forventes tidligst offentliggjort sommeren 2026, og det fremstår for disse medlemmer uklokt å allerede nå signalisere videreføring av det frivillige samarbeidet for sektoren før vi kjenner innholdet.

Disse medlemmer mener erfaringene med regelverket til i dag taler for at denne delen av klimasamarbeidet med EU ikke videreføres for perioden 2026–2030. De siste framskrivingene for sektoren anslår et underskudd for Norge under LULUCF-regelverket i perioden 2021–2025 på 36,4 millioner tonn CO₂-ekvivalenter. Dette utgjør et årlig netto utslippsgap fra Norges referansebane på om lag 7,3 millioner tonn CO₂-ekvivalenter. Disse medlemmer understreker at hovedandelen av underskuddet Norge anslås å få for perioden, ikke er fra reelle utslipp eller vedtatt politikk overfor sektoren, men skyldes at Norge i referanseperioden hadde historisk høye opptak i forvaltet skog, der blant annet skogen som ble plantet under skogreisningen fra 1950- til 1970-tallet, var i livssyklusen der opptaket var på sitt høyeste. Disse medlemmer viser til at avskoging og omdisponering av areal til utbygging, jordbruk og andre formål i perioden er på om lag 2,8 millioner tonn CO₂-ekvivalenter, langt lavere enn det totale utslippsgapet til referansebanen. Selv uten noen form for avskoging og nedbygging i femårsperioden ville altså Norge fått et betydelig underskudd under regelverket.

Disse medlemmer merker seg at underskuddet for perioden 2026–2030 under det forsterkede regelverket i regjeringens Klimastatus og -plan 2024–2025 anslås til 1,4 millioner tonn CO₂-ekvivalenter. Framskrivningene er svært usikre, men trenden i framskrivingene for skog- og arealbrukssektoren er like fullt at opptaket i norske skoger fortsetter å synke raskere enn tidligere antatt. Det vises til at regjeringens siste anslag er en betydelig nedjustering av anslagene presentert i Klimastatus og -plan 2023–2024, der regjeringen anslo et overskudd på 11 millioner tonn CO₂-ekvivalenter i sektoren. Disse medlemmer viser til at argumentasjonen mot å regne netto opptak/utslipp fra skog- og arealbrukssektoren inn i en ny 2035-målsetting under Parisavtalen også gjør seg gjeldende for en eventuell videre

norsk deltagelse i LULUCF-regelverket i perioden 2026–2030. Regelverkets målsettinger og innretting gjør klimapolitikken sårbar mot naturhendelser og naturlige variasjoner som påvirker opptaket. For land som Norge med store skogområder skapes det i tillegg en usikkerhet knyttet til endringer av beregningsmetodikk for sektoren som gir store utslag i framskrivingene. Disse medlemmer viser til utviklingen i NIBIOs framskrivinger for perioden 2021–2025 under bokføringskategorien «eksisterende, forvaltet skog» for 2019, 2022 og 2024, med henholdsvis anslått beregnede utslipp på 4 731, 23 940 og 27 601 kt CO₂-ekvivalenter under kategorien. Disse store økningene i framskrivingene skyldes endret metodikk og oppdaterte datasett, ikke endret politikk overfor sektoren. Disse medlemmer understreker at det må forventes betydelige endringer også i kommende framskrivinger for både perioden 2021–2025 og 2026–2030.

Disse medlemmer mener at et klimaregelverk der anslag kan endres i et slik omfang fra ett år til et annet ikke er egnet for å føre en forutsigbar nasjonal klimapolitikk, og mener dette understreker risikoen ved et videre klimasamarbeid på skog- og arealbrukssektoren for perioden 2026–2030. Disse medlemmer mener videre dette viser behovet for en ny innretning av klimamålsettingene som bidrar til å utløse skogsektorens potensial i klimapolitikken. Regelverkets målhorisonter med femårige perioder er dårlig egnet for å gi tilstrekkelig insentiv for effektive klimatiltak i forvaltet skog, noe også regjeringen påpeker i stortingsmeldingen.

Disse medlemmer er bekymret for at regelverket skaper en direkte binding mellom naturlige variasjoner i opptak og forpliktelsene for reduksjoner i fossile utslipp i ikke-kvotepliktig sektor. Tilgangen på skogkreditter har til nå vært meget begrenset, og det er ikke sannsynlig at EU vil oppnå sin netto null-forpliktelse, og at regelverkets kompensasjonsmekanisme utløses. Etter regelverket skal underskuddet for perioden 2021–2025 som ikke kan godtgjøres innenfor LULUCF, overføres til ikke-kvotepliktig sektor, der underskuddet må gjøres opp enten ved fleksible mekanismer, et begrenset antall overførbare kvoter fra kvotesystemet eller forsterkede nasjonale klimatiltak. Regjeringens Klimastatus og -plan og rapporteringen på forpliktelsene under innsatsfordelingen tar ikke høyde for en slik overføring av utslippsunderskudd fra LULUCF-regelverket. Det foreligger ingen plan for hvordan underskuddet for perioden 2021–2025 skal håndteres ut over regjeringens varslede dialog med europeiske skogland.

Disse medlemmer viser til at koblingen mellom naturlig varierende opptak i skog- og arealbrukssektoren og forpliktelsene for ikke-kvotepliktig sektor videreføres i det oppdaterte regelverket for perioden 2026–2030, selv om det åpnes for at et eventuelt under-

skudd ikke automatisk må overføres til innsatsfordelingsforordningen, jf. art. 9(2). Risikoen for at Norge må kjøpe fleksibilitet eller påføre samfunnet en betydelig høyere omstillingsbyrde for å godtgjøre utslipp som ikke er reelle innenfor skog- og arealbrukssektoren, forblir dermed høy.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet anser det som sannsynlig at Norge vil få aksept og forståelse for en videreføring av det frivillige samarbeidet under innsatsfordelingen, selv om Norge ikke deltar i LULUCF-regelverket i perioden 2026–2030. Norge vil under en forsterket innsatsfordelingsforordning få en forpliktelse på 50 pst. utslippsreduksjoner i ikke-kvotepliktig sektor og er således en positiv bidragsyter inn mot unionsmålet. Disse medlemmer minner om at Norge ikke har en felles målforpliktelse med EU under Parisavtalen, og ikke teller med netto opptak/utslipp fra sektoren inn i det økonomidekkende klimamålet under avtalen slik EU gjør. LULUCF-regelverket ble vedtatt for å styrke sektorens bidrag i EU-medlemslandene mot unionens mål under Parisavtalen, men er lite egnet for å bidra til Norges klimaforpliktelser under Parisavtalen for 2030.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen ikke videreføre klimasamarbeidet med EU for skog- og arealbrukssektoren (LULUCF) for perioden 2026–2030 og gå i dialog med EU for å sikre en oppdatert klimaavtale som gir en videreføring av klimasamarbeidet for ikke-kvotepliktig sektor frem til 2030.»

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Fremskrittspartiet viser til at flere næringsaktører som ikke har aktivitet tilknyttet skog- og arealbrukssektoren, i sine høringssvar uttrykker at de allerede nå ønsker at Norge skal varsle et videre frivillig klimasamarbeid med EU for skog- og arealbrukssektoren for perioden etter 2030. Det relevante regelverket som det her ønskes at Norge skal varsle støtte til, eksisterer ikke, og det forventes et forslag fra EU-kommisjonen tidligst sommeren 2026. Disse medlemmer viser til at Norge ved innlemmelsen av LULUCF-samarbeidet i 2019 ikke hadde fått endelig avklaring av referansebane for perioden 2021–2025, og at det gjensto flere uavklarte spørsmål knyttet til konsekvensene av regelverket. Disse konsekvensene er nå tydelig synliggjort ved det faktum at Norge for perioden 2021–2025 går mot et underskudd på 36,4 millioner tonn CO₂-ekvivalenter. Dersom fleksibilitet ikke benyttes, og Norge skal planlegge for å faktisk møte forpliktelsene under både LULUCF og innsatsfordelingen, vil inndekning av underskuddet måtte innebære en virkemiddelbruk overfor ikke-kvotepliktig sektor langt ut over det som i

dag er forespeilet i regjeringens Klimastatus og -plan. I lys av erfaringene med LULUCF-regelverket mener derfor disse medlemmer det er høyst uansvarlig å allerede nå ta stilling til eller varsle støtte til et klimaregelverk som verken er utarbeidet eller konsekvensvurdert.

Komiteens medlemmer fra Venstre og Miljøpartiet De Grønne mener at internasjonalt samarbeid er avgjørende for å løse de store, globale utfordringene. Et tett og forpliktende europeisk samarbeid står derfor sentralt. Videre er Norges klimasamarbeid med EU en viktig forutsigbarhet for det norske næringslivet. Disse medlemmer viser til at det i Meld. St. 25 (2024–2025) skrives at «Norge vil fortsatt delta i kvotesystemet etter 2030, og regjeringen har en intensjon om fortsatt norsk deltakelse i øvrige deler av EUs klimaregelverk etter 2030».

Disse medlemmer vil påpeke at å være «åpne for» og å ha «en intensjon» om videre EU-samarbeid ikke er en bekreftelse på et videre forpliktende samarbeid med EU ut over 2030, og at det ikke gir tydelige styringssignaler for aktørene. Selv om regelverket for ESR og LULUCF ikke er landet enda, er dette ikke til hinder for å bekrefte at Norge skal delta i det fulle klimasamarbeidet med EU også etter 2030.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Miljøpartiet De Grønne viser til at Norge i 2019 inngikk en juridisk bindende klimaavtale med EU, som innebærer at Norge deltar i EUs klimaregelverk for å nå klimamålene for 2030. Avtalen omfatter tre hovedpilarer, nemlig innsatsfordelingsforordningen (ESR) – som fastsetter nasjonale utslippsmål for transport, jordbruk, bygg, avfall og deler av industri- og petroleumssektoren, EUs kvotesystem (ETS) – som setter et samlet tak på utslipp fra industri, energiforsyning, petroleumsvirksomhet, luftfart og skipsfart, og skog- og arealbruksregelverket (LULUCF) – som stiller krav til opptak og utslipp fra landarealene. Norge deltar i ESR og LULUCF gjennom EØS-avtalens protokoll 31 om frivillig samarbeid utenfor de fire friheter.

Disse medlemmer påpeker at klimaavtalen med EU kun løper fram til 2030. For å sikre fortsatt norsk deltakelse i EUs forsterkede klimaregelverk etter dette må avtalen fornyes. Både Klimautvalget 2050 (NOU 2023: 25 Omstilling til lavutslipp) og flertallet i Eldringutvalget (NOU 2024:7 Norge og EØS: Utviklinger og erfaringer) anbefaler at Norge viderefører klimaavtalen med EU fram mot 2050. De peker på at Norge er tjent med EUs ambisiøse klimapolitikk, og at dette bør være en langsiktig ramme for Norges klimapolitikk. Klimautvalget 2050 understreker at forutsigbarhet er viktig, og

at det ikke bør være uklarehet i om Norge skal delta i nye og mer ambisiøse versjoner av EUs klimaregelverk.

Disse medlemmer viser til at et bredt spekter av høringsinstanser – deriblant LO, NHO, Finans Norge, Norsk Industri, Fornybar Norge, Spekter, Tekna, Trondheim kommune, Cicero, SSB, Zero, Norsk klimastiftelse og WWF – støtter en videreføring av samarbeidet med EU.

Til tross for dette velger regjeringen å avvente og trenere spørsmålet om forlengelse av klimaavtalen, i strid med anbefalingene fra både ekspertutvalg og høringsinstanser. Disse medlemmer mener det er uklokt å skape usikkerhet om Norges deltakelse i et styrket europeisk klimasamarbeid, og disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen forlenge klimaavtalen med EU, forankret i protokoll 31, i EØS-avtalen fram til minst 2040.»

Komiteens medlemmer fra Venstre og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen innlemme klimaavtalen med EU i EØS-avtalens forpliktende deler.»

2.2.1 PARISAVTALEN

Komiteen vil trekke frem Norges internasjonale forpliktelser i forbindelse med behandlingen av klimameldingen. Norge har underskrevet Parisavtalen, og denne avtalen legger de globale rammene for landenes klimaarbeid. Avtalens målsetting er å holde økningen i den globale gjennomsnittstemperaturen under 2 grader sammenlignet med førindustrielt nivå og tilstrebe å begrense temperaturøkningen til 1,5 grader.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti, mener at Parisavtalen er en forutsetning for en forutsigbar, ansvarlig og effektiv klimapolitikk. Under ulike krav i Parisavtalen og klimaloven § 5 er Norge forpliktet til å sette nye mål som er en progresjon fra forrige mål, som er den høyest mulige ambisjonen gitt nasjonale omstendigheter, og som fremmer gradvis omstilling fram mot 2050. Ifølge FN må de globale utslippene reduseres med om lag 60 pst. innen 2035. Flertallet mener det er riktig, gitt våre nasjonale omstendigheter, at Norge foreslår et mål som ligger godt over dette.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti viser til Global Carbon Budget (GCB) som analyserer det globa-

le karbonbudsjettet, og som påpeker at økte temperaturer ikke snur før vi har nådd netto null utslipp. Ifølge GCB er det gjenværende karbonbudsjettet på 235 GtCO₂, med en 50 pst. sjanse for å nå 1,5-gradersmålet. Dette tilsvarer globale utslippskutt på minst 8 pst. årlig fra 2024. Disse medlemmer viser til Parisavtalens forpliktelse om differensiert ansvar og mener industrialiserte, fossilproduserende land med et historisk ansvar bør kutte mer enn dette.

Disse medlemmer viser videre til klimameldingen (Meld. St. 25 (2024–2025)), der regjeringen skriver at vedtatt og planlagt politikk vil ta Norge til 47 pst. utslippskutt i 2035, og at det er forventet at ytterligere 20 pst. vil bli kuttet gjennom EUs klimasamarbeid, totalt 67 pst. utslippskutt i 2035. Disse medlemmer merker seg at det med dette legger opp til øvrig ny klimapolitikk som tilsvarer 3–8 pst. utslippskutt samlet over de ti neste årene, og mener dette er langt ifra ambisiøst, eller at det svarer på det verden trenger for å sikre at global oppvarming holdes under 1,5 grader. Disse medlemmer mener derfor at Norge bør øke sine ambisjoner samt sikre bedre samordning og styring av klimapolitikken for å oppnå klimamålene og Norges internasjonale klimaforpliktelser.

2.2.2 KLIMAMÅL

Komiteen viser til at Norge som part i Parisavtalen, samt gjennom klimaloven, er forpliktet til å sette klimamål og hvert femte år melde inn forsterkede målsettinger under Parisavtalen.

Komiteen påpeker at Stortinget har lovfestet i Prop. 77 L (2016–2017) Lov om klimamål (klimaloven) et mål om å bli et lavutslippssamfunn i 2050. Formålet med å lovfeste målet om lavutslippssamfunnet er å legge til rette for en langsiktig og forutsigbar omstilling. Med lavutslippssamfunn menes et samfunn der klimagassutslippene er redusert for å motvirke skadelige virkninger av global oppvarming. Videre er det lovfestet at utslippene skal reduseres i størrelsesorden 90 til 95 pst. fra utslippsnivået i referanseåret 1990.

Komiteen viser til separat saksbehandling i Prop. 129 L (2024–2025) Endringer i klimaloven (klimamål for 2035) for lovfesting av nye klimamål.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Høyre mener at å legge opp til en målsetting på utslippsreduksjoner på minst 70–75 pst. innen 2035 sammenlignet med 1990 er uttrykk for Norges høyest mulige og forsvarlige ambisjon.

Disse medlemmer mener Norges nye klimamål for 2035 under Parisavtalen bør ligge på minst 70–75 pst. sammenlignet med utslippsnivået i 1990. Disse medlemmer vil understreke at dette målet i hovedsak skal nås gjennom nasjonale tiltak og i samarbeid med EU. Dette er i tråd med Parisavtalen som sier at lan-

dene skal søke å gjennomføre sine klimamål gjennom hjemlige tiltak (artikkel 4.2), men anerkjenner at land samarbeider om gjennomføringen for å kunne ha høyere ambisjoner (artikkel 6.1).

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet vil poengtere at forslaget om å redusere utslippene med minst 70–75 pst. innen 2035 sammenlignet med utslippsnivået i 1990 er det nest høyeste målet meldt inn av et industriland under Parisavtalen per mai 2025. Det er fortsatt ikke fastsatt et eksakt mål for EU for 2035.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Høyre er opptatt av at folk og næringsliv skal ha tillit til klimapolitikken. Næringslivet må ha tillit til rammevilkår som står seg over tid for å kunne ta investeringer i en krevende omstilling. Folk må oppleve at myndighetene leverer på de målene man setter seg, og at byrden forbundet med tiltakene har en rettferdig fordeling. Disse medlemmer mener derfor det er viktig å sette et nytt mål som er i tråd med Parisavtalens krav om progresjon, samtidig som de er realistiske, ikke skaper konkurranseulempen for norsk næringsliv eller gir en uforholdsmessig byrde til husholdningene.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Norge er forpliktet til å melde inn forsterkede klimamål for 2035. Det er for disse medlemmer viktig at målene samsvarer med EUs mål, slik at det sikres like konkurransevilkår med de landene som Norge handler og samarbeider mest med. Norge bør imidlertid ikke gå lenger enn de målene EU fastsetter. EUs ambisjoner vil ha stor betydning også for Norges muligheter til å nå sine mål, og norsk næringsliv bør så langt som mulig møte de samme klimakravene i Norge og EU. Klimamålene for 2035 bør være ambisiøse, men også realistiske, oppnåelige og med en viss fleksibilitet. På denne bakgrunn støtter disse medlemmer regjeringens forslag om klimamål på minst 70–75 pst. og at dette lovfestes og meldes inn til FN.

Disse medlemmer mener samtidig at det må være en klar prioritet og ambisjon å ta mest mulig av utslippskuttene under innsatsfordelingen nasjonalt, og at regjeringen legger dette til grunn for sitt videre arbeid.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Fremskrittspartiet mener regjeringens forslag om 70–75 pst. utslippsreduksjoner sammenlignet med nivået i 1990 er svært ambisiøst. Disse medlemmer er bekymret over at det i Klimameldingen 2035 verken klargjøres hvilke ytterligere grep regjeringen vil gjennomføre for å nå et slikt mål, eller redegjøres for konsekvensene av disse for samfunnet og andre vedtatte samfunns mål.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet mener Norges nye klimamål bør ligge nær en lineær opptrapping mot det lovfestede 2050-målet om 90–95 pst. utslippsreduksjoner sammenlignet med 1990. Et lineært mål vil bety 63,75–65 pst. utslippsreduksjoner sammenlignet med 1990. Dagens lovfestede klimamål for 2030 på 55 pst. og målsettingen om 90–95 pst. utslippsreduksjoner innen 2050 er svært ambisiøse målsettinger, og disse medlemmer mener et klimamål i tråd med en lineær opptrapping fortsatt vil være et ambisiøst klimamål for Norge. Disse medlemmer viser til behandlingen av Prop. 129 L (2024–2025), der disse medlemmer foreslår en lovfesting av et nytt klimamål for 2035 i tråd med en slik lineær opptrapping, og ønsker videre at dette ambisjonsnivået meldes inn under Parisavtalen.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Fremskrittspartiet mener videre norske forutsetninger og ulik innretning av klimamålsetting under Parisavtalen taler for at Norge ikke bør ha et klimamål prosentvis likt EU, da slik prosentvis likhet i måltall mellom Norge og EU utgjør et reelt sett høyere ambisjonsnivå og medfører en større omstillingsbyrde for Norge enn for EUs medlemsland. Norge hadde i 1990 kommet lenger enn EU i omstillingen av energisystemet, og Norges gjenværende utslippskilder er både dyrere og mer teknologisk krevende å utfase enn for europeiske medlemsstater. Videre utgjør ulik modell for medregnet opptak/utslipp fra skog- og arealbrukssektoren inn mot den økonomidekkende målsettingen om lag fem prosentpoeng i reelt ambisjonsnivå. Et likt måltall som EU utgjør derfor et betydelig høyere ambisjonsnivå for Norge og en større omstillingsbyrde for norske innbyggere og bedrifter enn i sammenlignbare europeiske land. Disse medlemmer vil understreke at prosentvis likt måltall som EU under Parisavtalen ikke er en nødvendig forutsetning for norsk deltagelse i kvotesystemet eller det frivillige klimasamarbeidet for skog- og arealbrukssektoren og ikke-kvotepliktig sektor.

Disse medlemmer viser til at et av regjeringens sentrale argumenter for å velge et ambisjonsnivå på 70–75 pst. er en forventning om at EU vil sette sitt ambisjonsnivå for 2035 innenfor dette intervallet, og at regjeringen ønsker at Norges klimamål skal være likt EUs klimamål. Disse medlemmer mener dette fortsatt er svært uklart. Det pågår en stor debatt innad i EU om unionens konkurransekraft og klimapolitiske ambisjoner, der flere medlemsland uttrykker motstand mot dagens klimapolitikk og det ambisjonsnivået slik Europakommisjonen har tatt til orde for. Eksempelvis har representanter fra Italias regjering løftet forslag om et lavere ambisjonsnivå for 2040 på 80 eller 85 pst.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at en målsetting for 2035 basert på en lineær bane fra et slikt 2040-mål utgjør et intervall mellom 67,75 og 70 pst. Det er videre uavklart om EUs 2035-mål faktisk vil utgjøre en lineær opptrapping fra et vedtatt 2040-mål. Europakommisjonen har utsatt fremleggelsen av sitt forslag og vil ikke ha vedtatt et nytt klimamål for 2035 før Stortinget har ferdigbehandlet Norges nye klimamål. Regjeringens foreslåtte ambisjonsnivå innebærer dermed en risiko for at Norge melder inn og låses til et ambisjonsnivå høyere enn EUs, uten anledning til å senere nedjustere innmeldt målsetting jf. Parisavtalens artikkel 4(3).

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at regjeringen i Meld. St. 25 (2024–2025) presenterer et kutt av klimautslippene på minimum 70 pst. innen 2035. Videre fremgår det at kuttene skal gjennomføres i samarbeid med EU. Klima- og miljøministeren påstår videre at dagens politikk vil føre til utslippskutt på 47 pst. innen 2035. Disse medlemmer stiller seg svært skeptiske til de fremskrevne måloppnåelsene og etterlyser mer realisme i ordskiftet om klima fra regjeringen. Disse medlemmer mener også at konsekvensene for konkurransekraft og verdiskaping ikke har blitt, eller blir vurdert, godt nok. Dette fremgår også i svaret fra Energidepartementet i et brev datert 16. mai 2025, der Finansdepartementet redegjorde for at de samfunnsøkonomiske kostnadene ved utslippsreduksjon ikke er beregnet ut over merkostnaden.

Klima- og miljøministeren har tidligere uttalt at det ikke er noen motsetning mellom klimapolitikk og sikkerhetspolitikk «En veldig farlig motsetning noen prøver å skape» (E24.no, 30. mars 2025). Dette stiller disse medlemmer seg spørrende til, da politikk handler om å ta ansvar og prioritere. I dagens ustabile sikkerhetspolitiske situasjon er det et stort behov for å stryke beredskapen og ruste opp. Dersom utbygging av forsvarsinstallasjoner tar lenger tid eller blir uforholdsmessig dyre, mener disse medlemmer at dette i sum svekker beredskapen. Videre foregår det også en storstilt elektrifisering av samfunnet. Dersom kritisk infrastruktur som eksempelvis strømmettet tas ut, vil dette svekke vår nasjonale beredskapsevne. Disse medlemmer anfører at dersom operativ evne svekkes som følge av klimapolitikk, er det beviselig en tydelig motsetning. Disse medlemmer mener at beredskap og samfunnsikkerhet alltid må gå først.

Norge har kuttet om lag 9 pst. av utslippene på 35 år, hvorav deler av kuttet skyldes avvikling av industri og lavere aktivitet («Laveste klimagassutslipp siden 1990», SSB.no, 5. november 2024). Disse medlemmer mener videre at en delforklaring til utslippskuttet i industrien skyldes høye strømpriser som har ført til lavere aktivitet. Denne utviklingen kan relateres til internasjonale

le forhold, men også til særnorske klimamål og avgifter. Disse medlemmer mener det fremstår særs virkelighetsfernt, og svært kostnadsdrivende, at Norge skal klare å innfri de målene som allerede er fastsatt. Disse medlemmer mener at regjeringens urealistiske mål er skadelig for Norges verdiskapning, konkurransekraft og beredskap og dermed også for vår egen evne til å håndtere krise og krig.

Disse medlemmer mener at en realistisk klima- og miljøpolitikk med realistiske målsettinger, fri fra symbolske tiltak, vil tjene både norsk økonomi og verdens globale klima best. Videre fremholdes det at en fornuftig og målrettet politikk, basert på kost-nytte-prinsippet med bruk av midler der de gir størst effekt, blant annet gjennom klimakvoter, vil være mest hensiktsmessig. Disse medlemmer vil understreke at dette gjelder i sammenheng med realistiske og oppnåelige klimamål, ellers vil høyere vel være å betrakte som ytterligere bistand via klimamidler.

Disse medlemmer vil understreke utfordringene særeuropeiske klimamål utgjør i den globale konkurransen.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen revidere og nedjustere norske klimamål til mer realistiske nivåer som ivaretar konkurransekraften, verdiskapingen, kritiske verdikjeder og beredskapen.»

«Stortinget ber regjeringen avvike Norges 'omstillingsmål'.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet vil poengtere at basert på framskrivingene av klimagassutslipp i Norge og en videreføring av klimaplanen for 2030 er det de nasjonale utslippene som er anslått til å kunne bli redusert med 47 pst. i 2035, sammenlignet med 1990. Legger vi til anslag på forventet effekt av norsk deltakelse i det europeiske kvotesystemet i tillegg til dagens nasjonale politikk, kan utslippene bli rundt 67 pst. lavere i 2035.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne mener det er avgjørende at det etableres et eget klimamål for hvor store kutt Norge skal gjøre i årene framover. Norsk næringsliv og det norske samfunnet må omstilles. Det er viktig både for å sikre konkurransekraften til norsk industri og fremtidens arbeidsplasser, og det er avgjørende for at Norge skal gjøre sin del i den internasjonale kampen mot klimakrisen. Disse medlemmer mener at regjeringens strategi vil føre til omfattende kvotekjøp i EU og land utenfor EU. Kvotekjøp fra land utenfor EU innebærer en risiko for kjøp av kvoter med usikker klimaeffekt. Kvotekjøp både innenfor og utenfor EU gjør at vi bruker pengene på å sikre om-

stillingen av andre lands industri. Det betyr at norsk industri blir hengende etter og taper i den internasjonale konkurransen hvor kravene til produksjon med lave utslipp bare blir tøffere. Dette vil gå ut over lønnsomheten til norsk næringsliv og være en trussel mot norske arbeidsplasser.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake med et forslag om å lovfeste et mål om 80 pst. nasjonale utslippsreduksjoner i 2035, og at dette er målet som meldes inn til FN.»

«Stortinget ber regjeringen komme med forslag til et separat klimamål for utslippsreduksjoner fra skog- og arealbruk for å ivareta naturhensyn og gjøre det mer forutsigbart hvor store utslippsreduksjoner Norge skal gjennomføre innen 2035.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti mener at klimagassutslippene til rike land primært skal kuttes innenlands, ikke gjennom kvotekjøp. Hovedargumentene for dette standpunktet er godt oppsummert av Klimautvalget 2050, i NOU 2023:25 Omstilling til lavutslipp, side 55:

«Et klart mål for hvor mye utslippene skal reduseres i Norge vil gjøre klimapolitikken tydeligere både for beslutningstakere, næringsliv og offentligheten [...] Utfordringen er at klimamål som åpner for betaling for utslippskutt i andre land gjør det utydelig hva som skal skje i Norge. I omstillingen til et lavutslippssamfunn må kvotekjøp og kjøp av utslippsreduksjoner for å oppnå Norges klimamål spille en begrenset rolle. Strategiske valg i klimapolitikken bør ta utgangspunkt i det langsiktige målet om å fjerne de fleste utslipp i Norge for godt.»

Disse medlemmer viser til de flerfoldige høringsinnspillene som etterspør et nasjonalt klimamål. Dette inkluderer også flere næringslivsaktører, som ønsker et nasjonalt mål på grunn av at dette blant annet vil gi økt forutsigbarhet for fremtidige investeringer.

Dette kommer blant annet til uttrykk i opprop fra næringslivet signert av toppledere fra blant annet Bama, Bergens Næringsråd, Eviny, Gjensidige, Havila, KLP, Mesta, NorgesGruppen, Nortura, Rambøll, Siemens AS, Statkraft, Storebrand og TINE. Disse kritiserer regjeringen for å ikke angi hvor mye av klimagassutslippene som skal kuttes i Norge, og oppfordrer Stortinget til å enes om et nasjonalt klimamål for 2035.

Disse medlemmer er bekymret for at regjeringen åpner for bruk av artikkel 6 under Parisavtalen og muligheten for å dekke et eventuelt gap i utslippsregnskapet under samarbeidet med EU med å kjøpe kvoter utenfor EU. Å legge opp til et omfattende kjøp av ut-

slippskvoter bryter helt klart med intensjonen om å omstille Norge til et lavutslippssamfunn. For å sikre forutsigbare rammer, en sterkere klimapolitikk og mer forpliktende klimamål som faktisk bidrar til at Norge omskifter seg slik klimalovens formål er utformet, bør Norge lovfeste et mål om utslippskutt innenfor norsk territorium.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne mener at kuttene til rike land primært skal tas innenlands, og ikke gjennom kvotekjøp. Det er like fullt avgjørende at Norge fører en politikk som demper etterspørselen etter fossil energi globalt og bidrar med klimafinansiering til andre land. Denne innsatsen bør komme i tillegg til oppfyllelse av Norges klimamål.

Komiteens medlemmer fra Rødt og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen øke bevilgninger til miljø- og klimatiltak i det globale sør gjennom bilaterale og multilaterale kanaler i form av gaver heller enn lån.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen ta initiativ til en karbonskatt på internasjonal skipsfart og luftfart i fellesskap med andre land.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti viser til at Miljødirektoratet i 2023, på oppdrag fra Klima- og miljødepartementet, la frem rapporten «Et 2035-bidrag som sikrer omstilling nasjonalt», der det anbefales at Norge bør sette et mål om å redusere klimagassutslippene med minst 80 pst. innen 2035, og at minst 60 pst. av kuttene bør tas nasjonalt. Miljødirektoratet understreker at dette er nødvendig for å sikre omstilling i Norge, at framtidige klimamål skal være forutsigbare og så enkle som mulig å styre etter, og at det er grunnen til at de anbefaler et eget delmål for nasjonale utslipp.

Disse medlemmer merker seg at svært mange av høringsinstansene i den offentlige høringen om Norges 2035-mål sluttet seg til Miljødirektoratets anbefaling. Likevel har regjeringen lagt frem et mål om 70–75 pst. utslippskutt, uten å presisere hvor stor andel som skal tas nasjonalt. Disse medlemmer mener at forslaget til nytt mål gjør klimapolitikken mindre målrettet og mer forvirrende, og viser til at forslaget om mål på 70–75 pst. kan gjennomføres med kutt i Norge, gjennom deltakelse i kvotesystemet, ved å kjøpe kutt i EU-land el-

ler ved å kjøpe kvoter fra land utenfor EU-systemet som Usbekistan.

Disse medlemmer mener det er sterkt kritikkverdig at regjeringen ikke følger det faglige rådet fra sitt eget fagdirektorat, og i stedet foreslår et mål som gjør klimapolitikken mer utydelig og mindre forpliktende. Det er særlig oppsiktsvekkende at regjeringen begrunner fraværet av et nasjonalt delmål med behovet for å forenkle målstrukturen – når Miljødirektoratet eksplisitt anbefaler et slikt delmål nettopp av hensyn til styrbarhet og forutsigbarhet i politikken.

Komiteens medlemmer fra Rødt, Venstre og Kristelig Folkeparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen melde inn til FN under Parisavtalen et mål i 2035 om 80 pst. reduksjon av Norges klimagassutslipp sammenlignet med 1990, hvorav minst 60 pst. av utslippskuttene skal tas i Norge. Utslippskuttene kan gjennomføres i samarbeid med EU gjennom klimaavtalen.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti mener det er et gjennomgående problem i norsk klimapolitikk at langsiktige og uforpliktende mål ikke nås, og viser til Riksrevisjonen som vurderte det som kritikkverdig at Norge ikke har et godt nok styringssystem eller god nok samordning for å nå de norske klimamålene. Riksrevisjonen peker videre på at det er kritikkverdig at det er store usikkerheter i hvilken grad det blir mulig å kjøpe utslippsenheter, skogkreditter og kvoter i utlandet for å nå Norges klimamål (Dokument 3:15 (2023–2024)). Også det regjeringsnedsatte Klimautvalget 2050 påpeker at Norge trenger et styrket klimastyringssystem som bidrar til at målene blir nådd, og anbefaler blant annet å presisere at Norges klimamål for 2050 innebærer reduksjon i utslippene fra norsk territorium for å sikre økt tempo i omstillingen i Norge, NOU 2023:25 Omstilling til lavutslipp – Veivalg for klimapolitikken mot 2050.

Disse medlemmer mener det hindrer klimalovens formål at man ikke forplikter til territorielle utslippskutt innenfor et nasjonalt karbonbudsjett utledet fra Parisavtalens mål om å begrense global oppvarming til 1,5 grader. Disse medlemmer mener at både Stortingets og regjeringens beslutningsgrunnlag vil styrkes gjennom forpliktende karbonbudsjetter, sektorvise mål, utslippsbudsjetter og tydelige nasjonale målsettinger, og at den offentlige debatten om norsk klimapolitikk slik vil få et sterkere fundament. Disse medlemmer er videre bekymret for at regjeringen åpner for bruk av internasjonale klimakvoter under artikkel 6 i Parisavtalen og muligheten for å dekke et even-

tuelt gap i utslippsregnskapet under samarbeidet med EU med å kjøpe kvoter utenfor EU.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen ikke ta i bruk markeds-samarbeid under Parisavtalen artikkel 6.4 utenfor Europa for å nå Norges klimamål under Parisavtalen.»

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet mener det ikke bør settes begrensninger på eller føringer for bruken av fleksible mekanismer for oppfyllelse av Norges nye klimamål for 2035. Disse medlemmer mener fleksible mekanismer er et helt legitimt verktøy for å nå Norges klimamål, og at det er et viktig verktøy for å sikre omfattende globale utslippsreduksjoner. Bruken av fleksible mekanismer gir videre mer kostnadseffektive utslippsreduksjoner og en mer rasjonell omstilling.

Disse medlemmer viser til at EU i sin nåværende målsetting under Parisavtalen har frasagt seg muligheten til å bruke fleksible mekanismer/kvoter, men at det er usikkert om EU vil videreføre en slik begrensning for 2035- og 2040-målet. Disse medlemmer viser til at blant annet franske og tyske myndigheter har uttalt seg positivt til bruk av det internasjonale kvotemarkedet for å nå et forsterket klimamål. EUs fremtidige utslippskutt vil bli dyrere og vanskeligere å gjennomføre enn de som til i dag er gjort, og EU har vært en aktiv pådriver for å forbedre fleksibilitetsmekanismen under Parisavtalen. Disse medlemmer understreker at et forbedret marked for fleksibilitet under Parisavtalen også vil avhenge av at seriøse kjøperland deltar i markedet. Dette taler for at EU kan snu i sitt syn på bruken av fleksible mekanismer, og for en norsk deltagelse i et internasjonalt marked for utslippsenheter i den kommende perioden. Disse medlemmer mener på denne bakgrunn at Norge ikke bør legge noen begrensninger på bruk av fleksible mekanismer under Parisavtalen for oppnåelse av et nytt 2035-mål. Dersom EU nå åpner for bruk av fleksibilitet under Parisavtalen, og Norge samtidig frasier seg muligheten til å bruke slike mekanismer, vil dette bidra til å gjøre et norsk klimamål vanskeligere å nå enn et prosentvis likt mål i Europa. Disse medlemmer mener det ikke er grunnlag for at Norge skal ha et høyere reelt ambisjonsnivå, ei heller påføre eget samfunn betydelig større omstillingsbyrde, enn sammenlignbare europeiske stater.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti viser til høringssvar til St. Meld. 25 (2024–2025) der en rekke aktører understreker at det er store usikkerheter knyttet til

hvor mye som skal kuttes nasjonalt, og at dette bidrar til lite forutsigbarhet. NHO etterlyser en tydeligere retning for gjennomføringen av klimamålet. Også Norsk Hydrogenforum, Statkraft, ZERO, WWF, Framtiden i våre hender, Spire, Tekna, Akademikerne, Grønt Skipsfartsprogram (DNV), Samfunnsbedriftene, Fornybar Norge, Forum for utvikling og miljø (ForUM), KS, Grønn Byggallianse, Norges institusjon for menneskerettigheter, Changemaker, NITO, Natur og Ungdom og Naturvernforbundet har alle støttet innføring av et nasjonalt delmål. Disse medlemmer viser videre til næringslivsoppøpet i regi av Skift, som har samlet over 50 næringslivsledere som støtter et nasjonalt klimamål for å sikre at norsk klimapolitikk skal være ambisiøs og forutsigbar og gi tydelige styringssignaler. For å sikre forutsigbare rammer, en sterkere klimapolitikk og mer forpliktende klimamål som faktisk bidrar til at Norge omstiller seg til et lavutslippsamfunn slik klimalovens formål er utformet, mener disse medlemmer at Norge må lovfeste et mål om utslippskutt på norsk territorium.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet og Fremskrittspartiet, mener at et nasjonalt delmål ikke er riktig vei å gå for norsk klimapolitikk av flere årsaker. Flertallet trekker frem at legitimiteten til klimapolitikken også bygges på en målstruktur som er enkel å forstå. Derfor ønsker flertallet å ha et overordnet klimamål med tydelige retninger og forventninger til nasjonale utslippskutt.

Flertallet vil også påpeke at det med et nasjonalt delmål påløper betydelige merkostnader som det er vanskelig å tallfeste. For et nasjonalt delmål på 60 pst. er anslaget for merkostnader på 75 mrd. kroner for perioden 2031–2035. Selv et nasjonalt delmål på 50 pst. vil kunne ha merkostnader på 11 mrd. kroner.

Flertallet vil understreke at et tallfestet delmål for nasjonale utslippsreduksjoner ikke nødvendigvis legger til rette for en kostnadseffektiv klimapolitikk. Reduksjoner i norske kvotepliktige utslipp vil i all hovedsak bli motsvart av økte utslipp et annet sted innenfor kvotesystemet og gi en usikker effekt på globale utslipp. Det er videre svært krevende å styre nasjonale utslipp. Nivået på utslippene er i stor grad et resultat av forhold utenfor politisk kontroll, som utvikling i økonomien, internasjonal teknologiutvikling og befolkningsvekst. Et nasjonalt delmål kan derfor føre til et behov for brå og omfattende innstramminger i den nasjonale virkemiddelbruken, som vil svekke forutsigbarheten i klimapolitikken for industrien og andre.

Flertallet mener at et delmål om innenlandske ambisjoner kan gi en konkurranseulempe for norske kvotepliktige aktører dersom de blir stilt overfor strengere regulering enn sine europeiske konkurrenter. Av-

hengig av ambisjonsnivået på et delmål kan en nasjonal målsetting legge press på kraftbalansen i Norge og enkelte sektorer. En ulempe kan derfor være økte kostnader for staten, næringslivet og husholdningene.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Høyre vil understreke at ikke å lovfeste et nasjonalt delmål ikke betyr at man ikke ønsker å kutte utslipp nasjonalt. Disse medlemmer ønsker å legge til rette for en gradvis omstilling til lavutslipps-samfunnet i 2050 og mener for eksempel at de nye tidslinjene for utfasing av bruk av fossile brensler er et nyttig verktøy. Disse medlemmer mener at tidslinjer er et nyttig verktøy for å systematisk vurdere teknologiutvikling og virkemiddelbruk fremover, som gjør at man på sikt kan sette årstall for når forbrenningsutslippene kan nærme seg null.

Disse medlemmer vil poengtere at teknologiutvikling kan gå raskt. Med en tidslinjetilnærming kan man til enhver tid ta høyde for teknologiutvikling og kostnader når man vurderer hvilke virkemidler som skal innføres. Når det settes et årstall, gis det et tydeligere signal om hva som skal gjennomføres, og når. Kostnadene knyttet til teknologi for utslippsreduksjoner endres over tid, og disse medlemmer mener det er fornuftig at man gjennom arbeidet med tidslinjene tar hensyn til kunnskap om teknologistatus og kostnader.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Fremskrittspartiet mener Norge verken bør melde inn under Parisavtalen eller lovfeste et nasjonalt delmål, ei heller legge kvalitative føringer for andelen utslippsreduksjoner som skal gjennomføres nasjonalt. Disse medlemmer vil påpeke at et ambisiøst nasjonalt delmål vil innebære store ekstrakostnader for det norske samfunnet, vil være svært krevende å gjennomføre og vil ha en begrenset effekt på de globale utslippene. Disse medlemmer viser til at et nasjonalt delmål vil gi et betydelig økt kraftbehov over forventet produksjonsvekst, og isolert sett vil det kunne gi betydelige økninger i kraftprisene. Disse medlemmer understreker at disse vurderingene også er bakgrunnen for at regjeringens omstillingsmål ikke har latt seg realisere.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet understreker at et nasjonalt omstillingsmål/delmål basert på utslippskutt er dårlig egnet til å måle omstillingstakt i økonomien, da uønsket redusert aktivitet i økonomien også vil bidra til måloppnåelse. Et slikt delmål vil ha en begrenset effekt på globale utslipp da Norge inngår i det europeiske kvotesystemet. Nasjonale utslippskutt innenfor kvotepliktig sektor vil kunne gi åpning for tilsvarende utslipp andre steder innenfor kvotepliktig sektor i unionen. Disse medlemmer understreker at det er alternative innretninger av et

«omstillingsmål» dersom reell omstilling av næringslivet er formålet, og viser til at EU satt et mål for økt omstilling basert på å investere mer av BNP i grønn omstilling.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti, vil understreke at det ikke vil være mulig å nå målet om tredobling av verdens bidrag til klimafinansiering uten en vesentlig økning i mobiliseringen av privat kapital. Flertallet viser til at Norfund og Klimainvesteringsfondet, som Norfund forvalter, har stått for all den private kapitalen Norge har kunnet rapportere som klimafinansiering, og at Norfunds investeringer og mobilisert privat kapital stod for 44 pst. av norsk klimafinansiering i 2023.

Flertallet viser til at Klimainvesteringsfondet i løpet av tre år har gjort investeringer slik at man årlig vil unngå utslipp av 17,6 millioner tonn CO₂, tilsvarende 38 pst. av Norges årlige utslipp, samtidig som fondet har hatt en årlig snittavkastning på 19 pst. i norske kroner og årlige forvaltningskostnader på under 1 pst. Flertallet mener det faktumet at Klimainvesteringsfondet faktisk tjener penger per tonn unngåtte CO₂-utslipp, gjør det til Norges mest effektive klimatiltak. Flertallet viser også til at en uavhengig evaluering av Norfund og Klimainvesteringsfondets energiinvesteringer nylig bekreftet fondets svært gode resultater.

Flertallet viser til at Klimainvesteringsfondet skal oppkapitaliseres med 1 mrd. kroner årlig over statsbudsjettet fram til 2026, men at regjeringen ikke har kommet med signaler om videre finansiering fra 2027. Dette flertallet mener det er avgjørende å sikre forutsigbarhet for fondets videre planer gjennom at det raskt gis signaler om at finansieringen vil fortsette, og at den vil oppskaleres.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti har merket seg at regjeringen i meldingen fortsatt beholder målet om dobling av norsk klimafinansiering innen 2026 sammenlignet med 2020, til tross for at dette målet ble nådd allerede i 2022, fire år før målet, hovedsakelig som følge av Norfund og Klimainvesteringsfondets mobilisering av privat kapital. Disse medlemmer viser til at det var kjent i lang tid at klimatoppmøtet i Baku i november skulle sette nye ambisjoner for verdens klimafinansiering, og at regjeringen også i ettertid har hatt tid til å sette nye ambisjoner for Norges bidrag til målet som der ble satt om å tredoble verdens bidrag. Disse medlemmer mener det er viktig at Norge raskt kommer på banen for å vise

hvordan vi som et av verdens rikeste land vil bidra til å nå målet.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti viser til at en analyse utført av Rystad Energy viser at Klimainvesteringsfondet hvert år kan gjøre investeringer som årlig vil gjøre at man unngår utslipp tilsvarende årlige norske utslipp, dersom overføringene trappes opp fra dagens nivå på 1 mrd. kroner i året til 11,2 mrd. kroner i 2030. Rystad Energy viser til at dette kan være en passende målsetting for fondet.

Komiteens medlemmer fra Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti viser til at Klimainvesteringsfondet i dag finansieres med 25 pst. som tapsavsetning («over streken») og 75 pst. som lånetransaksjon («under streken»). Disse medlemmer mener at det bør gjøres en ny vurdering av om kriteriene i budsjettregelverket for å føre hele bevilgningen som lånetransaksjon er oppfylt, eller om man eventuelt kan redusere andelen tapsavsetning. Disse medlemmer mener kun en eventuell tapsavsetning for Klimainvesteringsfondet bør regnes med som del av oppnåelsen av prosentmålet for norsk bistand.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti, fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en plan for opptrapping av Klimainvesteringsfondet fra 2026 til 2030 med sikte på en gradvis oppskalering av overføringene til fondet, som del av Norges bidrag til oppnåelse av målet fra klimatoppmøtet i Baku om tredobling av internasjonal klimafinansiering.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en vurdering av om det er nødvendig at en andel av overføringene til Klimainvesteringsfondet føres som en tapsavsetning, eventuelt om denne andelen kan reduseres.»

2.2.3 KLIMASTYRING

Komiteen viser til at dagens regjering legger opp til at Klimastatus og -plan skal legges frem årlig og vise

hvordan regjeringen ligger an til å nå klimaforpliktelser og -mål, samt oppsummere regjeringens klimapolitikk. Komiteen understreker at ordningen ikke er lovfestet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at regjeringen har framlagt Klimastatus og -plan / Grønn bok (KSP) samtidig som statsbudsjettet i denne perioden. KSP bidrar til bedre synlighet i kostnader og utslipp, men disse medlemmer mener at for å bygge tillit og aksept til klimapolitikken og ansvarliggjøring er det viktig å fremme bred politisk involvering i klimapolitikken på Stortinget. Disse medlemmer mener også at man i denne forbindelse må se klima og energi i sammenheng.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti, fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget i løpet av neste stortingsperiode med en felles klima- og energimelding. Stortingsmeldingen skal legges frem i første halvdel av fireårsperioden, redegjøre for status på Norges klimamål og fremheve nødvendige prioriteringer i klima- og energipolitikken.»

Komiteens medlemmer fra Rødt og Kristelig Folkeparti mener at innføringen av Klimastatus og -plan er en positiv utvikling når det gjelder å oppfylle klimaloven § 6 om årlig redegjørelse for Stortinget. Samtidig er det et demokratisk problem at Stortinget ikke får reell mulighet til å behandle dette dokumentet. Noen av de diskuterte sidene ved nåværende praksis ble også drøftet av Klimautvalget:

«[Regjeringens klimastatus og -plan] er en utvikling i riktig retning, men medfører ikke nødvendigvis en helhetlig stortingsbehandling av klimapolitikken og de konkrete tiltakene og virkemidlene som må til for å nå målene. I planleggingen og oppfølgingen av politikken bør Stortinget ha mulighet til å aktivt ta stilling til og behandle politikken som planlegges og gjennomføres for nå klimamålene. Dersom Stortinget jevnlig får mulighet til å vurdere og justere klimapolitikken kan det også bidra til å holde fremdriften i omstillingen til et lavutslippssamfunn» (NOU 2023:25, side 226.)

På bakgrunn av dette fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge frem Klimastatus og -plan som en egen sak til behandling på Stortinget årlig i forbindelse med statsbudsjettet.»

Komiteens medlem fra Rødt fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen innlemme statistikk og utslippsframskrivninger for forbruksbaserte utslipp, samt tiltak for å begrense disse, i den årlige rapporteringen gjennom Klimastatus og -plan.»

Komiteens medlemmer fra Venstre og Miljøpartiet De Grønne viser til at land som Danmark og Storbritannia har hatt gode erfaringer med uavhengige klimaråd. En studie fra Menon Economics (Kartlegging av klimaråd, 2023) viser at slike råd har hatt positiv effekt i flere land. Studien peker på at klimaråd jevnlig evaluerer regjeringens klimapolitikk, bidrar til kontinuitet i klimapolitikken, sørger for at klima forblir en prioritert politisk sak, og styrker forbindelsen mellom politikk, vitenskap og offentlighet. Rådene vurderer det løpende klimaarbeidet og gir faglige anbefalinger til beslutningstakere.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen etablere et uavhengig klimaråd, som får ansvar for å følge og evaluere fremdrift i klimapolitikken og utarbeide forslag til styrket klimapolitikk. Regjeringen bes komme tilbake til Stortinget med et forslag og mandat for dette.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne viser til forskningssenteret FME NTRANS som har utviklet en scenariometodikk og gjennomført klimaanalyser for Norge. De presenterer ulike omstillingsbaner for utslipp knyttet til antagelser om ulike klimapolitiske virkemidler. Analysen viser at omstillingsbanen «Litt her og der» representerer en gradvis forbedring av klimapolitikken, men uten store systemendringer, og at dette ikke gir nok utslippskutt i tråd med målet om å være et lavutslippssamfunn. Tvert imot finner de at «Litt her og der» har de høyeste utslippene mot 2050. Derimot finner de at omstillingsbanen «Gjennomgripende omstilling», som inkluderer både teknologiendring og samfunnsendring, er den eneste banen som får utslippene mot netto null (NTRANS, 2023, Socio-technical pathways and scenario analysis).

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne mener et av de største problemene med klimapolitikken slik den føres i dag, er at det ikke eksisterer et klimastyringssystem som sikrer systemendringene som trengs for å sørge for at Norge blir et lavutslippssamfunn. Dette har ført til at klimapolitikken er fragmentert, lite forpliktende og dermed lett å forhandle bort og utsette. Disse medlemmer viser videre til at Klimastatus og -plan blir levert som et sær-

skilt vedlegg til statsbudsjettet og blir dermed ikke behandlet på Stortinget. Disse medlemmer mener at det bør ligge en klimaplan til grunn for en slik rapportering, som inneholder klare sektorvise mål og planer samt konkrete virkemidler som sørger for å nå klimamålene. En slik plan bør behandles i Stortinget.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge frem felles klima- og energiplaner for Stortinget annethvert år.»

Disse medlemmer viser til at regjeringen omtaler Den europeiske menneskerettighetsdomstolens (EMD) dom av 9. april 2024 i klagesaken KlimaSeniorinnen med flere mot Sveits og skriver i klimameldingen at de «har analysert hvilken betydning klimadommen har for Norge, og rettsutviklingen på menneskerettighetsfeltet, som dommen er uttrykk for» (Meld. St. 25 (2024–2025), s. 90). Gjennom sitt rådgivningsmandat har Norges institusjon for menneskerettigheter (NIM) utredet om norske myndigheter oppfyller plikten til å beskytte sine innbyggere mot skadelige klimaendringer. NIMs konklusjon er at klimaloven og rammeverket neppe ivaretar de kravene som følger av EMK, sett i lys av EMDs vurderinger i KlimaSeniorinnen. NIM anbefalte myndighetene å fastsette et karbonbudsjett fram til 2050 med bindende klimamål for 2035, 2040 og 2045, at regjeringen skal legge fram årlige veikart som redegjør for effekten av tiltak og status for oppfyllelsen av nasjonale klimamål, samt at det opprettes et uavhengig klimaråd. Videre anbefaler NIM at det fastsettes en strategi for forholdsmessig fordeling av byrden ved å kutte nasjonale utslipp, og at myndighetene raskt avklarer innholdet i en eventuell ny klimaavtale med EU.

Disse medlemmer merker seg at det i Meld. St. 25 (2024–2025) Klimameldingen og Prop. 129 L (2024–2025) Klimaloven ikke foreslås endringer som til fulle imøtekommer NIMs anbefalinger. Disse medlemmer vil videre understreke at den nåværende klimaloven mangler håndhevs- og sanksjonsmekanismer, og at det på denne måten i praksis er opp til enhver sittende regjering å fremme klimaløsninger og tiltak for å redusere utslipp. Til sammenlikning har flere europeiske land langt sterkere og mer forpliktende klimalover enn Norge, som pålegger konkrete og rettslig bindende forpliktelser til utslippskutt og som er gjenstand for uavhengig kontroll.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide et helhetlig nasjonalt karbonbudsjett frem mot 2050 innenfor 1,5-gradersmålet i Parisavtalen, med forslag til nasjonale klimamål for 2035, 2040 og 2045 i tråd med karbonbudsjettet, uten at skog- og arealbrukssektoren er regnet inn.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge fram årlige veikart for hvordan Norge ligger an til å nå klimamålene slik de er vedtatt i klimaloven. Dette skal inkludere sektorvise utslippsbaner samt forslag til nye virkemidler og klimaeffekten av disse for å sikre at Norge er i rute med å nå vedtatte klimamål.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen opprette en uavhengig, faglig fundert klimakommisjon med mandat til å vurdere måloppnåelse, foreslå nødvendige tiltak og virkemidler for å nå klimamålene under klimaloven og føre uavhengig kontroll med om målene etterleves.»

Komiteens medlemmer fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sette ned et uavhengig råd som ser kraft- og klimapolitikk i sammenheng. Rådet skal årlig og på faglig grunnlag anbefale tiltak og virkemidler for å nå de norske klimamålene, anslå kraftbehovet det vil kreve, sikre konkurransekraft for næringslivet og langsiktig bærekraft i norsk økonomi samt legge fram en kostnadsanalyse av dette.»

2.2.4 KLIMAMÅL FOR ADDISJONELLE OPPTAK I SKOG

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at regjeringen fastslår følgende i klimameldingen:

«Gitt de lange tidslinjene i skogen, må tiltak iverksettes lenge før forventet effekt inntreffer. Erfaring fra mange års klimapolitikk, er at klimamål med en ti-femten-års tidshorisont ikke har gitt tilstrekkelig insentiv for klimatiltak i skogen.»

Disse medlemmer støtter denne vurderingen. Dersom norske skogområder skal unyttes effektivt i kampen mot global oppvarming, er det behov for en betydelig endring i politisk virkemiddelbruk for sektoren. Dagens tiårige og femårige målhorisonter under henholdsvis Parisavtalen og LULUCF-regelverket er ikke egnet for å utløse effektive klimatiltak i sektoren, da det for iverksatte tiltak i forvaltet skog kan ta flere tiår før det oppnås full effekt.

Disse medlemmer mener derfor Norge nå bør sette et langsiktig mål for addisjonelle brutto opptak av

CO₂ i skog med en tidshorisont som samsvarer med de lange tidslinjene for effekten av tiltak i skogen. Et separat nasjonalt mål for addisjonelle CO₂-opptak i skog bør gjelde for oppnådd årlig meropptak i 2100, slik at effekten av addisjonelle tiltak reflekteres i måloppnåelsen. Med addisjonelle CO₂-opptak menes meropptak som er resultat av klimatiltak og er utløst av ny politikk etter at Parisavtalen trådte i kraft. For å beregne addisjonelt CO₂-opptak under måloppnåelsen bør en tiltaksbasert tilnærming legges til grunn.

Disse medlemmer mener en slik målsetting bør vedtas i forbindelse med behandlingen av denne meldingen. Også etter 2050 vil det være et stort behov for en økning i naturlig karbonbinding og biomasse som kan erstatte fossile produkter. Størrelsen på de addisjonelle opptakene og den totale karbonbindingen i norske skoger ved slutten av århundret vil avhenge av tiltakene vi iverksetter det kommende tiåret. Disse medlemmer viser til at det i Klimakur 2030 ble anslått at det var mulig å øke opptaket i skogen med 6,5–8 millioner tonn CO₂ årlig i 2100 ved en økt innsats i skog. I tillegg vil planting av skog på nye arealer kunne bidra med opptak i størrelsesorden 2 millioner tonn CO₂ årlig mot slutten av århundret ved tilplanting av 50 000 daa årlig de neste 20 årene.

Flere av tiltakene for økte opptak i skog har svært lave tiltakskostnader, og disse medlemmer viser til at Klimakur 2020 for eksempel beregnet tiltakskostnaden av nyplanting til negativ, da tiltaket på sikt gir tømmerressurser og verdiskapning. For disse medlemmer vil en målsetting for addisjonelle opptak i forvaltet skog som skissert her, være et effektivt bidrag i den globale kampen mot klimaendringer, og det vil være et bidrag som kan oppnås gjennom kjente og rimelige tiltak.

Disse medlemmer mener et nasjonalt klimamål for addisjonelle CO₂-opptak i skog bør gjøres forpliktende på linje med det økonomidekkende målet om utslippsreduksjoner under Parisavtalen, og at Norge bør ta sikte på å melde inn et likelydende mål som her foreslås til FN, som et nasjonalt tilleggsmål som del av Norges Nationally Determined Contribution (NDC). Disse medlemmer mener dette bør skje senest innen neste revisjon av Parisavtalen i 2030.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Rødt fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med et forslag til lovfesting av et separat nasjonalt mål for addisjonelle CO₂-opptak i forvaltet skog på 10 millioner tonn CO₂ årlig innen 2100.»

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide, i samråd med skognæringen, en tidfestet handlingsplan for hvordan målet om å øke det addisjonelle opptaket i forvaltet skog med 10 millioner tonn CO₂ årlig i 2100 skal nås, med utgangspunkt i tiltakene beskrevet av Miljødirektoratet i rapporten 'Klimatiltak i Norge: Kunnskapsgrunnlag 2025'. Regjeringen bes komme tilbake til Stortinget med handlingsplanen innen utgangen av 2026.»

2.3 Rettferdig og ressurseffektiv klimapolitikk

Komiteen understreker i likhet med FN, Klimautvalget 2050 og EU viktigheten av at klimapolitikk, effektiv ressursbruk og arbeidet med rettferdig omstilling må kobles tettere sammen.

Komiteen vil fremheve FNs klimapanelers funn som poengterer at ulik fordeling av konsekvensene av tiltak for å kutte utslipp påvirker hvor villige folk er til å støtte klimapolitikk. De globale ressursene er begrensede, og en klimapolitikk som øker ulikhet eller ujevnt fordeler byrdene, vil kunne risikere å verken være effektiv eller få nødvendig oppslutning.

Komiteen fremhever at grupper i samfunnet som er mest sårbare, ofte er de som rammes hardest, fordi de i mindre grad har mulighet til å tilpasse seg. Staten har et spesielt ansvar for å ivareta disse gruppene i den omstillingen vi står overfor.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener at tilbakeføring av klimaavgifter kan være et viktig bidrag til rettferdig omstilling. Klimavirkemidler kan gi økte inntekter til staten, og disse medlemmer mener at man må vurdere en tydeligere kobling mellom økning av for eksempel CO₂-avgiften og tilbakeføring, slik at folk får muligheten til å velge egne måter å redusere sine omstillingskostnader på. Disse medlemmer mener tilbakeføring kan være en viktig mekanisme for aksept og forståelse for klimapolitikken. Samtidig mener disse medlemmer at tilbakeføring av klimaavgifter må vurderes ved vært enkelt budsjett, slik at enhver tids sittende regjering kan prioritere de tiltakene som gir størst samfunnsnytte. Like mye må en slik tilbakeføring gjennomføres på en måte som understøtter nødvendige klimatiltak, bidrar til rettferdig omstilling og i minst mulig grad reduserer effekten av øvrige klimatiltak. Disse medlemmer støtter regjeringen i å fremskaffe mer kunnskap om fordelingsvirkninger av klimapolitikken og finne målrettede kompenserende tiltak.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt viser til at konsekvensene av global oppvarming rammer de fattigste og mest sårbare landene og menneskene i verden aller hardest, mens

det er de rikeste landene som historisk har størst ansvar for klimagassutslippene. Men det er også store forskjeller i utslipp mellom folk i ulike land, inkludert Norge. Ifølge World Inequality Lab har både de med dårlig og vanlig råd redusert sine utslipp, mens de rikeste har økt sine klimagassutslipp. Dette viser at rettferdig klimapolitikk ikke bare er et slagord av symbolsk verdi, men helt nødvendig dersom vi skal få ned utslippene.

Disse medlemmer påpeker at avgifter og andre tiltak som ikke tar hensyn til sosial og geografisk ulikhet, i verste fall kan øke motstanden mot klimaomstillingen. Når alle ser at noen kan kjøpe seg fri fra dugnaden, mens andre ikke har råd til klimavennlige alternativer, mister klimapolitikken legitimitet.

En rettferdig og effektiv måte å bøte på usosiale avgifter på er å innføre ordninger som omfordeler eller tilbakefører inntektene til de med dårlig råd. Et slikt virkemiddel er det stilt forslag om i denne innstillingen, se i kapittel 2.5.2 om prising av klimagassutslipp.

2.3.1 EFFEKTIV UTNYTTELSE AV RESSURSER

Komiteen påpeker at omstillingen til lavutslippssamfunnet forutsetter tilgang til ressurser det vil være knapphet på. Tilgang på fornybar energi, bærekraftig arealforvaltning og bærekraftig bruk av bioressurser er viktige forutsetninger for oppnåelse av klimamålene og omstillingen mot lavutslippssamfunnet. Knappe ressurser må brukes effektivt til det beste for hele samfunnet.

Komiteen viser videre igjen til at klima- og naturpolitikken må ses i sammenheng. Naturlige økosystemer er viktige for karbonopptak og -lagring, både i vegetasjon og i jordsmonn. Tap av natur skyldes i økende grad klimaendringene, og tiltak for å begrense klimaendringene er derfor også viktig for naturen. Beslutninger om hvordan arealene våre forvaltes, kan ha stor betydning for utslippene i andre sektorer.

Komiteen vil også påpeke at tiltak for å ivareta natur nesten alltid er positive eller nøytrale for klima, mens klimatiltak kan være negative eller positive for naturen. Hvorvidt samspillseffektene blir positive eller negative, avhenger blant annet av hvordan virkemidlene innrettes, og hvordan landareal og natur forvaltes.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne påpeker at det er fortsatt er lov å deponere mye ressurser som kunne blitt utnyttet mer effektivt, for eksempel overskuddsmasser fra gruvedrift. I dag deponeres mye av disse ressursene i norske fjorder istedenfor å bli rensset og brukt i andre produkter eller formål, noe som hadde spart naturen for inngrep og redusert klimagassutslipp.

Disse medlemmer viser til at rammeverket unngå, flytte og forbedre (UFF) også må tas i bruk når

det gjelder ressursbruk. Gjennom sine virksomheter, selskaper og andre organer skaper staten store verdier i Norge, men forbruker også store mengder ressurser. Statlige virksomheter kan være et eksempel på en effektiv utnyttelse av ressurser og areal.

På bakgrunn av dette fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sikre at statlige virksomheter, selskaper og andre organer integrerer UFF-rammeverket i selskapenes strategier.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne mener det aller viktigste vi gjør for å kutte utslipp er å unngå aktiviteten eller handlingen som gir utslipp. Både FNs klimapanel, Klimautvalget 2050 og Miljødirektoratet peker på det såkalte UFF-rammeverket for klima og natur som avgjørende i omstillingen.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne viser til at sittende og tidligere regjeringer i stor grad har satt sin lit til å oppfylle klimamålene basert på det siste punktet i UFF-rammeverket: forbedre. Dette fører til kortsiktige og dårlige løsninger, f.eks. enorm bruk av biodrivstoff eller elektrifisering av sokelen. Klimautvalget 2050 anbefalte at UFF-rammeverket benyttes i utviklingen av klimapolitikken, med en tydelig prioritering av unngå-tiltak. Disse medlemmer merker seg at UFF-rammeverket omtales ved flere anledninger i Meld. St. 25 (2024–2025), men at det ikke fremmes konkrete tiltak for å sikre tiltak i tråd med dette.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sikre at UFF-rammeverket for klima og natur benyttes i utviklingen av klimapolitikken med hovedvekt på unngå-tiltak.»

2.3.2 ENERGI

Komiteen påpeker at tilstrekkelig tilgang på utslippsfri kraftproduksjon er en avgjørende forutsetning for at Norge skal bli et lavutslippssamfunn i 2050. Komiteen erkjenner samtidig at ny kraftproduksjon og nytt nett vil påvirke areal og miljø. Ny kraftproduksjon og nytt nett krever gode avveininger mellom ulike hensyn i samfunnet. Omstillingen i kraftsektoren må ses i lys av Norges oppfølging av det nye globale rammeverket for natur (naturavtalen), se Meld. St. 35 (2023–2024) Bærekraftig bruk og bevaring av natur.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Rødt, vil trekke frem at omstillingen bort fra fossil energibruk til elektrisitet samt framvekst av nye nærin-

ger vil øke elektrisitetsbruken, øke behovet for ny produksjon og kreve et styrket overføringsnett. Ny fornybar produksjonskapasitet i Norge og Europa vil i stor grad være uregulerbar og være mer væravhengig enn før. Tiltakene for å nå målene i klimapolitikken i årene framover må derfor ses i sammenheng med utviklingen i kraft- og effektbalansen innenlands og tilgangen på kraft.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti erkjenner at tilgang til mer og rimelig fornybar kraft er en forutsetning for norsk klimapolitikk og omstilling. For at vi skal få ned utslippskutt i tråd med Parisavalsens temperaturmål, må energisystemene våre gå fra fossilt til fornybart. Disse medlemmer vil understreke at selv om norsk kraftproduksjon i hovedsak er fornybar, er fortsatt rundt 50 pst. av den totale energibruken inkludert olje, gass, og biomasse i transport og industri, fossil. Disse medlemmer mener det er realistisk å forvente at omstillingen av dette i hovedsak vil kreve elektrifisering, selv om deler av transportsektoren kan omstilles ved bruk av biomasse.

Disse medlemmer peker på at NVEs Scenarioanalyse for kraftmarkedet 2024, som viser at hvis alle tiltak gjennomføres som Miljødirektoratets rapport har utredet, anslår et underskudd i kraftbalansen i 2030 og 2035 på opptil 15 TWh. I dette er det lagt inn som en forutsetning at det blir etablert 6,2 GW havvind innen 2040. Tiltakene Miljødirektoratet har utredet i rapporten NVE viser til, har en samlet effekt på 63 pst. utslippsreduksjon sammenlignet med 1990 og et kraftbehov på 43 TWh i perioden 2022–2035.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti er bekymret for at et stort og økende kraftoverskudd i perioden under regjeringen Solberg nå er snudd. Den siste perioden er det kun gitt konsesjon til 0,5 TWh (viser til NVEs kvartalsvis oversikt over kraftproduksjon, sist oppdatert for første kvartal 2025). Framskrivinger tyder på at kraftbalansen vil svekkes betydelig de neste årene, og det bygges for lite nett til at dagens kraftoverskudd kan nyttiggjøres godt nok. I en periode med energikrise i Europa etter Russlands fullskala angrep på Ukraina hadde regjeringens forslag om ny skatt på landvind med tilbakevirkende kraft en negativ innvirkning på investeringer. Flere investorer pekte på økt politisk risiko ved å investere i Norge.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti viser til at et mest mulig effektivt fungerende energisystem, hvor husholdninger og andre forbrukere har incentiver til å spare energi når prisene er høye, er viktig både for klimaomstillingen og for å be-

grense kraft- og nettutbygging som ikke er strengt nødvendig. Disse medlemmer viser til at forslaget om Norgespris på strøm griper inn i markedet og vil gi oss et dyrere og mindre velfungerende kraftsystem.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Venstre viser til at det ifølge Statnetts nylige oversikt over tilknytningssaker er nærmere 300 bedrifter som står i kø for nettkapasitet i Norge i dag. Det er avgjørende både for verdiskaping og for en kostnadseffektiv klimaomstilling at flere av disse bedriftene får nettkapasiteten som de har søkt om. Effekten av at kraftkrevende industri og næringsliv får tilgang til kraft og nett, er av langt større viktighet enn eventuelle subsidier. Disse medlemmer viser til at selv om kraftprisene var høye i Norge i 2022 og 2023, var de fremdeles blant de laveste relativt sett i Europa. Slik er det også i dag etter at prisene har kommet ned igjen. Disse medlemmer mener at det norske kraftsystemet bør videreutvikles med vekt på de fortrinnene Norge har i form av mye regulerbar magasinkapasitet, innfasing av vind- og solkraft og tett integrasjon i det nordiske og europeiske kraftmarkedet. Det vil legge grunnlaget for at lave strømpriser og gode energisikkerhet forblir et gode for innbyggerne og et konkurransefortrinn for norsk næringsliv.

Komiteens medlemmer fra Høyre bemerker at stortingsmeldingen er svak på sammenhengen mellom kraft- og klimapolitikk, på tross av at Høyre og andre partier i forkant ba om at dette aspektet ble vektlagt. Blant annet har Høyre tidligere foreslått et punktutslippsprogram som skal gi gode incentiver og rammesvilkår for utslippsreduksjoner ved de største industrielle utslippspunktene i Norge. Også et slikt program er avhengig av god tilgang på kraft og nett.

Disse medlemmer mener det haster med å utforme kraftpolitikk som muliggjør klimapolitikken og mer grønn verdiskaping. Norsk næringsliv er avhengig av en langt mer ambisiøs kraftpolitikk for å styrke konkurransekraften på veien mot lavutslippssamfunnet.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til konkret innretning av et program for reduserte punktutslipp i industrien og for avfallsforbrenning frem til 2030 og videre til 2035, der karbondioksidkontrakter, omvendte auksjoner og andre egnede virkemidler benyttes.»

«Stortinget ber regjeringen endre Enovas styringsavtale for perioden 2025–2029 slik at punktutslippspro-

grammet i industrien og for avfallsforbrenning inkluderes og omfatter støtte til utrulling av moden teknologi, for eksempel ved å utvide delmålet om å redusere klimagassutslipp til også å inkludere kvotepliktig sektor og tillate at moden teknologi gis støtte der det effektivt kan kutte utslipp på kort sikt.»

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sette i gang en reform av konsesjonssystemet for kraft og nett, med målsetting om en halvering av saksbehandlingstiden.»

Komiteens medlemmer fra Høyre fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen lage en plan for å styrke kraftoverskuddet frem mot 2035, med utgangspunkt i konkrete anbefalinger fra Energikommisjonens rapport, NOU 2023: 3 Mer av alt – raskere.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til at Arbeiderparti-Senterparti-regjeringen i inneværende stortingsperiode har gjennomført flere tiltak for å redusere ledetiden for kraft- og nettutbygging i Norge. Disse medlemmer vil blant annet peke på en historisk styrking av energimyndighetene, økt digitalisering og forenkling av konsesjonsprosessene for ny kraftproduksjon og nytt nett. Blant tiltakene er hurtigspor for rask behandling av godt forberedte og lite konfliktfylte nettsøknader. Av om lag 300 nettsaker som ble avgjort i 2024, ble rundt halvparten behandlet i hurtigsporet. Meldeplikten for regionalnett over 50 km ble nylig fjernet. Bakkemontert solkraft under 10 MW kan nå godkjennes av vertskommunen, og regjeringen har også foreslått å avvikle myndighetsbehandling av konseptvalgutredninger for store kraftledninger.

Disse medlemmer viser til at regjeringen har gjenopptatt konsesjonsbehandlingen av vindkraftsaker, etter at regjeringen Solberg i 2019 satte all konsesjonsbehandling av vindkraft på land på vent. Gjennom Stortingets endringer av plan- og bygningsloven i 2023 får kommunene mer makt i behandlingen av vindkraftprosjekter på land og sitter igjen med mer av verdiskapingen. Regjeringen har også iverksatt et temposkifte i havvindsatsingen.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Senterpartiet og Fremskrittspartiet mener at Norge har et av verdens beste og reneste kraftsystemer. Vår satsing på vannkraft de siste 100 år har medført at vi er en pioner innen fornybar energi, med en energimiks som er blant de mest bærekraftige i verden, kun slått av

Island. Nær 100 pst. av Norges strømproduksjon kommer fra fornybare kilder. Dette setter Norge i en unik posisjon sammenlignet med mange andre land som fortsatt er sterkt avhengig av fossile brensler i kraftmiksen.

Med dette utgangspunktet mener komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Fremskrittspartiet at forutsetningene for klimakutt i Norge er fundamentalt forskjellige fra andre land.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Senterpartiet og Fremskrittspartiet mener samtidig at energi er i ferd med å bli en knapp ressurs, også i Norge. Dette fordrer ikke bare mer energi, men også smartere bruk av energi. Ved knapphet på energi må også samfunnets primæroppgaver prioriteres først. Disse medlemmer mener at det dermed er behov for en omprioritering av energien, og at samfunnskritiske behov må komme først. Disse medlemmer mener videre at behovet for energityper også må vurderes. Dette gjelder spesielt behovet for energi til varme, hvor fjernvarme og utnyttelse av bergvarme kan spille en sentral rolle i årene fremover.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Fremskrittspartiet fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen redusere elektrifiseringsplanene og krav om elektrifisering slik at tilgang på rikelig, rimelig og ren energi for husholdninger og næringsliv ivaretas.»

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen presentere en grundig analyse for hvor store nettinvesteringer regjeringens klimamål vil resultere i.»

Komiteens medlem fra Rødt viser til at store deler av utslippskuttene som trengs for å nå klimamålene, bare kan gjennomføres ved å skifte ut fossil energi med fornybar strøm, særlig innenfor transportsektoren og fastlandsindustrien. Det er viktig å understreke at Norge fremdeles er en kraftnasjon med et enormt kraftoverskudd. Vi produserer omtrent fem ganger mer elektrisitet enn EU-landene per innbygger, og hvis en bare regner med fornybar energi, produserer vi nesten tolv ganger mer.

Dette medlem viser til at fremtidens kraftsituasjon er avhengig av en rekke politiske valg som tas i dag. Vi trenger kraft for å kutte klimagassutslipp, men ikke alle kraftkrevende planer er automatisk gode klimatiltak. Nye næringer som er ekstremt kraftkrevende, seiler

opp, uten at det er riktig å kalle dem klimavennlige. Både storskala kommersiell kryptoutvinning og ukritisk databruk til for eksempel kunstig intelligens kan bli ekstremt kraftkrevende. Derfor har Rødt fremmet forslag på Stortinget om å utrede konsesjonsplikt for data-sentre og utarbeide nye generelle kriterier for nettilknytning som inkluderer hensynet til natur, klima, arbeidsplasser og menneskerettigheter (Dokument 8:112 S (2024–2025)).

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti påpeker at årsaken til klima- og naturkrisen er menneskenes overforbruk av jordas ressurser, særlig energi. Det viktigste klima- og naturtiltaket er lavere forbruk, også av ikke-fossil energi. Derfor kreves det en storsatsing på redusert energibehov og -forbruk, energieffektivisering, energisparing og opprustning av eksisterende kraftverk. I tillegg må terskelen for hva kraft brukes på økes, og det trengs en streng prioritering av nettilgang.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen øke Enovas tilsagnsfullmakt for energieffektiviseringstiltak rettet mot husholdninger.»

Komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre og Miljøpartiet De Grønne viser til at energi- og klimapolitikken henger tett sammen, og mener det er uklokt at regjeringen har valgt ikke å innføre de gjenværende rettsaktene i EUs Ren energi-pakke, inkludert styringssystemforordningen. Denne forordningen vil forplikte Norge til å utarbeide en helhetlig energi- og klimaplan, slik våre naboland gjør, og slik både Energi-kommisjonen og Klimautvalget 2050 har anbefalt. Riksrevisjonen har nylig rettet skarp kritikk mot mangelen på samordnet og helhetlig planlegging av strømmettet og peker på at dette hemmer næringsutvikling og forsinker det grønne skiftet. Klimastatus og -plan gir heller ingen svar på hvordan kraftbehovet skal dekkes for å sikre nødvendige utslippskutt, selv om regjeringen selv erkjenner at vi ligger bak målene i ikke-kvotepiktig sektor. Disse medlemmer mener det derfor er på høy tid at regjeringen forplikter seg til styringssystemforordningen og utarbeider en samlet plan for energi og klima.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen prioritere arbeidet med å implementere de gjenværende rettsaktene i EUs Ren energi-pakke.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne vil poengtere at å kutte Norges utslipp krever massiv satsing på energisparing kombinert med utbygging av den mest naturvennlige fornybare energiproduksjonen. Disse medlemmer mener det er avgjørende å slutte med sløsing av energi og å legge til rette for strømsparing i næringsliv og hjem. De mest unødvendige energislukene, som å bruke strøm på å utvinne olje og gass, til kryptoutvinning og til nye hyttebyer, må stanses. Ved å legge bedre til rette for solceller på tak og vindkraft til havs og på allerede nedbygde arealer vil Norge produsere mer strøm uten klimagassutslipp, øke beredskapen og gi inntekter tilbake til lokalsamfunn. Man kan unngå overbelastning i strømnettet ved å spre strømproduksjonen og ta i bruk batterier, overskuddsvarme, bergvarme, fjernvarme og biogass i mye større grad enn i dag. Disse medlemmer mener det er behov for en helhetlig plan for energiutbygging for å sikre at det bygges ut klima- og naturvennlig energi i tråd med urfolks rettigheter.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utvikle en helhetlig plan som kartlegger hvilke områder i landet vårt som egner seg for nye utbygginger av fornybar energi, for å sikre at det kun bygges i områder som ikke risikerer nedbygging av urørt natur, reinbeite eller andre viktige natur- og fri-luftsområder.»

2.3.3 AREAL

Komiteen fremhever at naturen spiller en avgjørende rolle i karbonkretsløpet ved å ta opp og lagre store mengder karbon både i vegetasjon og i jordsmonn. Komiteen påpeker videre at de største utslippene i skog- og arealbrukssektoren kommer fra nedbygging av karbonrike arealer som skog, myr, dyrket mark og beite. Videre utgjør arealbruksendringer den største trusselen mot naturmangfoldet.

Komiteen påpeker derfor at rammeverket unngå, flytte og forbedre (UFF) angir en nyttig prioriteringsrekkefølge, også i arealpolitikken. Formålet med rammeverket er å bidra til utvikling av politikk som reduserer unødvendig ressursbruk, sørger for valg av mer effektive løsninger og forbedrer eksisterende løsninger.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Kristelig Folkeparti mener at areal er en begrenset ressurs og arealbruksendringer utgjør den største direkte trusselen mot naturmangfold. Arealbruksendringer kan også gi dobbel negativ klimaeffekt

ved at man slipper ut lagret karbon og samtidig hindrer fremtidig opptak.

Disse medlemmer vil likevel fremheve det dilemmaet at for å nå målene under Parisavtalen, og oppfylle det den første globale gjennomgangen av Parisavtalen i 2023 konkretiserer om å tredoble kapasiteten for fornybar energi innen 2030, må man bruke noe areal. For å redusere klimautslipp fra irreversible arealbruksendringer og samtidig få nok fornybar kraft blir det avgjørende å prioritere bruk av arealer hvor det naturlige karbonopptaket og potensialet er lavt. Disse medlemmer påpeker at selv om grå arealer er det åpenbart beste alternativet for ny fornybar kraft, vil dette arealet mest sannsynlig ikke tilsvare nok areal for den kraftproduksjonen som kreves.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Kristelig Folkeparti mener at klimagassutslipp fra irreversible arealbruksendringer må reduseres, og dette kommer frem i nye statlige planretningslinjer for klima og energi, hvor planmyndigheter skal vurdere om tiltak som har negativ klimaeffekt, kan unngås, flyttes eller forbedres. Disse medlemmer mener det er viktig at politikken som føres, legger til rette for brede og nyanterte avveininger, og at utbyggingsformål som har størst samfunnsnytte, prioriteres framfor andre utbyggingsformål. Det er også viktig å redusere nedbygging der den har størst negativ effekt for klima og natur, landbruksarealer og samiske rettigheter. Det er derfor viktig, mener disse medlemmer, at kommunene får god veiledning om hvordan klimaeffektene, positive og negative, ved et tiltak kan vurderes og vektlegges bedre ved tillatelser for arealbruksendringer.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti viser til at FNs naturpanel gjennom flere rapporter har slått fast at ødeleggelsen av naturen går raskere enn noensinne, og at nedbyggingen av arealer er den største trusselen mot naturmangfold. Naturnedbygging har også en påvirkning på klimaet. Det er ikke mulig å løse klimakrisen uten å samtidig stoppe naturkrisen.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne viser til at hyttebygging står for store naturinngrep i Norge. Rundt hver syvende bolig som har blitt bygget i Norge de siste årene, har vært en fritidsbolig. Samtidig er hyttebygging en kilde til indirekte utslipp av klimagasser gjennom produksjon og frakt av materialer. Et av tiltakene for å redusere norske klimagassutslipp er å bygge mindre, og da må den minst samfunnsnødvendige byggeaktiviteten nedprioriteres.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om forbud mot nye, store hyttefeltutbygginger.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede og legge frem forslag om sterkt å begrense nybygging av fritidsboliger i følgende områder: fjellheimen over skoggrensen, strandsonen, villreinens leveområder, myrområder, inngrepsfrie naturområder og andre utsatte områder.»

2.4 Kommunens rolle i klimaomstillingen

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, vil fremheve at kommunene og fylkeskommunene har flere avgjørende roller og oppgaver som er viktige for klimaomstillingen, både på kort og på lang sikt. Omstilling til lavutslippssamfunnet og det økte behovet for klimatilpasning innebærer at kompleksiteten i hva kommunene skal løse i samfunns- og arealplanleggingen, øker.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at kommunene skal gis flere virkemidler til å kunne diktere inngripende klima og miljøkrav. Regjeringen vil blant annet gi kommunene hjemmel til å stille klimakrav til bygge- og anleggsplasser, noe disse medlemmer er sterkt uenig i. Disse medlemmer er videre kritiske til den enorme pengebruken dette kan resultere i, når flere kommuner allerede sliter med sine kjerneoppgaver.

Disse medlemmer mener at ulike klima- og miljøkrav i kommunene også vil føre til mer usikre rammebetingelser for næringslivet og føre til mer byråkrati. Dette kan få konsekvenser for saksbehandling i kommunene og for næringslivet ved stadig økende administrative kostnader.

Disse medlemmer mener videre at mengden reguleringer i byggebransjen allerede er for omfattende, og en av grunnene til at bransjen sliter. Disse medlemmer viser til at Arbeiderparti-regjeringen 3. april 2025 fastsatte forskrift om å begrense utslipp fra bygge- og anleggsplasser. Forskriften angir følgende: «Kommunen kan fastsette forskrift etter forurensningsloven § 9 om å påby bruk av nullutslippsløsninger og biogass på bygge- og anleggsplasser». Ved flere klima- og miljøkrav vil situasjonen i byggebransjen forverres ytterligere, etter disse medlemmers syn. Disse medlemmer mener at denne forskriften derfor bør trekkes tilbake.

2.4.1 SAMFUNNS- OG AREALPLANLEGGING SOM BIDRAR TIL KLIMAOMSTILLING

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til kommunenes viktige rolle i omstillingen til lavutslippssamfunnet og bidrag til å oppnå klima- og miljømålene gjennom arealplanlegging som reduserer utslipp, arealbeslag og transportbehov. Flertallet merker seg at flere kommuner jobber ambisiøst med klima og etterlyser avklaringer om hvilket handlingsrom de har. Siden 2009 har staten gitt kommunene føringer om å sette klimamål og utarbeide klimatiltak. I 2024 ble nye planretningslinjer vedtatt, som tydeliggjør statens forventninger og styrker samhandlingen og ansvarsdelingen i klimaarbeidet mellom stat, kommune og fylkeskommune.

Komiteen fremhever at plan- og bygningsloven er kommunenes viktigste virkemiddel i arbeidet med samfunns- og arealplanlegging. Loven gir kommunene et vidt handlingsrom til å ivareta klimahensyn når de tar stilling til arealbruken, men klima er i liten grad direkte omtalt i de ulike bestemmelsene i loven.

Komiteen påpeker at formålet med planretningslinjer for klima og energi er å sikre at klima og energi vektlegges i kommunal planlegging og øvrig myndighetsutøvelse.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Miljøpartiet De Grønne viser til at nullutslippssoner er et virkemiddel som kan bidra til utslippskutt ved å fremme overgangen til nullutslippsløsninger. Dette gjelder særlig i vare- og næringstransporten, der elektrifiseringen ikke har kommet like langt som for personbiler. Flere større byer har ytret ønske om å kunne vurdere nullutslippssoner, og det er et verktøy til byene som vil føre en ambisiøs klimapolitikk. Disse medlemmer viser til at etablering av nullutslippssoner krever at det kommer på plass et regelverk, og støtter derfor regjeringen i å høre et forslag til lov og forskrift som gir kommuner myndighet til å etablere nullutslippssoner. Disse medlemmer er opptatt av at mye av klimagassutslippene kommer fra biltrafikken i de største byene, og at flere av byene derfor har ønsket tilgang til nye virkemidler som kan øke bruken av fossilfrie biler, og på den måten få utslippene videre ned. Disse medlemmer har tillit til at byene og lokaldemokratiet vet best hva som er riktig for sin kommune i dette spørsmålet.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne viser til at alle inngrep i natur og all nedbygging av areal bidrar til karbonutslipp. Disse medlemmer viser til at flere partier i forbindelse med

stortingsbehandlingen av regjeringens handlingsplan for naturmangfold, Meld. St. 35 (2023–2024), har fremmet en rekke forslag for natur og dyreliv som også innebærer positiv klimaeffekt. Disse medlemmer vil særlig påpeke at å innføre arealnøytralitet som prinsipp for både stat, fylke og kommuner vil ha store positive effekter for klima og natur.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne viser videre til at å stanse flatehogst i naturskog, begrense bunntråling og utføre storskala restaurering av myr er andre eksempler på naturtiltak som kan gi stor klimagvinst.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen oppdatere statlige planretningslinjer med krav om at hensynet til klima og naturlig karbonbinding utredes og vektlegges tungt i all arealplanlegging.»

«Stortinget ber regjeringen sørge for at arealinngrep under statlige reguleringsplaner skal vektlegge å redusere klimaskade av inngrep.»

«Stortinget ber regjeringen utrede hvordan innføring av et prinsipp om arealnøytralitet kan bidra til å redusere karbonutslipp fra natur.»

2.4.2 MEDVIRKNING OG DEMOKRATI

Komiteen vil understreke den veldig viktige rollen kommunen spiller som demokratisk arena. Kommunenes nærhet til befolkningen og rolle i lokalsamfunnet gjør dem egnet til å skape engasjement og øke forståelsen for omstillingen samfunnet skal gjennom. Komiteen påpeker at det viktig og riktig at medvirkningstiltak formelt og reelt er koblet til politiske beslutningsprosesser i kommunene. En slik kobling er viktig for å bidra til at innspillene blir vurdert når de folkevalgte skal ta beslutninger, og for å sikre legitimiteten til beslutningene.

Komiteen erkjenner at det kan være utfordrende for kommunene å gjennomføre gode medvirkningsprosesser i planlegging og byggesaker etter plan- og bygningsloven. En utfordring er å sikre reell involvering og engasjement fra et mangfold av ulike befolkningsgrupper. Komiteen anerkjenner også at konsekvensene av manglende medvirkning kan være at viktig lokal informasjon ikke blir kjent, og at behov som kunne vært hensyntatt, ikke blir dekket fordi de ikke var kjent tidlig nok i prosessen.

2.4.3 HØYERE KOMPETANSE OG BEDRE VERKTØY

Komiteen trekker frem viktigheten av at kommunen har kompetanse, kapasitet og de riktige verktøyene for å vite hvilke konsekvenser beslutninger kan få for klima, natur og miljø. Dette er en forutsetning for å kunne fatte beslutninger som støtter opp om klimamålene, og bidra til omstilling til lavutslippssamfunnet.

Komiteen erkjenner de utfordringene mange kommuner har med arbeid med klima og natur. En rapport fra CICERO Senter for klimaforskning, Civitas og Vestlandsforskning (2018) oppsummerer dette med at en presset kommuneøkonomi i kombinasjon med mange lovpålagte oppgaver, bidrar til at en del kommuner ikke klarer å prioritere arbeid for å nå lokale og nasjonale klimamål.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, merker seg at meldingen presenterer flere konkrete avlastende tiltak for å forbedre denne situasjonen i kommunene, fylkene og regionene.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti, viser til at klimameldingen foreslår å videreføre tilskuddsordningen Klimasats til 2030. Klimasats er en støtteordning for kommuner og fylkeskommuner som vil redusere utslipp av klimagasser og bidra til omstilling til lavutslippssamfunnet. I rapport fra Menon Economics fra november 2022, Menon publikasjon nr. 114/2022, for DFØ og Miljødirektoratet, fremgår det at Klimasats gir tilskudd til systematisk arbeid med klimakrav i offentlige anskaffelser og utløser ny aktivitet i kommunene. Rapporten konkluderer med at ordningen er relevant og gir positive virkninger. Flertallet støtter at ordningen videreføres til 2030.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, og Miljøpartiet De Grønne har registrert at Klimapark 2469 har lang erfaring med formidling av vitenskapelig basert klimakunnskap. Gjennom opplevingssenteret inne i Juvfonna ved Galdhøpiggen har Klimapark 2469 en unik formidlingsarena der både barn, unge og voksne kan oppleve og se klimaendringene skje.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne viser til at per i dag har Klima- og miljødepartementet en rekke naturinformasjonssentre som mottar støtte fra departementet. Disse medlemmer ber

derfor regjeringen etablere naturinformasjonssentre for klima og natur, slik at Klimapark 2469 får en mulighet til å søke om å bli et autorisert naturinformasjonssenter.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt viser til at klimatiltak ofte er kostbare investeringer for kommuner som allerede sliter økonomisk. Utslippskutt skal ikke gå ut over velferdstjenestene – men da må også en større andel av skatteinntektene føres tilbake til lokale myndigheter. I tillegg må klima og natur prioriteres mye høyere i styringen av kommunalt eide selskaper og i offentlige innkjøp og anskaffelser.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne viser til at regjeringen foreslår å videreføre den vellykkede tilskuddsordningen Klimasats fram til 2030. I 2024 søkte norske kommuner om 712 mill. kroner fra denne ordningen, samtidig som regjeringen i statsbudsjettet for 2024–2025 foreslo å halvere tilskuddene. I 2025 har det allerede blitt søkt om 300 mill. kroner, mens potten kun er på litt over 100 mill. kroner.

På bakgrunn av dette fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gjøre Klimasats til en permanent ordning med en minimumsramme på 200 mill. kroner/år.»

«Stortinget ber regjeringen sikre øremerkede midler for å styrke kommunenes klima- og miljøkompetanse.»

«Stortinget ber regjeringen styrke veiledning for hvordan klimahensyn skal ivaretas i planlegging etter plan- og bygningsloven.»

2.5 Utslippskutt og konkurransedyktig næringsliv

Komiteen anerkjenner viktigheten av langsiktighet og forutsigbarhet for næringslivet i utforming av klimapolitikken. Et konstruktivt klimasamarbeid mellom myndigheter og næringsliv er avgjørende for at Norge når sine klimaforpliktelser, og at norsk næringsliv forblir konkurransedyktig i møte med økende klimakrav.

Komiteen påpeker at EU gir sentrale føringer og rammebetingelser for norsk næringsliv som vår største handelspartner. Konkurranseskraften til norsk næringsliv påvirkes i stor grad av utviklingen av EUs klimapolitikk og hvordan norske myndigheter velger å forholde seg til denne utviklingen.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Fremskrittspartiet mener at det i forbindelse med utslippskuttene er liten tvil om at det vil være vanskeligere for Norge å kutte utslipp sammenlignet med tilnærmet alle andre land. Flate prosentkutt i hver enkel nasjon tar nemlig ikke hensyn til den eksisterende energimiksen i hvert enkelt land. For Norge, som allerede har svært lave utslipp, betyr dette at ytterligere kutt blir uforholdsmessig kostbare og teknisk utfordrende. Samtidig kan land med høyere utslipp oppnå betydelig utslippsreduksjon med tiltak som også kan være økonomisk fornuftige, som å bytte fra kull til naturgass.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener at europeiske bedrifter kan innføre mer fornuftige grep for å oppnå utslippskutt. Påleggene norsk industri må forholde seg til, er ofte svært dyre, særnorske, og ofte symbolpolitikk, som går ut over produktiviteten og verdiskapingen. Som et resultat av denne politikken mener disse medlemmer at bedrifter blir hindret i å reinvestere og videreutvikle sine tjenester og produkter. Dette fører til produktivitetsnedgang, redusert konkurranseevne og at norsk næringsliv taper terreng i det globale markedet. Disse medlemmer mener dette er politikk som vil koste næringslivet og innbyggerne i Norge dyrt.

Klimapolitikken i EU-landene har allerede ført til energipriser som er vesentlig høyere enn konkurrerende markeder som USA og Kina. Videre er konkurranseevnen i EU de siste årene kraftig svekket, noe som er godt dokumentert i Draghi-rapporten fra 2024. Disse medlemmer mener at en uforholdsmessig mengde reguleringer, påbud, forbud og rapporteringskrav har spent beina under mange sektorer. Avindustrialiseringen man har sett i Europa det siste tiåret, der kontinentet har sakkett kraftig akterut når det gjelder verdiskaping og forsyningssikkerhet, vil disse medlemmer hevde kan relateres direkte til urealistiske klimamål og kostbar politikk. Disse medlemmer mener at ukritiske klimatiltak og energipolitikk har økt kostnadene og gjort innovasjon og produktivitsvekst vanskeligere.

EU lanserte nylig et kompass for unionens retning i tiden framover. Konkurranseskraft er det nye fokusområdet, og deregulering planlegges. Disse medlemmer anfører at EU nå har oppdaget hvor skadelig politikken deres har vært for verdiskapingen i unionen. Klimakrav skal derimot ikke korrigeres, snarere intensiveres. Disse medlemmer mener EU er på feil vei, og partiene i Norge som ønsker å følge EU blindt, likeså.

Forslagsstillerne mener dagens klimapolitikk er urealistisk, useriøs og uklok. Det er uforståelig at Arbeiderpartiet våren 2025 står i bresjen for å øke Norges forpliktelser til enda større utslippskutt i dagens urolige verden. Disse medlemmer mener at denne politik-

ken koster samfunnet og skattebetalerne dyrt, reduserer konkurransekraften, reduserer støtten i folket og gir tilnærmet ingen reell nedgang i de totale klimautslippene. Fjoråret var riktignok blant årene med størst nedgang siden 1990, men mesteparten av reduksjonen er grunnet høye energipriser som resulterte i nedgang i industriaktivitet.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen revidere, alternativt fjerne, urealistiske, kontraproduktive og særnorske krav til bransjer, eksempelvis Stortingets urealistiske mål om at alle offshoreskip skal være utslippsfrie i løpet av 2029.»

«Stortinget ber regjeringen fjerne kostbare krav om fossilfrie biler og anleggsmaskiner i offentlige anbud.»

«Stortinget ber regjeringen arbeide for å redusere eskalerende offentlige utgifter, blant annet ved å fjerne krav om kostbare klimatiltak i offentlige anskaffelser.»

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Fremskrittspartiet fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gjennomføre kost-nytte-analyser i alle klimarelaterte saker og presentere dette sammen med alle forslag.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet vil påpeke at samfunnsøkonomiske vurderinger av klimatiltak allerede er håndtert og regulert. Staten har klare føringer for utredning av tiltak. Det følger av dette at det skal gjennomføres samfunnsøkonomiske analyser der virkningene er vesentlige. Hvor mange detaljer fra utredningene som inngår i framlegg for Stortinget, avhenger av sakens omfang og betydning. Disse medlemmer vil understreke at Miljødirektoratet har undersøkt samfunnsøkonomiske kostnader for de fleste klimatiltak gjennom sitt arbeid med Klimatiltak i Norge, som er offentlig tilgjengelig.

2.5.1 EUS KLIMAREGELVERK

Komiteen viser til at EUs kvotesystem, innsatsfordelingen og skog- og arealbruksregelverket til sammen utgjør et overordnet rammeverk for Norges klimasamarbeid med EU. Norge deltar i EUs kvotesystem (EU ETS) gjennom EØS-avtalen. Norge deltar også i EUs skog- og arealbruksregelverk og innsatsfordelingsforordningen for perioden 2021–2030 gjennom en klimaavtale som er forankret i EØS-avtalens protokoll 31 for samarbeid utenfor de fire friheter.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Rødt, påpeker videre at EUs klimakvoteregulering er

innlemmet i EØS-avtalens forpliktende deler, som gjør at framtidige versjoner av dette regelverket også forutsettes innlemmet i EØS-avtalen. Klimaavtalen om norsk deltakelse i EUs innsatsfordelingsforordning og skog- og arealbruksregelverk er i utgangspunktet tidsbegrenset til perioden 2021–2030.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti, påpeker at Norge er best tjent med å gå i takt med klimaomstillingen i EU. EU er den sterkeste pådriveren av klimapolitikk internasjonalt og Norges viktigste handelspartner.

Et tredje flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti, mener derfor det er viktig å få avklaring av og enighet om å videreføre klimasamarbeidet med EU etter 2030 og samarbeidet om 2035-målet. Klimamålet som foreslås for Norge under Parisavtalen er i det sjiktet det antas at EU lander på i sitt klimamål for 2035.

Flertallet vil påpeke at deler av klimaregelverket formelt er en del av EØS-rammen, enten i Vedlegg XX eller Protokoll 31. Fordi regelverket for LULUCF ikke er ferdigstilt, og det samtidig er påpekt utfordringer i norsk sammenheng, mener flertallet det er viktig å få en avklaring av hva regelverket skal bli, før man tar stilling til det.

Et fjerde flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Kristelig Folkeparti, fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen følge opp videreføring av klimasamarbeidet med EU etter 2030 og arbeide for at EUs skogpolitikk fra 2030 tar høyde for utfordringene særlig skogrike land, som Norge, står i.»

Et femte flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti, mener Norge bør videreføre klimaavtalen og forsterke samarbeidet med EU, og samtidig jobbe for at særlige norske hensyn, slik som skogens rolle i klimapolitikken, ivaretas godt i EUs regelverk. Klimaavtalen med EU bidrar til at norsk og europeisk klimapolitikk går i takt og dermed sikrer like konkurransevilkår. Avtalen åpner for fleksibilitet innad i EU med høy sikkerhet for reelle utslippskutt. I tillegg bidrar den til større trygghet for at norsk industri fortsatt kan ta del i EUs kvotemarked ETS. For norsk verdiskaping og norske arbeidsplasser er det viktig at det sendes tydelige signaler om at norske myndigheter tar sikte på å videreføre samarbeidet.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre og Miljøpartiet De Grønne viser til at Norge har et tett og forpliktende energi- og klimasamarbeid med EU, og dette samarbeidet er avgjørende for vår evne til å nå klimamålene. Disse medlemmer er derfor kritiske til regjeringens beslutning om å utsette implementering av flere sentrale EU-direktiv i Ren energi-pakken frem til 2029 tidligst. Disse medlemmer vil også påpeke at utsettelsen sender et uheldig signal til våre europeiske partnere om Norges forpliktelse i energi- og klimasamarbeidet, og at dette kan få negative konsekvenser for næringslivet. Disse medlemmer mener at regjeringen, i stedet for å utsette behandlingen av EU-direktiv, bør prioritere å kontinuerlig arbeide med å ta igjen etterslepet på energi- og klimaområdet for å gi norsk næringsliv forutsigbare rammer og styrke Norges posisjon som en pålitelig klimapartner for EU.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gjøre forberedelser for å inngå en klimaavtale med EU ut over 2030.»

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Fremskrittspartiet mener at Norge bør ha en avventende holdning til et eventuelt nytt klimaregelverk for ikke-kvotepiktig sektor. EU planlegger i 2026 en revisjon av kvotesystemet, og det er uklart hvilke næringer som etter 2030 vil inngå i ikke-kvotepiktig sektor. EU har ved flere anledninger flyttet næringer over i kvotesystemet, og det antas at denne utviklingen vil fortsette. Det er således uavklart både hvilke forpliktelser et videre samarbeid vil gi, og hvilke næringer som vil få dem.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet er åpne for at Norge kan inngå et nytt frivillig klimasamarbeid med EU for perioden etter 2030 for ikke-kvotepiktig sektor, men mener at Stortinget på nåværende tidspunkt ikke har et tilstrekkelig informasjonsgrunnlag for å vurdere et slikt samarbeid.

Komiteens medlemmer fra Venstre og Miljøpartiet De Grønne viser til at Norge i 2019 inngikk en juridisk bindende klimaavtale med EU, som innebærer at Norge deltar i EUs klimaregelverk for å nå klimamålene for 2030.

Disse medlemmer mener klimaavtalen med EU bør forlenges for forutsigbarhet, og viser til Eldringutvalgets vurderinger som viser at dette har tjent Norge godt. Disse medlemmer viser derfor til forslagene under kapittel 2.1.2 om å forlenge klimaavtalen med EU og innlemme den i EØS-avtalen etter 2030.

2.5.2 PRISING AV KLIMAGASSUTSLIPP

Komiteen viser til at prising av klimagassutslipp gjennom klimaavgifter og deltakelse i EUs kvotesystem, er lagt opp som hovedvirkemidler i norsk klimapolitikk. Komiteen vil poengtere at langsiktige signaler om framtidige forhold til disse ordningene skaper forutsigbarhet for næringslivaktørene og vil bidra til å bedre konkurranseevnen til løsninger med lave eller ingen utslipp.

Komiteen merker seg at klimaavgiftene er lagt opp til å være et sentralt virkemiddel for å nå Norges forpliktelser for 2030 og 2035. Klimaavgiftene består av CO₂-avgiften på mineralske produkter, avgift på forbrenning av avfall, avgift på HFK/PFK, avgift på SF₆ og CO₂-avgiften i petroleumsvirksomheten på kontinentalsokkelen. CO₂-avgiften på mineralske produkter ilegges mineralolje, bensin, naturgass og LPG som blir importert til Norge eller produsert i Norge. Disse avgiftene treffer mange næringer og påvirker privatpersoner.

Komiteen viser til at det har vært en lineær opptrapping i avgiften mot 2 400 2025-kroner i 2030. Fra dagens nivå på 1 405 kroner er det en økning på om lag 1 000 kroner per tonn CO₂-ekvivalent fram mot 2030.

Komiteen påpeker videre at meldingen beskriver et prisnivå på 3 400 kroner per tonn CO₂-ekvivalent i 2035, noe som innebærer en videreføring av dagens opptrappingstempo, og at en slik opptrapping er anslått å redusere utslippene med 1,2 millioner tonn i 2035 sammenlignet med en videreføring av avgiftsnivået i 2025.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti, vil trekke frem at en effektiv klimapolitikk må være forutsigbar og troverdig. Økt nivå på klimaavgiftene gir insentiver til investeringer i nye utslippsvennlige teknologier eller til å forbedre eksisterende løsninger. For mange investeringsbeslutninger er investeringshorisonten lang, og en viktig faktor for investeringsbeslutninger er kunnskap om utviklingen i framtidig prising av utslipp. Med en forutsigbar og troverdig opptrappingsplan for klimaavgiftene kan aktørene ta informerte beslutninger.

Flertallet viser til at om lag 85 pst. av norske klimagassutslipp er ilagt enten klimaavgift, kvoteplikt eller begge deler. Prisen på disse utslippene gir aktører insentiver til å gjennomføre utslippsreducerende tiltak eller redusere aktivitet som medfører utslipp, og bidrar til at forurenser betaler for sine skader. En riktig fastsatt pris skal reflektere samfunnets kostnader ved utslippene og gjøre det relativt sett mindre lønnsomt å forurense.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Miljøpartiet De Grøn-

ne og Kristelig Folkeparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en konkret opptrappingsplan i KSP for en forutsigbar opptrapping av CO₂-avgiften også etter 2030. Stortinget ber også regjeringen utrede mulige tilbakeføringsmekanismer.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti, viser til at den gradvise økningen i CO₂-prisen har hatt en positiv effekt på omstilling i Norge. Den har gitt virkninger som incentiver til å omstille seg til lavere utslipp. God tilgang på kraft på konkurransedyktige betingelser har samtidig muliggjort elektrifisering og andre kraftkrevende teknologier som utløser utslippskutt.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Fremskrittspartiet viser til at regjeringen anslår at en lineær økning i CO₂-avgiften fra dagens nivå til 3 400 kr/tonn CO₂-ekvivalenter i 2035 kun forventes å gi en utslippsreducerende effekt på om lag 1,2 millioner tonn CO₂-ekvivalenter. For disse medlemmer synes dette være en beskjeden utslippeffekt for over en dobling av dagens avgiftsnivå, og disse medlemmer vil påpeke at Norge allerede i dag har blant verdens høyeste kostnader for utslipp. Til sammenligning vises det til at under EUs nye kvotesystem for ikke-kvotepiktig sektor, ETS 2, legges det opp til en øvre grense på 45 euro per kvote/tonn CO₂-ekv. frem til 2030.

Disse medlemmer er bekymret for konsekvensene av den utslippsprisingen som vil være nødvendig for å gi incentiver til å gjennomføre utslippsreducerende tiltak, spesielt dersom en stor andel av regjeringens foreslåtte ambisjonsnivå skal utføres nasjonalt. Eksempelvis anslås marginalkostnaden for innenlandske utslippsreduksjoner med et mål på henholdsvis 70 og 75 pst. innen 2035 til om lag 6 000 og 8 000 kr/tonn CO₂-ekvivalenter. Dette er kostnader i en slik størrelsesorden at det er egnet til å kunne gjøre stor skade på norsk verdiskaping og norsk velferd. Disse medlemmer mener en eventuell videre opptrapping av CO₂-avgiften etter 2030 må vurderes grundig, der hensynet til en sosialt og geografisk rettferdig byrdefordeling, næringslivets konkurransekraft og konsekvenser for andre politisk vedtatte målsettinger nøye vektles mot klimagevinsten av økte klimaavgifter. Disse medlemmer understreker at en slik vurdering ikke er gjennomført, og mener derfor det i denne meldingen ikke bør vedtas forslag knyttet til en videre opptrapping.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sørge for å justere norsk CO₂-pris slik at den ikke overstiger markedsprisen.»

«Stortinget ber regjeringen sørge for at særnorske CO₂-avgifter blir fjernet der hvor sektoren allerede er underlagt internasjonale avgifter.»

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti vil fremme følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i statsbudsjettet for 2026 komme med forslag til innføring av en Grønn folkebonus hvor hele eller deler av CO₂-avgiften som folk betaler inn, deles ut gjennom en lik sum til hver innbygger over 18 år.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt viser til at et grunnleggende rettferdighetsprinsipp bak karbonprising er at den som er ansvarlig for forurensning, også skal betale for seg. Samtidig kan flate skatter og avgifter ofte ramme urettferdig, både økonomisk og geografisk. Avgifter og andre klimatiltak som ikke tar hensyn til sosial og geografisk ulikhet, kan i verste fall øke motstanden mot omstillingen til lavutslippssamfunnet. Klimautvalget 2050 peker blant annet på at

«[...] forurenser betaler-prinsippet kan oppleves som urettferdig på individuelt nivå dersom rike individer kan fortsette uendret med en karbonintensiv livsstil ved å betale for det, mens de med dårligere råd blir nødt til å tilpasse seg og endre atferd» (NOU 2023:25 Omstilling til lavutslipp, s. 203).

Disse medlemmer viser videre til «Grønn bok» fra 2024, hvor regjeringen markerte at den i forbindelse med klimameldingen ville presentere en vurdering av omfordelende tiltak for CO₂-avgiften:

«I arbeidet med Klimameldingen for perioden fram til 2035 vil ulike metoder for tilbakeføring av CO₂-avgift vurderes nærmere, slik at tilbakeføring kan fungere mest mulig effektivt, rettferdig og på en måte som understøtter klimapolitikken» (Regjeringens klimastatus og -plan (2024–2025), side 30).

Disse medlemmer viser til at regjeringen i klimameldingen gjentar at den vil

«gjennomføre tilbakeføring på en måte som understøtter nødvendige klimatiltak, bidrar til rettferdig omstilling og i minst mulig grad reduserer effekten av øvrige klimatiltak» (Meldt. St. (2024–2025), side 76)

Disse medlemmer viser til at den varslede vurderingen ikke er gjennomført i forbindelse med klimameldingen, men utsettes til Grønn bok:

«Regjeringen vil i Klimastatus og -plan presentere hvordan tilbakeføringen eventuelt blir gjennomført og

vil gjennom dette jobbe for økt forståelse og aksept for klimapolitikken» (Meldt. St. (2024–2025), side 71).

Disse medlemmer understreker viktigheten av å få på plass omfordelende virkemidler for å sikre en rettferdig omstilling som oppnår bred støtte i befolkningen.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med et forslag om tilbakeføring av provenyet fra økte klimaavgifter på en sosialt og geografisk rettferdig måte, før neste Klimastatus og -plan.»

«Stortinget ber regjeringen gradvis trappe opp CO₂-avgiften til 3 000 kroner/tonn (i 2020-kroner) innen 2030, uten at andre miljørelaterte avgifter som veibruksavgiften og flypassasjeravgiften samtidig reduseres.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Venstre fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gjennomgå hvordan det kan gjøres enklere og rimeligere å velge miljøvennlig innen transport, mat og på andre områder, og komme tilbake til Stortinget på egnet vis.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gradvis trappe opp CO₂-avgiften til 3 400 kroner/tonn (i dagens kroneverdi) innen 2035, uten at andre miljørelaterte avgifter som veibruksavgiften og flypassasjeravgiften samtidig reduseres.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Miljøpartiet De Grønne viser til Klimautvalget 2050s klare anbefaling om at det må koste mer å slippe ut, og at det må utarbeides en forpliktende opptrappingsplan for karbonprisen også etter 2030.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen lage en opptrappingsplan for CO₂-avgiften for perioden etter 2030, der videre opptrapping av CO₂-avgiften tilsvarer minst 4 000 kroner per tonn i 2035.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne mener det er en utfordring i dag at karbonprisen og kar-

bonprisbanene som brukes av Finansdepartementet i samfunnsøkonomiske analyser, er for lav sett opp mot klimamålene vi skal nå. Resultatet er et verktøy som indirekte definerer det som ulønnsomt å nå klimamålene, og at en rekke tiltak ikke blir iverksatt fordi det ikke blir ansett som kostnadseffektivt.

En annen utfordring ved dagens karbonprising er at den effektive prisen på utslipp forblir omtrent uendret på grunn av kompenserende tiltak. Når økning i CO₂-avgift kompenseres med for eksempel redusert veibruksavgift, får man ingen til liten økning i effektiv karbonpris. Da straffes de som har gjort klimavennlige investeringer i stedet for å følge forurensner-betaler-prinsippet, og karbonprising blir retorikk, ikke klimapolitikk.

Disse medlemmer vil understreke at det er avgjørende å la den effektive karbonprisen fungere for å sikre forurensner-betaler-prinsippet. En forpliktende, opptrappende CO₂-avgift er et av de viktigste enkelttiltakene for å kutte utslipp på kort og lang sikt og er et viktig virkemiddel for å fremme omstilling, spesielt i transportsektoren. Disse medlemmer mener derimot at dagens opptrappingsplan baserer seg på en altfor lav CO₂-pris.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sikre at CO₂-avgiften økes med en lineær opptrapping til 4 000 kroner i 2030 (målt i 2020-kroner) og en videre opptrapping ut over 2030 i tråd med vedtatte klimamål.»

«Stortinget ber regjeringen sikre at den effektive karbonprisen ikke reduseres av andre tiltak, men at en rettferdig omstilling skal sikres på andre måter.»

2.5.3 EUs KLIMAKVOTESYSTEM OG NASJONALE IMPLIKASJONER

Komiteen påpeker at EUs kvotehandelssystem setter et årlig, stadig lavere tak på klimagassutslipp fra kraft- og varmekraft, tung industri, europeisk luftfart og sjøfart. Aktørene må handle klimakvoter i dette markedet for å gjøre opp for sine utslipp. Formålet er å skape insentiver til å redusere utslipp fra aktivitetene som er omfattet av kvotesystemet.

Komiteen viser til at prognosene fra Klima- og miljødepartementet for innstramminger i kvotesystemet tilsier at Norges andel i kvotesystemet vil være på rundt 5 millioner tonn CO₂ i 2035. Prognosene for utslipp i kvotepliktig sektor er lagt til nær 15 millioner tonn, og norske bedrifter vil derfor måtte kjøpe kvoter som tilsvarer de 10 millioner tonnene i differanse. Klima- og miljødepartementet anslår at disse «importerte» kuttene vil telle i Norges klimaregnskap, slik at Norge

kan oppnå om lag 67 pst. utslippsreduksjon fra 1990-nivået i 2035, hvorav 47 pst. utgjør nasjonale tiltak.

Komiteen viser videre til Klimautvalget 2050, som ble satt ned av regjeringen Solberg i 2021. Utvalget vektlegger at det er uklart hva slags fleksibilitet det vil være mulig for Norge å benytte etter 2030 innenfor EUs klimarammeverk, samt i hvilken grad det vil være kvoter tilgjengelig. Videre peker utvalget på at tilgang og pris på kvoter er uforutsigbart.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Rødt, påpeker likevel at hvilket bidrag norsk deltakelse i EUs klimakvotesystem gir til oppfyllelsen av Norges klimamål, er direkte proporsjonalt med ambisjonsnivået i EUs klimakvotesystem.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti, vil understreke viktigheten av å følge opp gjennomføring av EUs klimakvotesystem, herunder det nye ETS2-regelverket som sikrer at norske bedrifter konkurrerer på like vilkår med selskaper i EU, og bidrar til å styrke lønnsomheten i grønne investeringer. Flertallet vil understreke EØS-avtalens avgjørende betydning for norsk økonomi og næringsliv og at det er av stor betydning at Norge opprettholder våre forpliktelser i avtalen.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Fremskrittspartiet mener at klimakvotesystemet er en grunnleggende bjelke i norske utslippskutt og helt sentral i forbindelse med kostnads-effektive kutt. Samtidig påløper stadig større administrative kostnader for både myndigheter og bedrifter ved nye utvidelser av kvoteordninger. Dette anser disse medlemmer som uheldig. Disse medlemmer er også bekymret for EUs konkurransekraft i årene som kommer, når stadig færre tilgjengelige kvoter gir økte kostnader, økte energipriser og reduserer konkurransekraften.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Venstre viser til at EU har varslet en innstramming av klimakvotesystemet for bedrifter. Det totale antallet tilgjengelige kvoter for tildeling kommer til å minke, og etter 2040 vil det etter nåværende beregninger ikke utstedes nye kvoter. EU har også signalisert at vederlagsfrie kvoter i fremtiden vil forbeholdes utslippseffektive anlegg. Dette understreker viktigheten av at kvotepliktig fastlandsindustri i Norge gjennomfører en storstilt avkarbonisering så fort som mulig.

Disse medlemmer viser til at Norge gjennom deltakelse i EU ETS får overført utslippsenheter fra EU som kan brukes i rapportering under Parisavtalen. Antall kvoter som regnes som norske, avgjør hvor mange

utslippsenheter Norge får fra EU. Hvor mange kvoter som regnes som norske, er per i dag ikke avgjort.

2.5.4 CO₂-HÅNTERING

Komiteen viser til at Miljødirektoratet understreker at CO₂-håndtering er det enkelttiltaket som kan gi størst reduksjon av CO₂-utslipp i Norge innen 2035. Med CO₂-håndtering menes teknologiske løsninger som fanger fossilt, biogent eller atmosfærisk CO₂ og lagrer det enten permanent eller midlertidig. CO₂-håndtering kan bli en viktig teknologi for å kutte utslipp i landbasert industri og åpne nye muligheter for olje- og gassnæringen og deres leverandørindustri.

Komiteen viser samtidig til at CO₂-håndtering er kostbart, men at Miljødirektoratet mener CO₂-håndtering kan være et relativt rimelig tiltak sammenlignet med andre aktuelle klimatiltak samt medføre lavere kraftforbruk enn mange av de alternative klimatiltakene.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne viser til at forurensingen fra avfallsforbrenning har økt i takt med redusert bruk av søppeldeponier og stod i 2023 for utslipp på nesten 1 million tonn CO₂-ekvivalenter. Noe av utslippene kan kuttet gjennom lavere forbruk og høyere gjenbruk, men karbonfangst og -lagring er det eneste alternativet for å redusere utslipp fra forbrenning av avfall som ikke kan resirkuleres.

Disse medlemmer viser til at i prosessindustrien er karbon og fossil energi fremdeles en viktig del av produksjonsprosessen, og ny teknologi er så umoden at det er usikkert når effektive løsninger kan komme på plass. Industrien preges ofte av langsiktige investeringer og prosjekter, og flere av løsningene er fremdeles på forskings- eller utviklingsstadium. Derfor vil det være behov for karbonfangst- og lagring på flere industrianlegg for å redusere utslippene. Dette krever økonomisk støtte til prosjekt- og teknologiutvikling, og staten må ta et betydelig ansvar for langsiktige rammebetingelser og for å sikre infrastruktur og transport for CO₂-håndtering.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sikre lagertilgang, utvikling av infrastruktur, og økonomisk støtte til prosjekt- og teknologiutvikling innenfor karbonfangst og -lagring i avfallsforbrenningsanlegg og prosessindustrien.»

Komiteens medlem fra Venstre viser til Dokument 8:177 S (2024–2025) om en klimaplan som virker, kutter utslipp og gjør det mulig å omstille Norge, samt til forslaget om å utrede og innføre en prising av

fangst og lagring av CO₂ som stammer fra biologiske kilder (Bio-CCS) og lagring av CO₂ som fanges direkte fra luften (DACCS).

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne vil understreke at den beste måten å unngå økte klimaendringer på er å kutte utslippene. CO₂-håndtering er en viktig og avgjørende løsning for å kutte utslipp. I et scenario der Norge skal nå netto null, kan CO₂-fjerning bli nødvendig for å balansere utslipp det er spesielt vanskelig å redusere, slik som biologiske utslipp fra et levende jordbruk, og for å kompensere for historiske utslipp. Samtidig er det avgjørende at slike teknologier ikke blir en hvilepute for å omstille seg vekk fra fossil energi, og disse medlemmer mener derfor at CCS bør prioriteres i sektorer og på utslippspunkter som på annet vis er vanskelig å fjerne.

Norske aktører står overfor en rekke utfordringer. Dagens CO₂-priser er i dag verken høye nok eller tilstrekkelig forutsigbare til å finansiere investeringer i CO₂-håndtering. Videre er det et behov for å innføre et virkemiddel som gir aktørene økonomiske insentiver til å fange både fossile og biogene utslipp. En annen utfordring er at dagens infrastruktur for transport og lagring av CO₂ er preget av store skalafordeler, med høye kostnader som gjør det mer krevende for små og mellomstore fangstprosjekter i Norge.

Disse medlemmer viser til at utslippene i Norge og verden har fortsatt å øke, og løsninger som å fjerne CO₂ direkte fra atmosfæren (DACCS) kan bli nødvendig for å holde verden under 2 graders oppvarming. Disse medlemmer mener derfor at det kan bli aktuelt å ta i bruk karbonfjerning på lang sikt, dersom noen tiltak ikke iverksettes, forskyves i tid eller ikke har den effekten man antar. Den samlede politiske og regulatoriske risikoen oppfattes som svært stor og er et viktig hinder for investeringer i industriell karbonfjerning og CO₂-håndtering. Det er også vesentlig usikkerhet om tilgang på transport- og lagringsløsninger for norske CO₂-håndterings- og karbonfjerningsprosjekter og kostnaden knyttet til disse tjenestene.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede og innføre en ordning for omvendt auksjon for CO₂-fjerning, med en tentativ tidsplan for auksjoner og beskrivelse av overordnede rammer, målsettinger og prioriteringer for de nærmeste auksjonsrundene.»

«Stortinget ber regjeringen utrede et system for transport og lagring av CO₂ for alle norske punktutslipp, med forslag til koordinering og optimalisering av transportløsninger.»

«Stortinget ber regjeringen endre mandatet til Enovas punktutslippsprogram med oppdrag om å utløse minst 1,5 Mt-CO₂-kutt i året fra og med 2026.»

2.5.5 KARBONLEKKASJE

Komiteen vil understreke viktigheten av å redusere risikoen for at klimapolitikk bidrar til karbonlekkasje. Karbonlekkasje er en betegnelse på at bedrifter, investeringer, aktivitet eller utslipp flyttes til et land eller erstattes av produkter fra bedrifter i land som har mindre ambisiøs klimapolitikk. Karbonlekkasje fører til at de samlede utslippene i verden ikke reduseres, samtidig som det kan få konsekvenser for verdiskaping og arbeidsplasser i Norge.

Komiteen viser til at EU har innført og vedtatt ulike virkemidler for å motvirke karbonlekkasje. Både vederlagsfri tildeling av kvoter (gratiskvoter), CO₂-kompensasjonsordningen for industrien, kompensasjonsordningen for fiskeflåten CO₂-avgift og regelverket om en karbongrensejusteringsmekanisme (CBAM) skal motvirke at produksjon og utslipp flytter ut av Europa.

Komiteen vil videre peke på at CBAM-forordningen er et av regelverkene i «Klar for 55»-pakken fra EU. Regelverket pålegger importøren av utvalgte utslippsintensive varer å kjøpe sertifikater i et antall som gjenspeiler forskjellen i regulering mellom produsentlandet og EU. CBAM-forordningen trer i kraft fra 2026. Komiteen merker seg at regjeringen har som mål å innføre CBAM-forordningen fra 2027 og er i dialog med partene i EØS-samarbeidet om dette.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Fremskrittspartiet viser til at særnorske klimaavgifter kan gi utilsiktede og konkurransevridende effekter som demper effekten av tiltaket. Med ensidig innføring av avgifter i Norge, uten tilsvarende regulering i naboland, risikerer man at aktivitet flyttes ut av landet uten at de samlede utslippene reduseres som ønsket. Disse medlemmer viser til at dette blant annet gjelder CO₂-avgiften på drivstoff i fiskeflåten, som fører til at norske fartøy bunkrer i utenlandske havner eller til havs. Resultatet er økte utslipp fra transport, karbonlekkasje og svekket klimateffekt, i tillegg til redusert næringsaktivitet i norske havner.

Disse medlemmer viser til at et tilsvarende mønster ses i avfallssektoren, der CO₂-avgift på forbrenning av avfall i Norge fører til at avfall eksporteres til Sveige og andre land der det reelle avgiftsnivået er lavere. Dette undergraver både nasjonal ressursutnyttelse og klimamålene.

Disse medlemmer mener at klimaavgifter må utformes med hensyn til næringslivets konkurransekraft og i tråd med øvrige politiske målsettinger. Når avgiftene fører til flytting av aktivitet ut av landet uten produksjon i globale utslipp, må avgiftsnivået eller innret-

ningen revurderes. Det er etter disse medlemmers syn avgjørende at bruken av klimaavgifter bidrar til reelle klimaeffekter og samtidig ivaretar norsk verdiskaping.

2.5.6 NÆRINGSRETTET VIRKEMIDDELAPPARAT FOR OMSTILLING

Komiteen vil understreke at virkemiddelapparat for omstilling må være næringsrettet. Komiteen viser videre til at Stortinget har bestemt at det næringsrettede virkemiddelapparatet skal innrettes slik at prosjekter som får støtte, er i tråd med Parisavtalen. Det næringsrettede virkemiddelapparatet dekker hele løpet fra forskning til kommersialisering og vekst. Gjennom virkemiddelapparatet kan næringslivet få tilgang på finansiering, infrastruktur for innovasjon og næringsutvikling, kompetanse, nettverk og rådgivnings- og profileringstjenester.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti, viser til avtalene mellom næringsorganisasjonene og myndighetene som har gitt grunnlag for etablering av NOx-fond og SO₂-fond. Virksomheter som slutter seg til NOx-avtalen, får fritak for betaling av avgift på sine NOx-utslipp. Avgiftsfritaket er godkjent av ESA. Næringslivet skal selv gjøre tiltak der det er mest hensiktsmessig teknologisk og økonomisk, og på den måten sikre at utslipp ikke overstiger det som er fremforhandlet utslippsnivå. Flertallet vil også påpeke at avtalene for SO₂ og NOx også gir positive virkninger med hensyn til reduserte klimagassutslipp og forberedelse for karbonfangst. Flertallet viser til at avtalene utløper i 2026 og 2027, og at usikkerhet om videre virkemiddelbruk skaper usikkerhet rundt nye investeringer og medfører at de stopper opp. Flertallet mener det er viktig å avklare hvilke virkemidler som skal benyttes når avtalene utløper, for å sikre gjennomføring av tiltak som samtidig reduserer utslipp av NOx, SO₂ og klimagasser, med sikte på videreføring av begge avtalene for å sikre gjennomføring av klimatiltak.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Miljøpartiet De Grønne viser til behandlingen av Dokument 8:213 S (2024–2025) i Innst. 300 S (2024–2025), hvor komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet og Venstre

«vil samtidig vise til at Stortinget har regjeringens klimamelding til behandling denne våren, og at de konkrete forslagene som fremmes i Dokument 8:213 S må ses i sammenheng med behandlingen av klimameldingen, og den øvrige klimapolitikken. Det er derfor ikke naturlig å gå inn på forslagene i denne innstillingen.»

Disse medlemmer viser til at vi nå behandler klimameldingen, og fremmer derfor forslagene på nytt i tråd med ønsket til stortingsflertallet.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen opprette en nasjonal status for industriparker, på samme måte som for klyngeprogrammet som Innovasjon Norge i dag drifter sammen med Siva og Norges forskningsråd.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen definere en ambisjon om at det kommende støtteprogrammet for å kutte utslipp og oppnå negative CO₂-utslipp innen industri og avfallshåndtering skal bidra til å kutte 4 millioner tonn CO₂ innen 2035.»

«Stortinget ber regjeringen legge frem forslag i statsbudsjettet for 2026 til krav til ombruk av materialer og bruk av spillvarme i industriprosesser for å sikre areal- og energieffektiv industriutvikling.»

«Stortinget ber regjeringen i forslag til statsbudsjettet for 2026 varsle utvidelse av forbud mot bruk av fossile brenslere til indirekte oppvarming i industrien til også å gjelde industri omfattet av EUs kvotesystem (kvotepliktig industri) fra 2035.»

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om krav til CO₂-håndtering ved avfallsforbrenning, hvor andelen skal trappes opp mot null utslipp i 2035.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen styrke Climit, det nasjonale programmet for forskning, utvikling og demonstrasjon av teknologi for CO₂-håndtering, i forslag til statsbudsjett for 2026.»

«Stortinget ber regjeringen stille krav om at alle virksomheter hvor staten er deleier, og hvor virksomheten ikke allerede omfattes av krav gjennom EUs direktiv om bærekraftsrapportering, skal legge frem en omstillingsplan som sikrer at deres virksomhet er i tråd med 1,5-gradersmålet.»

«Stortinget ber regjeringen innføre krav om et tak for utslipp fra sement og stål i offentlige bygge- og anleggsprosjekter for å skape et marked med betalingsvil-

je for industriprodukter produsert med lave eller ingen utslipp.»

«Stortinget ber regjeringen legge frem forslag i statsbudsjettet for 2026 til hvordan staten kan få eierskap til, eller koordinere anskaffelse av, transport- og lagrings-tjenester for å få tilstrekkelig volum til å kunne utløse norske prosjekter for fangst av CO₂ som tilsvarer minimum en halvering av utslippene fra norsk industri innen 2035, som oppfølging av vedtak nr. 90 (2024–2025), jf. Prop. 1 S (2024–2025) og Innst. 2 S (2024–2025).»

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet for 2026 foreslå å etablere en søknadsbasert statlig omstillingsstøtte som gir arbeidstakere inntekts-sikring ved deltakelse i kompetanseutvikling der virksomhetene ikke dekker lønn.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at regjeringens samfunnsoppdrag på sirkulærøkonomien også inkluderer industri, for å legge til rette for gjenvinning av krittiske råvarer fra sekundære kilder i Norge.»

Disse medlemmer peker på behovet for politisk styring og en aktiv stat som kan sikre klimapolitiske løsninger som både kutter utslipp og skaper grønne arbeidsplasser når samfunnet skal bli mindre oljeavhengig.

Disse medlemmer viser til at Miljødirektoratet i rapporten Klimatilstand i Norge: Kunnskapsgrunnlag 2025 peker på at begrensningene innenfor det nåværende statsstøtteregeverket utgjør et hinder i omstillingen av fastlandsindustrien. Enovas støtteordning for store kutt i industrien har en grense på 30 mill. euro, samtidig som det innebærer en del usikkerhet å la norske bedrifter stole på tildelinger gjennom EUs innovasjonsfonds auksjonsbaserte. I lys av dette etterlyser Miljødirektoratet etablering av et nytt nasjonalt støtteprogram, og at direktoratet bør gis mandat til å utrede et slikt program i samarbeid med Enova. Disse medlemmer mener at økonomiske støtteordninger for omstilling i industrien i dag er spredt over mange aktører og instanser, og at en slik ordning dermed vil ha flere fordeler.

På bakgrunn av dette fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gi Miljødirektoratet mandat til å etablere et nytt helhetlig nasjonalt støtteprogram i samarbeid med Enova, rettet mot omstilling og avkarbonisering av fastlandsindustrien.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne viser til at staten er majoritets- eller deleier i et flertall foretak som står for substansielle utslipp av klimagasser, både i Norge og utenlands.

På bakgrunn av dette fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen bruke statens eierskap mer aktivt for å få til klimainvesteringer.»

2.6 Petroleumsnæringen mot 2050

Komiteen vil påpeke at å kutte utslippene fra petroleumsnæringen blir avgjørende for om Norge oppfyller sine klimaforpliktelser. Utslippene fra petroleumsvirksomheten er på vei ned og var i 2023 om lag 24 pst. lavere enn i 2015. Hvor store utslippene fra petroleumsproduksjonen blir i 2030, kommer i stor grad an på tidspunktet for oppstarten av kraft fra land-prosjektene som ennå ikke er i drift.

Komiteen viser videre til at hovedvirkemidlene for å oppnå utslippsreduksjoner i petroleumssektoren er kvoteplikt og CO₂-avgift. I overkant av 95 pst. av utslippene er underlagt CO₂-avgift. De aller fleste av disse utslippene er i tillegg en del av EUs kvotesystem. Utslippsnivået i 2050 vil avhenge av hvilke innretninger som da vil være i drift, og av utvikling og bruk av lav- og nullutslippsteknologi i næringen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener at norsk olje- og gassproduksjon er et helt sentralt virkemiddel for å kutte globale klimautslipp. Norge er en stor olje- og gassprodusent og i dag den største eksportøren av gass til EU, hvor vi forsyner kontinentet med om lag 30 pst. av gassen som benyttes i unionen. Norsk petroleumsindustri er blant verdens reneste, og nesten all olje og gass produsert i Norge eksporteres.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Fremskrittspartiet mener at den europeiske omstillingen fra kull til gass er en nøkkel for å senke utslippene på kontinentet. Regulerbar kraft er også helt nødvendig, gitt Europas satsing på uregulerbare, fornybare energikilder som sol og vind. Dersom Europa skal lykkes med omstillingen, er de helt avhengige av at Norge som et minimum opprettholder produksjonen på dagens nivå. Utslippsreduksjon må ses i en global sammenheng, og norsk olje- og gassproduksjon er blant de reneste i verden, spesielt hvis man også regner med utslippene fra transporten. Rørgass fra Norge til Europa gir vesentlig lavere transportutslipp enn eksempelvis global LNG. Disse medlemmer mener at alle seriøse prognoser viser at behovet for olje og gass kommer til å vedvare, og så lenge det er etterspørsel etter olje og gass, skal Norge være en tilbyder Europa og verden kan stole på.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil også påpeke utfordringen med et utall analyser og prognoser som regner motsatt vei, og som brukes som underlag fra mange aktører. Det gjelder prognoser hvor forutsetningen for analysen eksempelvis er oppnåelsen av gitte klimamål, helt uten premiss for realisme og potensiell oppnåelse. Klimapolitikk som bygger på slike prognoser, er etter disse medlemmers mening useriøs, potensielt kontraproduktiv og direkte skadelig.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Fremskrittspartiet viser til at den anstrengte energisituasjonen i Europa tilsier at behovet for norsk gass vil fortsette å øke, og at det er stort behov for gassen i uoverskuelig fremtid.

Disse medlemmer vil at Norge skal styrke sin rolle som en stabil og pålitelig leverandør av både olje og gass, aluminium, kobber, sink og andre kraftintensive produkter, og foreslår derfor at klimamål nedjusteres til realistiske, fornuftige nivåer som ivaretar næringslivet og befolkningen, samtidig som konkurransekraft og beredskap forbedres.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil også peke på en mengde mer eller mindre urealistiske og kontraproduktive krav, målsettinger og planer fra både regjering og Storting. Ett eksempel er kravet Stortinget vedtok om at offshoreskip som går i tjeneste for oljeindustrien, skal være utslippsfrie innen 2029. I dag i 2025 finnes det ikke et slikt skip på sokkelen. Disse medlemmer mener dette er et av flere skremmende eksempler hvor realismen i målene virker kontraproduktivt på faktiske utslippskutt.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne viser til at det internasjonale energi-byrået (IEA) i sitt scenario for hvordan 1,5-gradersmålet kan nås, sier at ingen olje- og gassutvinning bør tillates ut over allerede eksisterende eller planlagte felt. Klimautvalget 2050 anbefaler i NOU 2023: 25 Omstilling til lavutslipp permanent stopp i letevirksomhet uten direkte tilknytning til eksisterende infrastruktur.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme med en plan for å fase ut de mest forurensende og minst lønnsomme oljefeltene på norsk sokkel.»

«Stortinget ber regjeringen gå gjennom investeringene i alle norske statlige selskap og deres datterselskap,

og sørge for at de trekker seg ut av all form for fracking og tjæreslamutvinning, dersom de er involvert i dette.»

«Stortinget ber regjeringen i statsbudsjettet for 2026 innføre en omstillingsavgift på olje og gass for å sørge for at den minst lønnsomme oljen blir liggende i bakken.»

«Stortinget ber regjeringen innføre elavgift på bruk av strøm fra land til elektrifisering av sokkelen, så fremt det ikke er fra et gasskraftverk med CCS, samtidig som CO₂-avgiften økes.»

«Stortinget ber regjeringen komme med forslag til en nasjonal omstillingsplan for oljevirksomheten i samarbeid med partene i arbeidslivet, der målene i Parisavtalen er styrende for tempoet i omstillingen. Denne planen skal meldes inn til FN.»

«Stortinget ber regjeringen ikke gi ytterligere lettelser eller utvinningstillatelser til olje- og gasselskapene.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen stille krav om at oljeselskapene selv stiller med erstatningskraft til nye elektrifiseringsprosjekt, gjennom flytende havvind i kombinasjon med gasskraftverk med CCS.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen lage en samlet strategi for hvordan petroleumpolitikken kan utvikles i tråd med Norges klimapolitiske forpliktelser og gjøre den grønne omstillingen mer forutsigbar for bedrifter og arbeidstakere.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen ikke gi ytterligere lettelser og utvinningstillatelser, eller godkjenne nye planer for utvinning og drift (PUD) eller anlegg og drift (PAD) etter petroleumsloven inntil en strategi for sluttfasen av norsk petroleumsvirksomhet er behandlet av Stortinget.»

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen avslå nye søknader om elektrifisering av olje- og gassinstallasjoner med kraft fra land.»

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser i denne sammenhengen til Miljøpartiet De Grønnes representantforslag Dokument 8:226 S om nedstenging av petroleumsfelt med høyere produksjonsutslipp enn verdensgjennomsnittet og tilhørende merknader senere i innstillingen.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt viser til at det var staten som bygde opp det norske oljeeventyret, og at det derfor bør være staten som tar ansvaret for at veien ut av oljealderen skjer på en sosialt rettferdig måte. For å sikre en rettferdig omstilling av petroleumssektoren må dagens oljearbeidere være med på å bygge morgendagens klimaløsninger. På kort sikt er det behov for et investeringsprogram for leverandørindustrien, slik at kompetansen og arbeidsplassene som er bygd opp rundt næringen, videreutvikles gjennom omstilling til grønne næringer. Innholdet skal utmeisles av staten, industrien og fagbevegelsen for å sikre at samfunnsnyttige investeringer kobles med det faktiske behovet for arbeid og oppdrag. Staten må også opprette dialog med fagbevegelsen om utvikling av et helhetlig omskoleings- og etterutdanningstilbud.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide en handlingsplan for leverandørindustrien slik at kompetansen og arbeidsplassene som er bygd opp rundt petroleumsnæringen, videreutvikles gjennom omstilling mot klimavennlige næringer.»

2.7 Utfasing av fossile brensler mot 2050

Komiteen viser til FNs klimapanel, som i en av hovedkonklusjonene understreker at dersom tilstrekkelige utslippskutt skal oppnås, er det et kritisk behov for at energisystemene må gå fra fossile til fornybare. Dette vil kreve store endringer og store investeringer i teknologiutvikling, sterk reduksjon i bruk av fossile brensler, bruk av CO₂-håndtering, økt fornybar kraftproduksjon og omfattende elektrifisering.

Komiteen erkjenner viktigheten av energieffektivisering og at denne under gjennomgangen av Parisavtalen også oppfordres til å dobles innen 2030.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Rødt, understreker viktigheten av nok fornybar

kraftproduksjon for å kunne utfase fossile brensler, og viser til den første globale gjennomgangen under Parisavtalen. I denne gikk det ut en oppfordring til alle land om å tredoble kapasiteten for fornybar energi innen 2030. Flertallet henviser til at flere av de planlagte tiltakene som skal fase ut fossile brensler, er kraftkrevende og vil også kreve utbygging av mer infrastruktur.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt er opptatt av forutsigbarhet i klimapolitikken, samtidig som de signalene vi gir om politikken framover, må være realistiske og ambisiøse. Innen 2050 skal Norge være et lavutslippssamfunn. Klimautvalget 2050 pekte på at når utslippene innen 2050 skal reduseres med 90 til 95 pst. slik klimaloven fastslår, er det relevante spørsmålet ikke lenger hvilke utslipp vi skal kutte, men hvilke som skal være igjen. Disse medlemmer peker på at Norge har et godt utgangspunkt for å fase ut bruk av fossile brensler. De målrettede satsingene og virkemidlene som allerede er på plass, er utgangspunktet for tidslinjen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Rødt viser til at regjeringen nå systematiserer arbeidet med å kutte de norske forbrenningsutslippene gjennom å lage tidslinjer for å fase ut bruk av fossile brensler mot 2050. Tidslinjene skal være et verktøy for å vurdere virkemiddelbruk og teknologiutvikling – og vise hvilke utslipp som kan gå mot null, og når.

2.7.1 BIOENERGI

Komiteen viser til at bruk av biomasse til energiformål bidrar til raske utslippskutt, som Norge er avhengig av for å nå klimamålene for 2030. Bioressurser er alt organisk materiale som stammer fra levende eller nylig levende organismer. Bioenergi vil også spille en rolle i lavutslippssamfunnet i 2050 innenfor sektorer der nullutslippsalternativer er krevende. Bruk av biomasse i kombinasjon med CO₂-håndtering kan spille en viktig rolle for å oppnå negative utslipp. For at bioenergi skal være en god klimaløsning, må uttaket av biomasse være på et bærekraftig nivå hvor det tas hensyn til naturmangfold og andre miljøverdier.

Komiteen peker på at overgangsbrensler kan spille en viktig rolle for energiomstilling samtidig som energisikkerhet ivaretas. Bruken av biomasse har vært sterkt økende i transportsektoren de siste årene, spesielt gjennom omsetningskravene for biodrivstoff.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti, fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen vurdere hvilke forutsetninger Norge har for en økt nasjonal biogassproduksjon, forventet nasjonal etterspørsel, identifisere barrierer og lage en plan for økt bruk av biogass spesielt innen transportsektoren og for BioCCS for å realisere Norges klimamål.»

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne viser til at Norge i dag produserer store mengder biologisk avfall og restprodukter med et betydelig energipotensial, men som i liten grad utnyttes. Disse medlemmer viser til Innst. 250 S (2024–2025) om en større satsing på norsk produksjon av biogass, der disse medlemmer foreslo en rekke forslag for å betydelig øke norsk biogassproduksjon. Biogass utgjør en stor mulighet for Norge til å satse på lokale verdikjeder som vil skape arbeidsplasser, bidra til å løse miljøutfordringer knyttet til håndtering av avfall og restprodukter, og som samtidig bidrar med sårt tiltrengt energi og utslippsreduksjoner. Teknologien for å produsere biogass av store deler av dagens avfallsstrømmer og restprodukter er kjent og kan bidra med betydelige utslippsreduksjoner på kort og mellomlang sikt. Disse medlemmer viser til at Norsk institutt for bærekraftsforskning (NORSUS) har anslått at 1 TWh energi fra biogass kan gi utslippsreduksjoner på om lag 200 000 tonn CO₂-ekvivalenter der biogassen fortrenger bruk av naturgass, og 250 000 tonn CO₂-ekvivalenter der gassen erstatter diesel. I valg av teknologiske løsninger for fremtidens energiproduksjon og utslippsreduserende tiltak mener disse medlemmer at biogass fremstår som en lite kontroversiell teknologi med et lavere støttebehov for realisering enn alternative løsninger, som samtidig gir et meningsfylt bidrag til den norske omstillingen.

2.7.2 VEITRANSPORT

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, vil fremheve at veitransporten i Norge allerede har kommet langt i en krevende omstilling. Likevel må man øke takten i reduksjon av klimagassutslipp fra veitransporten.

Flertallet vil påpeke viktigheten av at ulike metoder og strategier tas i bruk. Disse må være teknologinøytrale og støtte utslippsreduksjoner i hele transportsegmentet.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne viser til at vei-trafikken er den tredje største kilden til klimagassutslipp i Norge, og at tung- og varebiler utgjør over halvparten av utslippene fra vei-trafikken. Norge har vært en pioner når det gjelder politikk for å fremme elektrifisering av personbiler, men for

nyttetransporten går omstillingen saktere. Disse medlemmer vil vise at Norges salgsmål for elektriske varebiler i dag er todelt, der alle nye lette varebiler (under 1 760 kg) skal være nullutslipp innen 2025, mens alle nye tunge varebiler (fra 1 760 kg) skal være nullutslipp i 2030. Så langt i år er andelen elektriske varebiler på 44 pst, og vi ligger med andre ord langt unna å nå 2025-målet. Disse medlemmer vil påpeke at det ikke er noen stor forskjell i teknologi mellom lette og tunge varebiler, og mener at det å ha differensiert mål for tunge og lette varebiler er unødvendig. Videre vil disse medlemmer vise til at både Statens vegvesen og Miljødirektoratet har anbefalt et nytt varebilmål om 100 pst. elektrisk andel i 2027.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen innføre et mål om at alle nye varebiler skal ha nullutslipp innen utgangen av 2027.»

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme med en plan som sikrer tilstrekkelig ladeinfrastruktur for hurtiglading over hele landet.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen stanse planen om nye miljøfiendtlige motorveier som ferjefri E39 med Hordfast, E18 og E6 og nedskalere planlagte firefelts motorveier til to- og trefelts veier med midtdeler.»

Disse medlemmer mener at transportsystemet må planlegges med utgangspunkt i at vi skal nå klima- og miljømålene våre, samtidig som folk kan reise trygt i alle deler av landet. Til tross for at nybilsalget er så godt som fossilfritt, anslår Miljødirektoratet at det vil ta 15 år før hele kjøretøyparken er utskiftet. I Nasjonal transportplan 2025–2036 erkjente regjeringen at nullvekst-målet for personbiltrafikk ikke er i rute. For å sikre omstillingen av transportsektoren bør det innføres nye tiltak. I rapporten Klimatiltak i Norge: Kunnskapsgrunnlag 2025 anbefaler Miljødirektoratet å innføre et reduksjonsmål for personbiltrafikken i de store byene. Et slikt nasjonalt mål vil muliggjøre koordinering mellom myndighetsnivåer og ansvarsfordeling mellom byer og tettsteder.

På bakgrunn av dette fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen innføre et reduksjonsmål for personbiltrafikken i de største byene.»

«Stortinget ber regjeringen sette et nasjonalt reduksjonsmål for personbiltrafikken i de største byene på minst 20 pst. i 2035.»

Komiteens medlem fra Venstre viser til forslagene om å kutte utslipp i veitrafikken under Dokument 8:177 S (2024–2025) om en klimaplan som virker, kutter utslipp og gjør det mulig å omstille Norge.

Dette medlem mener bompengerabatter for elektriske personbiler og varebiler har vært et effektivt virkemiddel, og mener det fortsatt er nødvendig å opprettholde bompengefordeler for elektriske personbiler og varebiler for å opprettholde og øke salget videre.

Dette medlem fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen opprettholde regelverket om at det ikke kan kreves inn bompenger over 70 pst. av ordinær takst for elektriske personbiler og varebiler.»

2.7.3 SKIPSFART

Komiteen vil i likhet med Meld. St. 25 (2024–2025) understreke at Norge er en sjøfartsnasjon med lange tradisjoner og verdensledende kompetanse. Forutsigbarhet i karbonprising og støtte til ny teknologi er avgjørende for å bidra til at næringen omstilles. Komiteen vil påpeke at en av hovedutfordringene i dag er et fortsatt kostnadsgap mellom konvensjonelle drivstoff og klimavennlige drivstoff.

Komiteen bemerker at FNs sjøfartsorganisasjon, IMO, har satt mål om at utslipp fra internasjonal skipsfart skal reduseres til netto null rundt 2050. Strengere internasjonalt regelverk for skipsfarten vil også bidra til å bygge et marked for maritime lav- og nullutslippsløsninger.

Komiteen bemerker videre at i perioden 2021–2023 har det blitt bevilget nesten 5 mrd. kroner til hydrogenformål gjennom ulike instanser, men få prosjekter har blitt realisert. Ammoniakk er heller ikke i stor grad blitt kommersialisert for bruk som drivstoff i skipsfart.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne viser til at Norge er en av verdens største cruisedestinasjoner, og at cruisetrafikken har økt kraftig siden årtusenskiftet. Dette er en av de mest forurensende turistformene, og de fleste cruiseskip slipper ut mer avgasser per passasjer enn flytrafikken. Ifølge Kystverkets nye utslippsmodell, MarU, var cruiseskip med anløp i Norge ansvarlige for utslipp av nesten 1 million

tonn CO₂-ekvivalenter. Kun en del av dette telles imidlertid med i det norske territorielle klimaregnskapet.

Disse medlemmer påpeker at cruiseskip fører med seg stor lokal miljøforurensning, men skaper få arbeidsplasser og lave skatteinntekter for Norge. Samtidig har lokale folkevalgte bare indirekte innflytelse, og derfor er det nødvendig med en opprydning og tydeliggjøring av regelverket, hvor en hjemmel til å regulere antall anløp og passasjerer eksplisitt gis til de lokale folkevalgte fremfor til de lokale havnestyrene.

Disse medlemmer viser til at nullutslippskravet i verdensarvfjordene er et steg i riktig retning, men at det er behov for tydeligere virkemidler.

På bakgrunn av dette fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen innføre krav om nullutslipp for alle cruiseskip i norske farvann innen 2030.»

«Stortinget ber regjeringen fremme nødvendige forslag for å gi kommunestyrer direkte anledning til å regulere og stille miljøkrav til cruisetrafikk.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen innføre nullutslippskrav til fartøy i havbaserte næringer som olje, gass og oppdrett.»

«Stortinget ber regjeringen stille krav om nullutslipp på Kystruten ved neste anbud.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme med forslag til forbud mot store fossile yachter og fossile privatfly.»

Komiteens medlem fra Venstre viser til forslagene om å kutte utslipp og støtter omstillingen i sjøfarten under Dokument 8:177 S (2024–2025), herunder målrettet program for omstilling i fiskerinæringen og nullutslippskrav i flere segmenter.

2.7.4 LUFTFART

Komiteen erkjenner at utviklingen av fornybare løsninger til luftfarten har tatt lengre tid enn forventet. Null- og lavutslippsteknologi, som batterielektriske motorer og hydrogen, er trolig kun realistisk for begrensede deler av luftfartsegmentet på kort og mellomlang sikt og vil ikke føre til betydelige utslippsreduksjoner før etter 2035.

Dersom luftfarten skal bidra til oppnåelsen av nasjonale og internasjonale klimamål for 2030, forventer komiteen at det vil være nødvendig med økt bruk av alternative flydrivstoff, som biodrivstoff av avfall og rester, eller syntetiske drivstoff.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt viser til at flytrafikken i Norge er mer enn doblet siden 2005. Når det gjelder innenlands flygninger er Norge i særklasse, og vi flyr ti ganger så mye innenriks som EU-snittet. Norge er et langstrakt land med store avstander, spredt bosetting og dårlig utbygd jernbane. I deler av landet er lokale flyruter viktig kollektivtransport som folk flest er avhengige av. Samtidig henger antall flyreiser tett sammen med inntekt og formue, og mens noen knapt har råd, flyr andre i Norge mye og ofte. Særlig privatfly er en form for luksusforbruk og den i særklasse mest forurensende aktiviteten som enkeltpersoner kan foreta.

På bakgrunn av dette fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fastsette et reduksjonsmål for luftfart på 5 pst. årlig med utgangspunkt i 2024-nivået. Avinor skal primært arbeide for at reduksjonen gjøres i utenlandsflygninger, samt i flytrafikk mellom byer hvor jernbaneforbindelsen er god.»

«Stortinget ber regjeringen utrede og legge frem et forslag om forbud mot privatfly, inkludert charterflygninger med én eller få passasjerer. Forbudet må gjøre unntak for flygninger begrunnet i liv, helse og sikkerhet. Forslaget må inneholde unntak for småflyklubber, fallskjermklubber, veteranflymiljøer og liknende.»

2.7.5 INDUSTRI

Komiteen merker seg at utslippene fra bruk av fossile brenslers i industrien er på vei ned. Samlet sett er forbrenningsutslippene i industrien anslått redusert fra over 2,4 millioner tonn CO₂-ekvivalenter i 2023 til 1,2 millioner tonn i 2035 med dagens planlagte virkemidler.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Rødt og Miljøpartiet De Grønne, fremhever at ytterligere utslippsreduksjon i industrien muliggjøres først og fremst av tilgang på mer fornybar kraft.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, vil understreke at Norge har en lang tradisjon for å bygge kraft og industri sammen. Utbygging av vannkraften muliggjorde industrietablering, og arbeidsplassene i industrien skapte, har vært med på å skape lokal aksept for kraftutvikling. Høyere og mer varierende kraftpriser

kan utfordre industriens muligheter til å investere i ny klimateknologi og bytte ut fossil energi i sine prosesser.

Dette flertallet mener det er viktig at Norge også i framtiden legger til rette for at fornybar kraft kan foredles i industrien, og at samfunn som utvikler nye kraftprosjekter, også ser at kraften benyttes til å sikre eller skape arbeidsplasser, næringsliv og industri.

Et tredje flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti, fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen vurdere modeller for 'industrivekstavtaler' der industri, kraftprodusenter, kommune, fylkeskommunen og stat går sammen om å legge til rette for videre industriutvikling i kommuner som bidrar til å utvikle nye kraftprosjekter i årene som kommer.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gå i forhandlinger med dem som mottar CO₂-kompensasjon, om skjerpede krav til å kutte utslipp og energibruk.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti mener det er avgjørende for norsk fastlandsindustri at vi lykkes med den grønne omstillingen. Dersom industrien lykkes med omstillingen, vil sektoren være en viktig del av løsningen når Norge skal nå netto null utslipp. Til tross for at industrien er den sektoren som har kuttet sine utslipp mest siden 1990, har CO₂-utslippene økt og utslippskuttene stanset opp de siste årene. Dette skyldes at de lavest hengende fruktene er plukket, men også at manglende forutsigbarhet, politisk risiko og manglende lønnsomhet har stått i veien for en ellers frampå og villig industri som ønsker å ta de siste og vanskeligste kuttene.

Disse medlemmer viser til at regjeringen har fremmet «tidslinjer for utfasing av bruk av fossile brenslers mot 2050» i Meld. St. 25 (2024–2025), klimameldingen. Disse medlemmer vil understreke at dette er framskrivninger av hva som kan skje, men at disse ikke er forpliktende og bindende og dermed heller ikke gir forutsigbarhet for aktørene som rammes.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen videreføre og øke budsjetttrammen til Enovas punktutslippsprogram fra og

med statsbudsjettet 2026 og sikre at dette opprettholdes til alle store punktutslipp er borte.»

«Stortinget ber regjeringen ta i bruk flere virkemidler for å kutte utslipp i strategisk viktig fastlandsindustri, i tillegg til EUs kvotesystem, for å sikre at utslippene reduseres og konkurransekraften bevares når taket i EUs kvotesystem forventes å gå mot null i 2040.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide sektorvise tidslinjer for utfasing av fossil energi og komme tilbake til Stortinget med en plan i forbindelse med statsbudsjettet for 2026. Tidslinjene skal tidfeste når fossil energi kan fases ut, og hvilke virkemidler det er behov for, samt vurdere behovet for kraft og nett.»

2.8 Økosystemene, karbonlagring og opptak

Komiteen viser til at utslipp fra arealbruk og arealbruksendringer er en stor kilde til CO₂-utslipp. Innenfor skog- og arealbrukssektoren er det særlig nedbygging og andre arealbruksendringer som leder til utslipp. Der utbygging er nødvendig, bør det så langt det er mulig, unngås å bygge ned de mest karbonrike arealene.

Komiteen påpeker at det er ikke avklart hvordan opptak og utslipp fra skog- og arealbrukssektoren skal regnes med i 2050-målet i klimaloven.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne viser til at naturlig karbonlagring kan være et avgjørende virkemiddel for å redusere karbondioksidinnholdet i atmosfæren og bremse klimaendringene. Naturlig karbonlagring består av tre ulike elementer: å redusere utslipp fra bruk av naturen, å øke opptak eksempelvis gjennom restaurering, og å sikre bevaring av eksisterende karbonlagre.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gå gjennom subsidieordninger som virker stimulerende på samlet uttak av tømmer, på bunntråling eller på annen virksomhet som svekker naturlig karbonlagring, og legge fram forslag om fjerning eller omlegging av slike ordninger.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede hvordan forpliktelser om styrking og bevaring av karbonlagring i norsk natur kan integreres i klimaloven, med virkning både

på land og i havet, på en måte som skiller de ulike elementene, slik at utslipp ikke kan regnes mot høyt opptak, og komme tilbake til Stortinget med forslag til lovendring på egnet måte.»

2.8.1 SKOGEN

Komiteen vil understreke at skog og andre økosystemer er viktige karbonlagre og del av klimaløsningen. Å unngå nedbygging av karbonrike arealer er avgjørende for å opprettholde karbonlagre i økosystemene og sikre mulighet for framtidig opptak.

Komiteen viser til at Norge har store arealer med skog. Fordi skogen vokser sakte i nord, er det noe begrenset hvor mye økt opptak man kan få ut over det man har i dag.

Komiteen merker seg at regjeringen vurderer et eget langsiktig klimamål for forvaltet skog, som ikke skal svekke oppnåelsen av regjeringens mål for økologisk tilstand i skog. Et slikt mål må også hensynta andre samfunns mål og hvordan fremtidige klimaendringer påvirker opptaksevnen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Kristelig Folkeparti viser til at skog- og arealbrukssektoren har mange særtrekk som gjør den unik i klimasammenheng. Derfor er det fornuftig med egne klimamål for denne sektoren. Disse medlemmer er også opptatt av at et langsiktig klimamål for skogen har bred støtte blant flere skogorganisasjoner, noe som også har kommet fram i høringssvarene deres til nytt klimamål for 2035. Klimautvalget 2050 anbefaler også egne mål for sektoren.

Disse medlemmer understreker at skog er en viktig del av løsningen på klimaproblemet, men siden skogen vokser sakte, er det nødvendig å definere langsiktige mål for å kunne legge til rette for å bidra fra skogen. Disse medlemmer er opptatt av at dagens klimamål har stort sett relativt kort tidshorisont, typisk rundt ti år. Dette gir ikke tilstrekkelig insentiver for å gjennomføre tiltak som først vil gi klimagevinst flere tiår fram i tid. En langsiktig tilnærming kan også redusere risikoen for at naturlige variasjoner i skogens opptak blir bestemmende for måloppnåelsen.

Disse medlemmer viser til at et klimamål for forvaltet skog vil være et godt supplement til et mål for reduserte utslipp fra irreversible arealbruksendringer og bidra til en helhetlig tilnærming til denne sektoren. Disse medlemmer støtter å foreslå et langsiktig klimamål for skog.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt fremmer følgende forslag

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med utredninger av mål for utslippsreduksjoner fra irreversible arealendringer og et nasjonalt langtidsmål for 2100 for forvaltet skog.»

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet, Fremskrittspartiet og Rødt understreker at en realistisk og effektiv norsk klimapolitikk som bidrar aktivt i kampen mot global oppvarming og klimaendringer, må innebære sterkere tiltak for å øke opptak i norske skogarealer. Norske skoger har i dag et årlig opptak på om lag 18 millioner tonn CO₂-ekvivalenter, med et stort potensial for økte opptak i siste del av århundret ved en forsterket klimapolitikk. Disse medlemmer påpeker at flere av de mest virkningsfulle tiltakene i skog, som nyplanting, ungskogpleie og bekjempelse av råteskader, er kjente tiltak med en lav tiltakskostnad. Eksempelvis har ungskogpleie anslagsvis en tiltakskostnad under 500 kr/tonn CO₂-ekvivalenter. Videre anslo Klimakur 2020 tiltakskostnaden av nyplanting som negativ da tiltaket på sikt gir tømmerressurser og verdiskapning. Gitt potensialet for store klimagevinster for Norge over tid, samt skalerbarheten til flere av tiltakene i skog, mener disse medlemmer at innsatsen på disse områdene bør forsterkes vesentlig.

Disse medlemmer mener det er viktig å komme i gang med planting av skog på nye arealer, og at plantingen gjennomføres på en måte som sikrer et variert skogbilde og ivaretar det biologiske mangfoldet.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at Miljødirektoratet og Landbruksdirektoratet har utarbeidet en veileder for planting av skog på nye arealer innenfor rammer som skal gi akseptable virkninger for naturmangfold og andre miljøverdier, med bakgrunn i et tidligere pilotprosjekt. Disse medlemmer mener at en slik ordning bør iverksettes.

Disse medlemmer mener at privat finansiering av klimatiltak gjennom et marked for karbonkreditter fra skog kan bli et framtidig supplement til statlig finansiering av slike tiltak. Disse medlemmer viser til at EU har vedtatt en forordning om et sertifiseringsrammeverk for permanent karbonfjerning, karbonlandbruk og karbonlagring i produkter, og at et EU-regelverk for sertifisering av karbonkreditter fra skog er under utarbeidelse. Disse medlemmer mener at det bør legges til rette for at norske aktører kan delta i et slikt marked.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen foreslå en tilskuddsordning for planting av skog på nye areal, i tråd med veilederen utarbeidet av Miljødirektoratet og Landbruksdirektoratet og på en måte som er tråd med målsettingene for økosystem skog i Meld. St. 35 (2023–2024) Bærekraftig bruk og bevaring av natur.»

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Fremskrittspartiet fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen foreslå en vesentlig forsterking av virkemidlene for ungskogpleie og innsats mot råteskader i skog.»

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge til rette for at norske aktører kan delta i et fremtidig EU-marked for sertifiserte karbonkreditter fra skog.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener at Norge bør regne med skogen i klimaregnskapet, slik EU gjorde i 2020. Videre ønsker disse medlemmer en økt satsing på skogplanting, som er blant de absolutt mest kosteffektive klimatiltakene.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Senterpartiet og Fremskrittspartiet har merket seg at regjeringen fastslår følgende i klimameldingen:

«Gitt de lange tidslinjene i skogen, må tiltak iverksettes lenge før forventet effekt inntreffer. Erfaring fra mange års klimapolitikk, er at klimamål med en ti-femten-års tidshorisont ikke har gitt tilstrekkelig insentiv for klimatiltak i skogen.»

Disse medlemmer slutter seg til denne vurderingen og mener at det derfor er behov for å sette et langsiktig mål for ytterligere opptak av CO₂ i skog.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Fremskrittspartiet mener at målet bør knyttes til ytterligere opptak som følge av økt innsats på klimatiltak i skog, slik at man unngår usikkerhet knyttet til klimarelatert variasjon i opptak og knyttet til metodeendringer i klimagassregnskapet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil videre påpeke at en ny forpliktelse om økt opptak i skog- og arealbrukssektoren mot 2030 vil være svært krevende å oppnå, da opptaket i sektoren er inne i en fallende trend. Disse medlemmer vil peke på at sammenlignbare land i Europa er i samme situasjon, noe som vil gjøre det mindre sannsynlig at fleksibilitetsmekanismene kan tas i bruk i måloppnåelsen.

Disse medlemmer vil videre peke på at det er svært få tiltak som vil bidra til å øke opptaket innen 2030, og at enkelte av disse tiltakene kan begrense muligheten for å nå et langsiktig klimamål om økt opptak i skog, samtidig som de vil begrense mulighetene for utslippsreduksjoner basert på bruk av biomasse i andre sektorer.

Disse medlemmer er skeptiske til en ny avtale med EU om skog og legger til grunn at en eventuell klimaavtale med EU på LULUCF skal være basert på realistiske mål og akseptable kostnadsnivå. Det bør settes en maksgrense for hva Norge kan måtte betale for å delta i dette samarbeidet, og hvis man ikke oppnår tilstrekkelige innrømmelser, bør ikke samarbeidet forlenges.

Disse medlemmer har videre merket seg at ungskogpleie og forebygging av råteskader i skog er to effektive klimatiltak som trekkes frem i klimameldingen, som vil bidra til å øke CO₂-opptaket i skogen og produksjonen av tømmer med høy klimanytte. Disse medlemmer mener at innsatsen vedrørende disse tiltakene, samt øvrige klimatiltak i skog, må forsterkes.

Disse medlemmer mener opptak av CO₂ i skog bør være en del av Norges klimaregnskap. Disse medlemmer mener videre at en utelatelse av skogen i klimaregnskapet er som å prøve å balansere statsbudsjettet uten oljeinntekter, det går ikke opp.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen bokføre skogens karbonopptak tilsvarende EU, i nytt mål for klimagassutslipp.»

«Stortinget ber regjeringen intensivere skogplanting og gjødsling av skog.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne bemerker at årevis med nedbygging av norsk natur samt økt hogst de siste årene har ført til et utslippsgap på 36,4 millioner tonn CO₂-ekvivalenter for perioden 2021–25 i skog- og arealbrukssektoren mot EUs klimaforpliktelse i LULUCF-pilaren. Dette gapet er så enormt at dersom Norge skal overholde EUs klimaavtale for første bokføringsperiode må dette dekkes ved å ta i bruk fleksibilitet i EUs klimaregelverk og kjøp av skogkreditter. Samtidig mener disse medlemmer at det må innføres umiddelbare tiltak for å ivareta den norske naturen. Framover er det stor usikkerhet om det er skogkreditter på markedet, og hvilke kostnader som er forbundet med disse. Disse medlemmer mener derfor det er både uklokt, uøkonomisk og uansvarlig å lene seg på kjøp av skogkreditter framover for å nå klimaforpliktelsene.

Disse medlemmer merker seg at regjeringen legger opp til at «addisjonelle» opptak og utslipp i skog- og arealbrukssektoren regnes inn mot måloppnåelsen. Ny forskning om balanse mellom utslipp og opptak av klimagasser (netto-null) viser imidlertid at fossile utslipp bør balanseres av permanent, geologisk karbonfjerning, og at karbonopptak og -lagring i biomasse ikke bør regnes inn for å balansere eventuelle fossile utslipp. Dersom man legger denne forskningen til grunn, bør man lage en strategi for å balansere eventuelle

resterende fossile utslipp i 2050 med geologisk, permanent karbonfjerning. Disse medlemmer merker seg at det foreløpig ikke foreligger en slik strategi fra regjeringen.

Disse medlemmer viser videre til Miljødirektoratets metodegjennomgang om addisjonalitet for skog og arealer, der ulike tilnærminger til addisjonelle opptak og utslipp i skog- og arealbrukssektoren blir drøftet. Gjennomgangen konkluderer med at en tiltaksbasert tilnærming trolig ikke tilfredsstiller Parisavtalens rapporteringskrav, ettersom den ikke sikrer at alle effekter av ny politikk fanges opp. En klimagassregnskapsbasert tilnærming bør derfor ligge til grunn når regjeringen fastsetter metoden for å måle addisjonalitet i sektoren, slik at utilsiktede og indirekte effekter blir fanget opp.

Disse medlemmer mener videre at det er avgjørende at det sikres at eventuelle endringer i bokføringen av «addisjonelle» utslipp fra skog- og arealbrukssektoren ikke nuller ut forhøyningen av Norges klimamål, og mener det er mest fornuftig å ha et eget separat mål for henholdsvis økt opptak og reduserte utslipp fra sektoren som skilles fra Norges øvrige klimamål.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en strategi for hvordan eventuelle resterende fossile utslipp i Norge i 2050 kan fjernes med geologisk, permanent karbonfjerning. Strategien skal inneholde forslag til konkrete virkemidler for å oppnå dette.»

«Stortinget ber regjeringen sette et separat mål for henholdsvis økte opptak og reduserte utslipp fra skog- og arealbrukssektoren.»

«Stortinget ber regjeringen utelukke en tiltaksbasert tilnærming for å regne addisjonalitet i Paris-forpliktelsen for skog- og arealbrukssektoren. Regnemåten skal kunne fange opp utilsiktede og indirekte effekter.»

2.8.2 KARBONRIKE NATURTYPER

Komiteen erkjenner viktigheten av å bevare og opprettholde naturlige karbonlagrene også i andre økosystemer enn skog slik at disse ikke blir utslippskilder, men kan fortsette langsiktig lagring av karbon. Myr- og sumpskogsmark, gruntvannsområder og andre karbonrike naturtyper kan frigjøre karbonlageret hvis den økologiske tilstanden er eller blir dårlig.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Kristelig Folkeparti vil være tydelig på at nedbyggingen av karbonrike arealer som myr må unngås så langt som mulig. Miljødirektoratet la frem et forslag om lov- og forskriftsendringer for å innføre et

slikt forbud i desember 2023. På oppdrag fra Klima- og miljødepartementet, Kommunal- og distriktsdepartementet og Landbruks- og matdepartementet har det juridiske fakultetet ved Universitetet i Bergen utarbeidet en rapport om alternative innretninger for innføring av forbud mot nedbygging av myr. Rapporten ble publisert på regjeringens nettsider 20. mai 2025. Regjeringen vil sende et forbud mot nedbygging av myr på høring før sommeren 2025.

Disse medlemmer vil understreke at selv om forbud mot nedbygging av myr vil være et viktig virkemiddel for å redusere klimagassutslipp, er det et inngripende virkemiddel overfor utbyggere og kommuner. De fleste beslutninger om arealbruk fattes i dag i kommunale planprosesser, og endringer i dette mandatet mener disse medlemmer krever grundig utredning og vurdering. Disse medlemmer mener også det er viktig med enkelte dispensasjonsbestemmelser eller tilsvarende innretninger, som trengs for å kunne ta hensyn til utbygging av samfunnskritisk infrastruktur og andre arealer med høy verdi.

2.8.3 HAVET

Komiteen påpeker at karbonlagring i havet er noe mindre utforsket sammenlignet med karbonlagring på land, men «blå skog» er en viktig komponent i havets karbonkretsløp og bidrar betydelig til både kort- og langtidslagring av karbon i Norge og globalt. Tareskoger, tang, ålegrasenger og tidevannssenger og -sump er marine økosystemer som lagrer karbon og omtales ofte som blå skog.

Komiteen fastslår at i tråd med Det globale Kunming-Montreal-rammeverket for naturmangfold, ofte omtalt som naturavtalen, skal også representativt areal i havet vernes og bevares.

Komiteen fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen forsterke arbeidet mot forsøpling på land og i havet.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne viser til at regjeringen i de helhetlige forvaltningsplanene for norske havområder (Meld. St. 21 (2023–2024)) skriver at den vil:

«Øke kunnskap om konsekvenser av snurrevad og bunntål for de marine økosystemenes økologiske funksjoner og naturmangfold.»

I forlengelsen av dette mener disse medlemmer at det nå er grunnlag for å ikke bare be regjeringen øke kunnskapsgrunnlaget, men også sørge for fortgang i utredningen av relevante tiltak for å bevare karbonlager i norske havområder, slik at tiltak kan innføres som en

del av oppdateringen av de helhetlige forvaltningsplanene for norske havområder i 2028.

Disse medlemmer vil påpeke at marine økosystemer som tareskog, ålegrasenger og havbunnsediment har et stort potensial for naturlig karbonlagring. Havet rommer noe av planetens største karbonlagre, men i motsetning til skog- og arealbrukssektoren finnes det i dag verken mål for bevaring eller mål for økt karbonopptak og -lagring til havs. Klimameldingen omtaler dette potensialet og viser til at Miljødirektoratet har fått i oppdrag å utvikle kunnskapsgrunnlaget. For at karbonlageret til havs skal ivaretas og styrkes som en del av den samlede klima- og naturinnsatsen, er det behov for å utvikle egne mål og virkemidler. Dette vil øge legges til rette for langsiktig forutsigbarhet for aktører i havnæringene, gjennom klare rammer og bedre kunnskap. Norsk politikkutvikling for naturlig karbonlagring i havet vil kunne få betydning internasjonalt.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen følge opp det pågående kunnskapsarbeidet om karbonlagring til havs og legge fram et forslag til atskilte mål for karbonopptak og -lagring i marine økosystemer, samt vurdere relevante tiltak og virkemidler for å nå målene.»

«Stortinget ber regjeringen utrede områdespesifikke rammer for bruk av bunntål og snurrevad i forbindelse med oppdateringen av de helhetlige forvaltningsplanene for norske havområder i 2028. De områdespesifikke rammene skal bidra til å bevare områder som er viktige for naturens evne til å binde og lagre karbon, og områder som har en særlig betydning for naturmangfold.»

2.9 Sirkulærøkonomi

Komiteen støtter at en mer sirkulær økonomi vil bidra til å nå nasjonale og globale klima- og miljømål, og at det henger tett sammen med arbeidet for å redusere Norges klimafotavtrykk. Økt ombruk, reparasjon, deling og bedre utnyttelse av knappe ressurser i samfunnet er krevende å oppnå i stor skala, blant annet fordi det fordrer nye forretningsmodeller og måter å samarbeide på.

Komiteen konstaterer at det likevel er flere kostnadmessige, regulatoriske og tekniske barrierer som hindrer at sirkulære løsninger tas i bruk.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti, vil understreke effekten av reduksjoner i matsvinn som klimatiltak. Redusert matsvinn kan bidra til utslippsreduksjoner ved at jordbruket tilpasser produksjonen til endringene i et

terspørselen, og gjennom lavere behov for transport og eventuell forbrenning av varer og avfall. Disse medlemmer vil trekke frem at den nye matsvinnloven er et viktig virkemiddel for å redusere unødvendig sløsing og ta bedre vare på ressursene våre. Det er et tydelig steg mot lavere klimagassutslipp og en mer bærekraftig matverdikjede. I forbindelse med klimastatus og -plan for 2025 er det beregnet at matkastelovgivning og revidert bransjeavtale med utgangspunkt i Matsvinnutvalgets anbefalinger vil kunne redusere utslippene med 1,2 millioner tonn CO₂-ekvivalenter frem til 2030.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet mener bruk av biomasse fra skog til å erstatte fossilbaserte produkter er et viktig utslippsreducerende tiltak som vil være avgjørende i omstillingen av norsk økonomi. Disse medlemmer viser videre til at det i klimameldingen pekes på et potensial for økt utnyttelse av greiner og toppler (GROT) fra norsk skog.

Norge eksporterer i dag en stor andel av nasjonalt avvirket tømmer. Disse medlemmer viser til at en økt innenlands videreforedling av tømmeret vil slå positivt ut i Norges klimagassregnskap og bidrar til forlenget lagring av karbon og økt produksjon av produkter med substitusjonseffekt. Videre vil økt videreforedling øke verdiskapingen. Disse medlemmer mener at virkemidlene for å erstatte fossilbaserte produkter med biomasse bør forsterkes, eksempelvis gjennom tilrettelegging for økt bruk av tre i bygg og gjennom bruk av offentlig innkjøpsmakt.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen forsterke virkemidlene for å øke bruken av biomasse fra skog til å erstatte fossilbaserte produkter.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide en forpliktende plan for hvordan EØS-målet om 65 pst. materialgjenvinning skal nås i 2035.»

3. Komiteens merknader til Dokument 8:142 S (2024–2025) Representantforslag fra Venstre om å innføre et moratorium på nedbygging av myr til utbyggingsformål

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti viser til at myr, til tross for sin avgjørende betydning for karbonlagring, klimatilpasning og biologisk mangfold, i lang tid har vært under press. Ifølge Miljødirektoratet gikk over 100 000 dekar myr og torvmark tapt i perioden 1990–2019. Dette har bidratt til et årlig klimagassutslipp på om lag 330 000 tonn CO₂-ekvivalenter.

Til tross for dette står enda mer myr i fare for nedbygging. En rapport fra Norsk institutt for naturforskning (NINA) fra 2023 viser at 164 km² myr er avsatt til fremtidig utbygging. Dersom dette gjennomføres, kan det medføre utslipp på mellom 19 og 55 millioner tonn CO₂-ekvivalenter – i verste fall mer enn Norges samlede klimagassutslipp i 2023.

Disse medlemmer viser videre til at Stortinget i desember 2022 vedtok et forbud mot nedbygging av myr til utbyggingsformål (vedtak nr. 108 (2022–2023)):

«Stortinget ber regjeringen legge frem forslag om forbud mot nedbygging av myr til utbyggingsformål i løpet av 2023. Det skal utredes mulige dispensasjoner fra forbudet for å ta vare på andre arealer med høy verdi og utbygging av samfunnskritisk infrastruktur. Målet er at forbudet reelt sett skal redusere nedbyggingen av myr.»

På bakgrunn av dette leverte Miljødirektoratet 1. desember 2023 et forslag til forbud. I etterkant har regjeringen vurdert at forslaget ikke var tilstrekkelig, og har derfor valgt å utsette arbeidet og igangsette en ny utredning.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne peker på at denne utsettelsen innebærer en betydelig risiko for at ytterligere verdifulle myrområder går tapt. Hver måned uten et iverksatt forbud øker faren for irreversible ødeleggelser med alvorlige konsekvenser for både klimagassutslipp og økosystemer. For å unngå at verdifulle myrområder går tapt mens regjeringen utreder enda et nytt forslag, fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen umiddelbart innføre et moratorium på nedbygging av myr til utbyggingsformål. Moratoriet gjelder inntil Stortinget har behandlet nytt lovforslag om forbud mot nedbygging av myr.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti viser til vedtak nr. 108 (2022–2023) om forbud mot nedbygging av myr. Disse medlemmer understreker at det er svært viktig at forslag til et slikt forbud kommer raskt på offentlig høring, slik at Stortinget får nødvendig lovendring til behandling senest våren 2026. Disse medlemmer ber også regjeringen sørge for en streng praksis for bygging på myr i perioden mens lovendring er på høring og fram til slik lov blir vedtatt.

4. Komiteens merknader til Dokument 8:177 S (2024–2025) Representantforslag fra Venstre om en klimaplan som virker, kutter utslipp og gjør det mulig å omstille Norge

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Stortinget har vedtatt og lovfestet to klimamål i klimaloven. Innen 2030 skal Norges klimagassutslipp reduseres med minst 55 pst. sammenlignet med utslippsnivået i 1990. Dette er et nødvendig steg på veien mot målet om et nullutslippssamfunn innen 2050, hvor utslippene skal reduseres med 90–95 pst. Å nå disse målene er avgjørende – både for å begrense skadelige og irreversible klimaendringer og for å sikre en forutsigbar omstilling av norsk økonomi som ivaretar velferd og verdiskaping i framtiden.

Dette medlemmer merker seg at regjeringen nå har foreslått et nytt klimamål for 2035, som skal meldes inn under Parisavtalen og lovfestes i klimaloven. Dette medlemmer mener det er positivt at regjeringen vil foreslå et oppdatert mål i tråd med Parisavtalen, men vil understreke at nye mål er lite verdt hvis de ikke følges opp med konkrete tiltak. Dette medlemmer viser i denne forbindelse til at norske utslipp ved inngangen til 2024 likevel bare var 9,1 pst. lavere enn i 1990.

Dette medlemmer viser til at Regjeringens klimastatus og -plan (2024–2025) viser at dagens politikk vil etterlate et utslippgap på 5,4 millioner tonn CO₂-ekvivalenter i ikke-kvotepliktig sektor i 2030. Dette medlemmer mener dette illustrerer betraktningene til Klimautvalget 2050 om at norsk klimapolitikk i stor grad har basert seg på kvotekjøp i utlandet og andre fleksible

mekanismer i stedet for gjennomføring av nødvendige utslippskutt i Norge. Både Klimautvalget 2050 og Miljødirektoratet (Klimatiltak i Norge, 2025) har advart om at kvotekjøp kan bli både dyrt og usikkert. Det er ikke gitt at andre land innenfor EU-systemet vil overoppfylle sine klimamål og ha utslippsreduksjoner å selge.

Dette medlemmer erkjenner behovet for en viss fleksibilitet i klimapolitikken, men mener det er oppsiktsvekkende at regjeringen for både 2030- og nå også 2035-målet planlegger for omfattende bruk av fleksible mekanismer og kvotekjøp framfor faktiske utslippskutt i Norge. Dette medlemmer mener man med denne politikken ikke løser problemet, men utsetter det. I et 2050-perspektiv vil kvotekjøp være en kostbar utsettelse. Å utsette klimakutt ved å betale andre for å kutte utslipp vil verken gi nødvendig omstilling eller sikre norsk næringsliv en konkurransedyktig framtid. Dette medlemmer viser videre til at dette står i sterk kontrast til klimaplanen for perioden 2021–2030 (Meld. St. 13 (2020–2021)), som ble lagt fram av Venstres daværende klima- og miljøminister, hvor det ble lagt opp til å overoppfylle målet for ikke-kvotepliktig sektor med fem pst.

Komiteens medlemmer fra Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne viser videre til at Riksrevisjonen (Dokument 3:15 (2023–2024)) allerede har kritisert myndighetenes manglende styring og koordinering i klimapolitikken og påpekt at dagens virkemidler ikke er tilstrekkelige for å nå Stortingets vedtatte klimamål. Med et nytt og enda mer ambisiøst mål for 2035 understreker disse medlemmer at det haster å sette inn støtet. Det må nå legges frem virkemidler som faktisk virker – på tvers av alle sektorer – og gir reelle utslippskutt i Norge.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gjennomgå og revidere metode- og beslutningsverktøyene som brukes i transportplanlegging, herunder i arbeidet med Nasjonal transportplan, slik at de er i tråd med Norges klima- og miljømål.»

«Stortinget ber regjeringen legge fram en forpliktende plan for nullutslippsløsninger på ikke-elektrifiserte togstrekninger.»

«Stortinget ber regjeringen utrede og fremme forslag om krav til nullutslipp eller biogass i offentlige anskaffelser av transporttjenester.»

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om nullutslippskrav i offentlige anskaffelser av hurtigbåter fra 2026.»

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om nullutslippskrav til servicefartøy i havbruksnæringen fra 2027.»

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om nullutslippskrav til offshorefartøy fra 2027.»

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om krav til overgang til nullutslipp eller biogass i anbud og kontrakter der det i dag benyttes flytende naturgass (LNG).»

«Stortinget ber regjeringen utrede et nasjonalt krav om bruk av landstrøm i skipsfarten for å sikre utslippskutt i sektoren, herunder at det vurderes hvilke skip kravet bør gjelde for, samt om det er behov for støtte til ytterligere utbygging av landstrømanlegg.»

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om en tilskuddsordning for karbonfangst og -lagring på avfallsanlegg ved de store byene.»

«Stortinget ber regjeringen utrede en støtteordning for CCS i industrien, basert på et auksjonssystem som involverer et differansekontraktregime som kobles mot kvoteprisen, slik at utbetalingene for staten blir mindre jo høyere kvoteprisen er.»

«Stortinget ber regjeringen fastsette årlige mål for redusert avskoging for å nå netto null avskoging i Norge fra 2030.»

Komiteens medlemmer fra Rødt og Venstre fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at Søkeldirektoratet bidrar til en forsvarlig forvaltning av norske petroleumsressurser i tråd med Norges klimamål og internasjonale klimaforpliktelser.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gjennomgå og fremme forslag til justeringer i skatte- og avgiftssystemet for å fremme klimavennlige valg. Gjennomgangen kan blant annet omfatte firmabilbeskatning, trafikkforsikringsavgift, engangsavgift, veibruksavgift og grunnavgift, med mål om å sikre at avgiftsnivået og insentivene effektivt bygger opp under målene for lav- og nullutslippsløsninger.»

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å gi lastebiler og varebiler som er utslippsfrie eller går på biogass, tilgang til kollektivfeltene der det er lokalt ønske om det.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gjennomgå og fremme forslag til justeringer i skatte- og avgiftssystemet for å fjerne unødvendige hindringer og gjøre det mer lønnsomt med gjenbruk.»

«Stortinget ber regjeringen utrede og fremme forslag om et midlertidig nasjonalt bompengefritak for lastebiler og varebiler som er utslippsfrie eller går på biogass.»

Komiteens medlem fra Venstre fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i en tilleggsavtale gi Enova ansvar for å etablere et nasjonalt nett av fyllestasjoner for flytende biogass og hydrogen.»

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gjennomgå det regulatoriske rammeverket for fiskefartøy og fjerne unødvendige hindringer i reguleringene samt sørge for at disse ikke utgjør barrierer for innovasjon og reduserte klimagassutslipp fra fiskeflåten.»

«Stortinget ber regjeringen sikre at Enova oppretter et målrettet støtteprogram for fiskerinæringen.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme en handlingsplan for utslippskutt i fiske.»

Komiteens medlemmer fra Venstre og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag som sikrer nasjonale midler under den europeiske hydrogenbanken.»

«Stortinget ber regjeringen prioritere implementeringen av FuelEU Maritime i norsk lovverk for å sikre forutsigbare rammevilkår for omstilling i sjøfarten.»

«Stortinget ber regjeringen utrede hvordan utslipp fra fritidsbåter kan reduseres, herunder momsfratak for elbåter, for å gjøre Norge til et ledende land for utvikling

av ny elbåtteknologi på privatmarkedet, etter modell av norsk elbilpolitikk.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Venstre fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede og fremme forslag om en avgift på mineralgjødsel, hvor formålet er å redusere utslipp av lystgass.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om krav til at offentlige anskaffelser av mat og måltidstjenester skal være i tråd med kostholdsrådene.»

«Stortinget ber regjeringen utrede og fremme forslag om en ordning med en negativ CO₂-avgift, hvor fangst av CO₂ fra omgivelsesluft (DACCS) og fangst av biogene utslipp (bio-CCS eller BECCS) belønnes med 3 000 kroner per tonn.»

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om at 100 pst. av den samlede kompensasjonen en virksomhet mottar fra CO₂-kompensasjonsordningen, skal brukes på klima- og energieffektiviseringstiltak fra 2026.»

5. Komiteens merknader til Dokument 8:195 S (2024–2025) Representantforslag fra Senterpartiet om å oppheve forskrift om å begrense utslipp fra bygge- og anleggsplasser

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at Arbeiderparti-regjeringen 3. april 2025 fastsatte forskrift om å begrense utslipp fra bygge- og anleggsplasser. Forskriften angir følgende:

«Kommunen kan fastsette forskrift etter forurensningsloven § 9 om å påby bruk av nullutslippsløsninger og biogass på bygge- og anleggsplasser.»

I praksis innebærer dette at en kommune vil kunne pålegge privatpersoner, bedrifter, organisasjoner og staten svært store ekstrakostnader. Kostnadene kan være så betydelige at de kan få store konsekvenser for den som rammes.

Disse medlemmer viser til at Huseierne i sitt høringsinnspill angir at «[f]orslagene vil kunne føre til

vesentlig dyrere boliger, uten at den miljømessige effekten er særlig stor». At vanlige boligeiere skal få store regninger for påbud og forbud som har meget begrenset effekt, er ikke en god måte å drive hverken klimapolitikk eller samfunnsstyring på. Det er her tale om svært dyre og lite effektive tiltak som man av den grunn ikke har funnet det hensiktsmessig å innføre på nasjonalt nivå. Staten mener altså at kostnaden ikke står til nytten. At enkeltpersoner da mer eller mindre tilfeldig kan pålegges å dekke kostnadene ved slike tiltak av en kommune, er etter disse medlemmers syn urimelig. Ifølge Miljødirektoratets egne tall ligger tiltakskostnaden for en mellomstor byggeplass på mellom 8 000 og 17 000 kroner per tonn CO₂, noe som er det mangedobbelte av de aller fleste andre klimagassreducerende tiltakene man kan gjøre, jf. for eksempel at CO₂-avgiften ligger på ca. 1 400 kroner per tonn i 2025. For mindre byggeprosjekter, for eksempel private boliger, garasjer mv., vil kostnaden være enda høyere.

Disse medlemmer mener forskriften også har meget uheldige konsekvenser på samfunnsnivå. Ikke minst er det i dag mangel på boliger og høy boligprisvekst samtidig som byggenæringen er i en kritisk situasjon og igangsettingen av nye boliger og andre bygg er rekordlav. Disse medlemmer viser til at Maskinentreprenørenes Forbund (MEF) i sin høringsuttalelse er tydelig på at tiltaket vil gi redusert byggeaktivitet. Dermed kommunene i ikke ubetydelig grad skulle benytte seg av hjemmelen, vil det kunne forverre den allerede anstrengte situasjonen i boligmarkedet, redusere aktiviteten i byggenæringen og føre til høyere bolig- og leiepriser. Dette vil igjen kunne øke forskjellene i samfunnet og vil ramme de med lave og vanlige inntekter hardest. Selv uten den nye forskriften blir det nå meldt om en betydelig økning i leiepriser i storbyene og en svært krevende situasjon for blant annet unge, barnefamilier og aleneforeldre på leiemarkedet. Tiltak av denne typen er det siste man trenger i det som for mange er en periode med meget krevende hverdagsøkonomi.

Disse medlemmer understreker at en ved å stille unødvendig strenge klimakrav til bygge- og anleggsprosjekter vil svekke konkurranseevnen til små og mellomstore aktører. Dette vil redusere konkurransen i bygge- og anleggsbransjen betydelig, med enda høyere priser og lavere produktivitet som resultat.

Disse medlemmer mener det er viktig å være klar over at tiltak som gir en så vesentlig fordyring av bygge- og anleggsprosjekter som det her er tale om, kan få store konsekvenser på makronivå i samfunnet og på bolig- og levekostnader til vanlige familier, særlig for dem som er mest utsatt fra før. Slike tiltak ville derfor måtte utredes grundig før de ville være aktuelle på nasjonalt nivå. Boligprodusentene anfører i høringen at de «frykter at mange kommuner vil benytte hjemmelen til

å innføre fordyrende krav om utslippsfrie byggeplasser, uten å kjenne konsekvensene».

Disse medlemmer viser til at forskriften også reiser prinsipielle spørsmål rundt forholdet mellom administrasjonsnivåene. For eksempel vil en kommune med stor statlig og fylkeskommunal tilstedeværelse kunne pålegge staten og fylkeskommunen svært store kostnader. Disse kostnadene vil i prinsippet bæres av innbyggere i andre deler av fylket eller landet, selv om kravet i prinsippet kommer fra den aktuelle kommunen og dennes innbyggere. Dette vil utfordre prinsippet om folkestyre og at innbyggerne gjennom valg skal ha mulighet til å påvirke beslutninger som gjelder dem.

Disse medlemmer merker seg for øvrig at flere av høringsinstansene påpeker at forslaget er mangelfullt utredet. Blant annet er vurderingene knyttet til kostnadene ved tiltaket svært mangelfulle. NHO Byggenæringen er negativ til tiltaket og mener det kan føre til at midler brukes til kostbare og lite effektive klimatiltak i stedet for til rimeligere og mer effektive klimatiltak.

For at Norge skal kunne nå sine klimamål, mener disse medlemmer at en er avhengig av at de rimeligste og mest effektive tiltakene gjennomføres først. Å gi kommuner hjemmel til å pålegge bl.a. privatpersoner å betale for svært dyre og lite effektive klimatiltak med potensielt store konsekvenser for bo- og levekostnader for vanlige folk vil kunne gjøre at det blir vanskeligere, ikke lettere, å nå klimamålene.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Fremskrittspartiet fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen oppheve forskrift av 3. april 2025 om å begrense utslipp fra bygge- og anleggsplasser.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Venstre, Rødt, Sosialistisk Venstreparti, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti, viser til at klimagassutslippene fra bygge- og anleggsvirksomhet forventes å være betydelige i årene fremover, og at det er et stort behov for omstilling av sektoren og økt tempo i arbeidet med å kutte utslipp. Flere kommuner har etterspurt hjemmel til å stille klimakrav, og det er fortsatt frivillig om kommunene ønsker å ta hjemmelen i bruk.

Flertallet viser til at særlig de større bykommunene har etterspurt en forskrift som gir kommunen hjemmel til å fastsette klimakrav til bygge- og anleggsplasser. Hjemmelen kan bidra både til å kutte klimagassutslipp i kommunen, slik at kommunen når sine egne klimamål, og til å øke innfasingen av nullutslippsmaskiner. Flertallet viser til at mange av bykommunene har ambisjoner om at alle bygge- og anleggsplasser etter hvert skal bli utslippsfrie, og at hjemmelen er

viktig for å kunne gjennomføre dette arbeidet. Flertallet viser til at kommunene tidligere har kunnet stille klimakrav i egne anskaffelser, men at de ikke hatt mulighet til å stille krav til annen bygge- og anleggsvirksomhet i kommunen. Flertallet har tiltro til kommunene sin vurdering av om de ønsker å innføre klimakrav, og at de gjennom lokaldemokratiske prosesser tilpasser kravene til hva som er fornuftig og gjennomførbart i kommunen.

6. Komiteens merknader til Dokument 8:226 S (2024–2025) Representantforslag fra Miljøpartiet De Grønne om nedstengning av petroleumsfelt med høyere produksjonsutslipp enn verdensgjennomsnittet

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne viser til at klimaendringer skyldes forbrenning av fossil energi. I Norge er petroleumsnæringen det suverent viktigste bidraget til klimaendringene. Produksjon av olje og gass står for 25 pst. av klimagassutslippene i Norge. Viktigere er det at utslippene fra forbrenning av olje og gass som eksporteres fra Norge, er veldig mye høyere. Hvert år eksporterer Norge olje og gass som ved forbrenning gir et utslipp som er 10 ganger høyere enn de nasjonale utslippene (Menon Economics, 2022).

Disse medlemmer viser til at Norge er en stor produsent av olje og gass. Norge er derfor medansvarlig for de stadig mer ekstreme værhendelsene i verden. Disse medlemmer mener at den eneste løsningen på et problem som er skapt av å brenne kull, olje og gass, er å slutte å brenne kull, olje og gass. For Norges del innebærer dette å legge en plan for sluttfasen for norsk petroleumsnæring, slik blant annet Klimautvalget 2050 har anbefalt.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne har merket seg at regjeringens løsning på petroleumsnæringens klimaproblem har vært å elektrifisere sokkelen. Det er en strategi med tre problemer. For det første kutter elektrifiseringen bare utslippene i produksjonen, som utgjør ca. 2 pst. av utslippene fra forbrenning. For det andre krever elektrifiseringen store mengder elektrisk kraft, som i økende grad har blitt et knapphetsgode. I 2024 ble det brukt 11,5 TWh strøm i produksjon av olje og gass i Norge. Planlagte elektrifiseringsprosjekter kan øke forbruket til nær 17 TWh innen

2030. For det tredje vil elektrifisering føre til at feltenes levetid blir forlenget, med økte globale klimagassutslipp som konsekvens.

Disse medlemmer mener det er problematisk at fastlandsindustrien, som skal eksistere i overskuelig framtid, mangler elektrisk kraft til å gjennomføre sine elektrifiseringsprosjekter. Elektrisk kraft og effekt er knappe ressurser og bør brukes deretter. Å bruke kraften på å grønnvaske en solnedgangsnæring er feil prioritering.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne viser til at EU, gjennom revidert fornybardirektiv og Re-power EU, har vedtatt at fornybarandelen skal økes til minst 42,5 pst. i 2030, og at unionen skal bli karbonnøytral innen 2050. I EUs direktiv om indre markeder for naturgass og hydrogen (2024/1788) legges det opp til at det ikke skal inngås nye langsiktige gasskontrakter uten CO₂-håndtering etter 2049. Denne «sluttdatoen» for langsiktige gasskontrakter utgjør en betydelig økonomisk risiko for Norge.

Videre viser disse medlemmer til rapporten On Thin Ice (WWF/Greenpeace/Zero Analytics, 2024), som slår fast at det finnes nok gass i eksisterende felt til å dekke EUs fremtidige behov. Rapporten konkluderer med at gassproduksjonen vil overstige etterspørselen i 2035.

Disse medlemmer erkjenner at Europa trenger norsk gass nå, og viser til at Miljøpartiet De Grønne har støttet økt norsk gassproduksjon i forbindelse med Europas forsøk på å frigjøre seg fra russisk gassavhengighet. På sikt vil imidlertid denne etterspørselen avta. Det er både næringspolitisk og miljøpolitisk risikabelt å ta utgangspunkt i at EU ikke når sine egne mål om å redusere bruken av olje og naturgass.

Disse medlemmer viser til at når olje- og gassfelt nærmer seg slutten av sin levetid, blir energibehovet per produsert enhet større. For ikke-elektrifiserte felt blir også klimagassutslippene høyere. Mange felt på norsk sokkel er langt over produksjonstoppen, og har høye klimagassutslipp per produserte enhet.

Disse medlemmer registrerer at mange hevder at Norge har verdens reneste olje. Dette er villedende. Gjennomsnittsutslippet per produsert fat er forholdsvis lavt, men en håndfull felt har allerede i dag vesentlig høyere utslippsintensitet enn verdensgjennomsnittet, som i dag ligger på 15–20 kilo CO₂-ekvivalenter per produsert fat. Det gjelder blant annet Statfjord, Brage, Draugen og Yme. Uten elektrifisering eller nye funn vil utslippsintensiteten på norsk sokkel øke over tid, fordi energibehovet per produsert fat øker når feltene har passert produksjonstoppen.

Disse medlemmer mener at å prioritere nedstengning av felt etter utslippsintensitet er en kostnads effektiv måte å kutte utslipp på, da felt med høy intensi-

tet også som oftest har lavere lønnsomhet og dermed i liten grad bidrar til statens inntekter og norsk økonomi. Alternativet, som er elektrifisering, tapper fastlandsindustrien for kraft.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes utfasingsplan for olje og gass, som er delt inn i tre faser:

- nedstengning av gamle felt med høye utslipp og relativt lav lønnsomhet. Dette er felt som primært produserer olje og ikke bidrar til Europas omstilling bort fra russisk gass,
- nedstengning av felt suksessivt, etter hvert som de overstiger verdensgjennomsnittet for utslippsintensitet. Dette suppleres med å ikke fornye utvinningstillatelser for en del felt der situasjonen tilsier at man heller bør stenge ned,
- nedstengning av elektrifiserte felt, for å frigjøre kraft til andre formål.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne har merket seg at en planlagt omstilling og utfasing av olje- og gassnæringen trolig vil ha begrensede og håndterlige effekter på sysselsetting og velferd. Dette bekreftes av flere uavhengige kilder. Rapporten Leting etter olje og gass: Effekter på norsk økonomisk velferd (Norsk Klimastiftelse, 2024) konkluderer med at en stans i videre olje- og gassleting vil ha beskjedne innvirkning på statens evne til å finansiere offentlig velferd. Statistisk sentralbyrå kom til samme konklusjon i 2020, i rapporten Konsekvenser av redusert petroleumsvirksomhet: Makroøkonomiske effekter av politiske tiltak for å redusere norsk produksjon av olje og gass.

Disse medlemmer mener det er nødvendig å øke CO₂-avgiften på sokkelen langt mer enn regjeringen legger opp til, både for å begrense utslippene fra norsk sokkel og for å forsere omstillingen. I tillegg må det innføres en omstillingsavgift per produsert fat olje og gass for å gi et økonomisk insentiv til at også elektrifiserte felt fases ut, slik at kraften kan brukes til blant annet landbasert industri. En slik omstillingsavgift kan differensiere mellom olje- og gassproduksjon, siden gass er betydelig viktigere enn olje for europeisk energisektor på kort og mellomlang sikt.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen ikke gi nye utvinningstillatelser på norsk sokkel.»

«Stortinget ber regjeringen legge fram en strategi for slutfasen til norsk petroleumsvirksomhet.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge fram en plan for opptrapping av CO₂-avgiften på sokkelen slik at den samlede CO₂-prisen blir 4 000 kroner per tonn innen 2030 og 5 000 kroner per tonn innen 2040.»

«Stortinget ber regjeringen legge fram en plan for utfasing og nedstengning av petroleumsfelt med høyere klimagassutslipp i produksjonen enn verdensgjennomsnittet.»

«Stortinget ber regjeringen, senest i forbindelse med statsbudsjettet for 2026, fremme forslag om å doble CO₂-avgiften på sokkelen.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen, senest i forbindelse med statsbudsjettet for 2026, rapportere på utslippsintensitet for alle felt på norsk sokkel.»

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å innføre en omstillingsavgift per produsert enhet olje og gass, som også skal gjelde elektrifiserte felt.»

7. Komiteens merknader til Dokument 8:270 S (2024–2025) Representantforslag fra Sosialistisk Venstreparti om større utslippskutt fra bruk av biodrivstoff

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti mener avfallsbasert biodrivstoff er et viktig virkemiddel for å kutte klimagassutslipp (ca. 1,5 millioner tonn i året) i en overgangsperiode frem til fossilt brensel er faset helt ut. Andelen elbiler i personbilparken er i dag 27,7 pst., mens det er bare ca. 1 pst. av anleggsmaskinene og 3 pst. av lastebilparken som er utslippsfrie. Det er med andre ord langt igjen blant de tyngre kjøretøyene. Bensinstasjonene og andre omsettere er i dag pålagt at en viss andel, 19 pst., av drivstoffet som omsettes over året, skal være biodrivstoff. En utfordring med dagens omsetningskrav er at det fungerer som både gulv og tak for hvor mye biodrivstoff som omsettes. Dersom en drivstoffkjøper har lyst til å være ekstra miljøvennlig gjennom å bestille 100 pst. biodrivstoff, så kan omsetteren redusere biodrivstoff-

salget tilsvarende til andre, men likevel oppnå kravet. Dermed går vinningen opp i spinningen.

Dette medlem viser til at Sverige allerede har gjort det mulig å omsette 100 pst. biodrivstoff utenom omsetningskravet, og dette har bidratt til økt bruk og utvikling av slike drivstoff. Fra 2007 til 2023 har utslippene fra tunge lastebiler nær halvert seg i Sverige, mens de har ligget stabilt i Norge i samme tidsrom. Ved å tilnærme seg det svenske regelverket kan Norge sikre likere konkurransevilkår og utnytte synergier i det nordiske markedet. For å sikre ytterligere styrket konkurransekraft og ambisiøse rammer for omstillingen i transportnæringen, vil koordinering av de nordiske landenes biodrivstoffpolitikk være effektivt. Utforming av et felles nordisk/skandinavisk mandat på biodrivstoff vil kunne være en slik effektiv utvidelse av ordningen. Dette vil jevne ut konkurransevilkår på tvers av landegrenser og sette Norden/Skandinavia i en ledende posisjon.

På denne bakgrunn fremmer dette medlem følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sikre at 100 pst. biodrivstoff med vedlegg V-råstoff skal omsettes utenfor omsetningskravet fra 1. januar 2026, ved å gjennomføre nødvendige endringer i produktforskriften.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fra 1. januar 2026 gjennom endringer i produktforskriften etablere at alt biodrivstoff som omsettes uten å ilegges CO₂-avgift, skal tilfredsstille EUs bærekraftkriterier for biodrivstoff. Tilsvarende skal biodrivstoff som ikke tilfredsstiller EUs bærekraftkriterier, avgiftsmessig likebehandles med fossilt drivstoff.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet støtter at biodrivstoff er en viktig del av omstillingen ispesielt transportsektoren. Disse medlemmer påpeker også at Arbeiderparti-Senterparti-regjeringen i denne perioden etablerte et styringssystem med toårige kontrollpunkter med formål om å legge til rette for økt forutsigbarhet og helhetlige vurderinger av norsk biodrivstoffpolitikk. Disse medlemmer mener det er viktig at konsekvensene ved endringer i ordningen for omsetningskrav er utredet godt i samarbeid med næringslivet og varsles i god tid. Fordi biomasse er en begrenset ressurs, mener disse medlemmer det er viktig med en samlet og faglig vurdering av hvor biodrivstoff bør prioriteres, og eventuelt vris mot transportformer der andre løsninger ikke er like lett tilgjengelig.

Disse medlemmer mener at utfordringen med forslaget om omsetting av biodrivstoff ut over dagens omsetningskrav er at myndighetene ikke har mulighet

til å kreve rapportering eller drive tilsyn med denne typen virksomhet. Omsetningskrav er styringseffektivt ved at mengden biodrivstoff kan justeres etter behov, og ved at det kan innrettes mot biodrivstoff med bestemte egenskaper. Bærekraftskriterier følges opp av nasjonale myndigheter. Noen aktører ønsker å kjøpe biodrivstoff ut over omsetningskravene for å oppfylle egne klimamål, men det er gode grunner til å rendyrke omsetningskravene som virkemiddel for bruk av biodrivstoff. For kjøp ut over omsetningskravet må hver enkelt innkjøper følge opp detaljerte bærekraftskrav som allerede er statlig regulert innenfor omsetningskravet.

8. Forslag fra mindretall

Forslag fra Senterpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen avslå nye søknader om elektrifisering av olje- og gassinstallasjoner med kraft fra land.

Forslag fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til konkret innretning av et program for reduserte punktutslipp i industrien og for avfallsforbrenning frem til 2030 og videre til 2035, der karbondioksidferansekontrakter, omvendte auksjoner og andre egnete virkemidler benyttes.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen endre Enovas styringsavtale for perioden 2025–2029 slik at punktutslippsprogrammet i industrien og for avfallsforbrenning inkluderes og omfatter støtte til utrulling av moden teknologi, for eksempel ved å utvide delmålet om å redusere klimagassutslipp til også å inkludere kvotepliktig sektor og tillate at moden teknologi gis støtte der det effektivt kan kutte utslipp på kort sikt.

Forslag fra Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti:

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen øke Enovas tilsagnsfullmakt for energieffektiviseringstiltak rettet mot husholdninger.

Forslag fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti:

Forslag 5

Stortinget ber regjeringen legge til rette for og lage incentivordninger som støtter opp omkring reduksjon av effektleddet ved lading av ellastebiler og varebiler.

Forslag 6

Stortinget ber regjeringen presentere en detaljert og helhetlig handlingsplan for videre omstilling av norsk transportsektor som viser hvilke tiltak som skal gjennomføres for å nå klimamålet innen 2035, herunder opprettholde den relative fordelene til elbiler og styrke incentiver og infrastruktur for lavutslipps varebiler og tungtransport, maritim sektor og luftfart.

Forslag 7

Stortinget ber regjeringen sette ned et uavhengig råd som ser kraft- og klimapolitikk i sammenheng. Rådet skal årlig og på faglig grunnlag anbefale tiltak og virkemidler for å nå de norske klimamålene, anslå kraftbehovet det vil kreve, sikre konkurransekraft for næringslivet og langsiktig bærekraft i norsk økonomi samt legge fram en kostnadsanalyse av dette.

Forslag fra Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 8

Stortinget ber regjeringen komme med en plan som sikrer tilstrekkelig ladeinfrastruktur for hurtiglading over hele landet.

Forslag 9

Stortinget ber regjeringen gjennomgå det regulatoriske rammeverket for fiskefartøy og fjerne unødvendige hindringer i reguleringene samt sørge for at disse ikke utgjør barrierer for innovasjon og reduserte klimagassutslipp fra fiskeflåten.

Forslag 10

Stortinget ber regjeringen sikre at Enova oppretter et målrettet støtteprogram for fiskerinæringen.

Forslag fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti:

Forslag 11

Stortinget ber regjeringen sette i gang en reform av konsesjonssystemet for kraft og nett, med målsetting om en halvering av saksbehandlingstiden.

Forslag fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti:*Forslag 12*

Stortinget ber regjeringen åpne for vektdispensasjoner for fossilfrie tyngre kjøretøy i den grad sikkerhet tillater dette, for å fremskynde teknologiskifte i bransjen. Dispensasjonene må rammes inn slik at det gir forutsigbarhet for aktørene.

Forslag fra Høyre og Fremskrittspartiet:*Forslag 13*

Stortinget ber regjeringen presentere en grundig analyse for hvor store nettinvesteringer regjeringens klimamål vil resultere i.

Forslag fra Høyre, Venstre og Miljøpartiet De Grønne:*Forslag 14*

Stortinget ber regjeringen prioritere arbeidet med å implementere de gjenværende rettsaktene i EUs Ren energi-pakke.

Forslag 15

Stortinget ber regjeringen gjøre forberedelser for å inngå en klimaavtale med EU ut over 2030.

Forslag fra Senterpartiet og Fremskrittspartiet:*Forslag 16*

Stortinget ber regjeringen foreslå en vesentlig forsterking av virkemidlene for ungskogpleie og innsats mot råteskader i skog.

Forslag 17

Stortinget ber regjeringen redusere elektrifiseringsplanene og krav om elektrifisering slik at tilgang på rikelig, rimelig og ren energi for husholdninger og næringsliv ivaretas.

Forslag 18

Stortinget ber regjeringen gjennomføre kost-nytteanalyser i alle klimarelaterte saker og presentere dette sammen med alle forslag.

Forslag 19

Stortinget ber regjeringen oppheve forskrift av 3. april 2025 om å begrense utslipp fra bygge- og anleggsplasser.

Forslag fra Høyre og Venstre:*Forslag 20*

Stortinget ber regjeringen utarbeide en samlet oversikt over de mest kostnadseffektive klimatiltakene knyttet til økt bruk av biokull og redusert omdisponering av

skog til jordbruk, inkludert vurdering av utslippskutt, kostnader og behov for utvikling av metodeverk og støtteordninger.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti:*Forslag 21*

Stortinget ber regjeringen i løpet av våren 2026 legge fram en stortingsmelding med en forpliktende opptrappingsplan for Norges bidrag til internasjonal klimafinansiering i tråd med Parisavtalen og vedtakene på klimatoppmøtet i Baku (COP29).

Forslag 22

Stortinget ber regjeringen legge frem en plan for reduksjon av klimagassutslipp i andre land fra forbruk i Norge i samsvar med målene i Parisavtalen.

Forslag 23

Stortinget ber regjeringen sette i gang et arbeid for å bedre metodikken for beregning av indirekte, importerte utslipp fra norsk forbruk, som stimulerer til redusert klimafotavtrykk.

Forslag 24

Stortinget ber regjeringen fremme en handlingsplan med konkrete tiltak for å redusere indirekte og importerte utslipp fra nordmenns forbruk.

Forslag 25

Stortinget ber regjeringen utarbeide et separat mål for reduksjon i forbruksbaserte utslipp, hvor også Norges importerte utslipp er medregnet.

Forslag 26

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en vurdering av om det er nødvendig at en andel av overføringene til Klimainvesteringsfondet føres som en tapsavsetning, eventuelt om denne andelen kan reduseres.

Forslag 27

Stortinget ber regjeringen videreføre og øke budsjettrammen til Enovas punktutslippsprogram fra og med statsbudsjettet 2026 og sikre at dette opprettholdes til alle store punktutslipp er borte.

Forslag 28

Stortinget ber regjeringen ta i bruk flere virkemidler for å kutte utslipp i strategisk viktig fastlandsindustri, i tillegg til EUs kvotesystem, for å sikre at utslippene reduseres og konkurransekraften bevares når taket i EUs kvotesystem forventes å gå mot null i 2040.

Forslag fra Senterpartiet og Rødt:*Forslag 29*

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med et forslag til lovfesting av et separat nasjonalt mål for addisjonelle CO₂-opptak i forvaltet skog på 10 millioner tonn CO₂ årlig innen 2100.

Forslag fra Høyre:*Forslag 30*

Stortinget ber regjeringen gradvis og forutsigbart innføre egnede klimaavgifter for klimagassutslipp i jordbrukssektoren.

Forslag 31

Stortinget ber regjeringen lage en plan for å styrke kraftoverskuddet frem mot 2035, med utgangspunkt i konkrete anbefalinger fra Energikommisjonens rapport, NOU 2023: 3 Mer av alt – raskere.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne:*Forslag 32*

Stortinget ber regjeringen legge frem en plan for å stoppe avskoging og reversere skogdegradering innen 2030.

Forslag 33

Stortinget ber regjeringen ta initiativ til en karbon-skatt på internasjonal skipsfart og luftfart i fellesskap med andre land.

Forslag 34

Stortinget ber regjeringen om å ikke ta i bruk markedsamarbeid under Parisavtalen artikkel 6.4 utenfor Europa for å nå Norges klimamål under Parisavtalen.

Forslag 35

Stortinget ber regjeringen legge frem felles klima- og energiplaner for Stortinget annethvert år.

Forslag 36

Stortinget ber regjeringen utarbeide et helhetlig nasjonalt karbonbudsjett frem mot 2050 innenfor 1,5-gradersmålet i Parisavtalen, med forslag til nasjonale klimamål for 2035, 2040 og 2045 i tråd med karbonbudsjettet, uten at skog- og arealbrukssektoren er regnet inn.

Forslag 37

Stortinget ber regjeringen sikre at statlige virksomheter, selskaper og andre organer integrerer UFF-rammeverket i selskapenes strategier.

Forslag 38

Stortinget ber regjeringen utvikle en helhetlig plan som kartlegger hvilke områder i landet vårt som egner seg for nye utbygginger av fornybar energi, for å sikre at det kun bygges i områder som ikke risikerer nedbygging av urørt natur, reinbeite eller andre viktige natur- og friluftsområder.

Forslag 39

Stortinget ber regjeringen utrede og legge frem forslag om sterkt å begrense nybygging av fritidsboliger i følgende områder: fjellheimen over skoggrensen, strandsonen, villreinens leveområder, myrområder, inngrepsfrie naturområder, og andre utsatte områder.

Forslag 40

Stortinget ber regjeringen oppdatere statlige planretningslinjer med krav om at hensynet til klima og naturlig karbonbinding utredes og vektlegges tungt i all arealplanlegging.

Forslag 41

Stortinget ber regjeringen sørge for at arealinngrep under statlige reguleringsplaner skal vektlegge å redusere klimaskade av inngrep.

Forslag 42

Stortinget ber regjeringen utrede hvordan innføring av et prinsipp om arealnøytralitet kan bidra til å redusere karbonutslipp fra natur.

Forslag 43

Stortinget ber regjeringen om å sikre lagertilgang, utvikling av infrastruktur, og økonomisk støtte til prosjekt- og teknologiutvikling innenfor karbonfangst og -lagring i avfallsforbrenningsanlegg og prosessindustrien.

Forslag 44

Stortinget ber regjeringen definere en ambisjon om at det kommende støtteprogrammet for å kutte utslipp og oppnå negative CO₂-utslipp innen industri og avfallshåndtering skal bidra til å kutte 4 millioner tonn CO₂ innen 2035.

Forslag 45

Stortinget ber regjeringen legge frem forslag i statsbudsjettet for 2026 til krav til ombruk av materialer og bruk av spillvarme i industriprosesser for å sikre areal- og energieffektiv industriutvikling.

Forslag 46

Stortinget ber regjeringen i forslag til statsbudsjettet for 2026 varsle utvidelse av forbud mot bruk av fossile brenslers til indirekte oppvarming i industrien til også

å gjelde industri omfattet av EUs kvotesystem (kvotepiktig industri) fra 2035.

Forslag 47

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om krav til CO₂-håndtering ved avfallsforbrenning, hvor andelen skal trappes opp mot null utslipp i 2035.

Forslag 48

Stortinget ber regjeringen sørge for at regjeringens samfunnsoppdrag på sirkulærøkonomien også inkluderer industri, for å legge til rette for gjenvinning av kritiske råvarer fra sekundære kilder i Norge.

Forslag 49

Stortinget ber regjeringen gi Miljødirektoratet mandat til å etablere et nytt helhetlig nasjonalt støtteprogram i samarbeid med Enova, rettet mot omstilling og avkarbonisering av fastlandsindustrien.

Forslag 50

Stortinget ber regjeringen lage en samlet strategi for hvordan petroleumspolitikken kan utvikles i tråd med Norges klimapolitiske forpliktelser og gjøre den grønne omstillingen mer forutsigbar for bedrifter og arbeidstakere.

Forslag 51

Stortinget ber regjeringen utarbeide en handlingsplan for leverandørindustrien slik at kompetansen og arbeidsplassene som er bygd opp rundt petroleumsnæringen, videreutvikles gjennom omstilling mot klimavennlige næringer.

Forslag 52

Stortinget ber regjeringen innføre et mål om at alle nye varebiler skal ha nullutslipp innen utgangen av 2027.

Forslag 53

Stortinget ber regjeringen innføre nullutslippskrav til fartøy i havbaserte næringer som olje, gass og oppdrett.

Forslag 54

Stortinget ber regjeringen stille krav om nullutslipp på Kyststruten ved neste anbud.

Forslag 55

Stortinget ber regjeringen gå gjennom subsidieordninger som virker stimulerende på samlet uttak av tømmer, på bunntråling eller på annen virksomhet som svekker naturlig karbonlagring, og legge fram forslag om fjerning eller omlegging av slike ordninger.

Forslag 56

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en strategi for hvordan eventuelle resterende fossile utslipp i Norge i 2050 kan fjernes med geologisk, permanent karbonfjerning. Strategien skal inneholde forslag til konkrete virkemidler for å oppnå dette.

Forslag 57

Stortinget ber regjeringen sette et separat mål for henholdsvis økte opptak og reduserte utslipp fra skog- og arealbrukssektoren.

Forslag 58

Stortinget ber regjeringen utelukke en tiltaksbasert tilnærming for å regne addisjonalitet i Paris-forpliktelsen for skog- og arealbrukssektoren. Regnemåten skal kunne fange opp utilsiktede og indirekte effekter.

Forslag 59

Stortinget ber regjeringen følge opp det pågående kunnskapsarbeidet om karbonlagring til havs og legge fram et forslag til atskilte mål for karbonopptak og -lagring i marine økosystemer, samt vurdere relevante tiltak og virkemidler for å nå målene.

Forslag 60

Stortinget ber regjeringen utrede områdespesifikke rammer for bruk av bunntrål og snurrevad i forbindelse med oppdateringen av de helhetlige forvaltningsplanene for norske havområder i 2028. De områdespesifikke rammene skal bidra til å bevare områder som er viktige for naturens evne til å binde og lagre karbon, og områder som har en særlig betydning for naturmangfold.

Forslag 61

Stortinget ber regjeringen umiddelbart innføre et moratorium på nedbygging av myr til utbyggingsformål. Moratoriet gjelder inntil Stortinget har behandlet nytt lovforslag om forbud mot nedbygging av myr.

Forslag 62

Stortinget ber regjeringen gjennomgå og revidere metode- og beslutningsverktøyene som brukes i transportplanlegging, herunder i arbeidet med Nasjonal transportplan, slik at de er i tråd med Norges klima- og miljømål.

Forslag 63

Stortinget ber regjeringen legge fram en forpliktende plan for nullutslippsløsninger på ikke-elektrifiserte togstrekninger.

Forslag 64

Stortinget ber regjeringen utrede og fremme forslag om krav til nullutslipp eller biogass i offentlige anskaffelser av transporttjenester.

Forslag 65

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om nullutslippskrav i offentlige anskaffelser av hurtigbåter fra 2026.

Forslag 66

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om nullutslippskrav til servicefartøy i havbruksnæringen fra 2027.

Forslag 67

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om nullutslippskrav til offshorefartøy fra 2027.

Forslag 68

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om krav til overgang til nullutslipp eller biogass i anbud og kontrakter der det i dag benyttes flytende naturgass (LNG).

Forslag 69

Stortinget ber regjeringen utrede et nasjonalt krav om bruk av landstrøm i skipsfarten for å sikre utslippskutt i sektoren, herunder at det vurderes hvilke skip kravet bør gjelde for, samt om det er behov for støtte til ytterligere utbygging av landstrømanlegg.

Forslag 70

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om en tilskuddsordning for karbonfangst og -lagring på avfallsanlegg ved de store byene.

Forslag 71

Stortinget ber regjeringen utrede en støtteordning for CCS i industrien, basert på et auksjonssystem som involverer et differansekontraktregime som kobles mot kvoteprisen, slik at utbetalingene for staten blir mindre jo høyere kvoteprisen er.

Forslag 72

Stortinget ber regjeringen fastsette årlige mål for redusert avskoging for å nå netto null avskoging i Norge fra 2030.

Forslag 73

Stortinget ber regjeringen gjennomgå og fremme forslag til justeringer i skatte- og avgiftssystemet for å fjerne unødvendige hindringer og gjøre det mer lønnsomt med gjenbruk.

Forslag 74

Stortinget ber regjeringen utrede og fremme forslag om et midlertidig nasjonalt bompengefritak for lastebiler og varebiler som er utslippsfrie eller går på biogass.

Forslag 75

Stortinget ber regjeringen fremme en handlingsplan for utslippskutt i fiske.

Forslag 76

Stortinget ber regjeringen ikke gi nye utvinningstilatelser på norsk sokkel.

Forslag 77

Stortinget ber regjeringen legge fram en strategi for sluttfasen til norsk petroleumsvirksomhet.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti:*Forslag 78*

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en konkret opptrappingsplan i KSP for en forutsigbar opptrapping av CO₂-avgiften også etter 2030. Stortinget ber også regjeringen utrede mulige tilbakeføringsmekanismer.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Venstre:*Forslag 79*

Stortinget ber regjeringen gjennomgå hvordan det kan gjøres enklere og rimeligere å velge miljøvennlig innen transport, mat og på andre områder, og komme tilbake til Stortinget på egnet vis.

Forslag fra Senterpartiet:*Forslag 80*

Stortinget ber regjeringen legge til rette for at norske aktører kan delta i et fremtidig EU-marked for sertifiserte karbonkreditter fra skog.

Forslag 81

Stortinget ber regjeringen ikke videreføre klimasamarbeidet med EU for skog- og arealbrukssektoren (LULUCF) for perioden 2026–2030 og gå i dialog med EU for å sikre en oppdatert klimaavtale som gir en videreføring av klimasamarbeidet for ikke-kvotepliktig sektor frem til 2030.

Forslag 82

Stortinget ber regjeringen utarbeide, i samråd med skognæringen, en tidfestet handlingsplan for hvordan målet om å øke det addisjonelle opptaket i forvaltet skog med 10 millioner tonn CO₂ årlig i 2100 skal nås, med utgangspunkt i tiltakene beskrevet av Miljødirektoratet i rapporten «Klimatiltak i Norge: Kunnskaps-

grunnlag 2025». Regjeringen bes komme tilbake til Stortinget med handlingsplanen innen utgangen av 2026.

Forslag 83

Stortinget ber regjeringen foreslå en tilskuddsordning for planting av skog på nye areal, i tråd med veilederen utarbeidet av Miljødirektoratet og Landbruksdirektoratet og på en måte som er tråd med målsettingene for økosystem skog i Meld. St. 35 (2023–2024) Bærekraftig bruk og bevaring av natur.

Forslag 84

Stortinget ber regjeringen forsterke virkemidlene for å øke bruken av biomasse fra skog til å erstatte fossilbaserte produkter.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 85

Stortinget ber regjeringen sikre at en stortingsmelding med en forpliktende opptappingsplan for Norges bidrag til internasjonal klimafinansiering svarer på hvilket nivå norsk klimafinansiering skal ligge på fram mot 2035, hvordan nivået reflekterer Norges rettferdige andel av de globale behovene for finansiering, hvor stor andel som skal være offentlig eller privat, hvilke sektorer det skal satses på, og hvilke land Norge ønsker å samarbeide med. Meldingen skal skilles mellom midler som i hovedsak er fattigdomsreduserende og har andre hovedformål, og midler til utslippskutt, tilpasning og tap og skade.

Forslag 86

Stortinget ber regjeringen komme tilbake med et forslag om å lovfeste et mål om 80 pst. nasjonale utslippsreduksjoner i 2035, og at dette er målet som meldes inn til FN.

Forslag 87

Stortinget ber regjeringen komme med forslag til et separat klimamål for utslippsreduksjoner fra skog- og arealbruk for å ivareta naturhensyn og gjøre det mer forutsigbart hvor store utslippsreduksjoner Norge skal gjennomføre innen 2035.

Forslag 88

Stortinget ber regjeringen legge fram årlige veikart for hvordan Norge ligger an til å nå klimamålene slik de er vedtatt i klimaloven. Dette skal inkludere sektorvise utslippsbaner samt forslag til nye virkemidler og klimaeffekten av disse for å sikre at Norge er i rute med å nå vedtatte klimamål.

Forslag 89

Stortinget ber regjeringen sikre at UFF-rammeverket for klima og natur benyttes i utviklingen av klimapolitikken med hovedvekt på unngå-tiltak.

Forslag 90

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om forbud mot nye, store hyttefeltutbygginger.

Forslag 91

Stortinget ber regjeringen gjøre Klimasats til en permanent ordning med en minimumsramme på 200 mill. kroner/år.

Forslag 92

Stortinget ber regjeringen sikre øremerkede midler for å styrke kommunenes klima- og miljøkompetanse.

Forslag 93

Stortinget ber regjeringen styrke veiledning for hvordan klimahensyn skal ivaretas i planlegging etter plan- og bygningsloven.

Forslag 94

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med et forslag om tilbakeføring av provenyet fra økte klimaavgifter på en sosialt og geografisk rettferdig måte, før neste Klimastatus og -plan.

Forslag 95

Stortinget ber regjeringen gradvis trappe opp CO₂-avgiften til 3 000 kroner/tonn (i 2020-kroner) innen 2030, uten at andre miljørelaterte avgifter som veibruksavgiften og flypassasjeravgiften samtidig reduseres.

Forslag 96

Stortinget ber regjeringen utrede og innføre en ordning for omvendt auksjon for CO₂-fjerning, med en tentativ tidsplan for auksjoner og beskrivelse av overordnede rammer, målsettinger og prioriteringer for de nærmeste auksjonsrundene.

Forslag 97

Stortinget ber regjeringen utrede et system for transport og lagring av CO₂ for alle norske punktutslipp, med forslag til koordinering og optimalisering av transportløsninger.

Forslag 98

Stortinget ber regjeringen endre mandatet til Enovas punktutslippsprogram med oppdrag om å utløse minst 1,5 Mt-CO₂-kutt i året fra og med 2026.

Forslag 99

Stortinget ber regjeringen styrke Climit, det nasjonale programmet for forskning, utvikling og demonstrasjon av teknologi for CO₂-håndtering, i forslag til statsbudsjett for 2026.

Forslag 100

Stortinget ber regjeringen stille krav om at alle virksomheter hvor staten er deleier, og hvor virksomheten ikke allerede omfattes av krav gjennom EUs direktiv om bærekraftsrapportering, skal legge frem en omstillingsplan som sikrer at deres virksomhet er i tråd med 1,5-gradersmålet.

Forslag 101

Stortinget ber regjeringen innføre krav om et tak for utslipp fra sement og stål i offentlige bygge- og anleggsprosjekter for å skape et marked med betalingsvilje for industriprodukter produsert med lave eller ingen utslipp.

Forslag 102

Stortinget ber regjeringen legge frem forslag i statsbudsjettet for 2026 til hvordan staten kan få eierskap til, eller koordinere anskaffelse av, transport- og lagringstjenester for å få tilstrekkelig volum til å kunne utløse norske prosjekter for fangst av CO₂ som tilsvarer minimum en halvering av utslippene fra norsk industri innen 2035, som oppfølging av vedtak nr. 90 (2024–2025), jf. Prop. 1 S (2024–2025) og Innst. 2 S (2024–2025).

Forslag 103

Stortinget ber regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet for 2026 foreslå å etablere en søknadsbasert statlig omstillingsstøtte som gir arbeidstakere inntektssikring ved deltakelse i kompetanseutvikling der virksomhetene ikke dekker lønn.

Forslag 104

Stortinget ber regjeringen bruke statens eierskap mer aktivt for å få til klimainvesteringer.

Forslag 105

Stortinget ber regjeringen komme med en plan for å fase ut de mest forurensende og minst lønnsomme oljefeltene på norsk sokkel.

Forslag 106

Stortinget ber regjeringen gå gjennom investeringene i alle norske statlige selskap og deres datterselskap, og sørge for at de trekker seg ut av all form for fracking og tjæreslamutvinning, dersom de er involvert i dette.

Forslag 107

Stortinget ber regjeringen i statsbudsjettet for 2026 innføre en omstillingsavgift på olje og gass for å sørge for at den minst lønnsomme oljen blir liggende i bakken.

Forslag 108

Stortinget ber regjeringen innføre elavgift på bruk av strøm fra land til elektrifisering av sokkelen, så fremt det ikke er fra et gasskraftverk med CCS, samtidig som CO₂-avgiften økes.

Forslag 109

Stortinget ber regjeringen komme med forslag til en nasjonal omstillingsplan for oljevirkomheten i samarbeid med partene i arbeidslivet, der målene i Parisavtalen er styrende for tempoet i omstillingen. Denne planen skal meldes inn til FN.

Forslag 110

Stortinget ber regjeringen ikke gi ytterligere lettelser eller utvinningstillatelser til olje- og gasselskapene.

Forslag 111

Stortinget ber regjeringen ikke gi ytterligere lettelser og utvinningstillatelser, eller godkjenne nye planer for utvinning og drift (PUD) eller anlegg og drift (PAD) etter petroleumsloven inntil en strategi for sluttfasen av norsk petroleumsvirksomhet er behandlet av Stortinget.

Forslag 112

Stortinget ber regjeringen stanse planen om nye miljøfiendtlige motorveier som ferjefri E39 med Hordfast, E18 og E6 og nedskalere planlagte firefelts motorveier til to- og trefelts veier med midtdeler.

Forslag 113

Stortinget ber regjeringen innføre et reduksjonsmål for personbiltrafikken i de største byene.

Forslag 114

Stortinget ber regjeringen sette et nasjonalt reduksjonsmål for personbiltrafikken i de største byene på minst 20 pst. i 2035.

Forslag 115

Stortinget ber regjeringen innføre krav om nullutslipp for alle cruiseskip i norske farvann innen 2030.

Forslag 116

Stortinget ber regjeringen fremme nødvendige forslag for å gi kommunestyre direkte anledning til å regulere og stille miljøkrav til cruisetrafikk.

Forslag 117

Stortinget ber regjeringen komme med forslag til forbud mot store fossile yachter og fossile privatfly.

Forslag 118

Stortinget ber regjeringen gå i forhandlinger med dem som mottar CO₂-kompensasjon, om skjerpede krav til å kutte utslipp og energibruk.

Forslag 119

Stortinget ber regjeringen utarbeide sektorvise tidslinjer for utfasing av fossil energi og komme tilbake til Stortinget med en plan i forbindelse med statsbudsjettet for 2026. Tidslinjene skal tidfeste når fossil energi kan fases ut, og hvilke virkemidler det er behov for, samt vurdere behovet for kraft og nett.

Forslag 120

Stortinget ber regjeringen utrede hvordan forpliktelser om styrking og bevaring av karbonlagring i norsk natur kan integreres i klimaloven, med virkning både på land og i havet, på en måte som skiller de ulike elementene, slik at utslipp ikke kan regnes mot høyt opptak, og komme tilbake til Stortinget med forslag til lovendring på egnet måte.

Forslag 121

Stortinget ber regjeringen, senest i forbindelse med statsbudsjettet for 2026, rapportere på utslippsintensitet for alle felt på norsk sokkel.

Forslag 122

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å innføre en omstillingsavgift per produsert enhet olje og gass, som også skal gjelde elektrifiserte felt.

Forslag 123

Stortinget ber regjeringen fra 1. januar 2026 gjennom endringer i produktforskriften etablere at alt biodrivstoff som omsettes uten å ilegges CO₂-avgift, skal tilfredsstillere EUs bærekraftskriterier for biodrivstoff. Tilsvarende skal biodrivstoff som ikke tilfredsstiller EUs bærekraftskriterier, avgiftsmessig likebehandles med fossilt drivstoff.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Miljøpartiet De Grønne:*Forslag 124*

Stortinget ber regjeringen forlenge klimaavtalen med EU, forankret i protokoll 31, i EØS-avtalen fram til minst 2040.

Forslag 125

Stortinget ber regjeringen opprette en uavhengig, faglig fundert klimakommisjon med mandat til å vurdere måloppnåelse, foreslå nødvendige tiltak og virkemidler for å nå klimamålene under klimaloven og føre uavhengig kontroll med om målene etterleves.

Forslag 126

Stortinget ber regjeringen lage en opptrappingsplan for CO₂-avgiften for perioden etter 2030, der videre opptrapping av CO₂-avgiften tilsvarer minst 4 000 kroner per tonn i 2035.

Forslag 127

Stortinget ber regjeringen opprette en nasjonal status for industriparker, på samme måte som for klyngeprogrammet som Innovasjon Norge i dag drifter sammen med Siva og Norges forskningsråd.

Forslag 128

Stortinget ber regjeringen utarbeide en forpliktende plan for hvordan EØS-målet om 65 pst. materialgjenvinning skal nås i 2035.

Forslag 129

Stortinget ber regjeringen gjennomgå og fremme forslag til justeringer i skatte- og avgiftssystemet for å fremme klimavennlige valg. Gjennomgangen kan blant annet omfatte firmabilbeskatning, trafikkforsikringsavgift, engangsavgift, veibruksavgift og grunnavgift, med mål om å sikre at avgiftsnivået og insentivene effektivt bygger opp under målene for lav- og nullutslippsløsninger.

Forslag 130

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å gi lastebiler og varebiler som er utslippsfrie eller går på biogass, tilgang til kollektivfeltene der det er lokalt ønske om det.

Forslag 131

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om krav til at offentlige anskaffelser av mat og måltidstjenester skal være i tråd med kostholdsrådene.

Forslag 132

Stortinget ber regjeringen utrede og fremme forslag om en ordning med en negativ CO₂-avgift, hvor fangst av CO₂ fra omgivelsesluft (DACCS) og fangst av biogene utslipp (bio-CCS eller BECCS) belønnes med 3 000 kroner per tonn.

Forslag 133

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om at 100 pst. av den samlede kompensasjonen en virksomhet

mottar fra CO₂-kompensasjonsordningen, skal brukes på klima- og energieffektiviseringstiltak fra 2026.

Forslag fra Rødt, Venstre og Kristelig Folkeparti:

Forslag 134

Stortinget ber regjeringen melde inn til FN under Parisavtalen et mål i 2035 om 80 pst. reduksjon av Norges klimagassutslipp sammenlignet med 1990, hvorav minst 60 pst. av utslippskuttene skal tas i Norge. Utslippskuttene kan gjennomføres i samarbeid med EU gjennom klimaavtalen.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt:

Forslag 135

Stortinget ber regjeringen gradvis trappe opp CO₂-avgiften til 3 400 kroner/tonn (i dagens kroneverdi) innen 2035, uten at andre miljørelaterte avgifter som veibruksavgiften og flypassasjeravgiften samtidig reduseres.

Forslag 136

Stortinget ber regjeringen fastsette et reduksjonsmål for luftfart på 5 pst. årlig med utgangspunkt i 2024-nivået. Avinor skal primært arbeide for at reduksjonen gjøres i utenlandsflygninger, samt i flytrafikk mellom byer hvor jernbaneforbindelsen er god.

Forslag 137

Stortinget ber regjeringen utrede og legge frem et forslag om forbud mot privatfly, inkludert charterflygninger med én eller få passasjerer. Forbudet må gjøre unntak for flygninger begrunnet i liv, helse og sikkerhet. Forslaget må inneholde unntak for småflyklubber, fall-skjermklubber, veteranflymiljøer og liknende.

Forslag 138

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med utredninger av mål for utslippsreduksjoner fra irreversible arealendringer og et nasjonalt langtidsmål for 2100 for forvaltet skog.

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 139

Stortinget ber regjeringen revidere og nedjustere norske klimamål til mer realistiske nivåer som ivaretar konkurransekraften, verdiskapingen, kritiske verdikjeder og beredskapen.

Forslag 140

Stortinget ber regjeringen avvikle Norges «omstillingsmål».

Forslag 141

Stortinget ber regjeringen revidere, alternativt fjerne, urealistiske, kontraproduktive og særnorske krav til bransjer, eksempelvis Stortingets urealistiske mål om at alle offshoreskip skal være utslippsfrie i løpet av 2029.

Forslag 142

Stortinget ber regjeringen fjerne kostbare krav om fossilfrie biler og anleggsmaskiner i offentlige anbud.

Forslag 143

Stortinget ber regjeringen arbeide for å redusere eskalerende offentlige utgifter, blant annet ved å fjerne krav om kostbare klimatiltak i offentlige anskaffelser.

Forslag 144

Stortinget ber regjeringen sørge for å justere norsk CO₂-pris slik at den ikke overstiger markedsprisen.

Forslag 145

Stortinget ber regjeringen sørge for at særnorske CO₂-avgifter blir fjernet der hvor sektoren allerede er underlagt internasjonale avgifter.

Forslag 146

Stortinget ber regjeringen bokføre skogens karbonopptak tilsvarende EU, i nytt mål for klimagassutslipp.

Forslag 147

Stortinget ber regjeringen intensivere skogplanting og gjødsling av skog.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti og Venstre:

Forslag 148

Stortinget ber regjeringen utrede og fremme forslag om en avgift på mineralgjødsel, hvor formålet er å redusere utslipp av lystgass.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 149

Stortinget ber regjeringen sikre at CO₂-avgiften økes med en lineær opptrapping til 4 000 kroner i 2030 (målt i 2020-kroner) og en videre opptrapping ut over 2030 i tråd med vedtatte klimamål.

Forslag 150

Stortinget ber regjeringen sikre at den effektive karbonprisen ikke reduseres av andre tiltak, men at en rettferdig omstilling skal sikres på andre måter.

Forslag 151

Stortinget ber regjeringen stille krav om at oljeselskapene selv stiller med erstatningskraft til nye elektrifi-

seringsprosjekt, gjennom flytende havvind i kombinasjon med gasskraftverk med CCS.

Forslag 152

Stortinget ber regjeringen legge fram en plan for opptrapping av CO₂-avgiften på sokkelen slik at den samlede CO₂-prisen blir 4 000 kroner per tonn innen 2030 og 5 000 kroner per tonn innen 2040.

Forslag 153

Stortinget ber regjeringen legge fram en plan for utfasing og nedstengning av petroleumsfelt med høyere klimagassutslipp i produksjonen enn verdensgjennomsnittet.

Forslag 154

Stortinget ber regjeringen, senest i forbindelse med statsbudsjettet for 2026, fremme forslag om å doble CO₂-avgiften på sokkelen.

Forslag fra Rødt og Venstre:

Forslag 155

Stortinget ber regjeringen sørge for at Sokkeldirektoratet bidrar til en forsvarlig forvaltning av norske petroleumsressurser i tråd med Norges klimamål og internasjonale klimaforpliktelser.

Forslag fra Rødt og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 156

Stortinget ber regjeringen øke bevilgninger til miljø- og klimatiltak i det globale sør gjennom bilaterale og multilaterale kanaler i form av gaver heller enn lån.

Forslag fra Rødt og Kristelig Folkeparti:

Forslag 157

Stortinget ber regjeringen legge frem Klimastatus og -plan som en egen sak til behandling på Stortinget årlig i forbindelse med statsbudsjettet.

Forslag fra Venstre og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 158

Stortinget ber regjeringen innlemme klimaavtalen med EU i EØS-avtalens forpliktende deler.

Forslag 159

Stortinget ber regjeringen etablere et uavhengig klimaråd, som får ansvar for å følge og evaluere fremdrift i klimapolitikken og utarbeide forslag til styrket klimapolitikk. Regjeringen bes komme tilbake til Stortinget med et forslag og mandat for dette.

Forslag 160

Stortinget ber regjeringen fremme forslag som sikrer nasjonale midler under den europeiske hydrogenbanken.

Forslag 161

Stortinget ber regjeringen prioritere implementeringen av FuelEU Maritime i norsk lovverk for å sikre forutsigbare rammevilkår for omstilling i sjøfarten.

Forslag 162

Stortinget ber regjeringen utrede hvordan utslipp fra fritidsbåter kan reduseres, herunder momsfritak for elbåter, for å gjøre Norge til et ledende land for utvikling av ny elbåtteknologi på privatmarkedet, etter modell av norsk elbilpolitikk.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 163

Stortinget ber regjeringen i statsbudsjettet for 2026 komme med forslag til innføring av en Grønn folkebonus hvor hele eller deler av CO₂-avgiften som folk betaler inn, deles ut gjennom en lik sum til hver innbygger over 18 år.

Forslag 164

Stortinget ber regjeringen sikre at 100 pst. biodrivstoff med vedlegg V-råstoff skal omsettes utenfor omsetningskravet fra 1. januar 2026, ved å gjennomføre nødvendige endringer i produktforskriften.

Forslag fra Rødt:

Forslag 165

Stortinget ber regjeringen innlemme statistikk og utslippsframskrivninger for forbruksbaserte utslipp, samt tiltak for å begrense disse, i den årlige rapporteringen gjennom Klimastatus og -plan.

Forslag fra Venstre:

Forslag 166

Stortinget ber regjeringen opprettholde regelverket om at det ikke kan kreves inn bompenger over 70 pst. av ordinær takst for elektriske personbiler og varebiler.

Forslag 167

Stortinget ber regjeringen i en tilleggsavtale gi Enova ansvar for å etablere et nasjonalt nett av fyllestasjoner for flytende biogass og hydrogen.

9. Komiteens tilråding

Komiteens tilråding I fremmes av Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti.

Komiteens tilråding II fremmes av Arbeiderpartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti.

Komiteens tilråding III fremmes av Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Kristelig Folkeparti.

Komiteens tilråding IV fremmes av Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti.

Komiteens tilråding V fremmes av Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti.

Komiteens tilråding VI fremmes av Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti.

Komiteens tilråding VII fremmes av Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti.

Komiteens tilråding VIII fremmes av Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Kristelig Folkeparti.

Komiteens tilråding IX fremmes av Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti.

Komiteens tilråding X fremmes av Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti.

Komiteens tilråding XI og XII fremmes av en samlet komite.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til meldingen og til representantforslagene og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

I

Stortinget ber regjeringen legge til rette for at utvikling mot nullutslipps hurtigbåter fortsetter. Dette kan innebære at lavutslipps hurtigbåter også får nødvendig støtte på vei mot en løsning med nullutslipp, og ordninger som premierer lavest mulig CO₂-avtrykk.

II

Stortinget ber regjeringen raskt avklare hva slags tiltak som vil gi uttelling som addisjonelle opptak i skog, samordnet med eventuelle karbonkreditter fra skog, og lage en handlingsplan og mål for økt karbonlagring i skog frem mot 2100.

III

Stortinget ber regjeringen sette et nytt mål om klimafinansiering og følge det opp gjennom blant annet Norfund og klimainvesteringsfondet.

IV

Stortinget ber regjeringen legge til rette for å gjenbruke overskuddsmasser, blant annet ved etablering av digitale markedsplasser for overskuddsmasser, og beregne klimaeffekten av slike tiltak.

V

Stortinget ber regjeringen vurdere hvordan man kan stille krav til gjenbruk av spillvarme fra industri, avfallsforbrenning, datasentre og hydrogenproduksjon der det ligger til rette for dette.

VI

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en plan for opptrapping av Klimainvesteringsfondet fra 2026 til 2030 med sikte på en gradvis oppskalering av overføringene til fondet, som del av Norges bidrag til oppnåelse av målet fra klimatoppmøtet i Baku om tredobling av internasjonal klimafinansiering.

VII

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget i løpet av neste stortingsperiode med en felles klima- og energimelding. Stortingsmeldingen skal legges frem i første halvdel av fireårsperioden, redegjøre for statusen på Norges klimamål og fremheve nødvendige prioriteringer i klima- og energipolitikken.

VIII

Stortinget ber regjeringen følge opp videreføring av klimasamarbeidet med EU etter 2030 og arbeide for at EUs skogpolitikk fra 2030 tar høyde for utfordringene særlig skogrike land, som Norge, står i.

IX

Stortinget ber regjeringen vurdere hvilke forutsetninger Norge har for en økt nasjonal biogassproduksjon, forventet nasjonal etterspørsel, identifisere barrierer og lage en plan for økt bruk av biogass spesielt innen transportsektoren og for BioCCS for å realisere Norges klimamål.

X

Stortinget ber regjeringen vurdere modeller for «industriektavtaler» der industri, kraftprodusenter, kommune, fylkeskommunen og stat går sammen om å legge til rette for videre industriutvikling i kommuner som bidrar til å utvikle nye kraftprosjekter i årene som kommer.

XI

Stortinget ber regjeringen forsterke arbeidet mot forsøpling på land og i havet.

XII

Meld. St. 25 (2024–2025) – Klimamelding 2035 – på vei mot lavutslippssamfunnet – vedlegges protokollen.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 3. juni 2025

Ingvild Kjerkol

leder

Mani Hussaini

ordfører

Statsråden

Energi- og miljøkomiteen Stortinget

Deres ref

Vår ref

Dato

25/1454-

24. april 2025

Vurdering av Dokument 8:142 S (2024-2025) om å innføre et moratorium på nedbygging av myr til utbyggingsformål

Jeg viser til Dokument 8:142 S (2024-2025) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Guri Melby, Ola Elvestuen, Ingvild Wettrhus Thorsvik og Alfred Jens Bjørlo om å innføre et moratorium på nedbygging av myr til utbyggingsformål, som ligger til behandling i energi- og miljøkomiteen. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen umiddelbart innføre et moratorium på nedbygging av myr til utbyggingsformål. Moratoriet gjelder inntil Stortinget har behandlet nytt lovforslag om forbud mot nedbygging av myr.»

Nærmere vurdering av forslaget

Myr er en naturtype som er svært viktig for klima, klimatilpasning og naturmangfold. Særlig fører nedbygging av myr til store klimagassutslipp, da myr kan inneholde store karbonlagre som har bygget seg opp over flere tusen år. Videre er myr viktig for mange arter, blant annet fugler, insekter og moser. Jeg deler representantenes engasjement for myr. Omtrent 9 % av Norges landareal er myr.

Som representantene viser til fattet Stortinget i desember 2022 et vedtak (nr. 108) som ber regjeringen legge frem et forbud mot nedbygging av myr i løpet av 2023. På bakgrunn av dette har Miljødirektoratet utredet et forslag til forbud mot nedbygging av myr.

Miljødirektoratets forslag ble levert 1. desember 2023. Miljødirektoratet foreslår et forbud plassert i naturmangfoldloven, og at unntak fra forbudet kan vedtas gjennom dispensasjon fra Statsforvalteren.

Et forbud mot nedbygging av myr vil være et viktig virkemiddel for å redusere klimagassutslipp og tap av naturmangfold fra nedbygging av myr i Norge. Regjeringen tar sikte på å sende et forslag til forbud mot nedbygging av myr på høring før sommeren 2025.

Samtidig vil et strengt forbud mot nedbygging av myr være et inngripende virkemiddel, både overfor utbyggere og kommuner. De fleste beslutninger om arealbruk i Norge fattes i dag gjennom kommunale planprosesser, som skal sikre bred involvering fra statlige, kommunale og private aktører før planer blir vedtatt. Dette er noe av bakgrunnen for at vi har sett behov for videre utredninger av forbudet.

Representantforslaget ber regjeringen umiddelbart innføre et moratorium på nedbygging av myr til utbyggingsformål. I utgangspunktet mener jeg det er fornuftig å vurdere løsninger som kan redusere nedbygging av myr i påvente av et eventuelt forbud. Samtidig mener jeg at dersom det skal vurderes midlertidige tiltak, bør disse i så fall vurderes innenfor det eksisterende systemet for beslutninger om arealbruk, som nasjonale forventninger, statlige planretningslinjer og innsigelsesinstituttet. Regjeringen har blant annet nylig vedtatt nye statlige planretningslinjer for energi og klima og for arealbruk og mobilitet som inneholder bestemmelser om nedbygging av karbonrike arealer, som myr. Videre arbeider vi med en revisjon av rundskrivet T-2/16 om nasjonale og vesentlige regionale interesser på miljøområdet, som blant annet skal legges til grunn for miljøforvaltningens innsigelsespraksis.

Et lovforslag vil inneholde en dispensasjonsbestemmelse eller tilsvarende innretning som oppstiller tydelige vilkår for når det er behov for unntak fra forbudet, for å ta hensyn til utbygging av samfunnskritisk infrastruktur og andre arealer med høy verdi, i tråd med anmodningsvedtaket fra 2022. Dersom vi midlertidig forbyr all nedbygging av myr, uten noen mulighet for å gjøre unntak, tror jeg konsekvensen i en del tilfeller kan bli at utbyggingen bare flyttes til andre naturtyper eller jordbruksarealer.

Med hilsen

Andreas Bjelland Eriksen

Statsråden

Energi- og miljøkomiteen Stortinget
Postboks 1700 Sentrum
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref
25/1614-

Dato
29. april 2025

Svar på representantforslag 177 S (2024-2025) om en klimaplan som virker, kutter utslipp og gjør det mulig å omstille Norge

Jeg viser til brev den 11. april 2025 om at Energi- og miljøkomiteen har til behandling Dokument 8:177 S (2024-2024) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Guri Melby, Sveinung Rotevatn, Ola Elvestuen, Alfred Jens Bjørlo, Ingvild Wettrhus Thorsvik og André N. Skjelstad, om en klimaplan som virker, kutter utslipp og gjør det mulig å omstille Norge.

Det bes om min vurdering av forslaget, som består av 43 punkter. Under følger vurderinger knyttet til disse forslagene. Jeg viser også til stortingsmeldingen om klima som regjeringen nylig la frem. I meldingen legger regjeringen rammene for klimapolitikken mot 2035, på vei mot lavutslippssamfunnet. Meldingen skal til behandling i Stortinget og det er naturlig å se forslagene i sammenheng med dette. I klimameldingen staker regjeringen ut kursen for klimapolitikken fram mot nytt Parismål i 2035, og videre mot lavutslippssamfunnet i 2050. Vi legger vekt på hvordan klimapolitikken kan støtte opp under effektiv bruk av ressurser og rettferdig omstilling. Vi omtaler kommunenes rolle i omstillingen, framtidens matsystem og kompetanse- og kunnskapspolitikken på vei mot lavutslippssamfunnet.

Regjeringen skal fortsette å telle tonn samtidig som vi teller penger. Klimastatus- og plan, Grønn bok, vil bygge videre på hovedgrepene i klimameldingen. Planen legges frem sammen med statsbudsjettet hvert år og viser hvordan vi skal nå de lovfestede klimamålene.

Forslagene:

1. Stortinget ber regjeringen fremme forslag til en oppdatert opptrappingsplan for CO₂-avgiften til minst 3 000 kroner (2020-kroner) per tonn innen 2030, hvor provenyet fra avgiftsøkningen kan brukes til å redusere andre skatter og avgifter.

Svar: Forslaget er forelagt finansministeren, som har gitt følgende svar:

«Regjeringen er opptatt av å føre en forutsigbar og troverdig opptrappingsplan for klimaavgiftene, slik at bedrifter og husholdninger kan ta informerte beslutninger. Det reduserer risikoen for feilinvesteringer og gir grunnlag for en forutsigbar og effektiv klimapolitikk. Gjeldende opptrappingsplan for klimaavgiftene på ikke-kvotepliktige utslipp frem mot 2030, er allerede en ambisiøs plan. Ev. justeringer i planen vurderes sammen med øvrig virkemiddelbruk ifm. utarbeidelse av en oppdatert klimaplan som presenteres i Klimastatus og -plan for 2026.

Departementet viser til kap. 3.2.3 i klimameldingen om tilbakeføring av klimaavgifter.»

2. Stortinget ber regjeringen gjennomgå og fremme forslag til justeringer i skatte- og avgiftssystemet for å fremme klimavennlige valg. Gjennomgangen kan blant annet omfatte firmabilbeskatning, trafikkforsikringsavgift, engangsavgift og veibruksavgift, med mål om å sikre at avgiftsnivået og insentivene effektivt bygger opp under målene for til lav- og nullutslippsløsninger.

Svar: Forslaget er forelagt finansministeren, som har gitt følgende svar:

«Regjeringen vurderer endringer i skatte- og avgiftssystemet i de årlige statsbudsjettene.

Skatte- og avgiftssystemet gir allerede betydelige insentiver til å velge lav- og nullutslippsløsninger i transportsektoren. De samlede årlige skattefordelene for elbiler er beregnet til om lag 49 mrd. kroner for 2024, se Prop. 1 LS (2024-2025) Skatter og avgifter 2025, vedlegg 1, boks 1.1.»

3. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å gjeninnføre grunnavgiften på mineralolje.

Svar: Forslaget er forelagt finansministeren, som har gitt følgende svar:

«Grunnavgiften på mineralolje ble innført i 2000 for å unngå at en økning i elavgiften skulle bidra til en overgang fra bruk av elektrisitet til olje i oppvarming. Fra 1. januar 2020 ble det forbudt å fyre med mineralolje til oppvarming av bygninger. Grunnavgiften ble dermed først og fremst en fiskal avgift som omfattet drivstoff til bruk i jordbruk, skogbruk samt bygge- og anleggsvirksomhet. Grunnavgiften på mineralolje ble avviklet med virkning fra 1. januar 2023.

Dersom grunnavgiften på mineralolje skal gjeninnføres, må grunnavgiften også omfatte biodiesel, se omtale i Prop. 1 LS (2022-2023) Skatter, avgifter og toll 2023, punkt 8.2.2.

Dersom formålet med forslaget er å øke avgiftene på fossile drivstoff, vil det være mer målrettet å øke CO2-avgiften enn å gjeninnføre grunnavgiften.»

4. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å fjerne merverdiavgiften på frukt og grønt.

Svar: Forslaget er forelagt finansministeren, som har gitt følgende svar:

«Formålet med merverdiavgiften er å skaffe staten inntekter. Merverdiavgiften er ikke egnet til å ivareta andre hensyn som for eksempel fordeling, kosthold eller miljø. Generelt er det lite målrettet å gi støtte gjennom merverdiavgiftssystemet. Reduserte merverdiavgiftssatser treffer gjerne langt flere enn gruppen som ønskes tilgodesett. Alle som kjøper eller selger varen med redusert sats, støttes, og det er uklart hvordan støtten fordeler seg mellom kjøper og selger. Eventuell støtte kan målrettes bedre gjennom direkte bevilgninger på budsjettets utgiftsside. Fritak og særordninger kompliserer dessuten systemet og øker de administrative byrdene for de næringsdrivende.

Merverdiavgiftsutvalget skrev i NOU 2019: 11 *Enklere merverdiavgift med én sats* at det er vesentlige utfordringer ved redusert merverdiavgiftssats for frukt og grønt. Utvalget pekte på at redusert sats for frukt og grønt vil skape en rekke avgrensnings- og kontrollproblemer. Utvalget viste til at dersom frukt og grønt skal ha en lavere sats enn andre matvarer, må begrepet avgrenses og defineres. Det må tas stilling til om fritaket bare skal gjelde fersk frukt og grønnsaker, eller om det også skal omfatte hermetiske, tørkede og frosne produkter. Det samme gjelder frukt og grønnsaker som ingrediens i andre varer, blant annet grønnsakssupper, juicer, vegetarburgere, skinkesalat mv.

Utvalget mente at det kan være vanskelig å begrunne hvorfor forbruket av frukt og grønnsaker skal stimuleres fremfor andre helsebringende og næringsrike matvarer, for eksempel nøkkelhullsprodukter, tran, fisk, medisiner og vitaminer.»

5. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å fjerne merverdiavgiften på kortidsutleie av el-biler.

Svar: Forslaget er forelagt finansministeren, som har gitt følgende svar:

«Merverdiavgiften er en av statens viktigste inntektskilder. Den fungerer best når det er færrest mulig unntak fra den generelle regelen om 25 prosent merverdiavgift på forbruk av varer og tjenester. Elbiler er imidlertid fritatt for merverdiavgift for prisen opp til 500 000 kroner. Merverdiavgiftsfritaket for elbiler har vært et sentralt virkemiddel for å nå målet om at alle nye biler skal være elektriske i 2025. Elbilandelen er nå over 90 pst. Dette innebærer at elbil målet for personbilsalget i praksis er nådd.

Merverdiavgiftsfritaket innebærer at forbruket av elbiler er subsidiert fremfor annet forbruk. Nå som nær alle nye biler er elbiler har fritaket blitt en generell støtteordning til kjøp av biler. Det innebærer at staten subsidierer kjøp av personbiler fremfor annet forbruk, herunder mer

miljøvennlig transport som kollektivtransport og sykkel. Et slik system er verken økonomisk eller miljømessig bærekraftig. Støtten til kjøp av elbiler må over tid trappes ned.»

6. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å fjerne merverdiavgiften på reparasjon av klær, elektronikk og husholdnings- og fritidsvarer.

Svar: Forslaget er forelagt finansministeren, som har gitt følgende svar:

«Formålet med merverdiavgiften å skaffe inntekter til staten. Det gjøres mest effektivt når avgiften legges på et bredt grunnlag med få unntak og lave satser. Reduserte satser og fritak fra merverdiavgift reduserer inntektene til staten, skaper avgrensingsproblemer og øker de administrative kostnadene for både de næringsdrivende og myndighetene. Omfanget av særordninger som fritak og reduserte satser bør derfor begrenses. Flere ekspertutredninger har anbefalt å avvikle alle fritak og reduserte satser, og dermed rendyrke avgiften som en skatt som skal skaffe staten inntekter, se NOU 2019: 11 *Enklere merverdiavgift med én sats* og NOU 2022: 20 *Et helhetlig skattesystem*.

Omsetning av reparasjonstjenester er i likhet med de fleste andre varer og tjenester, herunder nyproduserte varer, ilagt merverdiavgift med alminnelig sats. Det er dermed ingen skjevheter i merverdiavgiftssystemet som medfører at det produseres for lite reparasjonstjenester eller for mye nye varer.

Det høye lønnsnivået i Norge gjør det grunnleggende vanskelig for reparatører her å konkurrere mot produsenter av nye varer i lavkostland. Det forsterkes av at lavkostland gjerne har svak miljøregulering, og at miljøkostnadene ved internasjonal transport ikke er priset. En reduksjon i merverdiavgiftssatsen for reparasjonstjenester vil ikke være tilstrekkelig for å oppveie disse faktorene.

Redusert merverdiavgift for reparasjonstjenester har ingen betydning for kjøpere som enten har rett til fradrag eller kompensasjon for inngående merverdiavgift. Dette gjelder i stor grad både næringsdrivende og offentlig virksomhet. Det finnes mer effektive virkemidler for å ivareta miljøhensyn enn særordninger i merverdiavgiftssystemet, for eksempel miljøavgifter eller støtte over statsbudsjettets utgiftsside. Tiltak i merverdiavgiften for å fremme en mer sirkulær økonomi må derfor ses i sammenheng med andre mulige virkemidler, og jeg vil også i denne sammenheng trekke frem ekspertgruppen om sirkulær økonomi som regjeringen har satt ned.

Erfaringer fra andre land som har redusert merverdiavgiftssats på reparasjoner, viser begrenset måloppnåelse fordi en del produkter ikke kan repareres og en del produkter har lav pris. I tillegg vil måloppnåelsen avhenge av i hvilken grad avgiftsreduksjonen veltes over i prisene til forbrukeren. På denne bakgrunn mener jeg at man ikke bør gå videre med et forslag om redusert merverdiavgift på reparasjonstjenester nå.

Regjeringen la 14. mars 2024 frem Handlingsplan for en sirkulær økonomi. Samtidig ble det oppnevnt en ekspertgruppe for utredning av virkemidler for å fremme sirkulære aktiviteter.

Ekspertgruppen fikk i mandatet blant annet i oppgave å «gjøre en helhetlig utredning av virkemidler som kan fremme sirkulære aktiviteter som gir bedre utnyttelse av fornybare og ikke-fornybare ressurser, bærekraftig produksjon og forbruk, og økt verdiskaping.» Virkemidler for å fremme reparasjoner ligger innenfor ekspertgruppens mandat. Når rapporten for ekspertgruppen om sirkulære virkemidler foreligger, vil regjeringen vurdere anbefalingene for å fremme en mer sirkulær økonomi.»

7. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å øke skattefri grense for utleie av egen fritidsbolig til 50 000 kroner.

Svar: Forslaget er forelagt finansministeren, som har gitt følgende svar:

«Regjeringen vurderer endringer i skatte- og avgiftssystemet i de årlige statsbudsjettene. Grensen for skattefri utleie av egen fritidsbolig ble økt fra 10 000 kroner til 15 000 kroner fra 2015.»

8. Stortinget ber regjeringen gjennomgå og fremme forslag til justeringer i skatte- og avgiftssystemet for å fjerne unødvendige hindringer og gjøre det mer lønnsomt med gjenbruk.

Svar: Forslaget er forelagt finansministeren, som har gitt følgende svar:

«Regjeringen vurderer endringer i skatte- og avgiftssystemet i de årlige statsbudsjettene.

Regjeringen la 14. mars 2024 frem Handlingsplan for en sirkulær økonomi. Samtidig ble det oppnevnt en ekspertgruppe for utredning av virkemidler for å fremme sirkulære aktiviteter. Ekspertgruppen fikk i mandatet blant annet i oppgave å «gjøre en helhetlig utredning av virkemidler som kan fremme sirkulære aktiviteter som gir bedre utnyttelse av fornybare og ikke-fornybare ressurser, bærekraftig produksjon og forbruk, og økt verdiskaping.» Virkemidler for å fremme gjenbruk ligger innenfor ekspertgruppens mandat. Regjeringen vil vurdere oppfølging av ekspertgruppens anbefalinger etter at ekspertgruppen har avgitt sin rapport.»

9. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å gi lastebiler og varebiler, som er nullutslipp eller går på biogass, tilgang til kollektivfeltene.

Svar: Forslaget er forelagt samferdselsministeren, som har gitt følgende svar: «Statens vegvesen har sendt på høring et forslag om endring av reglene for bruk av kollektivfelt, der det foreslås at elektriske varebiler og elektriske lastebiler får tilgang. I forslaget peker Statens vegvesen på behovet for å stimulere elektriske varebiler og elektriske lastebiler for å øke omstillingstakten. Frist for høringsinnspill er 30 april 2025.»

10. Stortinget ber regjeringen utrede og fremme forslag om et nasjonalt bompengefritak for lastebiler og varebiler som er nullutslipp eller går på biogass.

Svar: Forslaget er forelagt samferdselsministeren, som har gitt følgende svar: «Tunge nullutslippskjøretøy er i praksis fritatt for betaling av bompenger. Iht. Meld. St. 14 (2023-2024) Nasjonal transportplan 2025-2036 heter det at regjeringen ikke vil åpne for bompengebetaling for tunge nullutslippskjøretøy i perioden frem til 2030. Når det gjelder tunge kjøretøy som går på biogass og nullutslipps-varebiler, vises det til omtale av anmodningsvedtak nr. 35, punkt 14 (2021-2022) og nr. 757 (2021-2022) i Prop. 1 S (2023-2024) for Samferdselsdepartementet. Det fremgår her at det er åpnet for at lokale myndigheter, både i og utenfor byområder, kan fastsette fritak for betaling av bompenger eller redusert bompengetakst for disse kjøretøyene. I tråd med bompengepolitikken generelt er det lagt opp til en ordning der bompengetakstene fastsettes med bakgrunn i lokalpolitiske vedtak.»

11. Stortinget ber regjeringen styrke Enovas tilskuddsordninger for å sikre 50 prosent utslippskutt i transportsektoren innen 2030.

Svar: Enova har en betydelig bevilgning i årene fremover, og handlingsrommet for å støtte prosjekter i transportsektoren med medfølgende behov for eventuell ytterligere bevilgning vil avhenge av teknologiske og markedsmessige muligheter, det vil si tilgangen på kjøretøy og annen teknologi, og andre rammebetingelser. Den nye styringsavtalen sier at Enova skal først og fremst prioritere utslippsreduksjoner innenfor innsatsfordelingsforordningen, så innenfor gjeldende budsjettammer vil Enova ha et sterkt fokus på transportsektoren. Eventuelle endringer i bevilgninger til Enova vurderes i arbeidet med de årlige statsbudsjettene.

12. Stortinget ber regjeringen styrke Enovas tilskuddsordninger for å sikre et godt landsdekkende utbygget nett av hurtigladere.

Svar: Enova har faglig frihet og fleksibilitet til å prioritere mellom sektorer og løsninger, innenfor rammen av styringsavtalen. Enova har valgt på faglig grunnlag å ikke lengre støtte hurtiglading til personbil, da dette vurderes å best utvikles på kommersiell basis, men har en pågående innsats rettet mot lading for tungtransport. Det vises også til den nasjonale ladestrategien hvor regjeringen legger opp til at utbyggingen av ladeinfrastruktur i utgangspunktet skal være markedsdrevet ([lenke her](#)) og NOBIL-databasen med oversikt over utbredelsen av hurtigladere i Norge og Norden. Eventuelle endringer i bevilgninger til Enova vurderes i arbeidet med de årlige statsbudsjettene.

13. Stortinget ber regjeringen i en tilleggssavtale gi Enova ansvar for å etablere et nasjonalt nett av fyllestasjoner for flytende biogass og hydrogen.

Svar: Enova har i dag et program rettet mot fyllestasjoner for tunge hydrogenkjøretøy, og støtter produksjon av biogass som per i dag anses å være den største barrieren for økt bruk. Høye kostnader er den viktigste barrieren for økt biogassproduksjon. I tillegg er det fortsatt barrierer forbundet med å utnytte bioresser som biogjødsel. Tilgang på flere råstoffer vil være

viktig for å realisere produksjonspotensialet framover. Eventuelle endringer i bevilgninger til Enova vurderes i arbeidet med de årlige statsbudsjettene.

14. Stortinget ber regjeringen gjennomgå og revidere metode- og beslutningsverktøyene som brukes i transportplanlegging, herunder i arbeidet med Nasjonal transportplan, slik at de er i tråd med Norges klima- og miljømål.

Svar: Forslaget er forelagt samferdselsministeren, som har gitt følgende svar: «Arbeidet med underlaget for Nasjonal transportplan 2025–2036 viste at det er utfordrende å beregne hva som skal til for å få en transportetterspørsel som gir kraftige nok kutt i klimagassutslipp fra transport, jf. målet i klimaloven om at klimagassutslippene i 2050 skal reduseres i størrelsesorden 90 til 95 prosent fra utslippsnivået i referanseåret 1990. Regjeringen varslet derfor i Nasjonal transportplan at den vil sette i gang et arbeid med å forbedre de analytiske metodene. Dette skal sikre at neste melding om Nasjonal transportplan i enda større grad utformes med sikte på at Norge skal redusere klimagassutslippene fra transportsektoren. Slik kan transportplanen bidra til at vi ivaretar våre internasjonale forpliktelser knyttet til klima og natur, og når målet i klimaloven.

Som en oppfølging av dette ga Samferdselsdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet i september 2024 et oppdrag til transportvirksomhetene om å forbedre det faglige grunnlaget for å vurdere måloppnåelse og fremtidig transportetterspørsel. Formålet med oppdraget er å videreutvikle dagens fremsynsmetodikk, samt å utvikle tilbakeskrivingsmetodikk mht. oppnåelse av de nasjonale klimamålene. Oppdraget har frist høsten 2025.

Regjeringen er også i gang med å etablere den nye forskningssenterordningen Transport 2050. Senterordningen skal bidra til mer kunnskap om hvordan transportsektoren bør utvikles for å nå målet om at Norge skal bli et lavutslippssamfunn i 2050, og hvordan transportsektoren vil påvirkes av ulike typer sjokk og endringer i rammebetingelser.

Se for øvrig nærmere omtale av regjeringens arbeid med metodeutvikling i Meld. St. 14 (2023–2024) Nasjonal transportplan 2025–2035 kapittel 3 og 9.5.2, og Meld. St. 25 (2024–2025) Klimamelding 2035 – på vei mot et lavutslippssamfunn kapittel 6.8.4.»

15. Stortinget ber regjeringen redusere prisen på togreiser med minst ti prosent.

Svar: Forslaget er forelagt samferdselsministeren, som har gitt følgende svar: «Forslaget om å redusere prisene på togbilletter med minst 10 % vil, basert på innrapporterte kollektivtall for 2023, gi et anslått offentlig finansieringsbehov på omtrent 270 millioner kroner per år, regnet ut fra at brukerbetalingen på tog utenfor takstsamarbeidsområdene var 4,13 mrd. kroner (målt i 2025-kroner). Det er imidlertid viktig å påpeke at rundt 80 % av togreisene skjer innenfor områder med takstsamarbeid, hvor fylkeskommunene fastsetter prisene, ikke staten. Derfor vil gjennomføring og finansieringskostnad avhenge av forhandlinger med både

togoperatører og fylkeskommuner dersom prisreduksjonen også skal omfatte disse områdene.»

16. Stortinget ber regjeringen legge fram en forpliktende plan for nullutslippsløsninger på ikke-elektrifiserte togstrekninger.

Svar: Forslaget er forelagt samferdselsministeren, som har gitt følgende svar: «Det er gjennomført en konseptvalgutredning for reduserte utslipp av klimagasser fra jernbanen (KVU Green) som vurderer lønnsomheten ved innføring av alternative fremdriftsteknologier som batteri og hydrogen, herunder også hybride alternativer, i kombinasjon med kontaktledningsanlegg. Konseptvalgutredningen er kvalitetssikret (KS1) og sluttrapporten ble levert 1. mars 2024. Samferdselsdepartementet jobber nå med å følge opp rapportene og vil komme tilbake til saken på egnet måte. I NTP 2025-2036 er det prioritert 100 millioner 2024-kroner til elektrifisering (KVU Green) i første seksårsperiode og 5,9 milliarder 2024-kroner i andre seksårsperiode.

I 2025 er det satt av 25 millioner kroner til videre planlegging for elektrifisering av Trønderbanen mellom Stjørdal og Steinkjer, med sikte på at dette tas i bruk i 2030. Elektrifiseringen av Stjørdal-Steinkjer reduserer ett av de største gjenværende utslippene i jernbanesektoren og bidrar til at over halvparten av reisene som i dag skjer på ikke-elektrifiserte strekninger, blir nullutslippsreiser.»

17. Stortinget ber regjeringen utrede og fremme forslag om krav til nullutslipp eller biogass i offentlige anskaffelser av transporttjenester.

Svar: Forslaget er forelagt samferdselsministeren, som har gitt følgende svar: «Det er innført nullutslippskrav til offentlige anskaffelser av personbiler, varebiler og bybusser. I tillegg er det innført nullutslippskrav til ferjer og ferjetjenester. For anleggsplasser i transportsektoren gjennomføres det pilotprosjekter for å teste ut bruk av nullutslippsløsninger, mens det i Nasjonal transportplan 2025-2036 er varslet en vurdering av om det kan stilles settes mål eller stilles krav til anleggsplassene. Ytterligere kravstilling til transporttjenester rettet mot offentlig sektor bør ev. utredes. Herunder bør det utredes hva ytterligere kravstilling vil treffe av transport utover det som treffes av de kravene som allerede er innført.»

18. Stortinget ber regjeringen prioritere implementeringen av ReFuelEU Aviation i norsk lovverk for å sikre forutsigbare rammevilkår for omstilling i luftfarten.

Svar: Forslaget er forelagt samferdselsministeren. Klima- og miljøministeren har ansvar for ReFuelEU Aviation sammen med Samferdselsministeren og har samlet gitt følgende svar: «Luftfart er en viktig transportform i Norge, og skal luftfarten bidra til oppnåelsen av nasjonale og internasjonale klimamål for 2030 og 2050, er det nødvendig med økt bruk av alternative flydrivstoff, som biodrivstoff av avfall og rester, eller syntetiske drivstoff slik denne forordningen legger opp til. RefuelEU Aviation kan også stimulere til investeringer i produksjon og distribusjon av fornybart flydrivstoff og bidra til å etablere et velfungerende

marked på området. Regjeringen har, i Meld. St. 10 (2022-2023) *Bærekraftig og sikker luftfart*, vist til at man vil vurdere å harmonisere det nasjonale omsetningskravet med det foreslåtte EU-regelverket RefuelEU Aviation. RefuelEU Aviation har koblinger til det reviderte fornybardirektivet (RED II), som Norge ikke har tatt inn. I ReFuelEU Aviation er det blant annet krav om at drivstoffomsetterne som er omfattet av forordningen, og nasjonal myndighet, benytter EUs database for alternative drivstoff (Unionsdatabasen). Videre er innlemmelse av RED II viktig både når det gjelder norske flyselskaper sine praktiske muligheter til å nulltelle alternative flydrivstoff i kvotesystemet og for å få tilgang til støtteordninger for alternative flydrivstoff. Forslag til stortingsvedtak om samtykke til å innlemme RED II i EØS-avtalen er godkjent i statsråd. Det legges opp til at Stortingets samtykke innhentes før beslutning fattes i EØS-komiteen. Regjeringen jobber parallelt med EØS-innlemmelse av RefuelEU Aviation, slik det vises til i Klimameldingen.»

19. Stortinget ber regjeringen styrke støtten til Grønt landtransportprogram.

Svar: Støtte til Grønt landtransportprogram er et budsjettspørsmål. Støttebeløp for 2026 vil komme frem av budsjettet som legges frem i oktober.

20. Stortinget ber regjeringen gjennomgå det regulatoriske rammeverket for fiskefartøy og fjerne unødvendige hindringer i reguleringene, og sørge for at disse ikke utgjør barrierer for innovasjon og reduserte klimagassutslipp fra fiskeflåten.

Svar: Regjeringen vil i tråd med Klimameldingen gjennomgå det regulatoriske rammeverket for fiskefartøy for å gi flåten bedre insentiver til å omstille seg, blant annet med tanke på å muliggjøre økt innfasing av nye teknologier og drivstoff.

21. Stortinget ber regjeringen fremme en handlingsplan for utslippskutt i fiske.

Svar: Regjeringen vil i første omgang gjennomgå det regulatoriske rammeverket for fiskefartøy, som beskrevet i spørsmål 20. For øvrig vil regjeringen årlig utrede og vurdere nye krav og satsinger innen skipsfarten gjennom Klimastatus- og plan.

22. Stortinget ber regjeringen sikre at Enova oppretter et målrettet støtteprogram for fiskerinæringen.

Svar: Enova har faglig frihet og fleksibilitet til å prioritere mellom sektorer og løsninger, innenfor rammen av styringsavtalen. Enovas ordninger tar ikke utgangspunkt i enkeltnæringer, men innrettes med mål om størst mulig effekt gjennom teknologiutvikling og markedsutvikling på tvers av sektorer. Eksempelvis kan mye av innovasjonen innenfor havbruksnæringen komme fiskerinæringen til gode, uten at de må gå foran og bære den største risikoen. Eventuelle endringer i bevilgninger til Enova vurderes i arbeidet med de årlige statsbudsjettene.

23. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om nullutslippskrav i offentlige anskaffelser av hurtigbåter fra 2026.

Svar: Regjeringen varslet i forbindelse med statsbudsjettet for 2025 at den ikke ville innføre krav til nullutslippshurtigbåter på det tidspunktet, fordi det er stor usikkerhet omkring kostnadene ved nullutslippshurtigbåter, og at forholdene foreløpig ikke ligger til rette for et generelt nullutslippskrav. Isteden ble Hurtigbåtprogrammet i Miljødirektoratet styrket med 200 mill. kroner i økt tilsagnsfullmakt i statsbudsjettet for 2025 for å legge til rette for grønn omstilling av hurtigbåtsegmentet ved å dekke deler av fylkeskommunenes merkostnader knyttet til omstillingen. Regjeringen varslet samtidig at den tar sikte på å innføre krav til hurtigbåter på et senere tidspunkt. Regjeringen vil årlig utrede og vurdere nye krav og satsinger innen skipsfarten gjennom Klimastatus- og plan.

24. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om nullutslippskrav til servicefartøy i havbruksnæringen fra 2027.

Svar: Regjeringen tar sikte på å sende et forslag til klimakrav til servicefartøy i havbruksnæringen på høring rundt sommeren 2025 og å fastsette kravene i løpet av året. Det er lite realistisk å stille krav om nullutslipp allerede fra 2027, blant annet på grunn av tiden det vil ta å bygge ut infrastruktur, i tillegg til investeringskostnader. Tidspunkt for ikrafttredelse av klimakrav er del av utredningen som nå gjennomføres og vil bli belyst i høringen, og det er derfor for tidlig å beslutte ikrafttredelsestidspunkt nå.

25. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om nullutslippskrav til offshorefartøy fra 2027.

Svar: Regjeringen tar sikte på å sende et forslag til klimakrav til offshorefartøy i petroleumssektoren på høring rundt sommeren 2025 og å fastsette kravene i løpet av året. Det er lite realistisk å stille krav om nullutslipp allerede fra 2027, blant annet på grunn av tiden det tar å bygge skip og på grunn av tilgjengelig teknologi. Miljødirektoratet og Sjøfartsdirektoratet utreder blant annet hvor raskt nullutslippskrav kan gjennomføres. Spørsmålet vil også bli belyst i høringen. Det er derfor for tidlig å beslutte ikrafttredelsestidspunkt nå.

26. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om krav til overgang til nullutslipp eller biogass i anbud og kontrakter der det i dag benyttes flytende naturgass (LNG).

Svar: Regjeringen vil årlig utrede og vurdere nye krav og satsinger innen skipsfarten gjennom Klimastatus- og plan.

27. Stortinget ber regjeringen utrede et nasjonalt krav om bruk av landsstrøm i skipsfarten, herunder at det vurderes hvilke skip kravet bør gjelde for, for å sikre utslippskutt i sektoren, samt om det er behov for støtte til ytterligere utbygging av landsstrømanlegg.

Svar: Regjeringen vil årlig utrede og vurdere nye krav og satsinger innen skipsfarten gjennom Klimastatus- og plan.

28. Stortinget ber regjeringen fremme forslag som sikrer nasjonale midler under den europeiske hydrogenbanken.

Svar:

Forslaget er forelagt energiministeren, som har gitt følgende svar:

«Norske aktører kan på lik linje med EU-land delta i utlysninger fra den europeiske hydrogenbanken, samt andre utlysninger under Innovasjonsfondet. Det gjøres løpende vurderinger av om Norge bør sette av nasjonale midler under disse utlysningene, eller om andre ordninger og virkemidler er mer hensiktsmessige. Med bakgrunn i disse vurderingene er det ikke satt av nasjonale midler under utlysningene hydrogenbanken så langt. Norske prosjekter har mottatt betydelige europeiske midler i tidligere tildelinger. Regjeringen har de siste årene hatt en sterk og målrettet satsing på hydrogen og har bevilget store midler til hydrogenområdet. I perioden 2021-2024 har det blitt bevilget 7,6 milliarder kroner til hydrogenformål gjennom det norske virkemiddelapparatet, inkludert Enova, Norges forskningsråd og Innovasjon Norge. Høsten 2024 tildelte Enova blant annet 777 millioner kroner i støtte til fem knutepunkter for hydrogen langs norskekysten, som skal levere drivstoff til maritime fartøy.

På denne bakgrunnen vil jeg anbefale at Stortinget ikke vedtar forslaget.»

29. Stortinget ber regjeringen prioritere implementeringen av FuelEU Maritime i norsk lovverk for å sikre forutsigbare rammevilkår for omstilling i sjøfarten.

Svar: Regjeringen prioriterer implementeringen av FuelEU Maritime i norsk rett.

30. Stortinget ber regjeringen utrede hvordan utslipp fra fritidsbåter kan reduseres, herunder momsfritak for el-båter, for å gjøre Norge til et ledende land for utvikling av ny elbåt-teknologi på privatmarkedet, etter modell av norsk elbil-politikk.

Svar: Forslaget er forelagt finansministeren, som har gitt følgende svar:

«Formålet med merverdiavgiften er å skaffe inntekter til staten, samtidig som avgiften skal virke nøytralt slik at den ikke påvirker sammensetningen av forbruk og produksjon i økonomien. Dette gjøres ved at merverdiavgiften i utgangspunktet ilegges alle varer og tjenester med en generell sats. Generelt er det mer effektivt å gi direkte støtte på budsjettets utgiftsside enn gjennom særordninger i merverdiavgiftssystemet. Dette er blant annet påpekt i NOU 2019: 11 *Enklere merverdiavgift med én sats* og NOU 2022: 20 *Et helhetlig skattesystem*.

Det er lite målrettet å innføre merverdiavgiftsfritak for elbåter for å kutte klimagassutslipp. Størrelsen på støtten gjennom merverdiavgiftsfritak har ingen sammenheng med

klimagevinsten av å velge elektriske båter, men avhenger av prisen. Store prisforskjeller på båter reflekterer ikke nødvendigvis båtenes klimapåvirkning. For eksempel vil støtten øke jo dyrere innredning en velger, uten at en mer eksklusiv innredning reduserer klimagassutslippene.»

31. Stortinget ber regjeringen utrede og fremme forslag om en avgift på mineralgjødsel, hvor formålet er å redusere utslipp av lystgass.

Svar: Forslaget er forelagt finansministeren, som har gitt følgende svar:

«Avgift på mineralgjødsel kan være et effektivt virkemiddel for å redusere utslippene av lystgass i jordbruket. Regjeringen jobber kontinuerlig med og vil komme tilbake til eventuelle grunnlagsutvidelser for klimaavgiftene ifm. de årlige budsjettframleggelsene. Regjeringen har også gjort endringer i gjødselregelverket, herunder en innstramming i kravene til spredning av gjødsel, som kan gi reduserte lystgassutslipp fra sektoren.»

32. Stortinget ber regjeringen styrke Bionova under Innovasjon Norge.

Svar: Økte bevilgninger til klimatiltak i jordbruket gjennom Bionova følges delvis opp i de årlige forhandlingene med jordbruket og delvis gjennom statsbudsjettet.

33. Stortinget ber regjeringen utrede og fremme forslag om modeller for prising av klimautslipp fra jordbruket som gir sterkere økonomiske insentiver til å kutte klimautslipp på norske gårder.

Svar: Forslaget er forelagt finansministeren, som har gitt følgende svar:

«Regjeringen jobber kontinuerlig med og vil komme tilbake til eventuelle grunnlagsutvidelser for klimaavgiftene ifm. de årlige budsjettframleggelsene.»

34. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om krav til at offentlige anskaffelser av mat og måltidstjenester skal være i tråd med kostrådene.

Svar: Helsedirektoratet har utviklet en nasjonal veileder om ernæringshensyn i offentlige anskaffelser av mat- og drikkeprodukter og måltider i offentlige virksomheter som ikke driver heldøgns forpleining. Målet med veilederen er å styrke ernæringshensyn i offentlige anskaffelser av mat- og drikkeprodukter og/eller måltidstjenester. Helsedirektoratet vil utvikle en tilsvarende veileder for virksomheter som driver heldøgnsforpleining.

Regjeringen innførte i januar i 2024 krav til at klima- og miljøhensyn i offentlige innkjøp skal vektas med minst 30 %. Dette kravet gjelder også offentlige innkjøp av mat- og drikkevarer. Direktoratet for forvaltning og økonomistyring har utformet en veileder som skal hjelpe offentlige oppdragsgivere med å ivareta de nye reglene om klima- og miljøhensyn. I veilederen omtales hvordan reglene kan ivaretas i forbindelse med mat og måltidstjenester,

og der vises det også til at forbruk i tråd med Helsedirektoratet sine kostråd vil kunne bidra til utslippsreduksjoner.

35. Stortinget ber regjeringen utrede og fremme forslag om en ordning med en negativ CO₂-avgift, hvor fangst av CO₂ fra omgivelsesluft (DACCS) og fangst av biogene utslipp (bio-CCS eller BECCS) belønnes med 3 000 kroner per tonn.

Svar: Forslaget er forelagt energiministeren, som har gitt følgende svar:

«På oppdrag for Miljødirektoratet har Oslo Economics utredet mulige virkemidler for industriell karbonfjerning. Som oppfølging av Stortingets anmodning (Prop. 1 S (2024-2025), Innst. 2 S (2024-2025), vedtak 90 og 91) har Gassnova, Miljødirektoratet, Enova og Siva fått i oppdrag å utrede forslag til virkemidler for CO₂-håndtering. Regjeringen vil redegjøre for arbeidet i forslag til statsbudsjett for 2026.

På denne bakgrunnen vil jeg anbefale at Stortinget ikke vedtar forslaget.»

36. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om en tilskuddsordning for karbonfangst- og lagring på avfallsanlegg ved de store byene.

Svar: Forslaget er forelagt energiministeren, som har gitt følgende svar:

«På oppdrag for Energidepartementet har Oslo Economics og Sintef Energi utredet virkemidler som kan realisere utslippskutt gjennom CO₂-håndtering i norsk industri og avfallsforbrenning. Parallelt har Oslo Economics på oppdrag for Miljødirektoratet utredet virkemidler for industriell karbonfjerning. Som oppfølging av Stortingets anmodning (Prop. 1 S (2024-2025), Innst. 2 S (2024-2025), vedtak 90 og 91) har Gassnova, Miljødirektoratet, Enova og Siva fått i oppdrag å utrede forslag til virkemidler for CO₂-håndtering. Regjeringen vil redegjøre for arbeidet i forslag til statsbudsjett for 2026.

På denne bakgrunnen vil jeg anbefale at Stortinget ikke vedtar forslaget.»

37. Stortinget ber regjeringen styrke Enova under Klima- og miljødepartementet, og sikre at satsingen på punktutslippsprogrammet i industrien forsterkes.

Svar: Fullskala energi- og klimainvesteringer i industrien, eksempelvis innenfor CCS og utslippsfrie kjerneprosesser, er av en betydelig størrelse som i dag langt overgår størrelsen og tidshorisonten på Enovas bevilgning. Enova har i dag en helhetlig satsing mot punktutslipp innenfor sitt handlingsrom, og arbeider kontinuerlig med å videreutvikle denne. Blant annet har Enova det løpende programmet Industri 2050 som støtter utvikling av og investeringer i teknologi som gir vesentlig lavere klimagassutslipp, og programmer for klima- og energisatsinger i industrien med formål om å fremskynde markedsintroduksjon av teknologier som kan bidra til at den nødvendige omleggingen fra fossil til fornybar energibruk i industrien skjer raskere og rimeligere og med mindre belastning på energisystemet enn det som ellers vil skje. I tillegg har Enova støttet en rekke forstudier for karbonfangst, og vurderer det videre behovet for en slik satsing så vel som øvrige programmer som kan bidra til

omstillingen av industrien. Enovas handlingsrom for videre satsing på utslippsreduksjoner i industrien vil henge nært sammen med tilgangen på nødvendig teknologi, generell investeringsvilje og øvrige rammebetingelser. Eventuelle endringer i bevilgninger til Enova vurderes i arbeidet med de årlige statsbudsjettene.

38. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om at 100 pst. av den samlede kompensasjonen en virksomhet mottar fra CO₂-kompensasjonsordningen skal brukes på klima- og energieffektiviseringstiltak fra 2026.

Svar: Kraftkrevende industri blir indirekte berørt av EUs klimakvotesystem ved at fossile kraftprodusenter får økte kostnader grunnet kvotekjøp, og dette veltes over i kraftprisene. CO₂-kompensasjonsordningen er ment å delvis kompensere særlig konkurranseutsatt og kraftkrevende industri for økte kraftpriser. Formålet er å motvirke karbonlekkasje fra Europa, det vil si at industrien flagger ut og flytter produksjonen sin til land som ikke har like ambisiøs klimapolitikk.

Regjeringen innførte i desember 2024 krav om at minst 40 prosent av CO₂-kompensasjonen skal brukes på klima- og energieffektiviseringstiltak. Tidligere har det ikke blitt stilt krav til hvordan midlene skal brukes. Den nye innretningen på ordningen søker å både bidra til omstilling av industrien og å motvirke karbonlekkasje. Den nye forskriften gjelder fra støtteåret 2024 til og med støtteåret 2030. De nye reglene er akkurat kommet på plass. Regjeringen ønsker at ordningen skal være forutsigbar, og legger derfor ikke nå opp til ytterligere endringer i fordelingen av midler som skal gå til klima- og energitiltak vs. generell kompensasjon.

39. Stortinget ber regjeringen utrede en støtteordning for CCS i industrien, basert på et auksjonssystem som involverer et differansekontraktregime som kobles mot kvoteprisen, slik at utbetalingene for staten blir mindre jo høyere kvoteprisen er.

Svar: Forslaget er forelagt energiministeren, som har gitt følgende svar: «På oppdrag for Energidepartementet har Oslo Economics og Sintef Energi utredet virkemidler som kan realisere utslippskutt gjennom CO₂-håndtering i norsk industri og avfallsforbrenning. Parallelt har Oslo Economics på oppdrag for Miljødirektoratet utredet virkemidler for industriell karbonfjerning. Som oppfølging av Stortingets anmodning (Prop. 1 S (2024-2025), Innst. 2 S (2024-2025), vedtak 90 og 91) har Gassnova, Miljødirektoratet, Enova og Siva fått i oppdrag å utrede forslag til virkemidler for CO₂-håndtering. Regjeringen vil redegjøre for arbeidet i forslag til statsbudsjett for 2026.

På denne bakgrunnen vil jeg anbefale at Stortinget ikke vedtar forslaget.»

40. Stortinget ber regjeringen sørge for at Sjøkeldirektoratet bidrar til en forsvarlig forvaltning av norske petroleumsressurser, i tråd med Norges klimamål og internasjonale klimaforpliktelser.

Svar: Forslaget er forelagt energiministeren, som har gitt følgende svar:

«Det er Stortinget som vedtar olje- og gasspolitikken og gjennom det fastsetter rammene for petroleumsvirksomheten på norsk sokkel. Hovedmålet for petroleumspolitikken er å legge til rette for lønnsom produksjon av olje og gass i et langsiktig perspektiv. Ressursforvaltningen skal gi Norge inntekter og bidra til å sikre sysselsetting og velferd for nåværende og fremtidige generasjoner. Regjeringen vil fortsette å utvikle petroleumspolitikken og legge til rette for at norsk sokkel fortsatt skal være en stabil og langsiktig leverandør av olje og gass til Europa og resten av verden, jf. Meld. St. 11 (2021-2022) og Prop. 97 S (2022-2023). Petroleumssressursene skal forvaltes innenfor forsvarlige rammer når det gjelder helse, miljø og sikkerhet. Rollen som petroleumsprodusent skal utøves i tråd med målene i klima- og miljøpolitikken, jf. Prop. 1 S (2024-2025). Regjeringens mål for utslippsreduksjoner av klimagasser omfatter utslipp fra alle sektorer. Det er de samlede utslippene som skal være i tråd med Norges klimamål og internasjonale klimaforpliktelser, ikke utslipp i enkeltsektorer.

Ved Stortingets behandling av Prop. 1 S (2024-2025) fra Energidepartementet, jf. Innst. 9 S (2024–2025), foreslo energikomiteens medlemmer fra Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti et tilsvarende forslag. Dette fikk ikke tilslutning. Stortinget sluttet seg til følgende hovedmål for Sjøkeldirektoratet: *«å bidra til størst mulig verdier for samfunnet fra olje- og gassvirksomheten på norsk kontinentalsokkel. Dette skal gjøres gjennom en effektiv og forsvarlig ressursforvaltning, der det blir tatt hensyn til helse, miljø, sikkerhet, utslipp av klimagasser og andre brukere av havet. Direktoratet skal videre bidra til forvaltningen av CO₂-lagringspotensialet på kontinentalsokkelen for å legge til rette for reduserte utslipp av klimagasser og forvaltningen av norske havbunnsmineralressurser.»*.

Stortinget har nylig behandlet og avvist et tilsvarende forslag. Det justerte hovedmålet for Sjøkeldirektoratet er dekkende, og jeg anbefaler at Stortinget ikke vedtar dette forslaget.»

41. Stortinget ber regjeringen styrke støtteordningen Klimasats under Miljødirektoratet.

Svar: Regjeringen har besluttet å videreføre tilskuddsordningen Klimasats fram til 2030. Se nærmere omtale i St. meld. 25 (2024-2025) Klimamelding 2035 – på vei mot lavutslippssamfunnet kapittel 9.6.

42. Stortinget ber regjeringen fastsette årlige mål for redusert avskoging for å nå netto null avskoging i Norge fra 2030.

Svar: I Naturmeldingen ble det presentert et mål for redusert nedbygging av natur. Videre er det presentert i Klimameldingen at regjeringen vil utrede et mål for reduserte utslipp fra irreversible arealbruksendringer, og en avgift på slike utslipp. Regjeringen har også nylig lagt frem nye statlige planretningslinjer for arealbruk og mobilitet og statlige planretningslinjer for klima og energi, som inneholder bestemmelser om nedbygging av karbonrike arealer.

43. Stortinget ber regjeringen legge fram en sak med innføring av et forbud mot nedbygging av myr.

Svar: Stortinget har allerede fattet et vedtak som ber regjeringen legge frem en slik sak, jf. vedtak nr. 108 fra desember 2022, og regjeringen arbeider med å utrede et slikt forbud. Regjeringen tar sikte på å sende et lovforslag om forbud mot nedbygging av myr på høring før sommeren 2025.

Med hilsen

Andreas Bjelland Eriksen

Statsråden

Energi- og miljøkomiteen Stortinget
Postboks 1700 Sentrum
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref
25/1605-

Dato
23. april 2025

Representantforslag 195 S (2024-2025) om å begrense utslipp fra bygge- og anleggsplasser

Jeg viser til representantforslag fra stortingsrepresentantene Trygve Slagsvold Vedum, Gro Anita Mykjåland, Heidi Greni og Sigbjørn Gjelsvik der det foreslås å oppheve forskrift om å begrense utslipp fra bygge- og anleggsplasser.

Klimagassutslippene fra bygge- og anleggsvirksomhet forventes å være betydelige i årene framover og det er behov for omstilling og raskere utslippskutt fra denne sektoren. Det finnes i dag gode løsninger for nullutslippsteknologi i sektoren, men utskiftningen går sakte. Dette kan skyldes at løsningene er mindre utbredt hos entreprenørene og ofte er dyrere å anskaffe enn de fossile alternativene. For å bidra til å øke innfasingsakten av nullutslippsløsninger og kutte utslipp i sektoren, har klima- og miljødepartementet vedtatt «Forskriften om å begrense utslipp fra bygge- og anleggsplasser». Forskriften gir kommunene en frivillig hjemmel til å pålegge bruk av nullutslippsløsninger og biogass på bygge- og anleggsplasser.

Dette er et verktøy flere kommuner har etterspurt lenge. Kommunene som velger å ta i bruk hjemmelen skal tilpasse kravene til lokale forhold og forutsetninger, dette innebærer at de blant annet kan bestemme at kravene skal gjelde i avgrensede områder av kommunen, og at de skal rettes kun mot bestemte prosjekter over en viss størrelse. Kommunen bestemmer også hvor stor andel av energibruken på byggeplassen som skal være nullutslipp, eller biogass, og om kravene skal innføres gradvis. For eksempel kan kommunen vedta at 40 % skal være nullutslipp i 2026, og 70 % i 2030. Kommunen kan videre avgrense hjemmelen slik at kommunene ikke kan stille krav til anleggsplasser som strekker seg over flere kommuner, eller tiltak som er unntatt kommunens byggesaksbehandling.

Kommunen skal også innta unntaksbestemmelser i sin lokale forskrift, for tilfeller der kravene ikke er teknisk mulig å nå, eller blir uforholdsmessig kostbare. I konsekvensvurderingen som ble laget i forbindelse med høringen av forslaget sier Miljødirektoratet at det også vil være grunnlag for unntak dersom det av andre grunner fremstår som rimelig at det gis unntak, for eksempel begrunnet i hensynet til forsvar og sikkerhet eller fordi tilgangen til strøm eller tilstrekkelig effekt er krevende.

Jeg er uenig i at forslaget ikke er tilstrekkelig utredet. På oppdrag fra Klima- og miljødepartementet har Miljødirektoratet utredet dette i flere runder.

Som det kommer frem av konsekvensvurderingen til høringsforslaget, forventer Miljødirektoratet at *“kostnadene vil reduseres framover, på grunn av både lavere maskinkostnader og at entreprenører kan ha hentet inn større deler av merkostnadene for investeringen i de første prosjektene som er gjennomført. Det kan bety synkende merkostnader for maskiner som brukes i flere prosjekter. Etter hvert som det blir flere maskiner tilgjengelig og flere får erfaring med bruk av disse, kan man anta at både maskinkostnader og andre kostnader knyttet til for eksempel tidsbruk vil reduseres”*.

Selv om en nullutslippsmaskin i seg selv er dyrere i innkjøp, utgjør det som oftest en liten andel av de totale prosjektkostnadene. Det er potensiale for besparelser i driftskostnader siden strøm koster mindre enn diesel, også når det hurtiglades med høy effekt. Elmotorer trenger mindre vedlikehold enn fossile forbrenningsmotorer. Likevel er det en betydelig investering for den enkelte bedrift. Derfor har Enova i lengre tid hatt støtteordninger for å investere i elektriske maskiner og tunge kjøretøy.

Flere kommuner har allerede testet og fått erfaringer med utslippsfrie bygge- og anleggsplasser i egne prosjekter. Oslo kommune har siden 2019 premiert leverandører som kan bygge utslippsfritt. Resultatet er at 77 prosent av arbeidet på bygge- og anleggsprosjekter gjennomføres med nullutslippsmaskiner (2023). Det er konkurranse om prosjektene og markedet avgjør kostnaden. I de aller fleste tilbudene til kommunens prosjekter har det vært vanskelig å identifisere store prisforskjeller som følge av utslippsfri bygge- og anleggsdrift. Enkelte ganger har billigste tilbyder også hatt størst andel utslippsfri gjennomføring. Et eksempel på dette er konkurransen om prosjektet for ny vannforsyning til Holmenkollen, der billigste tilbud også var helt utslippsfritt, samt Klosterenga park, der helt utslippsfritt var på omtrent samme prisnivå som fossilfrie tilbud.

I store anleggsprosjekter og byggeprosjekter med kompliserte grunnarbeider, hvor full utslippsfri drift kan utgjøre betydelig større merkostnad, kan kommunene sette kravsnivået til delvis utslippsfri drift. Dermed vil merkostnadene kunne forbli på et lavt nivå, også i en omstillingsfase, dersom kommunene tillater økt fleksibilitet i innføringen av krav.

Avslutningsvis vil jeg påpeke at kommuner som velger å innføre klimakrav til bygge- og anleggsplasser må gjøre sine egne vurderinger og undersøkelser før de innfører krav. Det innebærer at kommunene vil måtte sende på høring sitt forslag til lokal forskrift før den

fastsettes. Jeg har troen på at lokalpolitikerne, som best kjenner de lokale forutsetningene og forholdene, vil gjøre gode vurderinger av hvordan klimakrav kan balanseres opp mot behovet for vekst og boligbygging i kommunen.

Med hilsen

A handwritten signature in blue ink, reading "A.B. Eriksen". The signature is written in a cursive, flowing style.

Andreas Bjelland Eriksen

Stortinget
Karl Johans gate 22
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref
24/2475-

Dato
4. mai 2025

Statsrådets vurdering av Dokument 8:226 S (2024-2025) – Om nedstengning av petroleumsfelt med høyere produksjonsutslipp enn verdensgjennomsnittet

Jeg viser til Energi- og miljøkomiteens oversendelse 24. april der det bes om min uttalelse til representantforslag 8:226 S fra stortingsrepresentantene Une Bastholm, Sigrid Zurbuchen Heiberg og Rasmus Hansson om nedstengning av petroleumsfelt med høyere produksjonsutslipp enn verdensgjennomsnittet.

Regjeringen vil at olje- og gassnæringen skal videreutvikles. Petroleumssektoren er en høyproduktiv næring som bidrar med store inntekter, verdiskaping og arbeidsplasser til Norge. Vi vil legge til rette for fortsatt høyt aktivitetsnivå på norsk kontinentalsokkel. Ringvirkninger på land skal komme hele landet til gode.

Petroleumpolitikken, rammene for virksomheten og hensynet til natur- og miljø og andre samfunnsforhold har vært gjenstand for grundige vurderinger og avveininger i Stortinget over flere tiår. Mål og rammebetingelser for petroleumsnæringen er basert på brede politiske flertall noe som har gitt stabile og forutsigbare forhold.

Under følger min vurdering av forslag 1-4 og finansministerens vurdering av forslag 5-7.

1. Stortinget ber regjeringen om å ikke gi nye utvinningstillatelser på norsk sokkel.

Regjeringen vil, i tråd med hovedmålet for petroleumpolitikken, legge til rette for lønnsom produksjon av olje og gass i et langsiktig perspektiv.

Nye funn som følge av videre leting er helt avgjørende for å unngå et unødvendig raskt fall i produksjonen på kontinentalsokkelen fra 2030-tallet. Det å ikke skulle tildele nye utvinningstillatelser vil være et langt skritt på å utvikle næringen. Det vil jeg sterkt advare mot – både på grunn av arbeidsplasser, verdiskapinger og statlige inntekter her hjemme – men også på grunn av at det vil svekke energisikkerheten til et sterkt importavhengig Europa.

Tilsvarende forslag har i denne stortingsperioden blitt behandlet gjennom Dokument 8:4 (2021-2022) jf. Innst. 76 S (2021-2022). Forslaget falt i voteringen. I nevnte innstilling viser flertallet til at *«stopp i all leting vil føre til betydelig tidligere produksjonsfall for olje og gass, noe som uansett er forventet å falle med 65 pst. fram mot 2050. Reduksjonen av norsk produksjon vil i stor grad bli erstattet av andre produsenter som har høyere utslipp ved sin produksjon av petroleumsprodukter.»* Videre sier et annet flertall i samme innstilling at *«næringen må støttes i det videre arbeidet med leting etter nye ressurser og gjennom det grønne skiftet.»* Samme flertall mener videre at *«norsk gass er et viktig tiltak for å redusere klimagassutslipp globalt.»* Slike forutsetninger fra Stortinget er lagt til grunn i det videre arbeidet.

Jeg anbefaler at forslaget ikke vedtas.

2. *Stortinget ber regjeringen legge fram en strategi for slutfasen til norsk petroleumsvirksomhet.*

Spørsmålet om en strategi for slutfasen av norsk petroleumsvirksomhet, slik Klimautvalget 2050 har foreslått, er behandlet av regjeringen i Meld. St. 25 (2024-2025) *Klimamelding 2035 – på vei mot lavutslippssamfunnet*. Her konkluderer vi med at vi ikke vil utarbeide en slik strategi. Regjeringens plan handler om utfasing av utslipp, ikke næringer. Norge skal også framover være en stabil og forutsigbar leverandør av olje og gass produsert med lave utslipp, og en betydelig bidragsyter til Europas energisikkerhet. Meldingen ligger når til behandling i Stortinget.

Jeg anbefaler at forslaget ikke vedtas.

3. *Stortinget ber regjeringen legge fram en plan for utfasing og nedstengning av petroleumsfelt med høyere klimagassutslipp i produksjonen enn verdensgjennomsnittet.*
4. *Stortinget ber regjeringen, senest i forbindelse med statsbudsjettet for 2026, rapportere på utslippintensitet for alle felt på norsk sokkel.*

Forvaltningen av petroleumssektoren bygger på de samme prinsippene som forvaltningen av annen næringsvirksomhet i Norge. Myndighetene regulerer sektoren og setter klare og forutsigbare rammer for sektoren, mens selskapene utfører aktiviteten.

Hovedvirkemidlene for å få ned utslippene av klimagasser fra petroleumssektoren er

kvoteplikt og CO₂-avgift. Selskapene står overfor svært høye utslippskostnader med en samlet utslippskostnad (CO₂-avgift og kvotepris) varierer og er nå på om lag 1 700 kroner per tonn CO₂. Det har gitt resultater.

Den strenge virkemiddelbruken over tid har gjort at de gjennomsnittlige produksjonsutslippene på norsk kontinentalsokkel ligger vesentlig lavere per produsert enhet enn gjennomsnittet i andre olje- og gassproduserende regioner.

Regjeringen har et mål om å øke CO₂-avgiften slik at utslippskostnaden utgjør 2 400 2025-kroner i 2030. Høye utslippskostnader gir selskapene sterk egeninteresse av å redusere utslippene fra produksjonen.

Petroleumspolitikken er utformet slik at den gjør det interessant for selskapene å utnytte de samfunnsøkonomisk lønnsomme forretningsmulighetene som finnes innen sektoren, hensyntatt også høye kostnader ved utslipp av CO₂.

Petroleumsvirksomheten er kapitalintensiv og langsiktig. Det er derfor viktig at rammene for virksomheten er helhetlige, klare, forutsigbare og stabile over tid. Gjeldende regelverk for petroleumsvirksomheten er utviklet basert på dette og innebærer at det er selskapene som driver petroleumsvirksomheten. Jeg mener representantforslagene er et klart brudd med denne politikken.

Da vi mener at krav om nedstengning ikke er et godt egnet virkemiddel for å redusere utslippene på norsk sokkel, ser vi heller ikke noen grunn til å rapportere utslippsintensiteter for alle felt på norske kontinentalsokkel til Stortinget.

Jeg anbefaler disse forslagene ikke vedtas.

5. Stortinget ber regjeringen, senest i forbindelse med statsbudsjettet for 2026, fremme forslag om å doble CO₂-avgiften på sokkelen.

De fleste utslipp fra petroleumsvirksomheten er underlagt både kvoteplikt og CO₂-avgift. Summen av avgift og forventet kvotepris varierer og er nå på om lag 1 700 kroner per tonn CO₂ i 2025. Det er høyere enn generell sats for utslipp under innsatsfordelingen (ikke-kvotepliktige utslipp). Regjeringen har varslet et mål om å øke CO₂-avgiften i petroleumsvirksomheten, slik at samlet karbonpris, det vil si summen av forventet kvotepris og CO₂-avgift, i 2030 blir 2 400 2025-kroner. Regjeringen vil vurdere endringer i avgiften i de årlige budsjettene.

Avgift på CO₂-utslipp i petroleumsvirksomheten bidrar til lavere utslipp i det norske utslippsregnskapet, men antas å ha begrenset virkning på globale utslipp. Det skyldes at petroleumssektoren er del av EUs kvotesystem. Reduserte utslipp i én sektor vil frigjøre utslippskvoter som kan benyttes av annen kvotepliktig virksomhet og gi økte utslipp der.

På grunn av Norges deltakelse i kvotesystemet vil ytterligere reduksjon av norske kvotepliktige utslipp ikke bidra til oppfyllelsen av Norges mål under Parisavtalen (verken 2030-målet eller regjeringens forslag til 2035-mål).

Eventuelle utslippseffekter fra lavere forbrenning av norsk olje og gass i andre land, påvirker ikke det norske utslippsregnskapet eller oppfyllelsen av Norges mål under Parisavtalen.

Jeg anbefaler at forslaget ikke vedtas.

6. *Stortinget ber regjeringen legge fram en plan for opptopping av CO₂-avgiften på sokkelen slik at den samlede CO₂-prisen blir 4 000 kroner per tonn innen 2030 og 5 000 kroner per tonn innen 2040.*

Regjeringen har varslet et mål om å øke CO₂-avgiften i petroleumsvirksomheten på sokkelen slik at samlet karbonpris, det vil si summen av forventet kvotepris og CO₂-avgift, i 2030 blir 2 400 2025-kroner. Dette er en ambisiøs plan og gir en langt høyere effektiv karbonpris enn i andre oljeproduiserende land. Regjeringen vil vurdere endringer i avgiften i de årlige budsjettene.

Jeg anbefaler at forslaget ikke vedtas.

7. *Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å innføre en omstillingsavgift per produsert enhet olje og gass, som også skal gjelde elektrifiserte felt.*

I forbindelse med oppfølging av anmodningsvedtak nr. 35 punkt 17 (2021-2022) fra Stortinget, ble et forslag om omstillingsavgift vurdert i Prop. 1 LS (2022–2023) Skatter, avgifter og toll 2023 kapittel 17. Også dette forslaget omfattet produksjon fra elektrifiserte felt. Nedenfor er utvalgte avsnitt fra vurderingen gjengitt.

«I motsetning til CO₂-avgift og kvoteplikt vil en omstillingsavgift per produserte enhet være et lite effektivt og lite treffsikkert virkemiddel for å redusere utslippene fra norsk petroleumsproduksjon. Mens CO₂-avgiften og kvoteplikt gir insentiver til å redusere utslippsintensiteten fra norsk petroleumssektor, vil en slik omstillingsavgift være uavhengig av utslippene fra produksjonen. Avgiften vil derfor bare kunne bidra til reduserte utslipp gjennom insentiver til lavere produksjon.

Omstillingsavgiften som vurderes her, er en type bruttoskatt. Bruttoskatter kjennetegnes ved at staten krever en del av inntektene fra virksomheten uten å dekke en tilsvarende del av de underliggende kostnadene. Tidligere har det vært en rekke ulike bruttoskatter og andre bruttoelementer på norsk sokkel, som produksjonsavgift, bæring av statens kostnader i letefasen og glideskala som ga rett til økte statlige andeler i store funn. Alle disse bruttoelementene er nå avviklet. Gjenværende bruttoelementer som areal- og miljøavgifter har ikke som mål å gi staten inntekter, men å få selskapene til å tilbakelevere områder de ikke finner prospektive, og til å ta hensyn til eksterne virkninger av aktiviteten.

Innføring av en ny produksjonsavgift på olje og/eller gass vil kunne bidra til at samfunnsøkonomisk lønnsomme investeringer ikke realiseres. En produksjonsavgift vil også kunne føre til at felt stenges ned på et tidligere tidspunkt enn de burde ut fra en samfunnsøkonomisk vurdering. Samlet vil derfor en produksjonsavgift bidra til å redusere verdiskapingen på norsk sokkel. Eventuelt forkortet levetid som følge av avgiften kan også føre til at investeringer i utslippsreducerende tiltak blir mindre lønnsomme.»

Jeg anbefaler at forslaget ikke vedtas.

Med hilsen

Terje Aasland

Statsråden

Energi- og miljøkomiteen
Stortinget

Deres ref

Vår ref

Dato

25/1759-

2. mai 2025

Vurdering av Dokument 8:270 S (2024–2025) – om større utslippskutt fra bruk av biodrivstoff

Jeg viser til brev fra Stortingets energi- og miljøkomité der det bes om klima- og miljøministerens vurdering av representantforslag 270 S (2024-2025) fra stortingsrepresentanten Lars Haltbrekken om større utslippskutt fra bruk av biodrivstoff. Representantforslaget lyder som følger:

1. Stortinget ber regjeringen sikre at 100 pst. biodrivstoff med vedlegg V-råstoff skal omsettes utenfor omsetningskravet fra 1. januar 2026, ved å gjennomføre nødvendige endringer i produktforskriften.
2. Stortinget ber regjeringen fra 1. januar 2026 gjennom endringer i produktforskriften etablere at alt biodrivstoff som omsettes uten å ilegges CO₂-avgift skal tilfredsstillere EUs bærekraftkriterier for biodrivstoff. Tilsvarende skal biodrivstoff som ikke tilfredsstiller EUs bærekraftkriterier avgiftsmessig likebehandles med fossilt drivstoff.

Nærmere vurdering av forslaget

Til punkt 1

For å nå målene i Parisavtalen må så å si all bruk av fossilt drivstoff erstattes med fornybare alternativer innen 2050. Bruk av bærekraftige bioressurser til å erstatte fossile brensler er en av de tilgjengelige ressursene som er avgjørende for å få til dette. Det tar tid å skifte ut den fossile maskinparken og vi er avhengige av at utslippene kuttes raskt. Biodrivstoff kan være nyttig i en overgangsfase i transportsektoren mens vi faser inn nullutslippsteknologi. Omsetningskravene for biodrivstoff er derfor viktige klimatiltak for å nå klimamålet under innsatsfordelingen.

Regjeringen har i Grønn bok varslet en opptrapping i omsetningskravene for biodrivstoff mot 2030. Vi har sendt et forslag om opptrapping for 2026 og 2027 på høring. Hovedalternativet i høringen innebærer å videreføre regjeringens satsing på biodrivstoff lagd av avfall og rester som har få alternative bruksformer.

Omsetningskrav er styringseffektivt ved at mengden biodrivstoff kan justeres etter behov og ved at det kan innrettes mot biodrivstoff med bestemte egenskaper. Bærekraftskriterier følges opp av nasjonale myndigheter med nødvendige kvalifikasjoner. Omsetningskravene dekker nå nesten hele det norske drivstoffmarkedet. Ved å redusere utslipp fra gjenværende drivstofforbruk, supplerer omsetningskrav andre utslippsreducerende virkemidler innenfor transportsektoren. Gjennom å begrense samfunnets samlede ressursbruk og ved å prioritere utslippsfrie alternativer, er det mer realistisk at det resterende behovet kan dekkes av biobrensler.

Norge har gjennom de målrettede satsingene kommet langt i utarbeidelsen av virkemidler for å kutte utslippene fra transport, industri og oppvarming, og legger opp til betydelige utslippskutt i disse sektorene også i årene framover. Gjennom Meld. St. 14 (2023–2024) *Nasjonal transportplan 2025–2036* og i *Regjeringens klimastatus og -plan* for 2025 forpliktet regjeringen seg til å jobbe for å nå stortingsflertallets langsiktige mål om at nye tunge kjøretøy skal være nullutslippskjøretøy eller bruke biogass i 2030.

Det er gode grunner til å rendyrke omsetningskravene som virkemiddel for bruk av biodrivstoff. For det første bidrar det til at myndighetene i større grad kan vurdere samlet etterspørsel etter en vurdering av pris, tilgjengelighet, behov for utslippsreduksjoner nasjonalt og globale konsekvenser. For det andre har ikke myndighetene mulighet til å kreve rapportering eller drive tilsyn med biodrivstoffbruk utover omsetningskravene. Dagens regelverk er ikke til hinder for at aktører som ønsker det kan avtale seg mellom at omsatt biodrivstoff ikke regnes med i omsetningskravet. På bakgrunn av dette mener jeg at omsetting av 100 prosent biodrivstoff fortsatt bør være omfattet av omsetningskravene.

Til punkt 2

Forslaget er forelagt finansministeren som gir følgende uttalelse: CO₂-avgiften på mineralske produkter skal bidra til kostnadseffektive reduksjoner i utslippene av klimagasser fra bruk av mineralske produkter. Å likestille biodrivstoff som ikke oppfyller EUs bærekraftskriterier, med fossilt drivstoff, vil ikke være i tråd med avgiftens formål. Dette vil innebære en betydelig avgiftsøkning for slikt drivstoff, og vil kunne gi utilsiktede virkninger. Det er ikke utredet om forslaget er avgiftsteknisk gjennomførbart og hvilke merressurser som eventuelt kreves. Biodrivstoff som skal regnes i oppfyllelsen av omsetningskravene må som et minimum oppfylle EUs bærekraftskriterier. Det stilles også krav om oppfyllelse av EUs bærekraftskriterier for å kunne nulltelle forbrenning av biodrivstoff i EUs kvotesystemer. Det er ikke informasjon som tilsier at det selges vesentlig volumer biodrivstoff utover de lovpålagte omsetningskravene.

Med hilsen

A handwritten signature in blue ink that reads "A.B. Eriksen". The signature is written in a cursive style with a wavy line at the end.

Andreas Bjelland Eriksen

Statsråden

Energi- og miljøkomiteen Stortinget
Postboks 1700 Sentrum
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref
25/1852-

Dato
14. mai 2025

Spørsmål 1-6 fra Stortingets Energi- og miljøkomité om Meld. St. 25 (2024-2025) - Klimameldingen

Jeg viser til seks spørsmål fra Stortingets Energi- og miljøkomité om Meld. St. 25 (2024-2025) – Klimamelding 2035:

Spørsmål 1: «Kva vurderingar er gjort av potensialet for utslepp og opptak av karbon i marine økosystem, og kva behov ser regjeringa for å utvikle ny politikk på dette området?»

SVAR: I NOU 2023: 25 *Omstilling til lavutslipp – Veivalg for klimapolitikken mot 2050* skriver klimautvalget at det er behov for mer kunnskap om opptak og lagring av karbon i karbonlagre til havs. Med grunnlag i dette har Klima- og miljødepartementet bedt Miljødirektoratet om en oversikt over eksisterende kunnskap om opptak og utslipp av CO₂ i havet, og utveksling av karbon mellom hav og luft. Miljødirektoratet leverte en slik oppsummering til departementet den 30. april 2025 i form av et notat. Notatet er vedlagt dette svarbrevet.

Spørsmål 2: «Kvifor har ikkje regjeringa føreslått å setje i gang eigne prøveordningar eller tiltak for karbonlagring i marine økosystem, som tareskog og blautbotnsområder, trass i at desse blir nemnde som karbonrike, og det er erkjent behov for meir kunnskap?»

SVAR: Både tidevannsenseng- og sump, undervannsenseng, tangsamfunn og tareskog og bløtbunn/sedimenter er arealtyper og økosystemer som inneholder mye karbon. Felles for disse er at karbonlagringen er et resultat av naturlige prosesser. Å hindre at disse økosystemene forringes er det viktigste tiltaket for å sikre fortsatt lagring av karbon. For å øke karbonlagring i disse naturtypene er restaurering av forringede arealer det mest aktuelle tiltaket. I meld.st. 35 (2023-2024) *Bærekraftig bruk og bevaring av natur* sier regjeringen at

omfanget av forringet natur skal klargjøres innen 2030 og at den vil vurdere målrettede og effektive restaureringstiltak i arbeidet med forvaltningsplaner for vann og forvaltningsplanene for havområdene. Regjeringen vil også legge til rette for at kommunene kan bidra med restaurering av natur, og evaluere tilskuddsordningene for naturrestaurering. Videre følger regjeringen aktivt opp *Helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv*, som i seg selv er et storskala restaureringsprosjekt og omfatter flere konkrete restaureringstiltak og en rekke miljøforbedrende tiltak. Det er øremerket 25 millioner kroner til restaureringstiltak i Oslofjorden og dens nedbørfelt i 2025.

I Stortingets behandling av Meld. St. 21 (2023-2024) *Helhetlige forvaltningsplaner for de norske havområdene* ble følgende vedtak fattet: «Stortinget ber regjeringen legge frem en plan og foreslå tiltak for å systematisk restaurere norsk tareskog langs kysten for å bedre det marine miljø.» Dette arbeidet er satt i gang, og ledes av Nærings- og fiskeridepartementet i samarbeid med Klima- og miljødepartementet.

For å følge opp vedtaket er det gitt et oppdrag til Havforskningsinstituttet, som etter samråd med Nærings- og fiskeridepartementet og Klima- og miljødepartementet planlegger å løse oppdraget gjennom to rapporter. Rapport 1 skal være en statusrapport om tareskog, restaurering av tare og forvaltning av tare i Norge. Denne rapporten vil være et grunnlag for rapport 2 som vil være et løsningsforslag med plan for restaurering som grunnlag for tilrådning. Også andre kunnskapsmiljøer og interessenter involveres i arbeidet. Restaurering av tareskog vil bidra til lagring av karbon både i stående biomasse og i bløtbunnen gjennom sedimentering.

Spørsmål 3: «Korleis vil regjeringa sikre at skog- og arealsektoren faktisk bidreg til å nå klimamålet for 2035, og kva konkrete tiltak er vurdert for å styrke opptak og redusere utslipp frå hogst og arealbruk?»

SVAR: Skog, som utgjør størstedelen av sektoren, vokser sakte på våre nordlige breddegrader, og et skogomløp kan ta opp mot 100 år. Det er derfor begrenset hvor mye tiltak for økt CO₂-opptak i skogen vil bidra til oppnåelse av klimamålene for 2035, men slike tiltak kan bidra vesentlig i et langsiktig perspektiv. Det kan imidlertid gjennomføres tiltak for å øke opptaket som også kan ha effekt på kortere sikt. Ungskogpleie og råtebekjempelse er blant disse. Regjeringen vil legge til rette for økt CO₂-opptak i skog gjennom nye virkemidler og tiltak.

De største utslippene i skog- og arealbrukssektoren kommer fra nedbygging av karbonrike arealer som skog, myr, dyrket mark og beite. Regjeringen mener at klimagassutslipp fra irreversible arealbruksendringer bør reduseres. Derfor har regjeringen vedtatt nye statlige planretningslinjer som er tydeligere på at nedbygging av karbonrike arealer skal unngås så langt som mulig, og vurderer om det kan være behov for flere virkemidler for å redusere utslippene fra nedbygging i Norge. Regjeringen ønsker derfor å utrede et mål for reduserte utslipp fra irreversible arealbruksendringer og relevante virkemidler. Regjeringen har også

satt i gang utredning av en avgift på klimagassutslipp fra irreversible arealbruksendringer og vil sende forslag til forbud mot nedbygging av myr på høring før sommeren. Regjeringen tar sikte på å realisere et positivt bidrag til måloppnåelsen i 2035 fra skog- og arealbrukssektoren.

Spørsmål 4: «Kvifor har ikkje regjeringa føreslått vern av særleg karbonrike naturtypar, på land og til havs, som del av ein samla strategi for å nå klima- og naturmål – gitt betydninga desse områda har for både opptak og lagring av karbon? Og kvifor blir ikkje liknande grep vurderte for andre naturtypar, slik som no blir gjort for myr?»

SVAR: Regjeringen mener det er viktig å bevare og opprettholde de naturlige karbonlagrene i naturen, slik at disse ikke blir utslippskilder, men kan fortsette langsiktig lagring av karbon. Skog, myr- og sumpskogsmark, gruntvannsområder og andre karbonrike naturtyper kan frigjøre karbonlageret hvis den økologiske tilstanden er eller blir dårlig. Dårlig økologisk tilstand kan være en følge av mange ulike typer tidligere bruk. Regjeringen mener det er viktig å restaurere disse naturtypene der tilstanden er forringet og opprettholde god tilstand der den ikke er forringet.

Regjeringen vil utrede et mål for reduserte utslipp fra irreversible arealbruksendringer, og relevante virkemidler. Videre vil regjeringen utrede en avgift på utslipp fra irreversible arealbruksendringer. Dette er grep som kan bidra til å redusere nedbygging av karbonrike naturtyper.

Videre har regjeringen nylig fastsatt reviderte statlige planretningslinjer for arealbruk og mobilitet og for klima og energi, som begge inneholder føringer om karbonrike arealer. I statlige planretningslinjer for klima og energi gis det blant annet føringer om at «Planmyndigheten skal ha oversikt over hvilke arealer som er betydelige karbonlagre, på land og i sjø. Omdisponering og nedbygging av karbonrike arealer, inkludert myr, tidevannssump og andre typer våtmark og skog, skal unngås så langt som mulig, slik at arealenes evne til lagring og opptak av karbon opprettholdes. Alternative arealer skal vurderes, og konsekvenser skal belyses.» Retningslinjene gjelder blant annet for regional og kommunal planlegging etter plan- og bygningsloven, og planer i strid med retningslinjene kan gi grunnlag for innsigelse.

Karbonlagring i havet er ikke utforsket i like stor grad som det er på land. Foreløpig mangler det blant annet kunnskap om hvor mye og hvordan det er mulig å øke karbonopptaket i marine økosystemer, samt hvor mye karbon som lagres per år i de ulike marine økosystemene. Klima- og miljødepartementet har bedt Miljødirektoratet om en oversikt over eksisterende kunnskap om opptak og utslipp av CO₂ i havet, og utveksling av karbon mellom hav og luft. Miljødirektoratet leverte en slik oppsummering til departementet den 30. april 2025. Regjeringens stortingsmelding om natur (Meld. St. 25 (2023-2024)) beskriver nærmere hvordan regjeringens politikk skal bidra til bærekraftig bruk og bevaring av naturen. Det ble i meldingen blant annet presentert et mål for redusert nedbygging av særlig viktige naturarealer.

Regjeringen sier i Naturmeldingen at vi vil *videreføre igangsatte verneprosesser knyttet til skogvern, nasjonalparkvern, marint vern og supplerende vern*. Disse verneprosessene etter naturmangfoldloven er forankret i tidligere vedtak i Stortinget og de er innrettet for å nå nasjonale og globale mål for naturmangfold. Disse fire verneprosessene (skogvern, nasjonalparkvern, marint vern og supplerende vern- også kalt vern av mindre områder med verdifull natur i lavlandet) pågår altså med en innretning tidligere vedtatt av Stortinget. Jeg mener det er viktigst å gjennomføre disse som planlagt, heller enn å starte noe nytt eller endre innretningen av de eksisterende utredningen som foregår, da det vil gjøre at verneprosessene tar lengre tid og de kan bli mindre treffsikre for naturmangfold.

Sammenhengen mellom natur og klima viser seg her uansett, det er mange karbonrike våtmarker som er aktuelle for supplerende vern og mye myr i kandidatområdene for nasjonalpark. Klima- og miljødepartementet har akkurat mottatt tilrådning fra Miljødirektoratet om vern av de sju første områdene i supplerende vern. Seks av disse er våtmark med blant annet to myrområder.

Spørsmål 5: «Korleis vil regjeringa involvere kommunar og lokalsamfunn i arbeidet med å beskytte og styrke karbonlagera i areal og natur?»

SVAR: Som lokal planmyndighet spiller kommunene en nøkkelrolle i arbeidet med en bærekraftig arealforvaltning, herunder hensynet til karbonrike arealer. Kommunenes har kjennskap til arealene i sin kommune, som gjør dem godt egnet til å fatte gode beslutninger om arealbruk. Kommunene er også viktige for å sikre medvirkning og lokaldemokrati gjennom planprosessene.

Samtidig forventer regjeringen at kommunene bidrar til å oppnå klima- og miljømålene gjennom den lokale planleggingen, og staten gir i dag flere føringer for hvordan kommunene skal hensynta karbonrike arealer ved utarbeidelse av sine planer. I Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023–2027 står det for eksempel at regjeringen forventer at «Omdisponering og nedbygging av karbonrike arealer, inkludert myr, tidevannssump og andre typer våtmark og skog, unngås så langt som mulig, slik at arealenes evne til lagring og opptak av karbon opprettholdes.»

Videre har regjeringen nylig fastsatt reviderte statlige planretningslinjer for arealbruk og mobilitet og for klima og energi, som begge inneholder føringer om karbonrike arealer. I statlige planretningslinjer for klima og energi gis det blant annet føringer om at «Planmyndigheten skal ha oversikt over hvilke arealer som er betydelige karbonlagre, på land og i sjø. Omdisponering og nedbygging av karbonrike arealer, inkludert myr, tidevannssump og andre typer våtmark og skog, skal unngås så langt som mulig, slik at arealenes evne til lagring og opptak av karbon opprettholdes. Alternative arealer skal vurderes, og konsekvenser skal belyses.» Retningslinjene gjelder blant annet for regional og kommunal planlegging etter plan- og bygningsloven, og planer i strid med retningslinjene kan gi grunnlag for innsigelse.

Den beste naturforvaltningen får vi når kommunene tar gode valg for naturen. Samtidig er det statens oppgave å bidra til kunnskap og verktøy som kommunene trenger for å gjøre dette. I Naturmeldingen (Meld. St. 25 (2023-2024)) presenterte regjeringen flere slike verktøy, blant annet naturregnskap og menyer av tiltak for økosystemene. I naturmeldingen er det også satt et mål for redusert nedbygging av særlig viktige naturarealer, som sier: «Norge vil arbeide for å redusere nedbyggingen av særlig viktige naturarealer innen 2030, og begrense netto tap av særlig viktige naturarealer til et minimum innen 2050. Målet skal oppnås gjennom en deltakende og helhetlig arealplanlegging, med utgangspunkt i lokalt selvstyre og respekt for urfolks rettigheter». I Klimameldingen sier regjeringen at vi vil styrke arbeidet med å utvikle verktøy og veiledning for kommunalt klimaarbeid, tilpasset kommunenes behov. Vi vil også styrke den juridiske veiledningen om hvordan ivareta klima og miljø i planleggingen etter plan- og bygningsloven.

Spørsmål 6: «Korleis har regjeringa tenkt å lukke gapet på over 36 millionar tonn CO₂ i netto opptak i perioden 2020–2025 i skog- og arealsektoren, og kva for tiltak skal setjast i verk?»

SVAR: Fremskrivinger fra NIBIO viser at Norge i perioden 2021–2025 trolig vil ha et rapportert nettoutslipp under EUs skog- og arealbruksregelverk (LULUCF-forordningen) på om lag 7,3 millioner tonn CO₂-ekvivalenter per år, noe som utgjør et samlet gap på 36,4 millioner tonn over femårsperioden sammenlignet med netto-null-forpliktelsen. Gapet kan reduseres til 18,6 millioner tonn over perioden dersom Norge får tilgang til en gratis kompensasjonsmekanisme i regelverket. Dette forutsetter at EU som helhet når sitt mål om netto null.

Det årlige nettoopptaket i skog har vist en nedadgående trend siden 2010. Det er forventet at nedgangen i nettoopptaket i skog vil fortsette de to neste tiårene uten nye tiltak. Etter hvert vil nettoopptaket flate ut, før det igjen vil øke. Klimatiltak i skog, som skogplanteforedling, tettere planting etter hogst og gjødsling, som ble iverksatt fra 2016, bidrar til å øke det fremtidige opptaket. Høyere skogkulturaktivitet for å øke opptaket i forvaltet skog, vil kunne føre til at den fallende trenden i CO₂-opptaket snur raskere og øker til et høyere nivå på lang sikt. Regjeringen vil legge til rette for økt CO₂-opptak i skog gjennom nye virkemidler og tiltak. Likevel er det ikke mulig å dekke hele gapet gjennom nasjonale tiltak alene, siden norsk skog vokser sakte og de fleste tiltak derfor først og fremst vil få en positiv klimaeffekt etter en del år.

Når det gjelder å redusere utslippene fra sektoren vil regjeringen sette i gang en utredning med sikte på å fastsette et mål for reduserte klimagassutslipp fra irreversible arealbruksendringer på land og utrede relevante virkemidler. I tillegg vil regjeringen utrede en avgift på klimagassutslipp fra irreversible arealbruksendringer.

For å oppfylle Norges forpliktelser i perioden 2021–2025, kan Norge benytte muligheten til å kjøpe utslippsenheter og skogkreditter. I statsbudsjettet for 2025 har Klima- og

miljødepartementet derfor bedt om fullmakt til å inngå avtaler og intensjonsavtaler om slike kjøp innenfor en samlet økonomisk ramme på tre milliarder kroner.

Tilgangen på slike enheter vil avhenge av hvorvidt andre EU-land lykkes med å redusere utslipp og øke opptak innenfor egne forpliktelser.

Med hilsen

Andreas Bjelland Eriksen

Statsråden

Energi- og miljøkomiteen Stortinget
Postboks 1700 Sentrum
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref
25/1852-

Dato
16. mai 2025

Svar på spørsmål 7-21 til Meld. St. 25 (2024-2025) Klimameldingen

Jeg viser til spørsmål 7-21 fra Stortingets Energi- og miljøkomité på vegne av komiteens medlemmer fra Høyre om Meld. St. 25 (2024-2025) *Klimamelding 2035 – på vei mot lavutslippssamfunnet*.

Spørsmål 7. Hvilken utvikling i CO₂-prisene legger regjeringens forslag til grunn?

Svar: Det legges til grunn en opptrapping i CO₂-avgiften til 2 400 2025-kroner i 2030 (gjelder generelt nivå for avgiftene under innsatsfordelingen), som omtalt i Klimastatus- og plan for 2025. Som omtalt i boks 2.7 i Meld. St. 25 (2024-2025) *Klimamelding 2035 – på vei mot lavutslippssamfunnet* er det i utslippsframskrivingene fra Nasjonalbudsjettet 2025 lagt til grunn et kvoteprisanslag som stiger til om lag 950 faste 2024-kroner i 2040. Priser på utslippskvoter i EUs kvotesystem er fremskrevet med terminpriser og rentenivå.

På s. 32-33 i Prop. 129 L tallfester departementet merkostnaden av klimamålet til mellom 10 og 21 mrd. kroner samlet for femårsperioden.

Spørsmål 8. Hvordan er denne kostnaden beregnet, og hvilke tiltak og omstillingskostnader er lagt til grunn for anslaget?

Svar: Som en del av kunnskapsgrunnlaget for nytt klimamål for 2035 gjennomførte SSB en analyse på oppdrag fra Klima- og miljødepartementet. Rapporten *Norwegian abatement targets for 2035*¹ (SSB 2024) tar for seg samfunnsøkonomiske kostnader og virkninger av å innføre ulike mål og utslippsstrukturer for utslipp av klimagasser for 2035. Analysen er

¹ <https://www.ssb.no/natur-og-miljo/miljoregnskap/artikler/norwegian-abatement-targets-for-2035>

gjennomført ved hjelp av Statistisk sentralbyrås numeriske generelle likevektsmodell SNOW-NO. SSB skriver at et hovedfunn fra analysen er at utslippsprisen/marginalkostnaden varierer betraktelig fra scenario til scenario – fra 2 900 til 12 300 NOK (2022-kroner) per tonn redusert klimagassutslipp. SSB observerer også at gitt samme reduksjonsmål på 65 prosent fra 1990-nivå, mer enn doubler utslippsprisen seg om man velger kun innenlandske kutt, framfor å åpne opp for kvotekjøp fra EU ETS. For å anslå de samfunnsøkonomiske kostnadene ved nytt klimamål for 2035 har analysen blitt benyttet som underlag. SSB-analysen vil ikke nødvendigvis fange opp hele den samfunnsøkonomiske kostnaden, men ble benyttet som en kostnadssjablong.

Ved hjelp av SSB-analysen er det laget et anslag på merkostnaden ved det nye målet for 2035. For å oppnå målet om å redusere utslippene med minst 70–75 prosent i 2035 er den samfunnsøkonomiske merkostnaden utover fremskrivningene som følge av vedtatt politikk og Klimastatus og -plan for 2025, samt godskrivning av Norges deltakelse i EUs kvotesystem, anslått til å være mellom 10 og 21 mrd. kroner samlet for femårsperioden.

De oppgitte kostnadsanslagene er basert på forutsetninger om en kombinasjon av nasjonale utslippsreduksjoner og bruk av kvotekjøp fra andre land. Det er i beregningen lagt til grunn nasjonale utslippsreduksjoner på i overkant av 3 millioner tonn over perioden 2031-2035. Utslippsreduksjonene utover dette er forutsatt oppnådd gjennom kvotekjøp fra andre land. Det er regnet på to samfunnsøkonomiske gjennomsnittskostnadsestimater på de nasjonale tiltakene, 3000 og 5000 kroner per tonn (derav blir de totale kostnadsestimatene et spenn). Bruk av fleksibilitet er estimert til en kostnad på 675 kroner per tonn.

Det er ikke i denne beregningen regnet på kostnader knyttet til konkrete nasjonale tiltak og virkemidler. Det er stor usikkerhet knyttet til disse kostnadsanslagene, og valg av hvilke nasjonale virkemidler som tas i bruk for å nå målet, samt i hvilken grad fleksibilitet blir benyttet, vil ha svært stor innvirkning på det totale kostnadsnivået.

Spørsmål 9. Hvordan er denne kostnaden sammensatt? For eksempel, hva er de største 10 kostnadsdrivende, og hvor mye CO₂-kutt per krone bidrar de til?

Svar: Kostnaden er sammensatt av estimerte samfunnsøkonomiske kostnader knyttet til nasjonale utslippsreduksjoner og kjøp av utslippsreduksjoner utenfor EU/EØS i tråd med Parisavtalens artikkel 6. Valg av de nasjonale virkemidlene vil ha mye å si for den samfunnsøkonomiske kostnaden ved å nå målet. Det er ikke regnet på kostnader knyttet til konkrete nasjonale tiltak og virkemidler i denne beregningen.

Det er i beregningen lagt til grunn nasjonale utslippsreduksjoner på i overkant av 3 millioner tonn over perioden 2031-2035. Utslippsreduksjonene utover dette er forutsatt oppnådd gjennom kvotekjøp fra andre land. Det er stor usikkerhet knyttet til både tilgjengeligheten og prisen for kjøp av utslippsreduksjoner utenfor EU/EØS.

Spørsmål 10. Hva estimerer departementet vil være basiskostnaden for klimapolitikken for femårsperioden mot 2035, og hvordan er denne sammensatt? Altså kostnaden som ligger til grunn før merkostnaden på 10 til 21 milliarder legges til.

Svar: Det er ikke beregnet samlede samfunnsøkonomiske kostnader ved utslippsreduksjonene som er lagt til grunn i framskrivingene eller for regjeringens klimaplan. Tiltakskostnader er blant informasjonen som regjeringen tar med seg i vurderingen av ny politikk. Det vil koste å omstille seg og bli et lavutslippssamfunn, men det vil trolig være langt dyrere å ikke gjøre det. Klimapolitikken vil medføre kostnader for samfunnet, men det er krevende å beregne nøyaktige kostnader. Mange kostnader skjer langt inn i fremtiden og er vanskelig å tallfeste.

På s. 31 i Prop. 129 L står det: «I framskrivingene fra Nasjonalbudsjettet 2025 reduseres nasjonale utslipp med 37 prosent i 2035 sammenlignet med 1990 som følge av allerede vedtatt klimapolitikk og antagelser om den økonomiske og teknologiske utviklingen».

Spørsmål 11. Hvor mye av utslippsreduksjonen antas å skyldes teknologisk utvikling?

Spørsmål 12. Hvor mye av utslippsreduksjonen antas å skyldes økte CO₂-pris

Svar: Spørsmål 11 og 12 er forelagt finansministeren som har gitt følgende svar:

«Regjeringen fører en ambisiøs klimapolitikk med sterke virkemidler som bidrar til å redusere utslippene. Prising av utslipp, gjennom sektorovergripende klimaavgifter og deltakelse i kvotesystemet i EU, er hovedvirkemidlene. Om lag 85 pst. av norske utslipp er ilagt enten klimaavgift, kvoteplikt, eller begge deler. Norge var blant de første landene med avgifter på utslipp av klimagasser da dette ble innført i 1991. Både avgiftsnivået og omfanget av avgiftene er høyt i internasjonal sammenheng.

Prising av utslipp er et målrettet og kostnadseffektivt virkemiddel for å redusere utslipp. En pris på CO₂ gjør det lønnsomt å veksle bort varer med høyt karbonavtrykk til fordel for varer med lavt karbonavtrykk. I tillegg blir det mer lønnsomt å utvikle og ta i bruk lav- og nullutslippsteknologi. Derfor har regjeringen økt CO₂-avgiften kraftig, med om lag 800 kroner per tonn CO₂ siden 2021. Regjeringen har varslet videre opptrapping til 2 400 2025-kroner i 2030.

I tillegg til prising av utslipp brukes en rekke andre virkemidler, som offentlige støtteordninger gjennom Enova og oppfølging av Langskip-prosjektet. Slike støtteordninger kan gi raskere teknologiutvikling enn markedet ville gjort på egenhånd.

I tråd med retningslinjene for utslippsrapportering, vedtatt av partene under FNs klimakonvensjon, legges vedtatt politikk til grunn for Finansdepartementets utslippsframskriving. For framskrivingen presentert i Nasjonalbudsjettet 2025, betyr det at CO₂-avgiften som ble vedtatt for 2024, ligger fast. Utslippene i framskrivingen går ned over

tid. Det er fordi de sterke virkemidlene i klimapolitikken vrir produksjon og forbruk stadig i mer klimavennlig retning. I tillegg tas lav- og nullutslippsteknologier i bruk etter hvert som de kommer til, siden virkemidlene gjør dem lønnsomme for aktørene. Utviklingen av ny teknologi foregår for det meste utenfor Norges grenser.

I fremskrivingene mot 2040 er det spesielt i olje- og gassvirksomheten og i veitrafikken at utslippene avtar betydelig. Utslippene i disse sektorene er fremskrevet å falle med om lag to tredjedeler, sammenlignet med 2022. Utslippskuttene fra veitrafikken kommer til tross for at antall kjørte kilometer ventes å øke. Det skyldes særlig at utbyggingen av biler med forbrenningsmotor, til fordel for elektrisk fremdrift, fortsetter.

Utslipp fra luftfart, sjøfart, fiske og anleggsmaskiner mv. anslås i fremskrivingene å avta med i overkant av 30 pst. frem til 2040 sammenlignet med 2022. Mye av reduksjonen kommer fordi det forventes videre utvikling av utslippsreducerende teknologier, som for eksempel flere og billigere anleggsmaskiner med elektrisk fremdrift eller skip som kan bruke hydrogen. Utslipp fra fastlandsindustrien (inkl. bergverk) anslås å falle med omtrent 23 pst. i 2040 sammenlignet med 2022. Økt aktivitet i fastlandsindustrien ventes å bli motsvart av mer effektive og mindre utslippsintensive innsatsfaktorer, slik at utslippene gradvis avtar. En betydelig del av nedgangen skyldes at det antas at anlegget for karbonfangst og -lagring på Brevik blir realisert. I tillegg anslås det at utslippene fra raffinering av råolje vil falle i takt med at etterspørselen etter bensin og diesel til transport avtar.

Forsterket virkemiddelbruk er ventet å lede til ytterligere utslippsreduksjoner, jf. regjeringens Klimastatus og -plan for 2025.

Fremskrivninger av utslipp er usikre og baseres på en rekke antakelser. For en nærmere omtale av utslippsfremskrivingene, se kapittel 3.6 i Nasjonalbudsjettet 2025.»

På s. 31 i Prop. 129 L står det videre: «Gjennomføring av politikken det legges opp til i Klimastatus og -plan for 2025 er beregnet til å redusere norske utslipp ytterligere. Basert på fremskrivingene og en videreføring av klimaplanen for 2030 til 2035 er utslippene anslått å kunne bli redusert med 47 prosent i 2035 sammenlignet med 1990-nivå».

Spørsmål 13. Hva er kostnaden for private og offentlige av dette?

Svar: Det er ikke beregnet samfunnsøkonomiske kostnader ved utslippsreduksjonene som er lagt til grunn i fremskrivingene eller for regjeringens klimaplan samlet. Tiltakskostnader er blant informasjonen som regjeringen tar med seg i vurderingen av ny politikk. Det vil koste å omstille seg og bli et lavutslippssamfunn, men det vil trolig være langt dyrere å ikke gjøre det. Klimapolitikken vil medføre kostnader for samfunnet, men det er krevende å beregne nøyaktige kostnader. Mange kostnader skjer langt inn i fremtiden og er vanskelig å tallfeste.

Spørsmål 14. Hvor mye av utslippsreduksjonen antas å skyldes videre økning av CO₂-priser?

Svar: Effekten av økningen i CO₂-avgiften til 2400 kroner i 2030 og en videreføring av dette nivået til 2035, er beregnet til å ha en utslippseffekt på om lag 0,8 millioner tonn i 2035, sammenlignet med 2025-avgiftsnivået på 1 405 kroner. I beregningene er det lagt til grunn at avgiftsnivået trappes opp for alle utslipp som i dag er ilagt generell avgiftssats på 1 405 kroner per tonn CO₂-ekvivalent. Den samlede reduksjonen av regjeringens planlagte politikk som lagt frem i Klimastatus og -plan for 2025 er om lag 5 millioner tonn i 2035. Utslippsframskrivingene med vedtatt politikk viser en utslippsreduksjon på om lag 19 millioner tonn, sammenlignet med 1990-nivå. Tallene er usikre.

Spørsmål 15. Hvordan fordeler utslippsreduksjonen og kostnader seg per tiltak?

Svar: Utslippsframskrivingene med vedtatt politikk viser at utslippene anslås redusert med 19 millioner tonn i 2035 sammenlignet med 1990-nivå. Det vises til kapittel 2.6 i Meld. St. 25 (2024-2025) *Klimamelding 2035 – på vei mot lavutslippssamfunnet* for omtale av forutsetninger som er lagt til grunn i framskrivingene.

Tabellen nedenfor viser hvordan de beregnede utslippsreduksjonene som lagt fram i Klimastatus- og plan for 2025 fordeler seg per virkemiddel i 2035. Tallene er i millioner tonn CO₂-ekvivalenter. Alle anslag på utslippseffekter er usikre og vil bl.a. avhenge av hvor raskt utslippsreduksjonene kommer i årene fremover. I tillegg er det per i dag ikke utviklet verktøy for å beregne utslippseffekten av alle virkemidler som kan påvirke utslippene. Enkelte virkemidler, slik som Enova, vil kunne ha en klimaeffekt utover den tallfestede effekten, gjennom utvikling av teknologi og markeder.

	2035
Utslippsframskrivning innsatsfordelingen	17,1
Tiltak:	
CO ₂ -avgifter	0,9
Endrede krav til biodrivstoff	0,7
Måltrettede satsinger for å fase ut fossile utslipp fra:	
- veitrafikk	1,9
- bygge- og anleggsplasser	0,2
- sjøfart	0,7
- industri	0,4
Forbud mot bruk av fossil gass til permanent oppvarming	0,1
Virkemidler i jordbruket	0,5

Overlappende utslippseffekt mellom målrettede satsinger, endrede klima- og miljøavgifter og økning til Enova	0,3	-
Sum tiltak innsatsfordelingen	5,3	
Framskrivinger fratrukket tiltak	11,8	
Framskrivinger kvotepliktig sektor	15,2	
Utslipp i 2035 totalt	27,0	
Utslipp i 1990	51,3	
Reduksjon fra 1990		47 %

Spørsmål 16. Hva koster det i snitt å kutte ett tonn CO₂-utslipp innenlands, for private og det offentlige?

Svar: Det er ikke beregnet samfunnsøkonomiske kostnader ved utslippsreduksjonene som er lagt til grunn i framskrivingene eller for klimaplanen samlet. Tiltakskostnader er blant informasjonen som regjeringen tar med seg i vurderingen av ny politikk. Det vil koste å omstille seg og bli et lavutslippssamfunn, men det vil trolig være langt dyrere å ikke gjøre det. Klimapolitikken vil medføre kostnader for samfunnet, men det er krevende å beregne nøyaktige kostnader. Mange kostnader skjer langt inn i fremtiden og er vanskelig å tallfeste.

Det vises til SSBs analyser av kostnader ved å oppfylle et 2035-mål med ulike ambisjonsnivåer, som omtalt i svar på spørsmål 8 og på side 32 i Prop. 129 L (2024-2025) *Endringer i klimaloven (klimamål for 2035)*. For et mål på 70–75 prosent anslås marginalkostnaden til 6 300–8 350 kroner per tonn (i 2022-kroner), inkludert godskriving av Norges deltakelse i EUs kvotesystem. Om kjøp av utslippsreduksjoner utenfor EU/EØS benyttes for å nå målet, er dette anslått til å ha en langt lavere pris enn dette.

Gjennomsnitt for klimapolitikk frem til i dag

Spørsmål 17. Gjennomsnitt for perioden før 2020, for 2020–2025, og estimatet for 2025–2030 og 2030–2035.

Svar: Det er ikke klart hva det bes om gjennomsnitt av.

Spørsmål 18. Ber også om tall for total utslippsreduksjon, kvotekjøp og kostnad for private og offentlige av klimapolitikken.

Svar: Det er ikke klart hva det spørres om. I 2023 var norske utslipp på 46,7 millioner tonn (Kilde: SSB). Dette var en nedgang på 4,7 prosent fra året før og en nedgang på 9,1 prosent

fra 1990-nivå. Det er ikke gjort beregninger av hva de totale kostnadene har vært ved disse utslippsreduksjonene.

Spørsmål 19. Ber om anslag på kostnad for å oppnå ulike nivåer av reduksjon i klimagassutslipp i 2035 med internasjonalt samarbeid, med kostnadsnivå i 2025 (basiskostnad) fordelt på private og offentlige og kvotekjøp (spesifiser anslag på hvor mye skal være fra EU-kvoter og hvor mye fra FN-kvoter), for en reduksjon på:

- 60 prosent
- 65 prosent
- 70 prosent
- 75 prosent
- 80 prosent

Med prosent menes prosentvis reduksjon sammenlignet med nivået i 1990. Vi ber om anslag i tråd med rundskriv R-109 om samfunnsøkonomiske analyser.

Svar: Som det fremgår av Prop. 129 L (2024-2025) *Endringer i klimaloven (klimamål for 2035)* er det gjort beregninger av merkostnaden ved å nå klimamålet for 2035. Beregningene er for kostnader utover den politikken som allerede ligger i utslippsframskrivningene og videreføring av regjeringens klimaplan lagt fram i Klimastatus og -plan for 2025.

For å anslå de samfunnsøkonomiske kostnadene ved nytt klimamål har analysen *Norwegian abatement targets for 2035 (SSB 2024)* blitt benyttet som underlag. SSB-analysen vil ikke nødvendigvis fange opp hele den samfunnsøkonomiske kostnaden, men har blitt brukt som en kostnadssjablong.

Det vil ikke være noen merkostnader av å redusere utslippene med 60 eller 65 prosent i 2035, utover det som må til for å oppnå utslippsreduksjonene i framskrivningene med vedtatt politikk og regjeringens klimaplan (medregnet anslag på forventet effekt av norsk deltakelse i det europeiske kvotesystemet). Det er fordi beregningene i framskrivningene og klimaplanen, medregnet effekten av norsk deltakelse i kvotesystemet, viser at utslippene i 2035 kan være 67 prosent lavere enn i 1990. Anslagene er usikre.

For 70 prosent reduksjon i 2035 er det anslått en merkostnad på om lag 10-17 milliarder kroner. For 75 prosent er merkostnaden anslått til å være om lag 14-21 milliarder kroner. For 80 prosent er det anslått en merkostnad på om lag 19-25 milliarder. Alle disse anslagene er svært usikre, og valg av virkemidler i årene framover for å nå målet vil ha mye å si for den samfunnsøkonomiske kostnaden.

De oppgitte kostnadsanslagene er basert på forutsetninger om en kombinasjon av nasjonale utslippsreduksjoner og bruk av kvotekjøp fra andre land. Det er i beregningen lagt til grunn nasjonale utslippsreduksjoner på i overkant av 3 millioner tonn over perioden 2031-2035. Utslippsreduksjonene utover dette er forutsatt oppnådd gjennom kvotekjøp fra andre land. Det er regnet på to samfunnsøkonomiske gjennomsnittskostnadsestimater på de nasjonale

tiltakene, 3000 og 5000 kroner per tonn (derav blir de totale kostnadsestimatene et spenn).
Bruk av fleksibilitet er estimert til en kostnad på 675 kroner per tonn. Valg av hvilke nasjonale virkemidler som tas i bruk for å nå målet, samt i hvilken grad fleksibilitet blir benyttet, vil ha svært stor innvirkning på det totale kostnadsnivået.

Spørsmål 20. Ber om anslag på kostnad for å oppnå ulike nivåer av reduksjon i klimagassutslipp i 2035 uten kvotekjøp, sammenlignet med kostnadsnivå i 2025 (basiskostnad) fordelt på private og offentlige, for en reduksjon på:

- 35 prosent
- 40 prosent
- 45 prosent
- 50 prosent
- 55 prosent
- 60 prosent
- 65 prosent
- 70 prosent
- 75 prosent
- 80 prosent

Med prosent menes prosentvis reduksjon sammenlignet med nivået i 1990. Vi ber om anslag i tråd med rundskriv R-109 om samfunnsøkonomiske analyser.

Svar: Det er ikke beregnet samlede samfunnsøkonomiske kostnader ved utslippsreduksjonene som er lagt til grunn i framskrivingene eller for regjeringens klimaplan. Tiltakskostnader er blant informasjonen som regjeringen tar med seg i vurderingen av ny politikk.

I forbindelse med at det skulle fastsettes et nytt klimamål for 2035, ble det gjort estimater av merkostnaden ved å gjennomføre ulike nasjonale utslippsreduksjoner i 2035, utover framskrivingene og videreføring av regjeringens klimaplan. I vurderingen av klimamål for 2035 bidro Statistisk sentralbyrå med beregninger av kostnader ved å oppfylle et 2035-mål gitt ulike ambisjonsnivå og innretninger av målet. For å anslå de samfunnsøkonomiske kostnadene ved nytt klimamål har analysen blitt benyttet som underlag. SSB-analysen vil ikke nødvendigvis fange opp hele den samfunnsøkonomiske kostnaden, men kan brukes som en kostnadssjablong.

Det vil ikke være noen merkostnader av å redusere de nasjonale utslippene med 35, 40 eller 45 prosent i 2035 utover det som må til for å oppnå utslippsreduksjonene i framskrivingene med vedtatt politikk og regjeringens klimaplan. Beregningene i framskrivingene og klimaplanen viser at utslippene i 2035 kan være 47 prosent lavere enn i 1990. Det ble heller ikke gjort kostnadsestimater av nasjonale utslippsreduksjoner over 60 prosent. For 50 prosent nasjonale reduksjoner i 2035 er det anslått en samfunnsøkonomisk merkostnad på om lag 11 milliarder kroner. For 55 prosent er merkostnaden anslått til å være om lag 35 milliarder kroner. For 60 prosent er det anslått en merkostnad på om lag 74

milliarder. Alle disse anslagene er svært usikre, og valg av virkemidler vil ha mye å si for den samfunnsøkonomiske kostnaden.

I disse estimatene er det regnet på samfunnsøkonomiske kostnader ved kun nasjonale utslippsreduksjoner. Med utgangspunkt i SSBs analyser er det lagt til grunn en gjennomsnittskostnad for 50 prosent reduksjon på 2500 kroner per tonn, mens et kutt på 55 prosent anslagsvis vil ha en gjennomsnittskostnad på 3500 kroner per tonn. For 60 prosent reduksjon vil den estimerte gjennomsnittskostnaden stige til 4500 kroner per tonn. Valg av hvilke nasjonale virkemidler som tas i bruk for å nå målet vil ha svært stor innvirkning på det totale kostnadsnivået og for fordelingen mellom private og det offentlige.

Miljødirektoratet gjennomfører en årlig analyse, *Klimatiltak i Norge*, som viser mulige klimatiltak som kan redusere norske utslipp.² Beskrivelsen av tiltakene inneholder informasjon om utslippsreduksjonspotensiale, barrierer, mulige virkemidler, samfunnsøkonomiske virkninger, endringer i behov for kraft og biomasse og beskrivelse av tiltaket og forutsetninger som ligger til grunn for utslipps- og kostnadsberegninger. For mange av tiltakene er det gjennomført privatøkonomiske analyser for å kvantifisere merkostnaden, disse framkommer av rapporten. Vedlegg 3 til rapporten beskriver metoden for tiltaksanalysen.

Klimatiltak i Norge viser et mulighetsrom for nasjonale kutt fram mot 2035. Regjeringens virkemiddelbruk og plan for utslippskutt framover presenteres årlig i *Klimastatus og -plan*. Når nye virkemidler vurderes vil det gjennomføres egne utredninger hvor kostnader belyses i mer detalj. Ett eksempel er at regjeringen i *Klimastatus og -plan* for 2025 gjennom en virkemiddelpakke for bygge- og anleggsplasser planlegger for krav i offentlige anskaffelser om at 5-10 prosent av energiforbruket skal være utslippsfritt i 2026, med en opptrapping mot 30-40 prosent i 2030. Miljødirektoratet har nylig levert del to av en utredning av klimakrav til bygge- og anleggsplasser i offentlige anskaffelser. Rapporten vurderer mulig innretning av et slikt minimumskrav, og foreslår en innretning. Det vurderes også samfunnsøkonomiske konsekvenser av minimumskravet, samt privatøkonomiske merkostnader for offentlige bygge- og anleggsprosjekter.³

21. Ber om anslag på kraftbehov for å oppnå ulike nivåer av reduksjon i klimagassutslipp i 2035 uten kvotekjøp, sammenlignet med kraftbehov i 2025, for en reduksjon på:

- 35 prosent
- 40 prosent
- 45 prosent
- 50 prosent
- 55 prosent
- 60 prosent
- 65 prosent
- 70 prosent
- 75 prosent

² <https://www.miljodirektoratet.no/publikasjoner/2025/januar-2025/klimatiltak-i-norge-kunnskapsgrunnlag-2025/>

³ [Klimakrav til bygge- og anleggsplasser i offentlige anskaffelser: Utredning del 2 - miljodirektoratet.no](#)

- 80 prosent

Med prosent menes prosentvis reduksjon sammenlignet med nivået i 1990.

Svar: I 2024 gjennomførte NVE forenklede scenarioanalyser av hvordan ulike forutsetninger om klimatiltak kan påvirke kraftforbruk, kraftbalanse og kraftpriser.⁴ Analysene baserer seg på, og supplerer, kunnskapsgrunnlaget utarbeidet av Miljødirektoratet og presentert i *Klimatiltak i Norge: Kunnskapsgrunnlag 2024*. I rapporten har Miljødirektoratet anslått et kraftbehov ved ulike identifiserte tiltak for utslippsreduksjoner i Norge mot 2030 og 2035. Samlet tilsvarer tiltakene som er utredet en utslippsreduksjon på om lag 63 prosent i 2035 sammenlignet med 1990 og isolert sett et økt kraftbehov på 43 TWh fra 2022 til 2035. Rundt halvparten av denne forbruksøkningen ligger allerede inne i NVEs basisbane for kraftmarkedet mot 2040. Det er ikke gjennomført tilsvarende analyser for andre nivåer på nasjonale utslippskutt.

NVEs første forenklede scenarioanalyser gir nyttige innspill, og NVE vil arbeide videre med å styrke kunnskapsgrunnlaget gjennom nye og utvidede scenarioanalyser. NVEs første forenklede analyser illustrerer én mulig utviklingsbane for utslippskutt. For eksempel er ikke tiltakene som ligger til grunn for Klimastatus og -plan de samme som ligger til grunn for NVEs analyser, og motsatt.

Virkingen av klimatiltak på kraftsystemet framover avhenger av hvilke faktiske tiltak som gjennomføres. Ulike typer utslippsreduksjoner og tiltak krever ulike mengder kraft, med ulike konsekvenser for effektuttak i enkeltregioner, og for det samlede kraftforbruket over året.

NVEs videre arbeid med scenarioanalyser skal legge til rette for bedre kunnskap om utviklingen i kraftforsyningen på lengre sikt, i lys av relevante mål iblant annet klima-, energi- og næringspolitikken. NVE vil i år legge fram en ny langsiktig kraftmarkedsanalyse i løpet av første halvår, og legger opp til å publisere nye scenarioer høsten 2025.

Med hilsen

Andreas Bjelland Eriksen

⁴ <https://www.nve.no/energi/analyser-og-statistikk/scenarioer-for-kraftmarkedet-2024/>

Statsråden

Energi- og miljøkomiteen Stortinget
Postboks 1700 Sentrum
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref
25/2037-

Dato
23. mai 2025

Svar på spørsmål 22-28 fra Energi- og miljøkomiteen til Meld. St. 25 (2024-2025) - Klimameldingen

Jeg viser til spørsmål 22-28 fra Stortingets Energi- og miljøkomité på vegne av komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne om Meld. St. 25 (2024-2025) *Klimamelding 2035 – på vei mot lavutslippssamfunnet*.

Spørsmål 22. Utredning av karbonbudsjetter fra Miljødirektoratet

Miljødirektoratet har fått i oppdrag fra Klima- og miljødepartementet å sette opp et karbonbudsjett for Norge i tråd med klimamålene. Miljødirektoratet har fått frist 2. juni for å levere denne utredningen. I Meld. St. 25 (2024-2025) skriver regjeringen at de vil "foreslå at det i klimaloven lovfestes et krav om å lage indikative utslippsbaner som viser veien til 2050. Utslippsbanene skal fungere som kunnskapsgrunnlag for langsiktig planlegging, og skal ikke i seg selv lovfestes. Denne regjeringen vil legge fram slike utslippsbaner i Klimastatus og -plan" (s. 90).

- Betyr dette at de indikative utslippsbanene skal være utarbeidet ut ifra et slikt karbonbudsjett som nå utredes av Miljødirektoratet?
- Vil regjeringen legge til grunn at det er sektorvise mål og budsjetter som skal lovfestes, eller kun framskrivninger?
- Vil regjeringen legge opp til at disse indikative utslippsbanene viser og opplyser om sårbarhetsanalyser og usikkerheter knyttet blant annet til kvoter, utslippsenheter, skotkreditter ol. ref. kritikk fra Riksrevisjonen?

Svar: Miljødirektoratet fikk i tildelingsbrevet for 2025 i oppdrag å gjøre «Analyser av ulike tilnærminger til karbonbudsjett for Norge. Nærmere detaljer gis i egen dialog.» Oppdraget har ikke vært å sette opp et karbonbudsjett for Norge i tråd med klimamålene.

På bakgrunn av forslaget i Meld. St. 25 (2024-2025) om å lovfeste et krav om å lage indikative utslippsbaner som viser veien til 2050, vil Miljødirektoratet få utvidet frist og justerte føringer for oppdraget.

Regjeringen legger ikke opp til at de indikative utslippsbanene i seg selv skal lovfestes, men at de skal fungere som kunnskapsgrunnlag for langsiktig planlegging. En indikativ utslippsbane skal vise en mulig utvikling av fremtidige utslipp i årene frem til 2050, gitt en innsats og/eller utvikling. Det skal utarbeides flere ulike indikative utslippsbaner som viser ulike mulige veier til lavutslippssamfunnet i 2050. De indikative utslippsbanene skal være basert på et faglig grunnlag. «Sluttpunktet» for de indikative utslippsbanene vil være klimamålet for 2050, slik det følger av klimaloven § 4. Regjeringen legger ikke opp til å lovfeste detaljerte føringer for utformingen av de indikative utslippsbanene i klimaloven. Regjeringen vil i løpet av sommeren 2025 sende et lovforslag på høring.

Riksrevisjonen anbefalte at Klima- og miljødepartementet i større grad synliggjør veivalgene rundt, og usikkerheten ved, bruk av mulighetene for å kjøpe kvoter gjennom Parisavtalen og utslippsenheter og skogkreditter gjennom klimaavtalen med EU. Regjeringen vil fortsette arbeidet med å utvikle metoder og kunnskapsgrunnlag for klimapolitikken, inkludert vurderinger av usikkerhet. Regjeringen vil komme med oppdatert informasjon om tilgang på internasjonal fleksibilitet for oppfyllelse av klimamålene i klimastatus og -plan for 2026.

Spørsmål 23. Klimafinansiering

På klimatoppmøtet i Baku (2024) ble det vedtatt et nytt globalt mål for klimafinansiering til utviklingsland. I den forbindelse skriver regjeringen at de vil "starte et arbeid med å vurdere hvordan også norsk finansiering kan innrettes og økes fram mot 2035" (Meld. St. 25 (2024-2025,) s. 28).

- *Hvordan vil regjeringen vurdere dette og hva er prosessen framover?*
- *Vurderer regjeringen å legge fram en stortingsmelding om norsk klimafinansiering, som inkluderer hva et nytt norsk klimafinansieringsmål bør være, samt hvordan norsk finansiering kan innrettes og økes fram mot 2035?*
- *Vil regjeringen melde inn Norges bidrag i regnskogsatsingen som en del av Norges forpliktelser under Parisavtalen?*

Svar: Det er nedsatt en arbeidsgruppe på embetsnivå med deltagelse fra KLD, UD og FIN som skal utrede ulike alternativer for hvordan et nytt norsk klimafinansieringsmål kan innrettes og økes. Arbeidsgruppa vil komme med anbefalinger som regjeringen deretter vil ta stilling til.

Regjeringen har foreløpig ikke vurdert å legge frem en egen stortingsmelding om klimafinansiering.

Norge bidrar til globale utslippsreduksjoner gjennom innsatsen for å bevare tropisk skog i utviklingsland. Innsatsen skjer gjennom Klima- og skoginitiativet, som er en del av norsk offentlig bistand. Norge rapporterer i tråd med forpliktelsen under Parisavtalens artikkel 9.5 om at industriland annethvert år skal sende inn veiledende kvantitativ og kvalitativ

informasjon knyttet til klimafinansiering. De globale utslippsreduksjonene som Klima- og skoginitiativet bidrar til, skal ikke brukes for å oppnå NDC-målene for Norge.

Spørsmål 24. Vurdering av Klimautvalgets anbefalinger

Regjeringen skriver at det "pågår en vurdering av en del anbefalinger" fra Klimautvalget 2050 (Meld. St. 25 (2024-2025), s. 43).

- *Kan regjeringen opplyse om hvilke anbefalinger som vurderes og hva som er prosessen videre for oppfølging av disse vurderingene?*

Svar: Klimautvalget 2050 sin NOU har vært et nyttig underlag for arbeidet med Meld. St 25 (2024-2025) og regjeringen følger opp flere av anbefalingene fra utvalget i klimameldingen. Det er også anbefalinger som vurderes i forbindelse med andre relevante prosesser framover.

Ett eksempel er knyttet til at Klimautvalget 2050 anbefaler at det settes egne klimamål for skog- og arealbrukssektoren. Som varslet i klimameldingen vil regjeringen vurdere et konkret mål for reduserte klimagassutslipp fra irreversible arealbruksendringer på land og et langsiktig klimamål for skog.

Ett annet eksempel er at Klimautvalget 2050 anbefalte at det utarbeides en forpliktende opptrappingsplan for karbonprisen også etter 2030. I Meld. St. 25(2024-2025) viser regjeringen til at en hensiktsmessig innretning og nivå på klimaavgiftene vurderes sammen med øvrig virkemiddelbruk i forbindelse med utarbeidelse av en oppdatert klimaplan som presenteres i Klimastatus og -plan for 2026.

Ett tredje eksempel er at Klimautvalget 2050 anbefalte at alle underliggende etater får en tydelig føring om å bidra til å omstille Norge til et lavutslippssamfunn, og således vise hvordan de skal bidra. De anbefaler at det stilles krav til at statlige organer og etater skal ha klimamål og handlingsplaner for egen virksomhet, og at de bør rapportere på dette. Departementene har i tildelingsbrevene for 2024 og 2025 gitt alle underliggende virksomheter en fellesføring om systematisk og helhetlig arbeid for å redusere klimagassutslipp, naturfotavtrykk og energibruk. Regjeringen vil evaluere oppfølgingen av denne føringen og på den bakgrunn vurdere om det er hensiktsmessig å innføre målrettede krav/retningslinjer for drift og anskaffelser i alle statlige virksomheter. Det skal i den forbindelse ses hen til øvrig virkemiddelbruk.

Spørsmål 25. Irreversible arealbruksendringer

Det er stor offentlig interesse rundt skog- og arealbrukssektoren og intensjoner rundt mål om opptak og utslipp fra sektoren.

Regjeringen skriver i klimameldingen (Meld. St. 25 (2024-2025)): "Sammen med et langsiktig klimamål for forvaltet skog, se kapittel 8.2, vil et mål for reduserte utslipp fra irreversible arealbruksendringer totalt sett kunne gi gode rammer for en helhetlig klimapolitikk for skog- og arealbrukssektoren" (s. 62) og at de vil "sette i gang en utredning med sikte på å fastsette

et mål for reduserte klimagassutslipp fra irreversible arealbruksendringer på land og utrede relevante virkemidler” (s. 65)

- Hva slags prosess har regjeringen tenkt at denne utredningen skal ha?
- Når har regjeringen tenkt at Stortinget kan få framlagt et forslag til mål om reduserte utslipp fra irreversible arealbruksendringer samt relevante virkemidler?
- Er det langsiktige klimamålet for forvaltet skog som skal utredes, tenkt å omfatte både utslipp og opptak, og vil det i slikt tilfelle legges opp til et forslag om separate mål for hhv. reduserte utslipp og økte opptak?
- Hvilke(n) regnemåte(r) vil legges til grunn for å anslå størrelsen på addisjonelle opptak som kan regnes inn mot måloppnåelsen i Norges NDC for 2030 og 2035?

Svar: Klima- og miljødepartementet arbeider med å avklare rammene for utredninger om et mål for reduserte utslipp fra irreversible arealbruksendringer og et langsiktig klimamål for skog så raskt som mulig. Vi må komme tilbake til videre prosess når dette er nærmere avklart. Den konkrete innretningen av målene må avklares når vi ser resultatet av utredningene. Herunder må det avklares om slike mål bør lovfestes, noe som i så fall vil kreve Stortingets vedtak.

Når det gjelder metode for å beregne addisjonelle opptak fra skog- og arealbrukssektoren som kan regnes inn mot måloppnåelsen i Norges mål under Parisavtalen er den konkrete metoden for å regne inn addisjonelle utslipp og opptak ennå ikke avklart, men vil avklares raskt. En slik metode må fastsettes før det er mulig å gi et konkret anslag på bidraget fra denne sektoren til måloppnåelsen.

Spørsmål 26. Forbud mot nedbygging av myr, utredning

Regjeringen skriver i klimameldingen (Meld. St. 25 (2024-2025)) at de anser behov for videre utredning av forbud mot nedbygging av myr, og at “Utredningen skal etter planen leveres innen utgangen av april 2025. Regjeringen tar sikte på å sende et forbud mot nedbygging av myr på høring før sommeren 2025.” Per 14.05.25 er denne utredningen ikke offentliggjort.

- Vil, og evt. når, blir utredningen offentliggjort, og tar fortsatt regjeringen sikte på å sende et forbud mot nedbygging av myr på høring før sommeren 2025?

Svar: På oppdrag fra Klima- og miljødepartementet, Kommunal- og distriktsdepartementet og Landbruks- og matdepartementet har det juridiske fakultetet ved Universitetet i Bergen utarbeidet en rapport om alternative innretninger for innføring av forbud mot nedbygging av myr. Rapporten ble publisert på regjeringens nettsider 20. mai 2025.

Regjeringen vil sende et forbud mot nedbygging av myr på høring før sommeren 2025.

Spørsmål 27. Vurdering av klimadommen

I klimameldingen (Meld. St. 25 (2024-2025)) skriver regjeringen at de “har analysert hvilken betydning klimadommen i EMD har for Norge, og rettsutviklingen på menneskerettighetsfeltet, som dommen er uttrykk for” (s. 90).

NIM anbefalte myndighetene å styrke klimaloven og mer spesifikt at klimaloven burde lovfeste en plikt til å fastsette et karbonbudsjett fram til 2050, bindende klimamål for 2035, 2040 og 2045, årlige veikart fra regjeringen til Stortinget som redegjør for effekten av tiltak og

status for oppfyllelsen av nasjonale klimamål, opprettelsen av et uavhengig klimaråd. Samt at det fastsettes en strategi for forholdsmessig fordeling av byrden ved å kutte nasjonale utslipp og at myndighetene raskt avklarer innholdet i en eventuell ny klimaavtale med EU.

- Mener regjeringen at man fortsatt følger opp hvilke konsekvenser EMD dommen har for Norge, selv om en rekke anbefalinger fra NIM ikke blir fulgt opp eller foreslått i klimameldingen? I så fall hva begrunnes dette med.*

Svar: Regjeringen er opptatt av å legge seg på et riktig nivå i hvordan vi følger opp våre menneskerettsforpliktelser. I vårt arbeid med å vurdere og følge opp klimadommen har det vært viktig for oss å påse at Norge etterlever EMK. Samtidig er regjeringen opptatt av at vi unngår å begrense politikernes handlingsrom mer enn nødvendig.

I klimadommen slår EMD fast at EMK forplikter statene til å iverksette nødvendige tiltak for å forhindre alvorlige konsekvenser av global oppvarming. Samtidig bekrefter dommen at EMD tilkjenner statene en vid skjønnsmargin for utformingen av innholdet i den enkelte stats klimapolitikk, slik at EMD vil være varsom med å overprøve statenes valg av klimatiltak.

Den tilnærmingen for oppfølging av klimadommen som regjeringen har foreslått, bidrar til å tydeliggjøre at kravene i EMK artikkel 8 er fulgt opp og ivaretatt i den norske klimalovgivningen, med fokus på momentene EMD vektla i klimadommen, samtidig som det politiske handlingsrommet i klimapolitikken bevares.

28. Veikart for CO₂-håndtering:

Gassnova har fått i oppdrag fra Energidepartementet å utarbeide et veikart som beskriver hvordan CO₂-håndtering kan bidra til å redusere utslippene fra landbasert industri og avfallsforbrenningsanlegg fram til 2050.

- Når forventer regjeringen at dette veikartet blir ferdigstilt, og hvilke temaer/ utfordringer kan vi forvente at blir avklart i veikartet?*

Svar: Spørsmålet er forelagt Energiministeren som har gitt følgende svar: «I 2024 fikk Gassnova i oppdrag fra Energidepartementet å utarbeide et veikart som beskriver hvordan CO₂-håndtering kan bidra til å redusere utslippene fra landbasert industri og avfallsforbrenningsanlegg fram til 2050. Veikartet skal ses i sammenheng med forvaltningen av CLIMIT-Demo og TCM. Veikartet skal identifisere behov for teknologiutvikling og fremtidsrettede løsninger, gi grunnlag for utforming av tiltak for CO₂-fangst og legge til rette for gjennomføring av de mest energi- og kostnadseffektive tiltakene for å redusere CO₂-utslippene i industrien. Det er ventet at veikartet vil ferdigstilles i løpet av høsten 2025.»

Med hilsen

Andreas Bjelland Eriksen

Statsråden

Energi- og miljøkomiteen Stortinget
Postboks 1700 Sentrum
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref
25/1852-

Dato
22. mai 2025

Svar på spørsmål 29-34 til Meld. St. 25 (2024-2025) - Klimameldingen

Jeg viser til spørsmål 29-34 fra Stortingets Energi- og miljøkomité på vegne av komiteens medlem fra Rødt om Meld. St. 25 (2024-2025) *Klimamelding 2035 – på vei mot lavutslippssamfunnet*.

Spørsmål om tilbakeføring

I klimameldingen skriver regjeringen: «Samtidig kan forurensere betaler-prinsippet oppleves som urettferdig på individuelt nivå dersom velstående individer eller industri kan fortsette med en utslippssintensiv livsstil og virksomhet ved å betale for det, mens andre blir nødt til å tilpasse seg og endre adferd»

Spørsmål 29. Hvorfor har ikke regjeringen i klimameldingen vurdert ulike metoder for rettferdig og effektiv «tilbakeføring» av CO2-avgift, slik som ble varslet i Grønn bok (Regjeringens klimastatus- og plan (2024-2025), side 30)?

Svar: I klimameldingen har regjeringen presentert tre overordnede føringer for tilbakeføring. Tilbakeføringen skal gjennomføres på en måte som understøtter nødvendige klimatiltak, bidrar til rettferdig omstilling og i minst mulig grad reduserer effekten av øvrige klimatiltak. I tillegg presenteres det mer konkrete prinsipper for tilbakeføring, som vil danne grunnlaget for den årlige politikken. Tilbakeføring av klimaavgifter kan ikke vurderes isolert, men må ses i sammenheng med øvrig virkemiddelbruk som har effekt på fordelingen av samfunnets ressurser. Hvordan tilbakeføringen konkret gjennomføres, sett opp mot virkemidlene i klimapolitikken, er et budsjettspørsmål og vil bestemmes i de årlige budsjettprosessene. Som omtalt i klimameldingen vil regjeringen i Klimastatus og -plan presentere hvordan tilbakeføringen eventuelt blir gjennomført og vil gjennom dette jobbe for økt forståelse og aksept for klimapolitikken.

Spørsmål 30. Hvilke tiltak, utover tilbakeføring av klimaavgifter, har departementet vurdert som er rettet mot velstående individer, slik at den øvrige befolkningen ikke opplever klimatiltak som urettferdige?

Svar: Regjeringen er opptatt av å føre en samlet politikk som både reduserer klimagassutslippene og som reduserer ulikhet. Et viktig prinsipp for klimavirkemidlene er at de skal følge forurenser betaler-prinsippet. Regjeringen legger samtidig vekt på rettferdighet og omfordeling gjennom den generelle skatte- og avgiftspolitikken og gjennom en rekke velferdsordninger. I sum bidrar dette til at klimapolitikken får den ønskede effekten på utslippene, samtidig som et rettferdig samfunn med lav grad av ulikhet ivaretas. Det kan være behov for ytterligere omfordelende tiltak mellom ulike grupper av samfunnet, hvis klimavirkemidlene gir uønskede fordelingsvirkninger. Regjeringen jobber med å styrke kunnskapsgrunnlaget om fordelingseffektene av klimapolitikken. Omfordeling og tilbakeføring vil i likhet med andre budsjettsaker bestemmes i de årlige budsjettprosessene.

Spørsmål 31. Hvorfor er ikke det foreslått å innføre noen slike tiltak og når mener departementet det er hensiktsmessig å innføre det?

Svar: I klimameldingen presenterer regjeringen de overordnede hensynene og prinsippene for tilbakeføring. Virkemiddelbruk for omfordeling og tilbakeføring vil i likhet med andre budsjettsaker bestemmes i de årlige budsjettprosessene.

Spørsmål om kraft og strøm

Viser til rapport «Tilstanden i kraftsystemet 2025» utgitt av NVE 8. april 2025. På side 24 i denne rapporten omtaler NVE målet om 10 TWh redusert strømforbruk i bygg. I rapporten kan vi lese: «Bruk av lokal energiproduksjon, som for eksempel solkraft på tak, og fjernvarme skal anses som redusert kraftforbruk fra nettet». I fotnote kan vi lese at denne endringen er i oppdragsbrev fra ED til NVE. Disse opplysningene reiser noen spørsmål.

Spørsmål 32. Kan departementet redegjøre for hvorfor disse endringene i definisjon og målemetode for målet om 10 TWh redusert strømforbruk i bygg er gjennomført?

Svar: Spørsmålet er forelagt Energiministeren som har gitt følgende svar: «Både solkraft på tak og fjernvarme bidrar til å redusere bygningers behov for strøm fra nettet og avlaste kraftsystemet. En stor del av bakgrunnen for å legge om 10 TWh-målet fra energieffektivisering av energibruk til energieffektivisering av strøm er at det er tilgangen på fornybar strøm og nettilknytning som er antatt å være utfordringen i årene fremover. Det er derfor departementets vurdering at tiltak som bidrar til å dempe behovet for ny kraft- og nettutbygging bør telle med i måloppnåelsen av 10 TWh-målet.»

Da Stortinget vedtok mål om 10 TWh redusert strømforbruk i bygg i juni 2024 forholdt vi oss til NVE sin definisjon i rapporten fra 19. februar 2024 (Mål om 10 TWh mindre strømforbruk i bygninger innen 2030). Dette var også den definisjonen Energidepartementet brukte ved rapportering på målet ved fremleggelse av statsbudsjettet for 2025.

Spørsmål 33. Hvorfor har ikke departementet konsultert eller informert Stortinget ved innføring av en ny målemetode?

Det er mulig departementet har gode grunner for å endre målemetode, men det reiser i tillegg spørsmål rundt målet om 8 TWh solkraft i 2030, og om den nye målemetoden innebærer en dobbelttelling. Det er også slik at den nye målemetoden medfører at målet om 10 TWh er mindre ambisiøst.

Svar: Spørsmålet er forelagt Energiministeren som har gitt følgende svar:

«Departementet vil orientere om status for målet om 10 TWh redusert strømforbruk i den totale bygningsmassen i 2030 sammenlignet med 2015 i de årlige statsbudsjettene. Her vil det også orienteres om eventuelle justeringer og oppdateringer av målemetoder. Se for øvrig svar på spørsmål 32.»

Spørsmål om klimamål for 2035

Spørsmål 34. Regjeringen anslår at nasjonale utslippskutt vil utgjøre omtrent 65 prosent av det overordnede klimamålet for 2035. Hvorfor setter ikke regjeringen et nasjonalt mål om 60 prosent innenlands reduksjon, slik som fagmyndighetene anbefaler, og som NIM understreker kan skape en rettslig risiko innenfor EMD dersom Norge ikke har et slikt mål?

Svar: I fremskrivingene fra Nasjonalbudsjettet 2025 reduseres nasjonale utslipp med 37 prosent i 2035 sammenlignet med 1990 som følge av allerede vedtatt klimapolitikk og antagelser om den økonomiske og teknologiske utviklingen. Gjennomføring av politikken det legges opp til i Klimastatus og -plan for 2025 er beregnet til å redusere norske utslipp ytterligere. Basert på fremskrivingene og en videreføring av klimaplanen for 2030 til 2035 er utslippene anslått å kunne bli redusert med 47 prosent i 2035 sammenlignet med 1990-nivå. Medregnet anslag på forventet effekt av norsk deltakelse i det europeiske kvotesystemet kan utslippene bli anslagsvis 67 prosent lavere i 2035 enn i 1990. Fraværet av et nasjonalt delmål endrer ikke på at Norge skal fortsette å redusere nasjonale utslipp og legge til rette for en gradvis omstilling til lavutslippssamfunnet i 2050. Dette vil vi følge opp i Klimastatus og -plan, der vi følger opp planer, legger fram nye tiltak og virkemidler, og viser hvordan vi skal nå klimamålene våre. Regjeringen legger til grunn at målet i hovedsak skal nås gjennom nasjonale tiltak og samarbeid med EU.

Med hilsen

Andreas Bjelland Eriksen

